

**ОШ „Жикица Јовановић Шпанац“
Бела Црква**

**АНЕКС ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА
ШКОЛСКА 2020/2021. ГОДИНА**

САДРЖАЈ:

1. Измена и допуна плана и програма наставе и учења за 1. разред.....	3
2. План и програм наставе и учења за трећи разред основног образовања и васпитања.....	11
3. План и програм наставе и учења за седми разред основног образовања и васпитања.....	88
4. Допуна Школског програма за 8. разред.....	284
5. Слободна наставна активност чувари природе- пети разред.....	381
6. Слободна наставна активност чувари природе-шести разред.....	385
7. Слободна наставна активност свакодневни живот у прошлости- осми разред.....	389
8. Пројекат Обогаћен једносменски рад.....	392
9. Одлука о усвајању.....	404

1. ИЗМЕНА И ДОПУНА ПЛАНА И ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА 1. РАЗРЕД

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ПРВИ ЦИКЛУС ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

РЕД.БР	А.ОБАВЕЗНИ ПРЕДМЕТИ	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Српски језик	5	180	5	180	5	180	5	180
2.	Српски језик као нематерњи ²	2	72	2	72	3	108	3	108
3.	Страни језик	2	72	2	72	2	72	2	72
4.	Математика	5	180	5	180	5	180	5	180
5.	Свет око нас	2	72	2	72	-	-	-	-
6.	Природа и друштво	-	-	-	-	2	72	2	72
7.	Ликовна култура	1	36	2	72	2	72	2	72
8.	Музичка култура	1	36	1	36	1	36	1	36
9.	Физичко и здравственио васпитање	3	108	3	108	3	108	3	108
10.	Дигитални свет	1	36	1	36	1	36	1	36
	УКУПНО: А	20-22*	720-792*	21-23*	756-828*	21-24*	756-864*	21-24*	756-864*
РЕД. БР.	Б. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ								
1.	Верска настава/ Грађанско васпитање ³	1	36	1	36	1	36	1	36

2.	Матерњи језик/говор елементима националне културе ⁴	2	72	2	72	2	72	2	72
	укупно: Б	1-3*	36-108*	1-3*	36-108*	1-3*	36-108*	1-3*	36-108*
	УКУПНО: А + Б	21-23*	756-828*	22-24*	792-864*	22-25*	792-900*	22-25*	792-900*

Облици образовно - васпитног рада којима се остварују обавезни предмети и изборни програми

РЕД.БР	ОБЛИК ОБРАЗОВНО ВАСПИТНОГ РАДА	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.
1.	Редовна настава	21-23*	756-828*	22-24*	792-864*	22-25*	792-900*	22-25*	792-900*
2.	Допунска настава	1	36	1	36	1	36	1	36
3.	Додатна настава					1	36	1	36
4.	Настава у природи**	7-10 дана годишње		7-10 дана годишње		7-10 дана годишње		7-10 дана годишње	
РЕД.БР	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО ВАСПИТНОГ РАДА	ПРВИ РАЗРЕД		ДРУГИ РАЗРЕД		ТРЕЋИ РАЗРЕД		ЧЕТВРТИ РАЗРЕД	
		нед.	год.	нед.	год.	нед.	год.	нед.	нед.
1.	Час одељенског старешине	1	36	1	36	1	36	1	36
2.	Ваннаставне активности ⁵	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72	1-2	36-72
3.	Екскурзија	1-3 дана годишње							

У делу : ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ПРВИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА, одељак: “ 2. ПРОГРАМИ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ОРИЈЕНТИСАНИ НА ИСХОДЕ “, замењује се новим одељком : “ 2. ПРОГРАМИ ОРИЈЕНТИСАНИ НА ИСХОДЕ И ПРОЦЕС УЧЕЊА“.

После програма предмета: “ ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ “, додаје се програм предмета : “ ДИГИТАЛНИ СВЕТ

ПРЕДМЕТ:ДИГИТАЛНИ СВЕТ

РАЗРЕД: ПРВИ

ФОНД ЧАСОВА: 36

ТЕМАТСКИ ГЛОБАЛНИ ПЛАН:

- 1.Дигитално друштво - 10 - обраде, 8 часова утврђивања
 2. Безбедно коришћење дигиталних уређаја- 5 часова обраде, 3 часа утврђивања
 3. Алогаритамски начин размишљања - 5 часова обраде,5 часова утврђивања
- УКУПНО: 20 часова обраде, 16 утврђивања

Редни Број теме	Назив теме	Кључни појмови садржаја	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Предметни исходи	Стандарди	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичкометодичко упутство)	Начин провере оствареност и исхода
1.	ДИГИТАЛНО ДРУШТВО	-различит изглед дигиталних уређаја -дигитални уређаји у различитим занимањима -учење уз помоћ дигиталних уџбеника -креативно изражавање са дигиталним уређајима и без њих -комуникација посредством дигиталних уређаја	-компетенција ња учење -дигитална компетенција -естетичка компетенција -рад са подацима и информацијама -сарадња	-УЧЕНИК ЋЕ МОЋИ ДА: -препозна дигиталне уређаје из окружења и именује неке од њих -наведе неке од животних ситуација у којима дигитални уређаји олакшавају обављање послова		-разговори који подстичу изношење мишљења о дигиталним уређајима -демонстрирање коришћења дигиталних уређаја и уџбеника -решавање тестова из уџбеника -играње образовних игара	-вреднују се процес и продукти учења -оцењивање је формативно и сумативно самопроцена:тј.очекује се да

		<p>-дигитални уређај и паметни дигитални уређај</p> <p>-коришћење дигиталних уређаја за повећање прилика за учење и стицање искуства ученика у области науке,културе и уметности</p>		<p>-упореди начине рада и живота људи пре и после појаве дигиталних уређаја</p> <p>-упореди начине креативног изражавања са дигиталним уређајима и без њих</p> <p>-користи дигиталне уџбенике за учење</p> <p>-упореди дигитални и папирни уџбеник</p> <p>-упореди традиционалне видове комуникације са комуникацијом посредством дигиталних уређаја</p> <p>-наведе неке од карактеристика паметног дигиталног уређаја</p> <p>-наведе на који начин дигитални уређаји могу да допринесу очувању културне баштине</p>		<p>-одвођење ученика у музеј или галерију</p> <p>-вођењем хеуристичких разговора</p> <p>-организовањем радионице на тему ДИГИТАЛНИ СВЕТ</p> <p>-истраживачки рад</p> <p>-илустровање</p> <p>-рад на тексту</p>	<p>ученици самостално објасне и тестирају једноставне алгоритме које су сами креирали и да је то основа за процену властитих постигнућа ученика</p> <p>-вршњачка процена:над овезује се на процес самопроцене,ученици раде у пару или групи на истом задатку,сарађују,и пружају конструктивна решења</p> <p>-отворена питања:то је један од начина на који се процењују знања ученика</p>
--	--	--	--	--	--	--	---

2.	БЕЗБЕДНО КОРИШЋЕЊЕ ДИГИТАЛНИХ УРЕЂАЈА	<p>-дигитални уређаји и наше здравље-вид, положај тела,време пред екраном,дигитални уређаји као отпад</p> <p>-подаци о личности и њихова заштита при комуникацији помоћу дигиталних уређаја</p> <p>-помоћ у случају контакта са непримерним дигиталним садржајем,непознатим, злонамерним особама или особама које комуницирају на неприхватљив начин</p> <p>-одговорно руковање дигиталним уређајем-мере физичке заштите,коришћење лозинке</p>	<p>-компетенција за учење</p> <p>-дигитална компетенција</p> <p>-одговоран однос према здрављу</p> <p>-одговоран однос према околини</p> <p>-рад са подацима и информацијама</p> <p>-сарадња</p>	<p>-наведе основна правила за коришћење дигиталних уређаја како не би угрозио здравље</p> <p>-наведе неке од здравствених ризика везаних за прекомерно или неправилно коришћење дигиталних уређаја</p> <p>-доведе у везу начин одлагања електронског отпада са загађењем животне средине</p> <p>-наброји основне податке о личности</p> <p>-објасни зашто саопштавање података о личности представља ризично понашање при комуникацији помоћу дигиталних уређаја</p> <p>-именује особе или институције којима се тре-</p>		<p>-разговори типа дискусије</p> <p>-едукативна радионица о заштити здравља</p> <p>-анкета или упиитник на тему руковања дигиталним уређајима</p> <p>-демонстрација безбедне употребе дигиталних уређаја</p> <p>-игра улога</p> <p>-посета особа МУП-а часу</p> <p>-стваралачки рад ученика</p> <p>-рад на тексту</p>	<p>,постављањем питања типа КАКО,ЗАШТО ...</p> <p>-већ знам:желим да научим,научио сам...користе се табеле за идентификацију онога што се већ зна,шта се жели научити,корисна је техника која се може користити и у самосталном учењу</p> <p>-наставник је активни посматрач и ментор</p> <p>-избегава се формална ситуација процењивања,наставник не прозива и не пропитује,чи</p>
----	---------------------------------------	--	--	---	--	---	---

3.	АЛГОР-ИТАМСКИ НАЧИН РАЗМИ-	-разлагање проблема на мање целине -осмишљавање корака који воде до реше-	-компетенција за учење -дигитална компетенција	ба обратити за помоћ у случају контакта са не-примереним дигиталним садржајем, непознатим, злонамерним особама или особама које комуницирају на неприхватљив начин -наведе основне препоруке за руковање дигиталним уређајем на одговоран начин, применом мера физичке заштите, и објасни зашто је важно примењивати их -анализира једноставан познати поступак –акти-		-разговори који стимулишу стваралачко мишљење -решавање	ме се смањује ниво стреса ученика, и повећава његово сампоуздање, као и саморегулација у учењу, што је посебна добробит која произилази из овога
----	----------------------------	--	---	--	--	--	--

	ШЉАЊА	ња једноставног проблема -тумачење постојећих и креирање алгоритама изражених симболима -уочавање и исправљање грешака у алгоритму -тумачење понашања дигиталног уређаја у односу на приказани алгоритам	-решавање проблема -рад са подацима и информацијама -естетичке Компетенције -сарадња	вност,и предлаже кораке за његово спровођење -протумачи симболе познатог , договореног значења,и спроведе поступак описан њима -уочи и исправи грешку у симболима израженом упутству,алгоритму,провери ваљаност свог решења и по потреби га исправи -доведе у везу алгоритам и понашање дигиталног уређаја		проблема -истраживачки рад -учење путем открића -упоређивање и манипулисање текстом и сликама -рад на тексту -илустровање	
--	-------	---	---	---	--	--	--

ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

У настави оријентисаној на процес учења и достизање исхода учења вреднују се процес и продукти учења. Устаљене методе процене постигнућа ученика, које наставници примењују у другим обавезним предметима и изборним програмима, могуће је примењивати и у настави овог предмета. Ипак, изазови попут чињенице да процена постигнућа заснована само на резултатима практичних задатака које ученици раде није довољан показатељ онога што они знају и умеју, или да је, при сарадничком раду, врло тешко идентификовати допринос сваког појединца, доводи до потребе за издвајањем неколико техника које се посебно препоручују за примену у оквиру предмета Дигитални свет (превасходно зато што у највећој мери корелирају са његовом природом):

- самопроцена: програм наставе и учења очекује да ученици објасне нпр. начин функционисања једноставних алгоритама (укључујући и оне које су сами креирали), тестирају их, а затим откривају и исправљају грешке у њима. Неговање праксе исказивања рефлексивних коментара током представљања онога што су урадили прилика је за развој самоувида и саморегулације у учењу и основа за процену властитог постигнућа ученика;

- вршњачка процена: ова врста процене постигнућа ученика природно се надовезује на процес самопроцене - ученици раде у пару или групи на истом задатку и имају могућност да, делећи одговорност, стварају и исправљају решења, те пружају конструктивне повратне информације. (Ова метода широко је распрострањена у ИТ индустрији од стране професионалних програмера (програмирање у пару) и лако ју је превести у учионицу.);

- отворена питања: знање ученика о концептима који су обухваћени програмом неће увек бити лако уочљиво. Постављање отворених питања један је од начина на који наставник може да процени постигнућа својих ученика, али и да допринесе продубљивању њиховог разумевања конкретних концепата. Питања која почињу са "Зашто" или "Како" посебно су корисна: Зашто није добро да чашу са слатким пићем држиш поред дигиталног уређаја? Како ради твој алгоритам? Зашто је потребно да водиш рачуна о дужини времена које проводиш у раду са дигиталним уређајем? итд.;

- Већ знам - Желим да научим - Научио/ла сам: коришћење рубрика за идентификацију онога што већ знају, шта желе да науче и, накнадно, онога што су научили, корисна је техника коју ученици могу да користе за подршку самосталном учењу, а наставник за процену њихових постигнућа.

Примењујући предложене методе процене постигнућа ученика наставник креира и конзистентно гради персонализовано и подстицајно образовно окружење. Он прати постигнућа ученика из улоге активног посматрача и ментора. Избегнута је формална ситуација процењивања (наставник не прозива и не пропитује ученике), чиме је ниво стреса ученика битно смањен (потенцијално и елиминисан). Јачање самопоуздања ученика и саморегулације у учењу посебна је добробит која произилази из наведеног.

2. ПЛАН И ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА ТРЕЋИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

ЦИЉЕВИ ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И ВАСПИТАЊА

- 1) обезбеђивање добробити и подршка celovитом развоју ученика;
- 2) обезбеђивање подстицајног и безбедног окружења за целвити развој ученика, развијање ненасилног понашања и успостављање нулте толеранције преманасиљу;
- 3) свеобухватна укљученост ученика у систем образовања и васпитања;
- 4) развијање и практиковање здравих животних стилова, свести о важности сопственог здравља и безбедности, потребе неговања и развоја физичких способности;
- 5) развијање свести о значају одрживог развоја, заштите и очувања природе и животне средине и еколошке етике, заштите и добробити животиња;
- 6) континуирано унапређивање квалитета процеса и исхода образовања и васпитања заснованог на провереним научним сазнањима и образовној пракси;
- 7) развијање компетенција за сналажење и активно учешће у савременом друштву које семења;
- 8) пун интелектуални, емоционални, социјални, морални и физички развој сваког ученика, у складу са његовим узрастом, развојним потребама и интересовањима;
- 9) развијање кључних компетенција за целоживотно учење, развијање међупредметних компетенција за потребе савременена- уке и технологије;
- 10) развој свести о себи, развој стваралачких способности, критичког мишљења, мотивације за учење, способности за тимски рад, способности самовредновања, самоиницијативе и изражавања свог мишљења;
- 11) оспособљавање за доношење ваљаних одлука о избору даљег образовања и занимања, сопственог развоја и будућег живота;
- 12) развијање осећања солидарности, разумевања и конструктивне сарадње са другима и неговање другарства и пријатељства;
- 13) развијање позитивних људских вредности;
- 14) развијање компетенција за разумевање и поштовање права детета, људских права, грађанских слобода и способности за живот у демократски уређеном и праведном друштву;

15) развој и поштовање расне, националне, културне, језичке, верске, родне, полне и узрасне равноправности, развој толеранције и уважавањеразличитости;

16) развијање личног и националног идентитета, развијање свести и осећања припадности Републици Србији, поштовање и неговање српског језика и матерњег језика, традиције и културе српског народа и националних мањина, развијање интеркултуралности, поштовање и очување националне и светске културне баштине;

17) повећање ефикасности употребе свих ресурса образовања и васпитања, завршавање образовања и васпитања у предвиђеном року са минималним продужетком трајања и смањеним напуштањемшколовања;

18) повећање ефикасности образовања и васпитања иунапређивање образовног нивоа становништва Републике Србије као државе засноване назнању.

ПЛАН НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗАТРЕЋИ РАЗРЕД

Ред. број	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	ТРЕЋИ РАЗРЕД	
		Нед.	Год.
1.	Српски језик	5	180
2.	Енглески језик	2	72
3.	Математика	5	180
4.	Природа и друштво	2	72
5.	Ликовна култура	2	72
6.	Музичка култура	1	36
7.	Физичко и здравствено васпитање	3	108
УКУПНО: А		20	720
Ред. број	Б. ИЗБОРНИ ПРОГРАМИ	Нед.	Год.
1.	Верска настава/ Грађанско васпитање ³	1	36
УКУПНО: Б		1	36
УКУПНО: А + Б		20	756
Ред. број	ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	Нед.	Год.
1.	Редовна настава	21	756
2.	Пројектна настава ⁵	1	36
3.	Допунска настава	1	36
4.	Настава у природи**	7-10 дана годишње	

Ред. број	ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА	Нед.	Год.
1.	Час одељењског старешине	1	36
2.	Ваннаставне активности ⁶	1	36
3.	Екскурзија ⁷	1-3 дана годишње	

³ Ученик бира један од понуђених изборних програма.

⁵ Пројектна настава је обавезна за све ученике.

⁶ Школа реализује ваннаставне активности у области науке, технике, културе, уметности, медија и спорта.

⁷ Екскурзија се изводи у случају нереализовања наставе у природи.

** Настава у природи организује се у складу са одговарајућим правилником.

ПРЕДМЕТ: СРПСКИ ЈЕЗИК

Циљ предмета: Циљ учења Српског језика јесте да ученици овладавају основним законитостима српског књижевног језика ради правилног усменог и писменог изражавања, негујући свест о значају улоге језика у очувању националног идентитета; да се оспособе за тумачење одабраних књижевних и других уметничких дела из српске и светске баштине, ради неговања традиције и културе српског народа и развијања интеркултуралности.

Годишњи фон часова: 180 часова

Редн и Број теме	Назив теме	Кључни појмови садржаја	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Предметни исходи	Стандарди	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичкометодичко упутство)	Начин провере оствареност и исхода

<p>1.</p> <p>2.</p>	<p>КЊИЖЕВНОСТ</p> <p>ЈЕЗИК Граматика, правопис и ортоепија</p>	<p>КЊИЖЕВНОСТ -ШКОЛСКА ЛЕКТИРА Лирска поезија Епска поезија Проза Драмски текстови Популарни и информативни текстови -ДОМАЋА ЛЕКТИРА Књижевни појмови: лирска песма, химна, епска песма, народна бајка, роман, поређење, персонификација (на нивоу препознавања), опис, дијалог, приповедање, епски јунак, драмска радња</p> <p>ЈЕЗИК Граматика, правопис и ортоепија Врсте речи именице (градивне, збирне); придеви (присвојни, градивни); род и број придева; заменице (личне заменице); глаголи; лице и број глагола. Подела речи на крају реда</p>	<p>Комуникативна компетенција, Компетенција за учење; Компетенција за сарадњу; Естетичка компетенција; Дигитална компетенција; Решавање проблема; Рад са подацима и информацијама</p>	<p>– чита са разумевањем различите текстове; – опише свој доживљај прочитаних књижевних дела; – изнесе своје мишљење о тексту; – разликује књижевне врсте: лирску и епску песму, причу, басну, бајку, роман и драмски текст; – одреди тему, редослед догађаја, време и место дешавања у прочитаном тексту; – именује главне и споредне ликове и разликује њихове позитивне и негативне особине; – уочи основне одлике лирске песме (стих, строфа и рима); – разуме пренесено значење пословице и басне и њихову поучност; – разуме идеје књижевног дела; – уочи основне</p>	<p>ГОВОРНА КУЛТУРА 1CJ.0.1.1. 1CJ.0.1.2. 1CJ.0.1.3. 1CJ.0.1.4. 1CJ.0.1.5. 1CJ.0.1.6. 1CJ.0.1.7. 1CJ.0.1.8.</p> <p>ВЕШТИНА ЧИТАЊА И РАЗУМЕВАЊЕ ПРОЧИТАНО Г <i>Основни ниво</i> 1CJ.1.2.1. 1CJ.1.2.2. 1CJ.1.2.3. 1CJ.1.2.4. 1CJ.1.2.5. 1CJ.1.2.6. 1CJ.1.2.7. 1CJ.1.2.8.</p> <p><i>Средњи ниво</i> 1CJ.2.2.1. 1CJ.2.2.2. 1CJ.2.2.3. 1CJ.2.2.4. 1CJ.2.2.5. 1CJ.2.2.6. 1CJ.2.2.7. 1CJ.2.2.8.</p>	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења</p> <p>Припрема за час са акцентом на дефинисање циља часа, дефинисање исхода у односу на циљ часа, планирање активности ученика и наставника у односу на циљ и дефинисане исходе, планиране начине провере остварености исхода, избор наставних стратегија, метода и поступака учења и подучавања.</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима</p> <p>Користити методе/технике и облике рада, које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације</p>	<p>формативно и сумативно оцењивање</p> <p>-процес праћења и вредновања започиње иницијалним тестом - пратимо: Степен остварености циљева, исхода и прописаних, односно прилагођених стандарда постигнућа у току савладавања програма предмета;</p> <p>процењују се: вештине изражавања и саопштавања; разумевање, примена и вредновање научених поступака и</p>
---------------------	--	--	---	---	---	--	--

	<p>(граница на самогласник). Управни говор (први и други модел). Неуправни говор. Велико слово: писање имена народа, вишечланих географских назива (планина, река, језера, мора и сл.), празника, наслова књига и часописа; Писање присвојних придева изведених од властитих имена (суфикси: -ов, -ев, -ин; -ски, -чки, -шки). Речца не уз именице и придеве. Наводници (у управном говору, насловима дела, називима школа). Сугласник ј (између самогласника и-о и ои). Скраћенице (мерне јединице за масу, дужину, време и запремину течности)</p> <p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</p> <p>Краћи и дужи текстови – књижевни и некњижевни, као и нелинеарни текстови.</p>		<p>одлике народне бајке; – разликује народну од ауторске бајке; – представи главне особине јунака ; – уочи основне одлике народне епске песме; – уочи поређење у књижевном делу и разуме његову улогу; – разликује опис од приповедања у књижевном делу; – покаже примере дијалог а у песми, причи и драмском тексту; – уочи хумор у књижевном делу; – чита текст поштујући интонацију реченице/стиха; – изражајно рецитије песму и чита прозни текст; – изводи драмске текстове; – разликује врсте (и подврсте) речи у типичним случајевима; –</p>	<p>1CJ.2.2.9. 1CJ.2.2.10.</p> <p><i>Напредни ниво</i> 1CJ.3.2.1. 1CJ.3.2.2. 1CJ.3.2.3. 1CJ.3.2.4. 1CJ.3.2.5. 1CJ.3.2.6. 1CJ.3.2.7.</p> <p>ПИСАНО ИЗРАЖАВА ЊЕ</p> <p><i>Основни ниво</i> 1CJ.1.3.1. 1CJ.1.3.2. 1CJ.1.3.3. 1CJ.1.3.4. 1CJ.1.3.5. 1CJ.1.3.6. 1CJ.1.3.7. 1CJ.1.3.8. 1CJ.1.3.9. 1CJ.1.3.10.</p> <p><i>Средњи ниво</i> 1CJ.2.3.1. 1CJ.2.3.2. 1CJ.2.3.3. 1CJ.2.3.4. 1CJ.2.3.5. 1CJ.2.3.6. 1CJ.2.3.7.</p>	<p>евалуације и самоевалуације</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона</p>	<p>процедура; рад са подацима и рад на различитим врстама текстова; уметничко изражавање; вештине, руковање прибором, алатом и технологијам а и извођење радних задатака.</p> <p>-</p> <p>Формативно оцењивање: Свакодневно бележење активности и постигнућа ученика на часу у свеску ученика и евиденције наставника - Комисија ученика и наставника - Усмено одговарање - Редовност</p>
--	---	--	---	---	---	---

3.	ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	<p>Причање о догађајима и доживљајима, стварним и измишљеним (усмено и писано). Описивање људи, животиња и природе (плански приступ) – усмено и писано. Различите комуникативне ситуације (комуникација са одраслима и са вршњацима; у школи, у продавници, телефонски разговор, поздрављања, честитања и сл.).</p> <p>Богаћење речника: речи истог или сличног значења; речи супротног значења; речи које значе нешто умањено и увећано (уз одговарајуће текстове из лектире).</p> <p>Правописне вежбе: вежбе допуњавања и избора правилног облика речи; диктат, аутодиктат. Лезичке вежбе: проширивање и допуњавање реченица различитим врстама речи, промена реда речи у реченици, промена дужине реченице.</p> <p>Лексичко-семантичке вежбе: речи који припадају различитим</p>		<p>одреди основне граматичке категорије именица, придева и глагола; – примењује основна правописна правила; – јасно и разветно изговори обавештајну, упитну и заповедну реченицу, поштујући одговарајућу интонацију и логички акценат, паузе, брзину и темпо; – споји више реченица у краћу и дужу целину; – препричава, прича и описује и на сажет и на опширан начин; – извештава о догађајима водећи рачуна о прецизности, тачности, објективности и сажетости;</p>	<p>1CJ.2.3.8. 1CJ.2.3.9. 1CJ.2.3.10. 1CJ.2.3.11.</p> <p><i>Напредни ниво</i> 1CJ.3.3.1. 1CJ.3.3.2. 1CJ.3.3.3. 1CJ.3.3.4. 1CJ.3.3.5. 1CJ.3.3.6.</p> <p>ГРАМАТИК А И ЛЕКСИКОЛО ГИЈА</p> <p><i>Основни ниво</i> 1CJ.1.4.1. 1CJ.1.4.2. 1CJ.1.4.3. 1CJ.1.4.4. 1CJ.1.4.5.</p> <p><i>Средњи ниво</i> 1CJ.2.4.1. 1CJ.2.4.2. 1CJ.2.4.3. 1CJ.2.4.4. 1CJ.2.4.5. 1CJ.2.4.6. 1CJ.2.4.7. 1CJ.2.4.8. 1CJ.2.4.9.</p>		<p>доношења домаћег - Ученици воде евиденцију - Прегледање свезака - Писане провере Ученици дају самопроцену оцене - Групни рад (посматрање наставника, излагање група, процена осталих ученика) - Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика) Вођење евиденције од стране наставника о: -Броју јављања на часовима -</p>
----	------------------------	---	--	--	--	--	--

		<p>тематским скуповима; речи супротног значања али исте врсте и истог рода и броја, промена граматичког лица у тексту; основно и пренесено значење речи и друго. Стилске вежбе: састављање прича на основу задатих речи; сажимање или проширивање познате приче (текста), мењање краја приче (текста); настављање приче на основу датог почетка; промена становишта (нпр. увести у текст нове ликове; сместити бајку у далеку будућност...).</p> <p>Говорне вежбе: рецитовање, изражајно читање, сценско приказивање драмског / драматизованог текста и сл.</p>			<p><i>Напредни ниво</i> 1CJ.3.4.1. 1CJ.3.4.2. 1CJ.3.4.3. 1CJ.3.4.4. 1CJ.3.4.5.</p> <p>КЊИЖЕВНОСТ</p> <p><i>Основни ниво</i> 1CJ.1.5.1. 1CJ.1.5.2. 1CJ.1.5.3. 1CJ.1.5.4.</p> <p><i>Средњи ниво</i> 1CJ.2.5.1. 1CJ.2.5.2. 1CJ.2.5.3. 1CJ.2.5.4. 1CJ.2.5.5. 1CJ.2.5.6. 1CJ.2.5.7.</p> <p><i>Напредни ниво</i> 1CJ.3.5.1. 1CJ.3.5.2. 1CJ.3.5.3.</p>	<p>Броју успешности у групном раду, раду у пару - Учешћу на конкурсима - пружању помоћи другим ученицима у току рада - Израда панона</p>
--	--	---	--	--	--	--

Допунска настава из српског језика – годишњи фонд часова 18.

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> - разликује врсте (и подврсте) речи у типичним случајевима; - одреди основне граматичке категорије именица, придева и глагола; - примењује основна правописна правила; - јасно и разговетно изговори обавештајну, упитну и заповедну реченицу, поштујући одговарајућу интонацију и логички акценат, паузе, брзину и темпо; - споји више реченица у краћу и дужу целину; - препричава, прича и описује и на сажет и на опширан начин; - извештава о догађајима водећи рачуна о прецизности, тачности, објективности и сажетости; - варира језички израз; - попуни једноставан образац у који уноси основне личне податке; 	<p>ЈЕЗИК</p> <hr/> <p>КЊИЖЕВНОСТ</p> <hr/> <p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА</p>	<p>Врсте речи: именице (градивне, збирне); придеви (присвојни, градивни); ридброј придева; заменице (личне заменице); глаголи; лицеиброј глагола.</p> <p>Подела речи на крају реда (граница на самогласник). Управни говор (први и други модел). Неуправни говор. Великослово: писање именованог народа, вишечланих географских назива (планина, река, језера, мора и сл.), празника, наслова књига и часописа; Писање присвојних придева изведених од властитих имена (суфикси: <i>-ов, -ев, -ин; -ски, -чки, -шки</i>). Речца <i>не</i> уз именице и придеве. Наводници (у управном говору, насловима дела, називима школа). Сугласник <i>ј</i> (између самогласника <i>и-о</i> и <i>о-и</i>). Скраћенице (мерне јединице за масу, дужину, време и запремину течности).</p> <p>Причање о догађајима и доживљајима, стварним и измишљеним (усмено и писано).</p>

<p>- разликује формални од неформалног говора (комуникације);</p> <p>- учествује у разговору поштујући уобичајена правила комуникације и пажљиво слуша саговорника.</p>		<p>Описивање људи, животиња и природе (плански приступ) – усмено и писано.</p> <p>Различите комуникативне ситуације (комуникација са одраслима и са вршњацима; у школи, у продавници, телефонски разговор, поздрављања, честитања и сл.).</p> <p>Богаћење речника: речи истог или сличног значења; речи супротног значења; речи које значе нешто умањено и увећано (уз одговарајуће текстове из лектире).</p> <p>Правописне вежбе: вежбе допуњавања и избора правилног обли- ка речи; диктат, аутодиктат.</p> <p>Језичке вежбе: проширивање и допуњавање реченица различитимврстамаречи,променаредаречиуреченици,промена дужинереченице.</p> <p>Лексичко-семантичке вежбе: речи који припадају различитим тематским скуповима; речи супротног значања али исте врсте и истог рода и броја, промена граматичког лица у тексту; основно и пренесено значење речи и друго.</p> <p>Стилске вежбе: састављање прича на основу задатих речи; сажимање или проширивање познате приче (текста), мењање краја приче (текста); настављање приче на основу датог почетка; промена становишта (нпр. увести у текст нове ликове; сместити бајку у далеку будућност...).</p>
---	--	--

ПРЕДМЕТ: ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Циљ

Циљ учења страног језика јесте да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писану и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

Разред Трећи
 Годишњи фонд 72
 часова
 Недељни фонд часова 2

Напомена: Све евентуалне корекције програма наставе и учења енглеског језика биће праћене и евидентирание кроз месечне планове и дневне припреме или на неки други одговарајући начин у складу са природом корекције

ТЕМАТСКИ ГЛОБАЛНИ ПЛАН

ОБЛАСТ/ТЕМА/МОДУЛ		МЕСЕЦ									ОБРАДА	ОСТАЛИ ТИПОВИ ЧАСОВА	СВЕГА	
		IX 9	X 9	XI 8	XII 7	I 4	II 7	III 9	IV 6	V 8				VI 5
1.	STARTER UNIT	X										0,5	1,5	2
2.	UNIT 1 - WHAT'S THIS?	X										1,5	2,5	4
3.	UNIT 2 - PLAYTIME	X	X									1,5	2,5	4
4.	UNIT 3 - THIS IS MY NOSE		X									1,5	2,5	4
5.	REVIEW 1 + TEST 1		X									0	2	2
6.	UNIT 4 - HE'S A HERO		X	X								1,5	2,5	4
7.	UNIT 5 - WHERE'S THE BALL?			X								1,5	2,5	4
8.	UNIT 6 - BILLY'S TEDDY			X	X							1,5	2,5	4
9.	REVIEW 2 + TEST 2				X							0	2	2
10.	CHRISTMAS				X							0	1	1

11.	UNIT 7 - ARE THESE HIS TROUSERS?				X	X						1,5	2,5	4
12.	UNIT 8 - WHERE'S GRANDMA?					X	X					1,5	2,5	4
13.	UNIT 9 – LUNCHTIME						X					1,5	2,5	4
14.	REVIEW 3 + TEST 3						X	X				0	2	2
15.	UNIT 10 - A NEW FRIEND							X				1,5	2,5	4
16.	EASTER							X				0	1	1
17.	UNIT 11 - I LIKE MONKEYS							X	X			1,5	2,5	4
18.	UNIT 12 - DINNERTIME								X			1,5	2,5	4
19.	REVIEW 4 + TEST 4								X	X		0	2	2
20.	UNIT 13 - TIDY UP									X		1,5	2,5	4
21.	UNIT 14 - ACTION BOY CAN RUN									X	X	1,5	2,5	4
22.	UNIT 15 - LET'S PLAY BALL										X	1,5	2,5	4
УКВІПНО:		9	9	8	7	4	7	9	6	8	5	24	48	72

Р.БР.	Област/тема/ модул	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Стандарди	Предметни исходи	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичкометодичк о упутство)	Начин провере остварености циљева	Кључни појмови садржаја
1.	STARTER UNIT	Комуникација, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.3.2.	-разумеју краће текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење / давање информација личне природе; -поздраве и отпоздраве, представе себе и другог користећи једноставна језичка средства; -поставе и одговоре на једноставна питања личне природе; -у неколико везаних исказа саопште информације о себи и другима;	Рад на тексту. Решавање адатака у радној свесци. Постављање питања. Играње улога. Илустровање.	Оцењивање ученика је формативно и сумативно. Поступци оцењивања су -посматрање -испитивање -тестирање -резултати оцењивања узимају се као основа за планирање наредних корака у планирању рада. Реализује се у складу са Правилником о оцењивању. -Праћење и оцењивање је континуирано. -Повратна информација је јасна,информативна,конкре тна, Односи се на продукте учења,подстицајна је и озитивно интонирана. -Оцењивање почиње иницијалном проценом нивоа на ком се ученик налази.	Grammar; Hello,good bay,What is Your name? Skills; Identifying numbers. Asking and Answering Questions About age, names.

				<ul style="list-style-type: none"> -изразе хронолошко време; - уоче сличности и разлике у животу у школама у ВБ и код нас; -поштују правила учтиве комуникације. 		<ul style="list-style-type: none"> -Ученике треба оспособити и охрабрити за процену сопственог напретка,као и напретка осталих ученика. 	
2.	UNIT 1 - WHAT'S THIS?	<p>Комуникација и сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, предумљивост и оријентација ка предузетништву, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција.</p>	<p>1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.23 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.6. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.3.2.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставне описе предмета; - опишу предмете користећи једноставна језичка средства; - разумеју и реагују на једноставне налоге; - формулишу једноставне налоге; - разумеју и формулишу једноставне исказе о метеоролошком времену; 	<p>Рад на тексту. Питања и одговори. Читање текста по улогама. Стваралацки рад ученика. Илустровање.</p>		<p>School thinks.What Is this? Reading; A description Reading and Descriptions Of objects Speaking; What is this? Writing; Identifying and counting in a sentences.</p>

				- разумеју сличности и разлике између живота и рада у школама у ВБ и код нас			
--	--	--	--	--	--	--	--

3.	UNIT 2 - PLAYTIME	Комуникација и сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.6. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.3.2.	- поставе и одговоре на једноставна питања личне природе; - саопште информације о себи и другима користећи једноставна језичка средства; - разумеју једноставне описе предмета; - опишу предмете користећи једноставна језичка средства; -разумеју и формулишу једноставне исказе који се односе на поседовање и допадање; -питају и саопште чије је	Рад на тексту. Питања и одговори. Играње игара . Учење путем открића. Манипулисање текстовима и сликама. Илустровање. Решавање тестова.		Toys Reading; A poem,My Favourite Listening Identifying Favourite Thinks What is your Favourite... Writing
----	--------------------------	---	--	---	---	--	---

				нешто, шта им се допада; - разумеју и опишу популарне игре и начин разоноде вршњака у ВБ у кући.			
4.	UNIT 3 - THIS IS MY NOSE	Комуникација и сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према здрављу и околини.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.6. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.3.2.	- разумеју једноставан опис људи; - опишу људе једноставним језичким средствима; - разумеју и формулишу једноставне савете; - разумеју и реагују на упутства и налоге; - дају упутства и налоге; - разумеју и формулишу једноставне исказе који се односе на количину/број нечега; - размене једноставне	Рад на тексту. Питања и одговори. Решавање проблема. Игра улога. Илустровање.		My body This is.... These are... Listening Identifying Different Animals Speaking Describing An animal's Features. Writing Identifying Full sentences

				исказе приликом упознавања и представљања; - поштују правила учтиве комуникације.			
--	--	--	--	--	--	--	--

5.	REVIEW 1 + TEST 1	Комуникација, сарадња, учење.	1.1.2. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.11. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 2.1.1. 2.1.6. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.16. 2.1.19. 2.1.22.	- разумеју и формулишу једноставне исказе о познатим темама; - поставе и одговоре на једноставна питања личне природе и питања о познатим темама; - препознају гласове и повежу их са одговарајућим словима.	Решавање тестова.		
6.	UNIT 4 - HE'S A HERO	Комуникација и сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење,	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.18.	- разумеју једноставна питања личне природе и одговоре на њих; - разумеју једноставне исказе који се односе на	Рад на тексту. Питања и одговори. Играње улога. Решавање тестова.		Jobs Reading an Autobiograp hy Listening Identifying People by Their job. Speaking;

		предузимљивост и оријентација ка предузетништву, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција.	1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.12. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.2.1. 2.3.2.	представљање других и тражење/давање информација о њима; - формулишу једноставне исказе којима представљају чланове породице; - разумеју породичне односе у ВБ; - уоче сличности и разлике у униформама типичним за одређена занимања у ВБ и код нас.			Is he a doctor? Asking and Answering Questions About job.Writing' Identifying Capital letter And full Stops.
7.	UNIT 5 - WHERE'S THE BALL?	Комуникација и сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, одговорно учешће у	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1.	- разумеју једноставна обавештења о простору и реагују на њих; - траже и пруже кратка и једноставна обавештења о томе где се неко или нешто налази; - опишу непосредни простор у којем	Рад на тексту. Питања и одговори. Игра улога . Упоредивање. Стваралачки рад ученика.		The park. Reading; Reading and Understanding A text about Pictures. Identifying Objects by Locations. Identifying Capital letter At the start of

		демократском друштву, естетичка компетенција.	2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.12. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.2.1. 2.3.2.	се крећу једноставним језичким средствима; - разумеју и изразе своја осећања једноставним језичким средствима; - разумеју једноставне исказе о способностима у садашњости и реагују на њих; - формулишу једноставне исказе о способностима у садашњости;			Names.
				- разумеју и на матерњем језику опишу популарне игре и начин разоноде вршњака у ВБ у парку.			
8.	UNIT 6 - BILLY'S TEDDY	Комуникација и сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама,	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13.	- разумеју једноставне исказе којима се изражава припадање / неприпадање и реагује на њих;	Рад на тексту. Питања и одговори. Решавање тестова. Играње улога.		My family Possessive's Initial sounds V,w,x,y,z Reading text

	компетенција за учење, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција.	1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.4. 2.3.2.	- формулишу једноставне исказе који се односе припадање / неприпадање; - разумеју и формулишу једноставне исказе који се односе на тражење и давање дозвола; - разумеју, формулишу и реагују на једноставне налоге; - упоређују и уочавају сличности и разлике у именовању сродства у ВБ и код нас ширем смислу.			That describing Pictures. Speaking' What is this? Asking and Answering Questions About people' Identifying Questions Marks and Sentences.
--	--	---	---	--	--	--

9.	REVIEW 2 + TEST 2	Комуникација, сарадња, учење.	1.1.2. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.11. 1.1.13. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.6. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.19. 2.1.22. 2.2.1. 2.2.2.	- разумеју и формулишу једноставне исказе/неколико једноставних исказа у низу о просторним односима, припадању и неприпадању; - дају и траже основне информације о другима (чланови породице - где су и чиме се баве); - разумеју, траже и дају основне исказе који се односе на припадањ/неприпадање; - препознају гласове и повежу их са одговарајућим словима.	Решавање тестова		Revision of Vocabulary And Structures From units 1-9
10.	CHRISTMAS	Комуникација, компетенција за учење, одговорно учешће у	1.1.2. 1.1.4. 1.1.9. 1.1.19. 1.3.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.3.1.	- разумеју једноставно исказане честитке и одговарају на њих;	Рад на тексту. Стваралачки рад ученика. Илустрација.		Holidays Christmas Happy New Year. Make A Christmas Card.

				- упуте једноставне честитке;			
		демократском друштву, естетичка компетенција.		- уоче сличности и разлике у начину прославе Божића у ВБ и код нас, певају Божићне песме и играју традиционалне Божићне игре			
11.	UNIT 7 - ARE THESE HIS TROUSERS?	Комуникација и сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.19. 2.1.22.	- разумеју једноставне исказе којима се изражава припадање / неприпадање и реагује на њих; - траже и дају једноставне исказе којима се изражава припадање; - разумеју једноставне исказе за изражавање допадања/недопадања и реагује на њих; - траже мишљење и изражавају допадање/недопадање	Рад на тексту. Питања одговори. Илустровање. Ресавање тестова.		My clothes. This is his/ Her... Are these Her? Yes they are. No ,they Aren't. Reading and Understanding a story. Identifying Clothes. Asking and Answering Questions About Colours. Identifying 's In sentences.

			2.1.25 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.4.	једноставним језичким средствима; - разумеју једноставан опис предмета; - опишу предмете једноставним језичким средствима; - уоче и на матерњем језику опису сличности и разлике у култури одевања у ВБ и код нас.			
12.	UNIT 8 - WHERE'S GRANDMA?	Комуникација и сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, предузимљивост и оријентација ка предузетништву , одговорно учешће у демократском друштву,	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.12.	- разумеју једноставна обавештења о простору и оријентацији у простору и реагују на њих; - траже и пруже кратка и једноставна обавештења о оријентацији у простору; - разумеју једноставан опис места; - опишу место и непосредни	Рад на тексту. Питања и одговори. Решавање тестова. Играње улога. Цитање текста по улогама. Илустровање.		My house Reading and Understandi ng A description Of a flat. Listening to a Descriptions Of a flat. Asking and Answering Questions With, Where Is...?

		естетичка компетенција.	2.1.13. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.4. 2.3.1.	простор у којем се крећу користећи једноставна језичка средства; -уоче сличности и разлике у култури становања у ВБ и код нас;			
				љ			
13.	UNIT 9 - LUNCHTIME	Комуникација и сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према здрављу и околини.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.2.1.	- разумеју једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање и реагују на њих; - формулишу једноставне исказе којима се изражава припадање/неприпадање, поседовање/непоседовање; - разумеју и формулишу једноставне исказе који се односе на количину (број) нечега;	Рад на тексту. Питања и одговори. Прављење паноа, стваралачки рад ученика. Истаживачки рад ученика. Здрава и нездрава храна. Илустровање.		My lunch box descriptions Of lunch boxes. Identifying Key words. I've got a Banana. Asking and Answering Questions About lunch Boxes.

			2.2.2. 2.2.4. 2.3.1.	- поштују правила учтиве комуникације са вршњацима; - разумеју начин исхране у школама у ВБ.			
14.	REVIEW 3 + TEST 3	Комуникација, сарадња, учење.	1.1.2. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.11. 1.1.13. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.6. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.19. 2.1.22. 2.2.1. 2.2.2.	- разумеју и формулишу једноставне исказе исказа у низу о стамбеном простору, храни, одећи и поседовању/непо седавању; - разумеју једноставан опис који се односи на свакодневни живот – становање; - разумеју и формулишу једноставне исказе који се односе на поседовање/непо седавање; - препознају и гласове и повежу их са одговарајућим словима.	Решавање тестова		Revision of Vocabulary And Structure From unit 1-12

15.	UNIT 10 - A NEW FRIEND	Комуникација и сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење,	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3.	- разумеју једноставан опис бића и предмета; - опишу жива бића и предмете једноставним језичким средствима;			My friends Reading and Understanding a letter. Identifying Different Friends. She has got Blond hair. What is it? Asking and Answering Questions About Appearance.
		предузимљивост и оријентација ка предузетништву, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција.	1.2.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.4. 2.3.2.	- уоче и примене начин писања неформалних писама.			
16.	EASTER	Комуникација, компетенција за учење,	1.1.2. 1.1.4. 1.1.9. 1.1.19.	- разумеју једноставно исказане	Прављење панона. Рад на тексту.		

		одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција.	1.3.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.3.1.	честитке и одговарају на њих; - упуте једноставне честитке; - уоче сличности и разлике у начину прославе Ускрса у ВБ и код нас, певају Ускршње песме и играју традиционалне Ускршње игре.			Happy Easter Make a Easter card.
17.	UNIT 11 - I LIKE MONKEYS	Комуникација и сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција,	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.9. 2.1.12. 2.1.13.	- разумеју једноставне исказе за изражавање допадања/недопадања и реагују на њих; - траже мишљење и изражавају допадање/недопадање једноставним језичким средствима; - разумеју једноставан опис живих бића; - опишу жива бића	Рад на тексту. Сваралачки рад ученика. Разговор на тему очувања природе, заштита животиња. Илустровање. Израда панона везаног за тему.		The zoo Identifying Preferences, Listening for Specific Details. It is got four Legs. /describing Animals/ Identifying Adjectives in Sentences.

		одговоран однос према околини.	2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.4. 2.3.2.	једноставним језичким средствима; - разумеју и реагују на позив; - упуте позив на заједничку активност; - разумеју правила понашања на јавном месту (зоолошки врт); - користе емотиконе.			
18.	UNIT 12 – DINNERTIME	Комуникација и сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама,	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2.	- разумеју једноставне исказе који се односе на изражавање допадања/недопадања и реагују на њих;	Рад на тексту. Питања и одговори. Решавање тестова. Играње образовних игара.		Food Reading and Understanding - Ng a menu. Identifying Food Preferences. What do you Like? Asking and Answering Questions About food Likes and Dislikes.
		компетенција за учење, предузимљивост	1.2.3. 1.2.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6.	- формулишу једноставне			

		и оријентација ка предузетништву , одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према здрављу.	2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.4. 2.3.2.	предлоге, савете и упозорења; - разумеју правила понашање на јавним местима (кафић); - користе емотиконе.			
19.	REVIEW 4 + TEST 4	Комуникација, сарадња, учење.	1.1.2. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.11. 1.1.13. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.6. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.19. 2.1.22. 2.2.1. 2.2.2.	- разумеју и формулишу једноставне исказе који се односе на допадање/ недопадање и опис предмета; - разумеју једноставан текст којим се описују жива бића; - разумеју и формулишу једноставне исказе који се односе на поседовање/ непоседовање и опис живих бића и предмета; - препознају гласове и повежу	Решавање тестова.		Revision of Vocabulary And Structure From units 1-15

				их са одговарајућим словима.			
20.	UNIT 13 - TIDY UP	Комуникација и сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	- разумеју једноставан опис простора и просторних односа; - опишу простор и просторне односе једноставним језичким средствима; - траже и пруже кратка обавештења о оријентацији у простору; - разумеју и формулишу једноставне исказе који се односе на количину/број; - разумеју сличности и разлике у култури становања у ВБ и код нас.	Рад на тексту. Читање текста по улогама. Решавање проблема. Истраживачки рад ученика. Упоредивање.		My badroom Where are The shoes? Asking and Answering Questions About where Thinks are. Different Between Sentences and Questions. Writing About my Badroom.

21.	UNIT 14 - ACTION BOY CAN RUN	Комуникација и сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	-разумеју и формулишу једноставне исказе који се односе на способности; - разумеју једноставан опис бића; - опишу бића користећи једноставна језичка средства; - разумеју и формулишу једноставне исказе који се односе на изражавање хронолошког времена; - поштују правила учтиве комуникације са вршњацима и одраслима.			Verbs Descriptions Reading and Understanding a text About Animals. Reading for Specific Details. It can run. It 's brown And big. Asking and Answering Questions About Animals.
22.	UNIT 15 - LET'S PLAY BALL	Комуникација и сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11.	- разумеју позив на заједничку активност и реагују на њега;	Рад на тексту. Питања и одговори. Играње улога. Решавање тестова. Рад у радној свесци.		The beach An information poster. Identifying

	информацијама, компетенција за учење, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција.	1.1.12. 1.1.13. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.6. 2.1.11. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.15. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.22. 2.1.25 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2.	- формулишу позив на заједничку активност користећи једноставна језичка средства; - разумеју једноставне савете, предлоге и упозорења и реагује на њих; - формулишу једноставне савете, предлоге и упозорења; - разумеју и формулишу једноставне исказе који се односе на изражавање тренутних радњи; - разумеју и опишу начин забаве у слободно време (плажа, пикник и сл.).	Стваралацки рад ученика. ,прављење паноя.		Pictures from Specific Details. Making and Responding To suggestions. Let 's play Ball. Writing About the Beach. Guided Writing.
--	---	--	---	--	--	--

ПРЕДМЕТ: ЛИКОВНА КУЛТУРА

Циљ: Циљ учења Ликовне културе је да се ученик, развијајући стваралачко мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и да изграђује позитиван однос према култури и уметничком наслеђу свог и других народа.

Годишњи фонд часова: 72 часа

Редни Број теме	Назив Теме	Кључни појмови садржаја	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Предметни исходи	Стандарди Основни ниво Средњи ниво Напредни ниво	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичкометодичко упутство)	Начин провере оствареност и исхода
1.	Материјали ликовне уметности	Својства материјала, тврдоћа, еластичност, разноврсност, постојаност, светлост подлога -Ликовне технике -Ликовно обликовање	-Комуникација, сарадња, креативност, иновативност, дигиталне компетенције, уметничке вештине	Поштује инструкције за одржавање и одлагање материјала -Самостално обликује и преобликује -Изражава своје емоције, имагинацију, запажања одабраним материјалима, техникама и прибором	Основни ниво -Користи одговарајући материјал Средњи ниво -Безбедно и примерено користи средства и материјале да би изразио своју замисао Напредни ниво -Активно учествује у презентацији сопствених и	-Упућивати ученике на различите изворе знања -Приказивати ученицима репродукцију уметничких дела	-Практичан рад ученика -Праћење ангажованост и одговорност на часу

					радова вршњака		
--	--	--	--	--	-------------------	--	--

Редни Број теме	Назив Теме	Кључни појмови садржаја	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Предметни исходи	Стандарди Основни ниво Средњи ниво	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичкометодичко упутство)	Начин провере оствареност и исхода
2.	Споразум евање	-Невербална комуникација, пантомима -Портрет, аутопортрет -Визуелна комуникација -Визуелне поруке -Знак, симбол -Ликовне поруке, плакат, билборд, реклама, позивница, честитке	-Когнитивне компетенције -Дигиталне компетенције -Емоционалне компетенције (познавање туђих и својих емоција) -Социјалне компетенције (разумевање других у групи, сагласност, тимски рад)	-Разуме говор тела, израз лица, гест (невербална комуникација) -Уме да тумачи визуелне информације -Наводи и осмишљава ликовне поруке -Смишља ликовне поруке за знак и симбол -Осмишљава и кроз плакат	Основни ниво -Учествује у реализацији заједничке идеје Средњи ниво -Ликовно изражава доживљај везан за искуство из непосредног окружења и маште	-Упућивати ученике на различите изворе знања -Приказивати ученицима репродукцију уметничких дела -Приказивати ученицима радове ученика који су раније настали	-Анализа ученичких радова -Праћење ученика кроз заједнички рад и пројекат -Осматрање поступка рада ученика и заједничком

				представља неку поучну поруку.	Напредни ниво -Користи друга места и изворе (интернет) да би проширио своја знања		анализом оствареног
--	--	--	--	--------------------------------	---	--	---------------------

Редни Број теме	Назив Теме	Кључни појмови садржаја	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Предметни исходи	Стандарди Основни ниво	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичкометодичко упутство)	Начин провере оствареност и исхода
3.	Композиција	-Хармонија, складност, ритам ,симетрија,асиметричност,равнотежа -Композиција линија,композиција боја,композиција облика -Орнамент, мотив -Симболичко значење, декорисање,фреска, розета	-Дигитална компетенција -Критичко мишљење, решавање проблема, комуникација,сарадња,иновативност,културна свет,уметничке вештине	-Уме да распореди ликовне елементе -Користе технике и средства ликовног изражавања -Разуме нека симболичка значења мотива -Распоређује ликовне елементе, тачку,линију,боју, текстуру -Има способност за препознавање традиционалне и модерне уметности	Основни ниво -Распоређује предмете и облике у једну целину, има елементарна знања о сновним и изведеним бојама Средњи ниво -Ствара једноставне ликовне целине, користи	-Организовати посету музеју или месту где ученици могу видети традиционални начин украшавања -Посета виртуелном музеју преко интернет сајта -Неговати групни облик рада	Праћењем активности ученика -Оцењивање ученичких радова -Праћење ангажованост и ученика кроз заједнички рад и пројекат

					<p>основне изведене боје</p> <p>Напредни ниво</p> <p>-Примењује сазнања о међусобном односу боја да би остварио замисао и исказује утисак о раду</p>		
--	--	--	--	--	---	--	--

Редни Број теме	Назив Теме	Кључни појмови садржаја	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Предметни исходи	Стандарди Основни ниво	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичкометодичко упутство)	Начин провере оствареност и исхода
4.	Простор	<p>-Простор (отворен и затворен)</p> <p>-Скулптура, вајарство</p> <p>-Музеј,галерија</p> <p>-Илузија простора и кретања</p>	<p>-Тимски рад ,продуктивност, одговорност,решавање проблема,иновативност</p>	<p>-Опажа положај облика у простору-самостално се изражава коришћењем разних техника и средстава</p>	<p>-Препознаје и именује различите површине</p> <p>Средњи ниво</p> <p>-Учествује у избору садржаја да би представио неку идеју</p>	<p>-Осмишљавати ликовне задатке и квизове</p> <p>-Посета виртуелном музеју путем интернет сајта</p> <p>-Неговати рад у пару и рад у групи.</p>	<p>-Праћење активности ученика на часу</p> <p>-Посматрање поступака рада ученика и заједничком анализом оствареног</p>

					Напредни ниво -Уме да препозна тродимензионална уметничка дела у музејима и галеријама		
--	--	--	--	--	--	--	--

ПРЕДМЕТ: МУЗИЧКА КУЛТУРА

Циљ	Циљ учења Музичке културе је да код ученика развије интересовање и љубав према музици кроз индивидуално и колективно музичко искуство којим се подстиче развијање креативности, естетског сензибилитета и духа заједништва, као и одговорног односа према очувању музичког наслеђа и културе свога и других народа
Годишњи фонд часова	36 часова

Редни Број теме	Назив теме	Кључни појмови садржаја	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Предметни исходи	Стандарди	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичкометодичко упутство)	Начин провере оствареност и исхода
1.	Слушање музике	Композиције различитог карактера и елементи	Српски језик , ликовна	– опише своја осећања у вези са слушањем музике;		- вежбе памћења - вежбе моторике;	

		<p>музичке изражајности (мелодијска линија, темпо, ритам, динамика). Особине тона: боја (различити гласови и инструменти), трајање, јачина, тонске висине. Музички дијалог (хор, глас и хор, глас и инструмент, два гласа, два инструмента, један свирач, група свирача, оркестар). Различити жанрови везани за уобичајене ситуације у животу. Музичка прича. Филмска музика. Музички бонтон. Музика и здравље. Дигитализација.</p>	<p>култура, свет око нас...</p>	<ul style="list-style-type: none"> – примењује правилан начин држања тела и дисања при певању; – изговара бројалице у ритму, уз покрет; – пева по слуху и са нотног текста песме различитог садржаја и расположења; – наведе особине тона и основне музичке изражајне елементе; – разликује инструменте по боји звука и изражајним могућностима; – повезује карактер дела са избором инструмента и музичким изражајним елементима; – препозна музичку тему или карактеристични мотив који се понавља у слушаном делу; – повезује почетне тонове песама – модела и 	<p>МК.3.2.1. МК.3.2.2. МК.3.2.3. МК.3.3.1. МК.3.4.1. МК.3.4.2. МК.3.4.3.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - осмишљавањем различитих активности развити музичке способности код ученика, - вокално-инструментално извођење песам различитог карактера; - мотивационо подстицање ученика (одељенска такмичења) на изражајно певање; - одабир и презентовање различитих музичких дела прилагођених узрасту ученика; - кроз музичке и едукативне игре објаснити елементе музичке писмености; - повезати наставу музичке културе са другим предметима, али са музичким животом средине у којој ученици живе и раде (школа, град); - организовање посета концертима Настава музичке културе остварује се међусобним прожимањем следећих музичких активности: - певање и свирање - слушање музике 	<p>На сваком часу вредновање од стране ученика и наставника, лична евиденција наставника, резултати на конкурсима, учешће у групном раду, оцењивање</p> <p>На часовима музичке културе најбитније је развијање музичких способности</p>
--	--	---	--	---	--	---	---

2.	Извођење е музике	<p>Дидактичке музичке игре. Правилан начин певања – држање тела и дисање. Правилна дикција. Певање песама по слуху различитог садржаја и карактера Певање песама уз покрет. Певање модела и наменских песама и повезивање њихових почетних тонова у тонском опсегу од ха до це 2. Певање и свирање песама из нотног текста. Дечји и алтернативни инструменти и начини свирања на њима.</p>		<p>једноставних наменских песама са тонском висином</p> <p>– комуницира са другима кроз извођење традиционалних и музичких игара уз покрет; – свира по слуху и из нотног текста ритмичку и мелодијску пратњу;</p>		<p>- активности у музичком стваралаштву</p>	<p>и вештина. Смер наставе је такав да се увек креће од звука ка тумачењу. Из тих разлога не инсистира се на дефиницијам а већ на препознавању, извођењу и идентификовању музичких садржаја. Критеријум у оцењивању је уложен труд ученика и лично напредовање сваког ученика у складу са његовим личним и музичким могућностима. У оквиру свих музичких</p>
----	------------------------------	--	--	---	--	---	--

		<p>Инструментална пратња по слуху. Певање и извођење музичких игара уз свирање на дечјим инструментима – песме уз игру, дидактичке игре, музичке драматизације. Свирање инструменталних аранжмана на дечјим ритмичким инструментима и на алтернативним изворима звука. Музички бонтон. Особине тона: боја (различити гласови и инструменти), трајање (нотна трајања), јачина (динамичке ознаке – пиано, форте, крешендо и декрешендо), тонске висине (од $ce1$ до $ge1$). Елементи музичког писма: линијски систем, виолински кључ, трајање тонова (половина, четвртина, осмина ноте и одговарајуће паузе) у такту $2/4$. Јединица бројања. Тактирање у $2/4$ такту</p>					<p>активности потребно је обезбедити пријатну атмосферу, а код ученика потенцирати осећање сигурности и подршке.</p>
--	--	--	--	--	--	--	--

-изабере одговарајући музички садржај(од понуђених) према литерарном садржају;

3.	Музичко стварала штво	Стварање једноставне ритмичке и мелодијске (једноставне) пратње. Музичка питања и одговори и музичка допуњалка. Стварање звучне приче од познатих музичких садржаја, звучних ономотопеја и илустрација на краћи литерарни текст (учење у контексту).		– поштује договорена правила понашања при слушању и извођењу музике; – коментарише своје и туђе извођење музике; – самостално или уз помоћ одраслих, користи предности дигитализације; – учествује у школским приредбама и манифестацијама.			
----	------------------------------	--	--	--	--	--	--

ПРЕДМЕТ: МАТЕМАТИКА

Циљ: Циљ учења Математике је да ученик, овладавајући математичким концептима, знањима и вештинама, развије основе апстрактног и критичког мишљења, позитивне ставове према математици, способност комуникације математичким језиком и писмом и примени стечена знања и вештине у даљем школовању и решавању проблема из свакодневнoг живота, као и да формира основ за даљи развој математичких појмова.

Годишњи фонд часова: 180 часова

Редни Број Теме	Назив теме	Кључни појмови садржаја	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Предметни исходи	Стандарди	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичкометодичко упутство)	Начин провере оствареност и исхода
1.	Бројеви	Бројеви прве хиљаде. Сабирање и одузимање (усмени и писмени поступак). Множење једноцифреним бројевима и бројем 10 и дељење бројевима прве десетице са и без остатка (усмени и писмени поступак). Зависност резултата од промене компонената. Једначине облика: $a + x = b$, $x = b \cdot a - x = b$, $x - a = b$, a Неједначине облика: $a \pm x < b$, $a \pm x > b$, $x - a < b$, $x - a > b$. Римске цифре D, M. Разломци облика $\frac{p}{m}$. Упоређивање разломака са једнаким имениоцима. Децимални запис	Компетенције за учење Дигиталне компетенције Сарадња Комуникација Решавање проблема	- прочита, запише и упореди– бројеве прве хиљаде и прикаже их на бројевној правој; - прочита број записан римским–цифрама и напише дати број римским цифрама (до 1000); - изврши четири основне рачунске–операције, писмено и усмено (до 1000); - подели број бројем прве десетице,– са и без остатка, и провери резултат; процени вредност израза са– једном рачунском операцијом; - израчуна вредност бројевног– израза са највише три рачунске операције; - одреди десетице и стотине– најближе датом броју;	1МА.3.1.1. уме да примени својства природних бројева у решавању проблемских задатака 1МА.3.1.2. зна својства операција сабирања и одузимања и уме да их примени. 1МА.3.1.3. уме да израчуна бројевну вредност израза са више операција, поштујући приоритет 1МА.3.1.4. уме да решава сложеније проблемске	Оријентациони предлог броја часова по темама (укупан број часова за тему, број часова за обраду новог градива + број часова за утврђивање, увежбавање и систематизацију градива): Бројеви (136; 53 + 83) Геометрија (32; 12 + 20) Мерење и мере (12; 5 + 7) Методе: - демонстративна - интерактивна - истраживачка - илустративна - игра Главна одлика програма математике за млађе разреде јесте што су акценговани опажајни	Иницијалне процене, свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови, ученичко процењивање сопственог напретка...

2.	Геометрија	Узајамни положаји правих (паралелне праве и праве које се секу). Угао, врсте углова. Троугао, врсте троуглова.	Компетенције за учење Дигиталне компетенције Сарадња	<ul style="list-style-type: none"> - реши једначину са једном– рачунском операцијом; -одреди и запише скуп решења– неједначине са сабирањем и одузимањем; -решити проблемски задатак– користећи бројевни израз или једначину; -уочи делове целине и запише– разломке облика $\frac{p}{m}$; упореди разломке -резултат мерења дужине запише децималним бројем са једном децималом; - уочи и речима опише правило за– настајање бројевног низа; -чита и користи податке– представљене табеларно или графички (стубичасти дијаграм и сликовни дијаграм); 	<p>задатке дате у текстуалној форми 1МА.3.1.5. уме да одреди решења неједначине са једном операцијом</p> <p>1МА.3.2.1. претвара јединице за мерење површине из већих у мање</p>	<p>појмови , који се стварају кроз добро планирану активност.</p> <p>При обради нових садржаја треба се ослањати на постојеће искуство и знање ученика, и настојати, да ученици самостално откривају математичке правилности и изводе закључке. Основна улога наставника је да буде организатор наставног процеса, да подстиче и усмерава активност ученика. Ученике треба упућивати да користе уџбеник и друге изворе знања, како би усвојена знања била трајнија и шира, а ученици оспособљени за примену у решавању разноврсних задатака.</p> <p>Промене у свим сферама живота увелико су условљене употребом информационих технологија. Савремене наставне методе</p>	
----	------------	--	--	--	---	---	--

		<p>Кружница и круг. Правоугаоник и квадрат. Обим троугла, квадрата и правоугаоника. Цртање паралелних и нормалних правих помоћу лењира. Конструкције троугла и кружнице. Пресликавање геометријских фигура на квадратној мрежи.</p>	<p>Комуникација Решавање проблема</p>	<p>- црта паралелне и нормалне праве, – правоугаоник и квадрат; - конструише троугао и круг; – именује елементе угла, – правоугаоника, квадрата, троугла и круга; - разликује врсте углова и – троуглова; - одреди обим правоугаоника, – квадрата и троугла, применом обрасца; - опише особине правоугаоника и – квадрата; - преслика геометријску фигуру у – квадратној или тачкастој мрежи на основу задатог упутства; - користи геометријски прибор и – софтверске алате за цртање;</p>	<p>1МА.3.2.2. уме да израчуна обим троугла, квадрата и правоугаоника 1МА.3.2.3. уме да израчуна површину квадрата и правоугаоника 1МА.3.2.4. уме да израчуна обим и површину сложених фигура у равни када су подаци дати у истим мерним јединицама 1МА.3.2.5. уме да израчуна запремину коцке и квадра када су подаци дати у истим мерним јединицама</p>	<p>укључују и употребу различитих софтверских апликација. Ученике треба упознати са употребом калкулатора ради провере тачности рачуна. Наставник ученике може упућивати на различите апликативне софтвере и бесплатне едукативне игре на мобилним телефонима, таблетима и рачунарима. Употреба ИКТ-а доприноси развијању општих међупредметних компетенција као што су рад са подацима, дигитална компетенција, решавање проблема и др. На пример, у областима Геомерија и Мерење и мере за развијање основних геометријских концепата и њихову употребу у реалном контексту ученици могу користити Геогену (цртање троугла, праве кроз две тачке, кружнице), Гугл Мапе (улице које се секу или су паралелне, растојања између објеката, полупречник и</p>	<p>Иницијалне , процене , свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови...</p>
--	--	--	--	---	---	---	---

3.	Мерење и мере	Мерење масе (kg, g, t). Мерење времена (деценија, век, секунд). Мерење дужине (mm, km). Мерење запремине течности (l, dl, cl, ml, hl). Мерење површине геометријских фигура задатом мером.	Компентенције за учење Дигиталне компентенције Сарадња Комуникација	-чита, упореди и претвара јединице– за мерење дужине, масе, запремине течности и времена; - упореди величине (дужина, маса,– запремина течности и време); -измери површину геометријске– фигуре задатом мером (правоугаоником, квадратом и троуглом); -примењује концепт мерења у– једноставним реалним ситуацијама.	1МА.3.4.1. зна јединице за време (секунда, минут, сат, дан, месец, година, век) и уме да претвара из једне јединице у другу и пореди временске интервале у сложенијим ситуацијама 1МА.3.4.2. претвара јединице за мерење запремине	пречник кружног тока) и сл	Иницијалне процене , свакодневна посматрања, активност на часу, учествовање у разговору и дискусији, самосталан рад, рад у групи, тестови...
----	---------------	---	--	--	---	----------------------------	---

			Решавање проблема		течности 1MA.3.4.3. претвара јединице за мерење масе		
					1MA.2.2.1 1MA.2.2.2 1MA.2.2.4 1MA.3.2.2	- демонстративна - интерактивна - истраживачка - илустративна - игра	
			Ликовна култура, свет око нас, српски језик, пројектна настава ...		1MA.2.4.1 1MA.3.4.1 1MA.3.4.2 1MA.3.4.3		

						<ul style="list-style-type: none">- демонстративна- интерактивна- истраживачка- илустративна- игра	
--	--	--	--	--	--	--	--

--	--	--	--	--	--	--	--

Допунска настава из математике– годишњи фонд часова 18

ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> - прочита, запише и упореди бројеве прве хиљаде и прикаже их на бројевној правој; - прочита број записан римским цифрама и напише дати број римским цифрама (до 1.000); - изврши четири основне рачунске операције, писмено и усмено- но (до 1.000); - подели број бројем прве десетице, са и без остатка, и провери резултат; 	БРОЈЕВИ	Бројеви прве хиљаде. Сабирање и одузимање (усмени и писмени поступак). Множење једноцифреним бројевима и бројем 10 и дељење бројевима прве десетице са и без остатка (усмени и писмени поступак). Зависност резултата од промене компонената. Једначине облика: $a + x = b$, $a - x = b$, $x - a = b$, $a \times x = b$. Неједначине облика: $a \pm x < b$, $a \pm x > b$, $x - a < b$, $x - a > b$. Римске цифре D, M.

<ul style="list-style-type: none"> - одреди обим правоугаоника, квадрата и троугла, при меном обрасца; - опише особине правоугаоника и квадрата; - пресликагеометријску фигуру у квадратној или тачастој мрежи на основу задатог путства; - користи геометријски прибор и софтверске алате за цртање; - чита, упореди и претвара јединице за мерење дужине, масе, запремине течности и времена; - упореди величине (дужина, маса, запремина течности и време); - измери површину геометријске фигуре задатом мером (правоугаоником, квадратом и троуглом); <p>примењује концепт мерења у једноставним реалним ситуацијама.</p>		
---	--	--

ПРЕДМЕТ: ПРИРОДА И ДРУШТВО

ЦИЉ: Циљ учења природе и друштва јесте упознавање себе, свог природног и друштвеног окружења и развијање способности за одговоран живот у њему.

Годишњи фонд часова: 72 часа

Редни Број теме	Назив теме	Кључни појмови садржаја	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Предметни исходи	Стандарди Основни ниво	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичкометодичко упутство)	Начин провере оствареност и исхода
1.	Мој крај	<p>-Рељеф, удубљења, узвишења,поток,речице, језера,баре</p> <p>-Становништво, мањински народи, права, обавезе</p> <p>Делатности,пољопривреда,рударство,енергетика, непроизводне делатности</p> <p>- Саобраћај</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Развијање социјалних компетенција (сарадња, тимски рад) - Дигиталне компетенције 	<p>-По завршетку разреда ученик ће бити у стању да идентификује облике рељефа и површинских вода у свом крају;</p> <ul style="list-style-type: none"> - Одреди положај задатог објекта у односу на истакнуте облике рељефа и површинске воде у свом крају - Илуструје примерима како рељефи површинске воде утиче на живот људи у крају - Примени правила друштвено прихватљивог понашања поштујући права , обавезе и различитости међу људима - Повеже различита занимања и 	<p>-ПД</p> <p>-1.1.1. Уме да препозна основне облике рељефа</p> <p>-1.1.2. Зна основна правила понашања у породици,школи и насељу</p> <p>1.1.3. Зна које делатности људи постоје и њихову улогу</p> <p>Средњи ниво</p> <p>-ПД 2.1.1. Зна основне облике рељефа и вода у нашој земљи</p> <p>2.1.2 Разуме повезаност и међуповезано</p>	<p>-Упућивати ученике на разне изворе знања</p> <p>- Омогућити да се настава изводи у природи ,где ученици могу у очигледним ситуацијама да изнесу своја запажања и закључке.</p>	<p>- Усмена и писмена провера знања ,активност ученика на часу</p>

				делатности са потребама људи у крају у коме живи - Повеже врсте и значај саобраћаја са потребама људи - Примени правила безбедног понашања у саобраћају	ст различитих људских делатности 2.1.3. Примењује правила безбедног понашања у саобраћају Напредни ниво -ПД 3.1.1 Разуме да се права и обавезе чланова других група међусобно допуњују 3.1.2 Разуме заједничке карактеристи ке друштвених група и разлике међу њима		
--	--	--	--	---	--	--	--

Редни	Назив теме	Кључни појмови садржаја	Компетенције	Предметни исходи	Стандарди	Начини и поступци остваривања програма	Начин провере
-------	---------------	----------------------------	--------------	------------------	-----------	---	------------------

Број теме			Опште међупредметне компетенције		Основни ниво	(Дидактичкометодичко упутство)	оствареност исхода
2.	Оријентација у простору и времену	<p>-Оријентација у простору (стране света)</p> <p>- Компас, природни оријентир</p> <p>-План насеља</p> <p>-Географска карта,легенда, размера, географске боје</p> <p>-Временске одреднице,лента времена</p>	<p>-Компетенције за учење</p> <p>-Рад са подацима и информацијама</p> <p>-Решавање проблема и сарадња</p>	<p>-Ученик по завршетку разреда ће бити у стању да-зна помоћу чега се могу људи могу оријентисати у природи (Сунце,различите појаве,компас</p> <p>-Уме да помоћу Сунца одреди стране света</p> <p>-Уме да пронађе тражене улице и објекте на једноставном плану насеља</p> <p>-Разуме картографске знаке и проналази основне информације на географској карти наше земље</p> <p>-Разуме и објашњава временске одреднице (дан,недеља,месец,година, деценија ,век)</p> <p>-На ленти времена уме да обележи неки догађај из прошлости</p>	<p>ПД 1.2.1. Зна помоћу чега се људи оријентишу у простору, лева и десна страна, стране света,адреса, карактеристични објекти</p> <p>1.2.2. Зна јединице за мерење времена: дан, недеља,месец, година,деценија,век</p> <p>Средњи ниво</p> <p>ПД 2.1.1. Уме да пронађе тражене објекте на плану насеља.</p> <p>2.2.2. Уме да пронађе основе информације на географској</p>	<p>-Рад у учионици</p> <p>-Организовање посета,излета са циљем да ученици у различитим амбијентима и околностима долазе до сазнања</p> <p>-Упућивати ученике на различите изворе знања и информације</p>	<p>-Праћење активности и ангажованости ученика на часу</p> <p>- Разговарати о тачности урађених задатака из интерактивног текста из дигиталног уџбеника</p> <p>-Праћење активности ученика кроз заједнички рад</p> <p>-Фронтално испитивање ученика</p> <p>-Праћење рада ученика у радној свесци и уџбенику</p>

					карти Србије, већа насеља, неке облике рељефа и површинск их вода 2.2.3. Уме да пронађе и упише тражене информациј е на ленти времена Напредни ниво ПД 3.2.1 Уме да чита географску карту примењујући знања о странама света и значању географских знакова		
--	--	--	--	--	---	--	--

Редни Број теме	Назив теме	Кључни појмови садржаја	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Предметни исходи	Стандарди Основни ниво -ПД 1.3.1.	Начини и поступци остваривања програма	Начин провере остварености исхода
-----------------------	---------------	----------------------------	--	---------------------	---	---	--------------------------------------

3.	Прошлост		<ul style="list-style-type: none"> -Историјски извори (писани и материјални) -Временске одреднице (прошлост,садашњост ,будућност) - Породица, преци и потомци -Начин живота (некад и сад) -Знамените личности 	<ul style="list-style-type: none"> -Развијање социјалних компетенција (сарадња,тимски рад) -Рад са подацима и информацијама 	<ul style="list-style-type: none"> -Ученик ће на крају разреда моћи да-именује историјске изворе и илуструје примерима -Уочава и описује сличности и разлике између живота некад и сад -Именује знамените људе из нашег краја и разуме допринос који су дали у разним областима живота 	<p>Описује начин живота некад и сад</p> <p>1.3.2. Разуме временске одреднице (прошлост,садашњост,будућност)</p> <p>1.3.3. Зна основне информације о начину живота људи у прошлости</p> <p>Средњи ниво</p> <p>ПД 2.3.1. Зна да наброји историјске изворе</p> <p>2.3.2 Препознаје културна и друштвена обележја из прошлости</p> <p>Напредни ниво</p> <p>ПД 3.1.1. Зна неке важне историјске догађаје и личности у прошлости</p>	<p>(Дидактичко методичко упутство)</p> <ul style="list-style-type: none"> -Организовати посете музејима и местима где ученици могу сазнати о прошлости -Упућивати ученике на разне изворе знања -Неговати рад у групи и пару 	<ul style="list-style-type: none"> -Решавање задатака индивидуално,у групи и тимском раду -Усмено испитивање,писмена провера
----	----------	--	--	---	---	--	--	--

Редни Број теме	Назив теме	Кључни појмови садржаја	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Предметни исходи	Стандарди Основни ниво	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичкоме тодичко упутство)	Начин провере остварености исхода
4.	Разноврсно ст природе	<p>-Стање воде (чврсто,течно,гасовито)</p> <p>-Кружење воде у природи</p> <p>- Ваздух,хлађење,загревање</p> <p>-Мерење температуре ваздуха,тела</p> <p>-Животне заједнице , водене ,култивисане</p> <p>-Заразне болести-инсекти који преносе болести</p>	<p>-Рад са подацима и информацијама</p> <p>-Одговоран однос према здрављу ,комуникација ,сарадња</p> <p>-Когнитивне компетенције</p>	<p>-Ученик ће на крају разреда знати да-наведе у која три облика се појављује вода</p> <p>-Објашњава на цртежу како вода кружи у природи</p> <p>-Очита вредности температуре воде,ваздуха и тела помоћу термометра</p> <p>-Прикаже везу међу живим бићима у различитим животним заједницама помоћу ланца исхране</p> <p>-Илуструје примерима одговоран и неодговоран однос човека</p>	<p>ПД 1.4.1 Зна шта чини живу и неживу природу</p> <p>1.4.2.Зна у којим облицима се вода може наћи у природи</p> <p>1.4.3. Разликује стаништва према условима живота и живим бићима у њима</p> <p>1.4.4. Зна који су инсекти преносиоци неких заразних болести</p> <p>Средњи ниво</p> <p>ПД 2.4.1. Зна различита својства воде и ваздуха</p> <p>2.4.2. Разуме повезаност услова живота и живих бића у станишту</p>	<p>-Извођење једноставних огледа и постицаја истраживачког рада</p> <p>-Извођење наставе у природи</p> <p>-Неговати рад у групи и пару</p> <p>-Осмишљавати задатке за различите нивое знања ученика</p>	<p>-Праћење активности ученика (усмених одговора и рада на задацима из радне свеске и уџбеника</p> <p>-Праћење тачности урађених задатака из интерактивног текста из дигиталног уџбеника</p> <p>-Посматрањем поступака и ангажовања ученика у заједничким активностима</p>

					према животној средини -Примењује мере заштите од заразних болести	Напредни ниво 3.4.1. Разуме повезаност живе и неживе природе на мање очигледним примерима		
--	--	--	--	--	--	--	--	--

Редни Број теме	Назив теме	Кључни појмови садржаја	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Предметни исходи	Стандарди	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичкометодичк о упутство)	Начин провере оствареност и исхода
5.	Кретање	-Кретање (праволинијско и криволинијско) -Дејство земљине теже - Светлост, сенка, из вори светлости -Звук, звучни извори, бука	-Компетенције за учење (уочава структуру градива и селекује градиво) -Дигиталне компетенције -Комуникација (уме јасно да искаже одређени садржај)	-Ученик ће на крају школске године моћи да- уочи везу брзине падања тела са његовим обликом -Разликује и описује природне и вештачке изворе светлости -Препознаје да кретање тела зависи од силе које га покреће, подлоге, облик а и облика тела -Наводи примере деловања земљине теже -Разуме како настаје звук и штетност буке на човеково здравље	Основни ниво ПД 1.5.1. Уме да препозна кретање тела у различитим појавама 1.5.2 Именује природне и вештачке изворе светлости Средњи нови ПД 2.5.1. Зна да кретање тела зависи од силе која на њега	-Упућивати ученике на различите изворе знања -Изводити једноставне огледе и подстицати истраживачки рад -Осмишљавати задатке за различите нивое знања ученика	-Праћење активности ученика на часу приликом извођења огледа -Праћењем поступака рада ученика и заједничком анализом оствареног -Провером успешности урађених задатака из

					делује , врсте подлоге и облика тела 2.5.2. Зна како настаје сенка 2.5.3. Наводи примере деловања силе земљине теже 2.5.4. Зна како настаје звук Напредни ниво ПД 3.5.1. Повезује промену величине положаја сенке са променом положаја извора светлости	наставних листића
--	--	--	--	--	--	----------------------

Редни Број теме	Назив теме	Кључни појмови садржаја	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Предметни исходи	Стандарди Основни ниво	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичкометодичко упутство)	Начин провере оствареност и исхода
6.	Материјали	-Материјали (повратне и					

		неповратне промене) -Топлотна проводљивост материјала -Топлотни проводници,топло тни изолатори -Ваздух као изолатор -Течност, растварачи, брзина растварања	-Рад са подацима и информацијама -Дигитална компетенција -Социјалне компетенције, разумевање других у групи,тимски рад,сарадња,креативност	-Ученик ће на крају разреда моћи да разликује повратне и неповратне промене материјала -Уочи сличности и разлике међу течностима-тече, промељивност облика,провидност,боја, густина -Изводи једноставне огледе и повеже резултат са закључком -Објасни како рециклажа помаже очувању природе -Представи резултате истраживања (усмено или писано)	ПД 1.6.1. Зна да промене материјала настају због промене температуре или услед механичког утицаја као и деловања воде и ваздуха 1.6.2. Зна основно својство материјала Средњи ниво 2.6.1. Зна нека својства ваздуха 2.6.2. Разликује повратне и неповратне промене материјала 2.6.3. Зна да наведе који су материјали добри	-Изводити једноставне огледе.упућивати ученике да долазе до објашњења и закључка -Неговати рад у групи и у пару -Упућивати ученике на различите изворе знања -Осмишљавати задатке за различите нивое знања ученика	-Решавање задатака индивидуално ,у групном и тимском раду -Писмена провера -Фронтално испитивање ученика -Праћење активности ученика на часу приликом извођења огледа-разговори о тачности урађених задатака из интерактивног текста у дигиталном уџбенику -Пратити заједнички рад или пројекат ученика
--	--	---	--	---	---	---	---

					<p>проводници топлоте од оних који то нису</p> <p>2.6.4. Зна од чега зависи брзина растварања</p> <p>Напредни ниво</p> <p>3.6.1. Разуме како загревање и хлађење воде и ваздуха утиче на појаве у природи</p> <p>3.6.2. Примењује знања о промени материјала за објашњење појава у свом окружењу.</p>		
--	--	--	--	--	--	--	--

ПРЕДМЕТ: ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

Циљ Циљ учења Физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Годишњи фонд часова **108 часова**

Редни Број теме	Назив теме	Кључни појмови садржаја	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Предметни исходи	Стандарди	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичкометодичко упутство)	Начин провере оствареност и исхода
1.	Физичке способности	-Вежбе за развој снаге са и без реквизита; -Вежбе за развој покретљивости са и без реквизита; -Вежбе за развој брзине и експлозивне снаге;	-Компетенција за целоживотно учење; -Естетска компетенција; -Брига за здравље.	-Примени једноставне вежбе обликовања; -Одржава равнотежу у различитим кретањима; -Правилно држи тело;	- Унапређује моторичке способности -Правилно изводи једноставне вежбе обликовања	-Кроз физичке способности (подстицање ученика на самостално вежбање, правилно држање тела).	-Праћење и вредновање

2.	Моторичке вештине, спорт и спортске дисциплине	<p>-Вежбе за развој координације.</p> <p>-Техника трчања;</p> <p>-Скок удаљ згрчном техником;</p> <p>-Скок увис прекорачном техником;</p> <p>- Вежбе на тлу, вежбе комбинације;</p> <p>-Између четири ватре;</p> <p>-Вежбе са вијачом;</p> <p>-Вежбе лоптом;</p> <p>-Народно коло из краја у којем се школа налази;</p> <p>-Полигон у складу са реализованим моторичким садржајима.</p>	<p>-Компетенција за целоживотно учење;</p> <p>-Вештина комуникације;</p> <p>-Решавање проблема;</p> <p>-Естетска компетенција;</p> <p>-Вештина сарадње.</p>	<p>-Поштује правила понашања на вежбаљима;</p> <p>-Поштује мере безбедности током вежбања;</p> <p>-Примени правила игре.</p> <p>-Правилно изводи вежбе;</p> <p>-Комбинује усвојене моторичке вештине;</p> <p>-Одржава равнотежу у различитим кретањима;</p> <p>-Правилно подиже, носи и спушта терет;</p> <p>-Изведе кретања;</p> <p>-Правилно изводи и контролише покрете у различитим кретањима.</p>	<p>са и без реквизита;</p> <p>-Приказује вежбе за поједине делове тела.</p> <p>-Правилно трчи варијантама технике трчања;</p> <p>-Зна правилно да скаче удаљ;</p> <p>-Правилно изводи вежбе на тлу;</p> <p>-Познаје правила спортских ЕИ;</p> <p>-Правилно изводи вежбе на вратилу;</p>	-Моторичке вештине	Праћење и вредновање
----	--	---	---	--	---	--------------------	----------------------

3.	Физичка и здравствена култура	<ul style="list-style-type: none"> -Између четири ватре; -Чување и одржавање материјалних добара; -Постављање, склањање и чување справа и реквизита; -Хигијена простора за вежбање; -Значај воћа и поврћа у исхрани; -Поступање у случају повреде. 	<ul style="list-style-type: none"> -Вештина комуникације; -Вештина за живот у демократском друштву; -Естетска компетенција; -Вештина сарадње; -Брига за здравље. 		<ul style="list-style-type: none"> -Правилно изводи основне ритмичке вежбе; -Правилно изводи плес и народно коло; -Игра мини рукомет, мали фудбал, између четири ватре. -Познаје основна начела безбедности у сали, на игралишту и у учионици; -Примењује здравствено хигијенске мере; -Позитивно вреднује успешне потезе и уложени труд 	<p>Кроз физичку и здравствену културу (ученици развијају знања, вештине, ставове и вредности о вежбању).</p>	
----	-------------------------------	--	---	--	--	--	--

				<p>-Поштује правила понашања на вежбаљима;</p> <p>-Одговорно се односи према објектима;</p> <p>-Препозна здравствено стање када не треба да вежба;</p> <p>-Уредно одржава простор у коме живи и борави;</p> <p>-Придржава се правила вежбања.</p>	свих учесника у игри.		Праћење и вредновање
--	--	--	--	---	-----------------------	--	----------------------

ПРЕДМЕТ: ПРОЈЕКТНА НАСТАВА

Планом наставе и учења у првом циклусу основног образовања и васпитања дефинисана је Пројектна настава као облик образовно-васпитног рада којим се развијају опште међупредметне компетенције уз употребу информационо-комуникационих технологија. Усмерена је на достизање исхода који се првенствено односе на логичко и критичко мишљење као и припрему ученика за лако сналажење у свету технике, технологије и рачунарства, како у свакодневном животу, тако и у процесу учења. У складу је са општим исходима образовања и васпитања и у функцији јеконгити ног, афективног и социјалног развоја ученика.

Пројектна настава почива на савременим схватањима детета, наставе, учења, функције образовања и сазнавања као социјалне конструкције подржане кроз сарадничко деловање, коришћењем различитих извора информација и активности. Применом пројектне наставе долази до повезивања познатог и непознатог, учења помоћу примера, учења примењивањем, развоја процедуралних знања, коришћења информационо-комуникационих технологија као и комбиновања конвергентног (логичког) и дивергентног (стваралачког) мишљења. Пројектна настава има елементе проблемске и истраживачке наставе али се овом врстом наставе поред централног захтева, који се односи на тражење решења за неки проблем, потенцирају још и процедуре, планирање, евалуирање, презентовање резултата, коришћење савремених технологија на правилан начин и наравно, тимски рад, односно процес сарадње, који је изнад самог резултата у решавању проблема.

Пројектна настава је део целокупног образовно-васпитног рада и прати наставни процес уважавајући специфичности наставних предмета трећем разреду. Ослободилачки планирања и организације пројектне наставе су: уважавање узраста ученика и њихове природне радозналости; коришћење ваншколских знања, вештина и искустава ученика; укључивање свих ученика уз поштовање њихових различитости; повезивање садржаја свих наставних предмета и употреба савремених информационо-комуникационих технологија. Зато ова врста наставе омогућава да наставни предмети буду смислено међусобно повезани као и доведени у везу са свакодневним животом ученика. На тај начин се обезбеђује разумевање сврхе онога што се учи, функционално повезивање знања, вештина и искустава и мотивација ученика.

Пројектна настава је драгоцен начин рада јер од ученика захтева бројне активности, међу којима су: самостално проналажење информација; способност решавања проблема; самостално учење; рад у групи, сарадњу; критички однос према властитом и туђем раду; доношење одлука; аргументовање; усвајање другачијих, нових начина рада; планирање; поштовање рокова и преузимање одговорности.

С обзиром на узраст ученика трећег разреда и чињеницу да су се са оваквим начином рада сусрели у првом разреду, примерено је да се реализују пројектни задаци где је наставник и даље главни организатор активности уз све више прилика у којима ће се самосталност ученика испољавати где год је то могуће. Наставник пружа подршку свим ученичким активностима у току пројекта. Као и у првом разреду и другом разреду, и у трећем је важно

наставити са култивисањем сарадње и начина на који се комуницира у групи што су важни циљеви пројектне наставе, јер доприносе јачању одељењскекохезије.

Пројектну наставу треба планирати и организовати на начин да садржи све потребне кораке:

- дефинисање циља и исхода који се пројектом желе постићи;
- планирање активности које одговарају теми пројекта, односно циљу пројекта, подела активности, избор материјала и метода рада, дефинисање места и динамикерада;
- реализацију планираних активности;
- приказ добијених резултата и продуката пројекта;
- вредновање пројекта (процена остварености дефинисаних циљева и исхода, указивање на успехе и тешкоће у току реализације пројекта).

При планирању наставник треба да дефинише тип пројекта, да одреди његов циљ, очекиване исходе, област којом се бави пројекат и повезаност са наставним предметима, његове садржаје, активности ученика, потребна средства, динамику рада по фазама и све што је потребно за успешно спровођење пројектне наставе. За трећи разред, као и за први и други, најпримеренији је и даље полуструктурирани тип пројекта с том разликом да наставник сада више укључује ученике и давање предлога и избор тема. Он и даље, у великој мери, дефинише методологију рада, али се очекује да више укључи ученике у проналажење материјала тако што ће се са њима договарати о томе које материјале би ко, где и како могао да пронађе и обезбеди. Све садржаје треба реализовати кроз различито тематско повезивање у игри или функционалној активности која задовољава интересовање и потребе ученика на млађем школском узрасту.

Кроз пројектну наставу треба започети са развијањем основа дигиталне писмености. На овом узрасту, употреба ИКТ-а треба да буде сведена на употребу најједноставнијих алата и упознавање са коришћењем интернета. На крају трећег разреда ученик би требало да буде у стању да:

- правилно седи при раду зарачунаром;
- зна да наведе могуће последице на здравље услед неправилног коришћења дигиталних уређаја;
- правилно укључи рачунар, покрене програм за цртање, користи одговарајуће алатке овог програма, сачува свој цртеж и ис кључирачунар;
- покрене програм за рад са текстом, унесе краћи текст и сачува документ на рачунару;
- користи интернет за учење и проналажење информација уз помоћ наставника;
- предложи редослед активности у односу на постављени пројектни задатак.

Један од важних исхода реализације пројекта јесте оспособљавање ученика да добијене продукте учине видљивим и пред ставе их другима. Бројни су начини да се то постигне (представе, изложбе, кратки филм, текст у новинама, наступ на локалној телевизији, представљање за родитеље...), а њихов квалитет није приоритет.

Ученике треба стављати у ситуације да одређују редоследактивности у решавању одређених пројектних задатака, што, осим развијања самосталности, представља увод у алгоритамски начин размишљања. На пример: редослед активности чији ће продукт бити плакат са знаменитим личностима краја; редослед активности у прављењу кућице за птице; у изради школског часописаитд.

Пројектна настава јесте захтевнији облик рада који подразумева добру припрему наставника. Планом је предвиђено да се реализује са једним часом недељно али сам наставник ће проценити каква динамика рада највише одговара могућностима ученика и фази у којој је пројекат. То значи да, уколико је потребно, Пројектна настава се може организовати и на другачији начин (на пример као двочас сваке друге недеље).

Родитељи треба да буду упознати са сврхом пројектне наставе и њеним најважнијим исходима. Они треба да подрже самосталне активности своје деце, или њихов заједнички рад са другом децом, као и да разумеју зашто је важно да не преузимају њихове задатке у жељи да имају боље продукте.

Редни Број теме	Назив теме	Кључни појмови садржаја	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Предметни исходи	Стандарди	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичкометодичко упутство)	Начин провере оствареност и исхода
1.	Одељењске штафетне приче – електронска књига (2 часа)	Смишљање приче, илустрација, електронски запис	Дигиталне компетенције Сарадња Комуникација Естетичке компетенције	Ученик ће бити у стању да: • учествује у смишљању прича на основу датих речи, почетка, средине или завршетка, поштујући логичан след реченица и догађаја;	1CJ.2.3.3. пише јасним и потпуним реченицама; варира језички израз (ред речи у реченици, типове реченица, дужину реченице...)	Користити методе(технике) и облике рада које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду. Обезбеђивање корелације са сродним предметима. Комбиновање различитих врста дидактичког материјала.	Провера оствареност и исхода се може вршити посматрањем сарадње ученика током пројекта, представљањем пројекта, анализом

2.	Школски биоскоп поново ради (3 часа)			<ul style="list-style-type: none"> • илуструје најзанимљивије детаље створених прича; учествује у изради електронске одељењске збирке. 	1CJ.2.3.4. држи се теме; излагање организује око основне идеје текста коју поткрепљује одговарајућим детаљима	<p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења.</p> <p>Пројектну наставу треба планирати и организовати на начин да садржи све потребне кораке:</p> <ul style="list-style-type: none"> - дефинисање циља и исхода који се пројектом желе постићи; - планирање активности које одговарају теми пројекта, односно циљу пројекта, подела активности, избор материјала и метода рада, дефинисање места и динамике рада; - реализацију планираних активности; - приказ добијених резултата и продуката пројекта; - вредновање пројекта (процена остварености дефинисаних циљева и исхода, указивање на успехе и тешкоће у току реализације пројекта). 	<p>производа, на основу писаних извештаја ученика, коришћење м упитника, скала процена, анкета, разговора са родитељима ...</p> <p>Пројектни продукти:</p> <p>Прича, запис, електронски запис приче, илустрација приче, електронска књига.</p>
----	--------------------------------------	--	--	---	---	---	---

3.	<p>Историја нашег краја (4 часа)</p>	<p>Филм,биоскоп , улазница, плакат</p> <p>Мој крај,историја мог</p>	<p>Дигиталне компетенције</p> <p>Сарадња</p> <p>Комуникација</p> <p>Естетичке компетенције</p> <p>Компетенције за учење</p> <p>Дигиталне компетенције</p>	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • осмисли лого за школски биоскоп; • припреми плакат за биоскопску представу; • осмисли изглед биоскопске улазнице; • учествује у избору филма за пројекцију; • емитује филм за децу са интернета; • учествује у продаји улазница за биоскопску представу; • користи бим-пројектор и озвучење за потребе пројекције филма <p>Ученик ће бити у стању да:</p>	<p>1СЈ.2.2.10. вреднује примереност илустрација које прате текст; наводи разлоге за избор одређене илустрације</p> <p>1СЈ.2.3.7. саставља кратак дескриптивни текст</p> <p>1СЈ.2.5.5. уочава везе међу догађајима</p>	<p>Користити методе(технике) и облике рада које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду.</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима.</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала.</p> <p>Припремање наставника за часове , водећи рачуна о особеностима одељења.</p> <p>Упућивање ученика на коришћење додатне литературе ,интернета , енциклопедија ,ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања.</p>	<p>Пројектни продукти:</p> <p>Плакати, улазнице, филмске пројекције, букмаркери</p> <p>Пројектни продукти:</p>
----	---	---	--	---	---	--	--

4.	<p>Очистимо наш парк (4 часа)</p>	<p>краја, знаменитости...</p> <p>Чиста околина, здравље, хигијена, креативност...</p>	<p>Сарадња</p> <p>Комуникација</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Естетичке компетенције</p> <p>Одговоран однос према околини</p> <p>Одговоран однос према здрављу</p> <p>Сарадња</p>	<ul style="list-style-type: none"> организује предавање са гостом – предавачем; сними делове предавања и направи ППТ; прикупља примере историјских извора свога краја; <p>прикаже колаж – програм о историји свога краја.</p> <p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> оплемени објекте у непосредној околини (канте за смеће, инсталације 	<p>(нпр. одређује редослед догађаја у књижевној метничком тексту 1СЈ.3.2.3. разликује различита гледишта заступљена у информативном тексту (нпр. мишљење аутора текста vs. мишљења учесника у догађају) 1ПД.1.6.6. зна шта су историјски извори и именује их</p> <p>1ПД.2.2.3. зна основне мере заштите живе и</p>	<p>Користити методе(технике) и облике рада које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду.</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима.</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала.</p> <p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења</p> <p>Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија, ради израде паноа, кратких записа, кратких излагања</p> <p>Користити методе(технике) и облике рада које активирају</p>	<p>Снимак предавања, постављање чланка и фотографија за сајт школе</p> <p>Пројектни продукти:</p> <p>Очишћено двориште или парк, мурали,</p>
----	--	---	---	--	--	---	--

5.	<p>Боље спречити него лечити (2 часа)</p>	<p>Здравље, болести, лечење, превенција...</p>	<p>Комуникација</p> <p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Одговоран однос према здрављу</p> <p>Сарадња</p> <p>Комуникација</p> <p>Компетенције за учење</p>	<p>у парку за игру, зидове на игралишту и сл.);</p> <ul style="list-style-type: none"> у сарадњи изведе акцију прикупљања средстава и материјала за рад; ослика и декорише објекте од различитих материјала (камен, дрво...). <p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> разуме како и зашто чувамо здравље; зашто је важан систематски преглед; које су заразне 	<p>неживе природе као природних ресурса</p> <p>1ПД.1.2.3. разликује повољно и неповољно деловање човека по очување природе</p> <p>1ПД.2.1.1. разуме повезаност живе и неживе природе на очигледним примерима</p> <p>1ПД.1.5.4. зна који су главни извори опасности по здравље и живот људи и основне</p>	<p>ученике и у којима су самосталнији у раду.</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима.</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала.</p> <p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења</p> <p>Користити методе(технике) и облике рада које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду.</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима.</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала.</p> <p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења</p> <p>Постављање ученика у различите ситуације</p>	<p>фотографије, полигони, репортажа</p> <p>Пројектни продукти:</p> <p>Апликације, процесни пано,</p>
----	--	--	--	---	--	---	--

6.	Уметност рециклаже (4 часа)	Рециклажа, креативност, различити материјали...	<p>Естетичке компетенције</p> <p>Одговоран однос према околини</p> <p>Одговоран однос према здрављу</p> <p>Сарадња</p> <p>Комуникација</p>	<p>болести и како се преносе; како се штитимо од ваши и крпеља.</p> <p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • прикупи пластичне боце као рециклажни материјал; • направи у сарадњи са другима композицију столице или стола од пластичних боца и употреби их у практичне сврхе; • направи саксију, фигуру животиње и хранилицу за птице од пластичних боца; 	<p>мере заштите</p> <p>1ПД.1.5.5. зна поступке за очување и унапређивање људског здравље</p> <p>1ПД.3.1.2. разуме функционалну повезаност различитих делова тела живих бића</p> <p>1ПД.3.3.2. примењује знање о променама материјала за објашњење појава у свом окружењу</p>	<p>евалуације и самоевалуације.</p> <p>Користити методе(технике) и облике рада које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду.</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима.</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала.</p> <p>Припремање наставника за часове , водећи рачуна о особеностима одељења</p>	<p>ПШТ презентације , предавање доктора</p> <p>Пројектни продукти:</p> <p>Намештај, саксије и фигуре животиња од рециклажног материјала, хранилице за птице, плакат, цвеће</p>
----	-----------------------------	---	--	---	--	---	--

7.	Занимације – воћне декорације (4 часа)	Воће, креативност, машта, здравље...	Естетичке компетенције Одговоран однос према околини Одговоран однос према здрављу Сарадња Естетичке компетенције Одговоран однос према околини	<ul style="list-style-type: none"> осмисли кампању и организује акцију прикупљања пластичних боца и предају центру за рециклажу; планира инвестирање зарађеног новца у хуманитарну акцију. Ученик ће бити у стању да: <ul style="list-style-type: none"> направи воћни аранжман; направи витраж; направи пратеће декорације за послужење воћа; направи играчку или украси постојећу од делова воћа 	1ПД.2.3.5. разликује повратне и неповратне промене материјала 1ПД.2.3.6. разликује промене материјала при којима настају други материјали од оних промена материјала при којима не настају други материја 1ПД.2.1.6. разуме међусобну зависност живих бића у животној заједници 1ПД.1.5.4. зна који су главни извори опасности	Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија. Користити методе(технике) и облике рада које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду. Обезбеђивање корелације са сродним предметима. Комбиновање различитих врста дидактичког материјала. Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења Упућивање ученика на коришћење додатне литературе, интернета, енциклопедија.	Пројектни продукти: Минијатуре воћа од папира, воћни витраж, воћне салате, декорације за воће од папира и чачкалица, воћне
----	---	--------------------------------------	--	--	---	---	---

8.	<p>Покажимо лице животне заједнице (4 часа)</p> <p>Од</p>	<p>Животне заједнице, ланац исхране, драматизација , ...</p>	<p>Одговоран однос према околини</p> <p>Одговоран однос према здрављу</p> <p>Сарадња</p> <p>Естетичке компетенције</p> <p>Компетенције за учење</p> <p>Комуникација</p>	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • компонује приказ животне заједнице; • прикаже ланац исхране у одређеној животној заједници; • попуни табелу описујући животињу; • пише драмски текст; • сарађује у групи. 	<p>по здравље и живот људи и основне мере заштите</p> <p>1ПД.1.5.5. зна поступке за очување и унапређивање људског здравља</p> <p>1ПД.2.1.6. разуме међусобну зависност живих бића у животној заједници</p> <p>1ПД.2.2.3. зна основне мере заштите живе и неживе природе као природних</p>	<p>Користити методе(технике) и облике рада које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду.</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима.</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала.</p> <p>Припремање наставника за часове , водећи рачуна о особеностима одељења</p> <p>Користити методе(технике) и облике рада које активирају ученике и у којима су самосталнији у раду.</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима.</p>	<p>играчке, изложба, фотографије, снимак изложбе</p> <p>Пројектни продукти:</p> <p>Апликације, фотографије, ППТ презентација , пројектни пано, игроказ, маске, костими, текстови, записи о животињама</p>
----	---	--	---	---	--	---	---

9.	спајалице до наруквице (4 часа)	Преобликовање, обликовање, композиција, накит,	<p>Естетичке компетенције</p> <p>Одговоран однос према околини</p> <p>Одговоран однос према здрављу</p> <p>Сарадња</p> <p>Комуникација</p>	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <ul style="list-style-type: none"> • направи накит од спајалица и других материјала; • искористи својства материјала приликом преобликовања; • направи фигуре од пластелина; • направи рам композицијом спајалица; • направи ревију накита; • демонстрира и објашњава како израђује накит; <p>врши селекцију радова</p>	<p>ресурса 1ПД.2.2.4. зна шта је добробит животиња и поступке којима се она штити</p> <p>1ПД.1.3.5. зна да својства материјала одређују њихову употребу и препознаје примере у свом окружењу</p> <p>1ПД.1.3.4. зна основна својства материјала: тврдоћа, еластичност</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала.</p> <p>Припремање наставника за часове, водећи рачуна о особеностима одељења</p> <p>Користити методе(технике) и облике рада које активирају</p>	<p>Пројектни продукти:</p> <p>Процесни пано, изложба накита, демонстрација прављења накита (снимак), фигуре од пластелина, ревија накита, фотографије, рамови за фотографије</p>
----	---------------------------------	--	--	---	--	---	--

10.	Празници у мојој школи (5 часова)		<p>Одговорно учешће у демократском друштву</p> <p>Компетенције за учење</p> <p>Комуникација</p> <p>Сарадња</p> <p>Естетичке компетенције</p>	<p>Ученик ће бити у стању да:</p> <p>-учествује у организовању школских приредби</p> <p>-игра и пева песме по слуху</p> <p>-учествује у прављењу панона , изложби радова, честитки , поклона , пакетића...</p> <p>-сарађује са вршњацимау разним такмичарским активностима</p>	<p>, густина, растворљивост, провидност, намагнетисаност</p> <p>1СЈ.3.3.1. пише јасним, потпуним, добро обликованим реченицама; користи</p>	<p>ученике и у којима су самосталнији у раду.</p> <p>Обезбеђивање корелације са сродним предметима.</p> <p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала.</p> <p>Припремање наставника за часове , водећи рачуна о особеностима одељења</p>	<p>Пројектни продукти:</p> <p>Школске приредбе(Дан школе, Нова година, Свети Сава, Осми март, Ускрс), тематски панои, изложба радова,</p>
-----	--	--	--	--	---	---	---

					<p>разноврсне синтаксичке конструкције, укључујући и сложене 1СЈ.2.5.6. разликује приповедање од описивања и дијалога 1СЈ.3.3.5. користи богат фонд речи (у односу на узраст) 1СЈ.1.3.10. пише честитку (за Нову годину, рођендан), позивницу (за рођенданску прославу, забаву), разгледницу (са летовања, зимовања, екскурзије)</p>	<p>честитке, пакетићи, такмичарске игре</p>
--	--	--	--	--	--	---

ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕНСКОГ СТАРЕШИНЕ

Време реализације	Активности/теме	Начин реализације:	Носиоци реализације
-септембар	<ul style="list-style-type: none"> • Упознавање са тренутном епидемиолошком ситуацијом, мерама заштите, планом рада и избор руководства • Како се дружимо а да држимо дистанцу? • Правила понашња у складу са тренутном епидемиолошком ситуацијом • Сређивање учионице, бонтон у учионици • Како да учимо и стекнемо навике 	<ul style="list-style-type: none"> -разговор -дискусија 	<ul style="list-style-type: none"> -одељењски старешина -ученици - стручни сарадник
-октобар	<ul style="list-style-type: none"> • Дечија права и обавезе у оквиру Дечије недеље • Чувамо и негујемо наше здравље • Шта је солидарност? • Односи у учионици, толеранција 	<ul style="list-style-type: none"> -разговор -дискусија 	<ul style="list-style-type: none"> -одељењски старешина -ученици -стручни сарадник - Дечији савез
-новембар	<ul style="list-style-type: none"> • Од радозналости до зависности • Зашто је спорт важан за здравље • Моја породица, дељење обавеза 	<ul style="list-style-type: none"> -разговор -дискусија -демонстрација 	<ul style="list-style-type: none"> -одељењски старешина -ученици -стручни сарадник
-децембар	<ul style="list-style-type: none"> • Слободно време, како га испунити • Наши проблеми, како их превазићи • Зимске чаролије, игре у дворишту • Новогодишњи празници, украшавање учионице и хола школе 	<ul style="list-style-type: none"> -разговор -дискусија - анкета 	<ul style="list-style-type: none"> -одељењски старешина -ученици - стручна служба
-јануар	<ul style="list-style-type: none"> • Божић, како га прослављамо • Наши проблеми и успех у првом полугодишту 	<ul style="list-style-type: none"> -разговор 	<ul style="list-style-type: none"> -одељењски старешина -ученици

	<ul style="list-style-type: none"> • Припреме за прославу школска славе-Свети Сава 		
-фебруар	<ul style="list-style-type: none"> • Здравље, исхрана, игра и одмарање • Како превазићи лоше понашање у школи 	<ul style="list-style-type: none"> - едукативне радионице -разговор -дискусија 	<ul style="list-style-type: none"> -ученици -стручни сарадник - сарадници Завода за јавно здравље -одељенски старшина
-март	<ul style="list-style-type: none"> • Обележавање 8. марта – Дана жена, правимо честитке • Припреме и учешће у прослави Дана школе • Пролеће у мојој учионици • Како да помогнем другу који слабије учи 	<ul style="list-style-type: none"> -едукативна радионица -разговор 	<ul style="list-style-type: none"> -одељењски старешина -стручни сарадник - ученици
-април	<ul style="list-style-type: none"> • Како решити сукоб • Обележавање Светског дана здравља, 07.04.2021. • Добри и лоши поступци • Моја осећања, радионица 	<ul style="list-style-type: none"> -разговор -дискусија 	<ul style="list-style-type: none"> -ученици -сарадници Завода за јавно здравље -одељенски старешина -стручни сарадник
-мај	<ul style="list-style-type: none"> • У здравом телу здрав дух • Сусрет са људима необичних занимања • Шта треба да читамо, развијање љубави према читању 	<ul style="list-style-type: none"> -едукативна радионица -разговор 	<ul style="list-style-type: none"> - ученици -одељенски старешина - стручни сарадник
-јун	<ul style="list-style-type: none"> • Другарство је свуда око нас, радионица, пано • Представљамо свој портфолио • Радујемо се распусту 	<ul style="list-style-type: none"> -разговор - пано -радионица 	<ul style="list-style-type: none"> -ученици -одељенски старешина

ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ: 36 часова

Школа ће у складу са Школским програмом и Годишњим планом рада понудити различите активности у складу са својим ресурсима и просторним могућностима. Поред организације излета, посета изложбама и сарадње са локалном самоуправом, ученицима ће се понудити већи број друштвених, техничких, хуманитарних, спортских и културних активности. Сврха ових активности је подршка прилагођавању ученика другог разреда на школску средину и заједницу, као и задовољавање односно проширивање њихових интересовања, дружење са вршњацима кроз заједничко делање, исказивање способности, осамостаљивање, развој неких вештина и друго.

Пошто је за ученике овог узраста важно да родитељи буду упознати са активностима које школа нуди како би помогли да њихова деца изаберу оне које им највише одговарају, анкетирање ученика ће се спровести почетком школске године .

Назив активности	Планирано часова на год. нивоу
<u>Друштвене активности:</u> - превенција безбедности деце у саобраћају - обука ученика о противпожарној заштити - Активности поводом обележавања: Дана школе, Дан планете Земље, Дан воде, Дан заштите животне средине - Акције поводом Дечје недеље - Активности поводом обележавања 8. марта - Занимљива математика	15
<u>Техничке активности</u> - Уређење учионица и одељенски пано	3
<u>Хуманитарне активности</u> - Акције поводом Дечје недеље - Јесењи крос - Сарадња са Црвеним крстом - Помоћ болесном другу	5
<u>Спортске активности</u> - промоције спортских клубова - недеља школског спорта - одељенска и међуодељенска такмичења	8

- активности у природи (крос, спортски дан, излети, настава у природи...	
<u>Културне активности</u> -учествовање у активностима поводом школских празника - школска приредба (Приредба за пријем првака) Посете: - дому културе - посета школској библиотеци (учешће у радионицама)	5

ПРЕДМЕТ: ВЕРСКА НАСТАВА
Годишњи фонд часова: 36

ТЕМА (наставне јединице)	ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<p>I – УВОД</p> <p>1. Свет је створен за тебе, чувај га! – уводни час</p>	<ul style="list-style-type: none"> Упознавање ученика са садржајем предмета, планом и програмом и начином реализације наставе Православног катихизиса; Мотивисање ученика за похађање верске наставе 	<p><u>Когнитивни аспект:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 3. разреда основне школе; моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања. <p><u>Афективни аспект:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> ученик ће бити мотивисан да активно учествује на часовима верске наставе 	<p>☐ Упознавање са садржајем програма и начином рада</p>	<p>Катихизација као литургијска делатност-заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика.</p> <p>Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве.</p> <p>На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада.</p> <p><u>Врсте наставе</u></p> <p>Настава се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <p>☐ теоријска настава (34 часова)</p>
<p>II – БОГ СТВАРА СВЕТ И ЧОВЕКА</p> <p>2. Свето Писмо нам сведочи о настанку света</p>	<ul style="list-style-type: none"> пружити ученицима основна знања о учењу Цркве о стварању света; омогућити ученицима да разумеју да Бог ствара природу и човека, јер жели да их 	<p><u>Когнитивни аспект:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> препознати неке елементе библијске повести о стварању света; моћи да препозна и именује иконе на којима су представљени дани стварања света, на основу библијске повести; 	<ul style="list-style-type: none"> Појам Светога Писма као књиге откривења Стварање невидљивог света-духовних сила - анђела Библијско 	<p>☐ теоријска настава (34 часова)</p>

	воли и да буде са њима заједно;		
--	---------------------------------	--	--

<p>3. Света некада уопште није било (1. и 2. дан стварања) 4. Све је биље створено и Сунцем обасјано (3. и 4. дан стварања) 5. Све врви од живота (5. и 6. дан стварања) 6. Створен сам да личим на Бога</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Пружити ученицима могућност да разумеју да је човек у природној вези са свим оним што је Бог претходно створио, али да се разликује од свих створених бића; • Објаснити ученицима да је човек икона Божја (сличан Богу) зато што је створен као слободна личност и једини позван да буде домаћин света; • Омогућити ученицима да 	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да увиди да је свет скуп конкретних врста живих бића која су уједињена, једна другима потребна и да она чине велику заједницу љубави – Цркву; • моћи да објасни да је свет створен љубављу Божјом; • моћи да разуме да се права слобода изражава као љубав према другим људима, природи и Богу; • уочити да је човек сличан Богу. <p><u>Афективни аспект:</u></p>	<p>казивање о стварању света по данима</p> <ul style="list-style-type: none"> • Стварање човека • Песма „Молитва“ Бранко Радичевић(песник се диви Божјем стварању и моли благослов...) • Прича „Паче“ А. Солжењицин 	<ul style="list-style-type: none"> • практична настава (2часа) <p><u>Место реализације наставе</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Теоријска настава се реализује у учионици; • Практична настава се реализује у цркви – учешћем у литургијском сабрању; <p><u>Дидактичко методичка упутства за реализацију наставе</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже. • Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом динамиком
--	--	---	--	--

	<p>увиде разлику између Бога и створене природе.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • бити подстакнут да развија љубав према ближњима, природи и Богу; • развијати жељу и свест о важности бриге према ближњима и природи. 		<p>подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу
--	--	---	--	--

<p style="text-align: center;">III – БОГ НАС ВОЛИ</p> <p>7. Бог ствара свет из љубави</p> <p>8. Бог, људи и природа</p> <p>9. Свет не може без Бога</p> <p>10. Бог се брине о свету</p> <p>11. Божићни весници</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Омогућити ученику да увиди да је Бог створио свет из љубави; • Омогућити ученику да увиди да се Бог брине о свету; • Омогућити ученику да разуме да је Бог из бригае према свету и човеку послао свога Сина у свет. 	<p><u>Когнитивни аспект:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • знати да је Бог створио свет из љубави и да објасни како зна да Бог воли свет; • препознати да Бог брине о свету и да наведе примере Божјег старања о свету; • увидети кроз своје креативне способности да је човек сличан Богу; • увидети да Бог жели да свет постоји вечно; • увидети да су Бог, људи и природа различити, али да нису потпуно раздвојени; • увидети различитост која постоји 	<ul style="list-style-type: none"> • Прича „Шишарка“ или прича „Себични цин“ О. Вајлд (са правим крајем, кад се појављује Христос...) • Прича Св. Владике Николаја о томе како је Господ са Богородицом избавио пастира Давида из невоље (кад је заспао у пећини а змија му легла на груди...)А
--	---	---	---

		<p>између Бога и створеног света;</p> <ul style="list-style-type: none"> • знати да је Бог из бриге према свету и човеку послао свога Сина у свет; • упознати улогу анђела као сарадника Божјих у старању о свету; • уочити да је свет смртан ван заједнице са Богом; • упознати сдржај молитве Анђелу чувару; • усвојити текст и мелодију песме „Анђели певају“. <p><u>Афективни аспект:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • бити подстакнут да развија свест о томе да је важан зато што га воли Бог и његови ближњи ; • бити подстакнут да се труди да воли све људе (чак и оне од којих је веома различит). 	<p>кад је одрастао Цар Давид је описао Богородицу и Христа у псалму</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Љубавна песма“, М. Данојлић (о маслачку и облачку) • Јављање анђела Богородици; □ Јављање анђела Јосифу; • Сусрет Богородице и Јелисавете; • Јављање анђела пастирима; □ Јављање анђела мудрацима; • Анђео јавља Јосифу да склони породицу у Египат; □ Молитва Анђелу чувару; □ Песма: „Анђели певају“. 	<p>употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.</p> <ul style="list-style-type: none"> • Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика. • У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу. • Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота. <p><u>Евалуација наставе</u></p> <p>Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:</p> <ul style="list-style-type: none"> • процењивањем реакције ученика или прикупљањем коментара
--	--	---	--	---

<p>IV – ЗАЈЕДНИЦА БОГА И СВЕТА КРОЗ ЧОВЕКА</p> <p>12. Човек домаћин и свештеник у свету</p> <p>13. Свети Сава</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Пружити ученицима основ за разумевање да се лични однос са Богом остварује кроз служење Богу и ближњима; • Пружити ученицима основ за разумевање да 	<p><u>Когнитивни аспект:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • уочити да је човек посредник између Бога и природе и да Бог са природом разговара преко човека; • проширити своје знање о служењу Светога Саве Богу и нашем народу; • уочити да нема љубави без служења ближњима; 	<ul style="list-style-type: none"> • Прича „ Три дрвета“ (Ова прича је и Божићна и Васкршња) • Подизање задужбина – најзначајније задужбине Светога Саве и Светог Симеона 	
<p>14. Свети Сава брине о нама</p> <p>15. Радост служења</p>	<p>природи и човеку вечно постојање дарује Бог;</p> <ul style="list-style-type: none"> • Омогућити ученику да увиди да су светитељи најбољи пример односа човека са Богом; • Пружити ученицима основна знања о Светоме Сави као нашем примеру служења. 	<ul style="list-style-type: none"> • упознати библијску повест о Христовом служењу Апостолима. <p><u>Афективни аспект:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • бити подстакнут да љубав препознаје као служење; • знати да кроз чињење дела љубави према ближњима, постаје сличан Христу и светитељима Божјим. 	<p>Мироточивог</p> <p>☐ Јеванђељско казивање о Христовом служењу – праће ногу апостолима и Тајна вечера ☐</p> <p>Прича:</p> <p>Добročинство – најлепши начин да постојиш, из књиге «Мали анђеол», Н. Витошевић.</p>	<p>ученика путем анкетних евалуационих листића;</p> <ul style="list-style-type: none"> • провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова; <p>Оцењивање</p> <p>Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • усмено испитивање; • писмено испитивање; • посматрање понашања ученика;

<p>V – ЛИТУРГИЈА-ПРЕОБРАЖЕНИ СВЕТ</p> <p>16. Наши дарови благодарности (опис н.ј. - твар у Литургији) 17. Литургија - преображај света 18. Литургија – молитва за спасење човека и света 19. Васкресење Лазарево 20. Васкресење Христово</p>	<ul style="list-style-type: none"> Ученицима пружити основ за разумевање да хлеб и вино – наши дарови - представљају свет у малом; Ученицима пружити основ за разумевање разлога приношења Богу хлеба и вина на Литургији; Пружити основ за разумевање да се на Литургији молимо за спасење целог света; Омогућити ученицима да увиде да се на Литургији остварује спасење човека и света; Ученицима пружити основ за разумевање да нас Христос толико воли да је дао свој живот за 	<p><u>Когнитивни аспект:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> препознати да је Литургија захвалност Богу; уочити да се захвалност Богу показује кроз наше дарове; уочити да наши дарови хлеб и вино представљају свет у малом; увидити везу Литургије и спасења човека и света; проширити своја знања о празнику Васкрсења; увидити шта за створену природу значи Христово Васкрсење; усвојити текст и мелодију песме „Људи ликујте“ <p><u>Афективни аспект:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> бити подстакнут да учествује на Литургији како би показао Богу да жели да буде у заједници са Њим; 	<ul style="list-style-type: none"> Твар у Литургији – хлеб и вино Песма“Како настаје хлеб“ Лидија Поповић Твар у Литургији – тамјан, уље, восак, вода, врба, бадњак, јаје, жито, грожђе... Прича о удовичиној лепти Велика Јектенија Прича „Мудри чобанин“ Патријарх српски Иринеј Гавриловић(прича о причешћу) Библијско казивање о 	<p><u>Оквирни број часова по темама</u></p> <p>Увод – 1</p> <p>Бог ствара свет и човека – 7</p> <p>Бог нас воли – 7</p> <p>Заједница Бога и света кроз човека– 6</p> <p>Литургија – преображени свет – 7</p> <p>Човек и природа - 6</p> <ul style="list-style-type: none"> Евалуација – 1+1
--	--	--	---	---

	нас и да је васкрсао да победи смрт за нас.		<p>васкрсењу Лазара</p> <ul style="list-style-type: none"> • Казивање о женама мираносицама на Христовом гробу („Зашто тражите живог међу мртвима“) • Васкршња прича „И жовотиње“ <p>Зинаида Хипијус</p>	
<p>VI – ЧОВЕК И ПРИРОДА</p> <p>21. Све чека на љубав човека</p> <p>22. Чувамо дарове Божије љубави</p> <p>23. Стварање света у православној иконографији</p> <p>24. Икона света створеног за мене</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Ученицима пружити неопходно знање да разумеју да је човек одговоран за очување природе; • Омогућити ученицима да увиде на које све начине људи данас уништавају природу, тј. да увиде да загађење природе потиче од човека; • Омогућити ученицима да разумеју да је човек позван од Бога да брине о природи; 	<p><u>Когнитивни аспект:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • препознати личну одговорност за творевину; • увидити да се загађењем наше околине, загађује цео свет; • увидити да се на православним иконама стварања света и човека, приказује зависност природе од човека; • препознати представе које приказују догађаје везане за стварање света; • уочити у којој мери је напредовао и савладао градиво Православног катихизиса трећег разреда основне школе. 	<p>Поучне приче:</p> <ul style="list-style-type: none"> • „Свети Власије благосиља животиње“ • „Игуман и медвед“ • „Необична лађа“ (Свети Елије и крокодил) • „Свети Серафим и медвед“ • Песма „Радуј се“ М. Одаловић • Израда иконе Израда стрипа 	

	<ul style="list-style-type: none"> • Упознати ученике са примерима изражавања љубави према природи; • Развијати код ученика скромност; • Установити обим и квалитет знања стечених у току школске године из Православног катихизиса. 	<p><u>Афективни аспект:</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • бити подстакнут на очување природе и своје животне средине; • бити подстакнут да гледа на природу као на Божју творевину; <ul style="list-style-type: none"> ☐ Ученици ће бити подстакнути да уреде школски простор изабраним радовима везаним за стварање и очување света 		
--	---	--	--	--

КОРЕЛАЦИЈА С ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА / МОДУЛИМА:

1. Српски језик и књижевност
2. Математика
3. Познавање природе и друштва
4. Музичка култура
5. Ликовна култура
6. Грађанско васпитање

**ПЛАН И ПРОГРАМ НАСТАВЕ И УЧЕЊА ЗА СЕДМИ РАЗРЕД ОСНОВНОГ ОБРАЗОВАЊА И
ВАСПИТАЊА**

ФОНД ЧАСОВА ЗА СЕДМИ РАЗРЕД

Редни број	А. ОБАВЕЗНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ	СЕДМИ РАЗРЕД	
		Нед.	Год.
1.	Српски језик и књижевност	4	144
2.	Страни језик-енглески	2	72
3.	Ликовна култура	1	36
4.	Музичка култура	1	36
5.	Историја	2	72
6.	Географија	2	72
7.	Физика	2	72
8.	Хемија	2	72
9.	Математика	4	144
10.	Биологија	2	72
11.	Техника и технологија	2	72
12.	Информатика и рачунарство	1	36
13.	Физичко и здравствено васпитање + обавезне физичке активности	2 + 1,5	72 + 54
Укупно : А		28,5	1026
Редни	Б. ОБАВЕЗНИ ИЗБОРНИ НАСТАВНИ ПРЕДМЕТИ		
	Страни језик – Руски језик	2	72
	Грађанско васпитање	1	36
	Верска настава	1	36

Укупно : Б		3	108
Укупно : А+Б		31,5	1134
Редни број	В. СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ		
1.	СВАКОДНЕВНИ ЖИВОТ У ПРОШЛОСТИ	1	36
Редни број	Г. ОБЛИК ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА		
1.	Редовна настава	31,5	1134
2.	Допунска настава	1	36
3.	Додатни рад	1	36
Редни број	Д. ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА		
1.	Час одељенског старешине	1	36
2.	Ваннаставне активности	1	36
3.	Екскурзије	2 дана	

ПРЕДМЕТ: СРПСКИ ЈЕЗИК И КЊИЖЕВНОСТ**Годишњи фонд часова: 144**

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none">-користи књижевне термине и појмове обрађиване у претходним разредима и повезује их са новим делима које чита;-истакне универзалне вредности књижевног дела и повеже их са сопственим искуством и околностима у којима живи;-чита са разумевањем различите врсте текстова и коментарише их у складу са узрастом;-разликује народну од ауторске књижевности и одлике књижевних родова и основних књижевних врста;-разликује основне одлике стиха и строфе – укрштену, обгрљену и парну риму; слободни и везани стих; рефрен;-тумачи мотиве (према њиховом садејству или контрастивности) и песничке слике у одабраним лирском тексту;-локализује књижевна дела из обавезног школског програма;-разликује етапе драмске радње;-разликује аутора књижевноуметничког текста од наратора, драмског лица или лирског субјекта;	КЊИЖЕВНОСТ (54)	ЛЕКТИРА Лирика <ol style="list-style-type: none">1. Јован Дучић: „Подне“2. Милан Ракић: „Божур“3. Владислав Петковић Дис: „Међу својима“4. Милутин Бојић: „Плава гробница“5. Десанка Максимовић: „Крвава бајка“6. Стеван Раичковић: „После кише“7. Јован Јовановић Змај: „Јутутунска јухахаха“8. Рабиндранат Тагоре: „Папирни бродови“9. Вислава Шимборска: „Облаци“ Епика <ol style="list-style-type: none">1. Народна бајка (једна по избору): „Међедовић“ / „Чудотворни прстен“ / „Златоруни ован“2. Стефан Митров Љубиша: „Кањош Мацедоновић“ (одломак)3. Радоје Домановић: „Вођа“ (одломак)4. Петар Кочић: „Кроз међаву“5. Иво Андрић: „Јелена, жена које нема“ (одломак)6. Данило Киш: „Прича о печуркама“ / „Еолска харфа“

<p>-разликује облике казивања (форме приповедања);</p> <p>-идентификује језичко-стилска изражајна средства и разуме њихову функцију;</p> <p>-анализира идејни слој књижевног дела служећи се аргументима из текста;</p> <p>-уочи разлике у карактеризацији ликова према особинама: физичким, говорним, психолошким, друштвеним и етичким;</p> <p>-разликује хумористички од ироничног и сатиричног тона књижевног дела;</p> <p>-критички промишља о смислу књижевног текста и аргументовано образложи свој став;</p> <p>-доведе у везу значење пословица и изрека са идејним слојем текста;</p> <p>-препозна националне вредности и негује културноисторијску баштину;</p> <p>-размотри аспекте родне равноправности у вези са ликовима књижевноуметничких текстова;</p> <p>-препоручи књижевно дело уз кратко образложење;</p> <p>-упореди књижевно и филмско дело настало по истом предлошку, позоришну представу и драмски текст.</p>		<p>7.Алфонс Доде: „Последњи час“ /Владимир Набаков: „Лош дан“</p> <p>8.„Дневник Ане Франк“ (одломак)</p> <p>9.Ефраим Кишон: „Код куће је најгоре“ (једна прича по избору)</p> <p>10.„Афоризми“ (Душан Радовић и други)</p> <p>Драма</p> <p>1.Бранислав Нушић: „Валст“ (одломак)</p> <p>2.Вида Огњеновић: „Кањош Маце доновић“ (одломак о сусрету Кањоша и Фурлана)</p> <p>НАУЧНОПОПУЛАРНИ И ИНФОРМАТИВНИ ТЕКСТОВИ</p> <p>Обавезна дела</p> <p>1.Михајло Пупин: „Са пашњака до научењака“ (одломак)</p> <p>2.Јелена Димитријевић: „Седам мора и три океана“ (одломак)/Милош Црњански: „Наша небеса“ („Крф, плава гробница“-одломак)</p> <p>Једно дело по избору</p> <p>1.Јован Цвијић: „Охридско језеро“ (одломак) / Пеђа Милосављевић: „Потера за пејзажима“</p> <p>2.Светлана Велмар Јанковић: „Српски Београд деспота Стефана (Капија Балкана)“</p> <p>3.Уметнички и научнопопуларни текстови о природним лепотама и културноисторијским споменицима завичаја</p> <p>4.Избор из енциклопедија и часописа за децу</p>
--	--	--

		<p>ДОМАЋА ЛЕКТИРА</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Епске народне песме покосовског тематског круга („Смрт војводе Пријезде“, „Диоба Јакшића“, и једна песма по избору) 2. Епске народне песме о хајдуцима и ускоцима („Мали Радојица“, „Стари Вујадин“, „Старина Новак и кнез Богосав“, „Ропство Јанковић Стојана“) 3. „Свети Сава у књижевности“: <ul style="list-style-type: none"> - одломак из „Житија Светог Симеона“ (о опроштају оца од сина); - избор из народних прича и предања (на пример: „Свети Сава и ђаво“, Легенде о Светом Сави); - избор из ауторске поезије о Светом сави (на пример Матија Бећковић: „Прича о Светом Сави“); 4. Мирослав Антић: „Плави чуперак“ и „Шашава књига“ (избор) 5. Антоан де Сент Егзипери: „Мали Принц“; Момо Капор: „Мали принц“ 6. Јоавн Стерија Поповић: „Покондирена тиква“ 7. Душан Ковачевић: „Свемирски змај“ 8. Дејан Алексић: „Ципела на крају света“/Игор Коларов: „Дванаесто море“ <p>ДОПУНСКИ ИЗБОР ЛЕКТИРЕ (бирати до 3 дела)</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Милорад Павић: „Руски хрт“ (одломак) 2. Тургењев: „Шума и степа“ 3. Антон Павлович Чехов: „Чиновникова смрт“ 4. Јанко Веселиновић: „Хајдук Станко“ (одломак из првог дела романа)
--	--	---

		<p>5.Гордана Малетић: „Катарке Београда“ (прича „Зебња“ и друге)</p> <p>6.Урош Петровић: „Загонетне приче“</p> <p>7.Александар Манић: „У свитање света“</p> <p>8.Јасминка Петровић: „Лето када сам научила да летим“</p> <p>9.Градмир Стојковић: „Хјдук у Београду“</p> <p>10.Корнелија Функе: „Срце од мастила“</p> <p>11.Душица Лукић: „Земља је у квару“ (избор)</p> <p>12.Гордана Брајовић: из збирке песама „Индија“, „Индија“ („Пролази слон пун мириса“, „Пролази слон пун Хималаја“)</p> <p>13.Душан Поп Ђурђев: „Лет лионског Икара“</p> <p>КЊИЖЕВНИ ТЕРМИНИ И ПОЈМОВИ</p> <p>Опкорачење. Рефрен.Цезура.</p> <p>Везани и слободни стих.</p> <p>Ауторске лирске песме:рефлексивна и сатирична.</p> <p>Језичко-стилска изражајна средства: метафора, алегорија, градација, словенска антитеза, фигуре понављања (асонанца и алитерација).</p> <p>Функција мотива у композицији лирске песме.</p> <p>Песма у прози. Фабула и сиже.</p> <p>Статички и динамички мотиви. Композиција. Епизода .</p> <p>Идејни слој књижевног текста. Хумор, иронија и сатира.</p> <p>Врсте карактеризације књижевног лика.</p> <p>Унутрашњи монолог. Хронолошко и ретроспективно приповедање.</p> <p>Дневник. Путопис.Аутобиографија.Легендарна прича.Предања о постанку бића, места и ствари.</p> <p>Афоризам.</p> <p>Пословице, изреке; питалице; загонетке.</p> <p>Драмска радња; етапе драмске радње; увод, заплет, врхунац, перипетија, расплет. Драмска ситуација. Драма у ужем смислу.</p>
--	--	---

<p>-разликује глаголске начине и неличне глаголске облике и употреби их у складу са нормом; -одреди врсте непроменљивих речи у типичним случајевима; -уочи делове именичке синтагме; -разликује граматички и логички субјекат; -разликује сложени глаголски предикат од зависне реченице са везником да; -препозна врсте напоредних односа међу реченичним члановима и независним реченицама; -идентификује врсте зависних реченица; -искаже реченични члан речју, предлошко-падежном конструкцијом, синтагмом и реченицом; -примени основна правила конгруенције у реченици;</p>	<p>ЈЕЗИК (52)</p> <p><i>Грамматика</i></p>	<p>Грађење и основна значења глаголских облика: футур 2. , императив, потенцијал; трпни глаголски придев, глаголски прилог садашњи и глаголски прилог прошли. Подела глаголских облика на просте и сложене и на личне (времена и начини) и неличне. Непроменљиве врсте речи: везници, речце, узвици. Појам синтагме (главни члан и зависни чланови); врсте синтагми: именичке, придевске, прилошке и глаголске. Атрибут у оквиру синтагме. Логички субјекат. Сложен глаголски предикат. Напоредни односи међу реченичним члановима – саставни, раставни и супротни. Појам комуникативне и предикатске реченице. Независне предикатске реченице – напоредни односи међу независним реченицама (саставни, раставни, супротни). Зависне предикатске реченице (изричне, односне, месне, временске, узрочне, условне, допусне, намерне, последичне и поредбене). Реченични чланови исказани речју, предлошко-падежном конструкцијом, и реченицом. Конгруенција – основни појмови.</p>
<p>-доследно примени правописну норму;</p>	<p><i>Правопис</i></p>	<p>Правописна решења у вези са обрађеним глаголским облицима. Интерпункција у вези са зависним реченицама (запета, тачка и запета). Писање скраћеница, правописних знакова.</p>
<p>-разликује дугосилазни и дугоузлазни акценат;</p>	<p><i>Ортоенија</i></p>	<p>Дугоузлазни и дугосилазни акценат.</p>
<p>-говори на задату тему поштујући књижевнојезичку норму; -разликује књижевноуметнички од публицистичког функционалног стила; -састави кохерентан писани текст у складу са задатом темом наративног и дескриптивног типа;</p>	<p>ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА (38)</p>	<p>Књижевни и остали типови текстова у функцији унапређивања језичке културе. Књижевноуметнички и публицистички текстови. Усмени и писмени састави према унапред задатим смерницама (ограничен број речи; задата лексика; одређени граматички модели и сл.). Текст заснован на аргументима.</p>

<p>-напише једноставнији аргументовани текст позивајући се на чињенице;</p> <p>-користи технички и сугестивни опис у изражавању;</p> <p>-препозна цитат и фусноте и разуме њихову улогу;</p> <p>-пронађе потребне информације у нелинеарном тексту;</p> <p>-напише електронску (имејл, СМС) поруку поштујући нормативна правила;</p> <p>-примени различите стратегије читања (информативно, доживљајно, истраживачко и др.);</p> <p>-састави текст репортажног типа (искуствени или фикционални);</p> <p>-правилно употреби фразеологизме и устаљене изразе који се јављају у литерарним и медијским текстовима намењеним младима.</p>		<p>Технички и сугестивни опис. Репортажа.</p> <p>Цитати и фусноте из различитих књижевних и неуметничких текстова.</p> <p>Текстови: табеле, легенде, графикони, мапе ума и друго.</p> <p>Говорне вежбе: интерпретативно-уметничке (изражајно читање, рецитовање); вежба аргументовања (дебатни разговор).</p> <p>Правописне вежбе: диктат, исправљање правописних грешака у тексту; запета у зависносложеним реченицама; глаголски облици; електронске поруке.</p> <p>Језичке вежбе: допуњавање текста различитим облицима променљивих речи; допуњавање текста непроменљивим речима; обележавање комуникативне реченице у тексту; исказивање реченичног члана на више начина (реч, синтагма, предлошко-падежна конструкција, реченица); фразеологизми (разумевање и употреба) и друге.</p> <p>Писмене вежбе и домаћи задаци и њихова анализа на часу.</p> <p>Четири школска писмена задатка – по два у сваком полугодишту.</p>
--	--	--

ОБЛАСТ/ТЕМА	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (по областима)
Књижевност	Програм књижевности се реализује обрадом текстова из лектире која је разврстана на обавезни, допунски и изборни део. При обради текста примењиваће се јединство аналитичких и синтетичких поступака и гледишта са циљем да се ученици оспособе за самосталан исказ, истраживачку делатност и заузимање критичких ставова. Исходи ове области су засновани на читању тако да је оно главна активност. У седмом разреду негује се истраживачко читање и оспособљавају се ученици да искажу свој доживљај уметничког дела.
Грамматика	Програм граматике се реализује поступно, где се језик ученицима представи и тумачи као систем. Ниједна језичка појава се не изучава изоловано, већ се повезује са обрађеним текстовима из књижевности, али и са непосредном говорном праксом. На тај начин се настава граматике приближава животним потребама у којима се примењени језик појављује као свестрано мотивисана људска активност. Садржај вежбања граматике се одређује на основу континуираног праћења језичког испољавања ученика. Тако ће настава граматике бити у функцији оспособљавања ученика за правилно комуницирање савременим српским језиком.

Правопис	Правописна правила се усвајају путем систематских вежбања. У оквиру правописних вежби повремено ће се проверавати графија. Ученици ће се подстицати да уочавају и исправљају правописне грешке у СМС комуникацији, као и у различитим типовима комуникације путем интернета. На овим часовима ће се користити штампано издање Правописа, а ученици ће се упућивати на служење и електронским издањем.
Ортоепија	Ортоепске вежбе су изузетно битне за правилан изговор, али се оне неће реализовати као посебне наставне јединице, већ уз одговарајуће теме из граматике и књижевности. Уз коришћење аудио снимака, ученике треба навикавати да препознају, репродукују и усвоје правилно акцентован говор. Као ортоепска вежба спроводиће се и говорење напамет научених одломака у стиху и прози уз помоћ аудитивних наставних средстава.
Језичка култура	Ова наставна област реализује се кроз повезивање с обрадом књижевних текстова као репрезентативних образаца изражавања, а такође и са наставом граматике и правописа. Језичка култура се негује спровођењем лексичко-семантичких и стилских вежби које ће богатити и развијати способност и вештину изражавања. Сва вежбања изводе се на тексту или у току говорних вежби. Када су у питању домаћи и школски писмени задаци, ученици ће користити и латинично писмо.

ИСХОДИ ВОДЕ КА СЛЕДЕЋИМ СТАНДАРДИМА:

ОБЛАСТ / ТЕМА	СТАНДАРДИ
КЊИЖЕВНОСТ	<p>Основни ниво:</p> <p>SJ.1.4.1.повезује наслове прочитаних књижевних дела (предвиђених програмима од 5. до 8. разреда) са именима аутора тих дела</p> <p>SJ.1.4.2.разликује типове књижевног стваралаштва (усмена и ауторска књижевност)</p> <p>SJ.1.4.3. разликује основне књижевне родове: лирику, епику и драму</p> <p>SJ.1.4.4. препознаје врсте стиха (римовани и неримовани; осмерац и десетерац)</p> <p>SJ.1.4.5. препознаје различите облике казивања у књижевноуметничком тексту: наратија, дескрипција, дијалог и монолог</p> <p>SJ.1.4.6.препознаје постојање стилских фигура у књижевноуметничком тексту (епитет, поређење, оноματοпеја) уочава битне елементе књижевноуметничког текста: мотив, тему, фабулу</p> <p>SJ.1.4.7. време и место радње, лик...</p> <p>SJ.1.4.8. има изграђену потребу за читањем књижевноуметничких текстова и поштује национално, књижевно и уметничко наслеђе</p> <p>SJ.1.4.9.способан је за естетски доживљај уметничких дела</p> <p>Средњи ниво:</p> <p>SJ.2.4.1.повезује дело из обавезне лектире са временом у којем је настало и са временом које се узима за оквир приповедања</p>

	<p>CJ.2.4.2.повезује наслов дела из обавезне лектире и род, врсту и лик из дела; препознаје род и врсту књ ижевноуметничког дела на основу одломака, ликова, карактеристичних ситуација</p> <p>CJ.2.4.3.разликује лирско-епске врсте (баладу, поему)</p> <p>CJ.2.4.4. разликује књижевнаучне врсте: биографију, аутобиографију, дневник и путопис и научно-популарне текстове</p> <p>CJ.2.4.5.препознаје и разликује одређене (тражене) стилске фигуре у књижевноуметничком тексту (персонификација, хипербола, градација, метафора, контраст)</p> <p>CJ.2.4.6.одређује мотиве, идеје, композицију, форму, карактеристике лика (психолошке, социолошке, етичке) и њихову међусобну повезаност</p> <p>CJ.2.4.7.разликује облике казивања у књижевноуметничком тексту: приповедање, описивање, монолог/унутрашњи монолог, дијалог</p> <p>CJ.2.4.8.уочава разлику између препричавања и анализе дела</p> <p>CJ.2.4.9. уме да води дневник о прочитаним књигама</p> <p>Напредни ниво:</p> <p>CJ.3.4.1.наводи наслов дела, аутора, род и врсту на основу одломака, ликова, карактеристичних тема и мотива</p> <p>CJ.3.4.2.издваја основне одлике књижевних родова и врста у конкретном тексту</p> <p>CJ.3.4.3. разликује аутора дела од лирског субјекта и приповедача у делу</p> <p>CJ.3.4.4. проналази и именује стилске фигуре; одређује функцију стилских фигура у тексту</p> <p>CJ.3.4.5. одређује и именује врсту стиха и строфе</p> <p>CJ.3.4.6. тумачи различите елементе књижевноуметничког дела позивајући се на само дело</p> <p>CJ.3.4.7.изражава свој став о конкретном делу и аргументовано га образлаже</p> <p>CJ.3.4.8. повезује књижевноуметничке текстове с другим текстовима који се обрађују у настави.</p>
<p>ЈЕЗИК (граматика, правопис, ортоенија)</p>	<p>Основни ниво:</p> <p>CJ.1.2.1.зна и користи оба писма (ћирилицу и латиницу)</p> <p>CJ.1.2.2. саставља разумљиву, граматички исправну реченицу</p> <p>CJ.1.2.3. саставља једноставан експозиторни, наративни и дескриптивни текст и уме да га организује у смислене целине (уводни, средишњи и завршни део текста)</p> <p>CJ.1.2.4.уме да преприча текст</p> <p>CJ.1.2.5. свој језик прилагођава медијуму изражавања (говору, односно писању), теми, прилици и сл.; препознаје и употребљава одговарајуће језичке варијетете (формални или неформални)</p> <p>CJ.1.2.6. влада основним жанровима писане комуникације: саставља писмо; попуњава различите обрасце и формуларе с којима се сусреће у школи и свакодневном животу</p> <p>CJ.1.2.7.зна да се служи Правописом (школским издањем)</p> <p>CJ.1.2.8. примењује правописну норму (из сваке правописне области) у једноставним примерима</p>

CJ.1.2.9. има изграђену језичку толеранцију и негативан став према језику дискриминације и говору мржње
 CJ.1.3.1. зна особине и врсте гласова; дели реч на слоге у једноставнијим примерима; примењује књижевнојезичку норму у вези са гласовним променама
 CJ.1.3.2. уочава разлику између књижевне и некњижевне акцентуације
 CJ.1.3.3. одређује место реченичног акцента у једноставним примерима
 CJ.1.3.4. препознаје врсте речи; зна основне граматичке категорије променљивих речи; примењује књижевнојезичку норму у вези с облицима речи
 CJ.1.3.5. разликује просте речи од твореница; препознаје корен речи; гради реч према задатом значењу на основу постојећих творбених модела
 CJ.1.3.6. препознаје синтаксичке јединице (реч, синтагму, предикатску реченицу и комуникативну реченицу)
 CJ.1.3.7. разликује основне врсте независних реченица (обавештајне, упитне, заповедне)
 CJ.1.3.8. одређује реченичне и синтагматске чланове у типичним (школским) примерима
 CJ.1.3.9. правилно употребљава падеже у реченици и синтагми
 CJ.1.3.10. правилно употребљава глаголске облике (осим имперфекта)
 CJ.1.3.11. препознаје бирократски језик као непожељан начин изражавања
 CJ.1.3.12. познаје основне лексичке појаве: једнозначност и вишезначност речи; основне лексичке односе: синонимију, антонимију, хомонимију; метафору као лексички механизам
 CJ.1.3.13. препознаје различита значења вишезначних речи које се употребљавају у контексту свакодневне комуникације (у кући, школи и сл.)
 CJ.1.3.14. зна значења речи и фразеологизама који се употребљавају у контексту свакодневне комуникације (у кући, школи и сл.), као и оних који се често јављају у школским текстовима (у уџбеницима, текстовима из лектуре и сл.)
 CJ.1.3.15. одређује значења непознатих речи и израза на основу њиховог састава и/или контекста у коме су употребљени (једноставни случајеви)
 CJ.1.3.16. служи се речницима, приручницима и енциклопедијама
 CJ.1.3.17. разликује појмове књижевног и народног језика; зна основне податке о развоју књижевног језика код Срба (од почетака до данас)
 CJ.1.3.18. зна основне податке о пореклу и дијалекатској разуђености српског језика
 CJ.1.3.19. зна основне податке о језицима националних мањина
 CJ.1.3.20. има позитиван став према дијалектима (свом и туђем)
 CJ.1.3.21. разуме важност књижевног језика за живот заједнице и за лични развој

Средњи ниво:

CJ.2.2.1. саставља експозиторни, наративни и дескриптивни текст, који је целовит и кохерентан
 CJ.2.2.2. саставља вест, реферат и извештај
 CJ.2.2.3. пише резиме краћег и/или једноставнијег текста
 CJ.2.2.4. зна основне особине говорног и писаног језика
 CJ.2.2.5. зна правописну норму и примењује је у већини случајева

	<p>CJ.2.3.1. одређује место акцента у речи; зна основна правила акценатске норме</p> <p>CJ.2.3.2. препознаје гласовне промене</p> <p>CJ.2.3.3. познаје врсте речи; препознаје подврсте речи; уме да одреди облик променљиве речи</p> <p>CJ.2.3.4. познаје основне начине грађења речи (извођење, слагање, комбинована творба, претварање)</p> <p>CJ.2.3.5. препознаје подврсте синтаксичких јединица (врсте синтагми, независних и зависних предикатских реченица)</p> <p>CJ.2.3.6. одређује реченичне и синтагматске чланове у сложенијим примерима</p> <p>CJ.2.3.7. препознаје главна значења падежа у синтагми и реченици</p> <p>CJ.2.3.8. препознаје главна значења и функције глаголских облика</p> <p>CJ.2.3.9. познаје метонимију као лексички механизам</p> <p>CJ.2.3.10. зна значења речи и фразеологизама који се јављају у школским текстовима (у уџбеницима, текстовима из лектире и сл.), као и литерарним и медијским текстовима намењеним младима, и правилно их употребљава</p> <p>CJ.2.3.11. одређује значења непознатих речи и израза на основу њиховог састава и/или контекста у коме су употребљени (сложенији примери)</p> <p>Напредни ниво:</p> <p>CJ.3.2.1. организује текст у логичне и правилно распоређене пасусе; одређује прикладан наслов тексту и поднаслов деловима текста</p> <p>CJ.3.2.2. саставља аргументативни текст</p> <p>CJ.3.2.3. пише приказ (књиге, филма, позоришне представе и сл.), репортажу и расправу</p> <p>CJ.3.2.4. пише резиме дужег и /или сложенијег текста</p> <p>CJ.3.2.5. зна и доследно примењује правописну норму</p> <p>CJ.3.3.1. дели реч на слоге у сложенијим случајевима</p> <p>CJ.3.3.2. познаје гласовне промене (уме да их препозна, објасни и именује)</p> <p>CJ.3.3.3. зна и у свом говору примењује акценатску норму</p> <p>CJ.3.3.4. познаје подврсте речи; користи терминологију у вези са врстама и подврстама речи и њиховим граматичким категоријама</p> <p>CJ.3.3.5. познаје и именује подврсте синтаксичких јединица (врсте синтагми, независних и зависних предикатских реченица)</p> <p>CJ.3.3.6. познаје главна значења падежа и главна значења глаголских облика (уме да их објасни и зна терминологију у вези с њима)</p> <p>CJ.3.3.7. уме да одреди значења непознатих речи и израза на основу њиховог састава, контекста у коме су употребљени, или на основу њиховог порекла</p> <p>CJ.3.3.8. зна значења речи и фразеологизама у научнопопуларним текстовима, намењеним младима, и правилно их употребљава</p>
ЈЕЗИЧКА КУЛТУРА	<p>Основни ниво:</p> <p>CJ.1.1.1. разуме текст (ћирилични и латинични) који чита наглас и у себи</p>

	<p>SJ.1.1.2. разликује уметнички и неуметнички текст; уме да одреди сврху текста: експозиција (излагање), дескрипција (описивање), наратија (приповедање), аргументација, пропаганда</p> <p>SJ.1.1.3. препознаје различите функционалне стилове на једноставним примерима</p> <p>SJ.1.1.4. разликује основне делове текста и књиге (наслов, наслов, поднаслов, основни текст, поглавље, пасус, фуснота, садржај, предговор, поговор); препознаје цитат; служи се садржајем да би пронашао одређени део текста</p> <p>SJ.1.1.5. проналази и издваја основне информације из текста према датим критеријумима</p> <p>SJ.1.1.6. разликује у тексту битно од небитног, главно од споредног</p> <p>SJ.1.1.7. повезује информације и идеје изнете у тексту, уочава јасно исказа не односе (временски след, средство – циљ, узрок – последица и сл.) и изводи закључак заснован на једноставнијем тексту</p> <p>SJ.1.1.8. чита једноставне нелинеарне елементе текста: легенде, табеле, дијаграме и графиконе</p> <p>Средњи ниво:</p> <p>SJ.2.1.1. чита текст користећи различите стратегије читања: „летимично читање“ (ради брзог налажења одређених и информација); читање „с оловком у руци“ (ради учења, ради и звршавања различитих задатака, ради решавања проблема); читање рад и уживања</p> <p>SJ.2.1.2. познаје врсте неуметничких текстова (излагање, технички опис, техничко приповедање, расправа, реклама)</p> <p>SJ.2.1.3. препознаје и издваја језичка средства карактеристична за различите функционалне стилове</p> <p>SJ.2.1.4. разликује све делове текста и књиге, укључујући индекс, појмовник и библиографију и уме њима да се користи</p> <p>SJ.2.1.5. проналази, издваја и упоређује информације из два краћа текста или више њих (према датим критеријумима)</p> <p>SJ.2.1.6. разликује чињеницу од коментара, објективност од пристрасности и пропаганде на једноставним примерима</p> <p>SJ.2.1.7. препознаје став аутора неуметничког текста и разликује га од другачијих ставова изнетих у тексту</p> <p>Напредни ниво:</p> <p>SJ.3.1.1. проналази, издваја и упоређује информације из два дужа текста сложеније структуре или више њих (према датим критеријумима)</p> <p>SJ.3.1.2. издваја кључне речи и резимира текст</p> <p>SJ.3.1.3. издваја из текста аргументе у прилог некој тези (ставу) или аргументе против ње; изводи закључке засноване на сложенијем тексту</p> <p>SJ.3.1.4. чита и тумачи сложеније нелинеарне елементе текста: вишеструке легенде, табеле, дијаграме и графиконе.</p>
--	---

Опште предметне компетенције:

Компетенција за учење:

- Има позитиван и одговоран однос према учењу.
- Мотивисан је и оспособљен да самостално планира, организује, спроводи и вреднује учење; разликује битно од небитног, изражава и образлаже идеје.

- Користи различите изворе информација и има критички однос према њима.
- Примењује одговарајуће начине учења у складу са циљевима, садржајем, интересовањима, условима и временом.
- Способан је да самостално и у сарадњи са другима истражује, открива и повезује нова знања; користи могућности ваншколског учења; негује и развија лична интересовања.

Одговорно учење у демократском друштву:

- Има позитиван став према поштовању људских права и слобода.
- Зна дечја и основна људска права и одговорности, уме да препозна њихово кршење и способан је да их аргументовано брани.
- Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву.
- Примењује процедуре демократског друштва у одлучивању и избору; поштује одлуке већине и уважава мишљења мањине.
- Негује своју националну културну баштину и активно учествује у интеркултуралном дијалогу.
- Промовише позитивне вредности друштва у различитим активностима (нпр. хуманитарне, еколошке, културно-уметничке акције; борба против насиља и дискриминације по било ком основу (нпр. верском, националном, родном, узрачном, етничком...); акције против болести зависности, злостављања животиња итд.).

Естетичка компетенција:

- Показује позитиван однос према сопственој и култури других заједница, упознаје и разуме њихове вредности, повезује културну и природну баштину са историјским и географским контекстом и доприноси очувању природних и културних добара.
- Препознаје и развија сопствене стваралачке способности и креативносту свим уметничким и неуметничким пољима својделовања.
- Употребљава основне појмове, схеме и правила који припадају теоријама уметничких грана које постоје у основном образовању.

Комуникација:

- Познаје различите облике комуникације и њихове одлике (усмену и писану, невербалну, телефоном, преко интернета итд.).
- Уме јасно да се изрази усмено и писано, у складу са потребама и карактеристикама ситуације, поштујући ограничења у погледу дужине и намене.

- Уважава саговорника реагујући на оно што говори, а не на његовуличност.
- Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин.
- Користи на одговарајући и креативан начин језик и стил који је специфичан за различите дисциплине; кроз комуникацију негује културу изражавања и чува језички идентитет.
- Уме да саслуша излагање саговорника до краја и безупадица.

Одговоран однос према окоolini:

- Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине и природе.
- Активно се укључује у друштвене акције у школи и заједници које су усмерене ка заштити, обнови и унапређењу животне средине и ка одрживом развоју.

Одговоран однос према здрављу:

- Бира стил живота и навике имајући на уму добре стране и ризике тог избора. Разуме да је стил живота ствар личног избора и преузима одговорност за свој избор.

Предузимљивост и оријентација ка предузетништву:

- Препознаје сопствене предности и своје могућности у односу на будуће образовање и професионалну оријентацију;
- Спреман је да учествује у самосталним и тимским пројектима; способан је да развије идеју, представи је, образложи и преговара у тиму о њеној реализацији; учествује у активностима са другима у оквиру своје тимске улоге;
- Мотивисан је и зна да истакне своје добре особине које су важне за обављање школских и радних задатака и користи ЦВ и мотивационо писмо да опише своје компетенције, жеље и очекивања.
- Зна да постави реалне циљеве и на основу датих могућности уме да планира и проналази начине њиховог остваривања.

Рад с подацима и информацијама:

- Зна да је за разумевање појава и догађаја и доношење компетентних одлука потребно имати релевантне и поуздане податке и разликује податак/ информацију од њиховог тумачења.
- Користи податке из различитих извора, начине добијања података и на основу тога процењује њихову

поузданост и препознаје могуће грешке уз помоћ наставника.

- Користи информације у различитим симболичким модалитетима (табеларни, графички, текстуални приказ), чита, тумачи и примењује их, повезујући их са претходним знањем из различитих области.

Решавање проблема:

- Препознаје проблем, рашчлањује проблемску ситуацију на делове и уочава везе и односе између њих у светлу претходно стечених знања у оквиру различитих предмета и ваншколског искуства.
- Планира стратегију решавања проблема (претпоставља решења, планира редослед активности, избор извора информација, средстава/опреме коју ће користити, са ким ће сарађивати, са ким ће секонсултовати).
- Решава проблем према планираној стратегији примењујући знања и вештине стечене учењем различитих предмета и ваншколским искуством.
- Самостално или консултујући друге особе (вршњаке, наставнике, родитеље) преиспитује начин решавања проблема, алтернативне начине решавања, тачност и прецизност решења.
- Формулише објашњења и закључке на основу резултата до којих је дошао/дошла у раду, презентује их и дискутује са другим особама и преиспитује их у светлу добијених коментара. Стечена нова сазнања и вештине повезује у јединствену целину са претходним.
- Проверава применљивост решења у пракси и користи стечена знања и вештине у новим ситуацијама.

Сарадња:

- активно и конструктивно учествује у раду групе или пара,
- поштује правила заједничког рада и препознаје своје место и улогу у групи
- или пару,
- доприноси решавању разлика у мишљењу и ставовима поштујући друге као равноправне чланове тима или групе,
- одговорно и савесно извршава заједничке активности стављајући интересе групе изнад сопствених,
- критички процењује свој рад и рад чланова групе, доприноси унапређивању рада групе и уме да представи резултат рада.

Дигитална компетенција:

- Уме да претражује, критички анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа средства ИКТ.
- Уме да представи, организује и обликује одређене информације користећи на ефикасан начин

могућности ИКТсредства.

- Приликом решавања проблема уме да одабере средство ИКТ и да га користи на одговарајућиначин.
- Ефикасно користи ИКТ за комуникацију исарадњу.
- Препознаје предности, ризике и опасности по себе и друге и одговорно поступа при коришћењуИКТ.

Специфичне предметне компетенције

Језик:

Основни ниво:

Разуме шта је језик, поштује свој језик и поштује друге језике. Разликује појмове књижевног и народног језика. Примењује књижевнојезичку норму у вези са гласовима, облицима речи и реченицама. Разуме значење речи из уџбеника, лектире и свакодневне комуникације и уме правилно да их употреби у одговарајућем облику и контексту. Говори јасно и саговорника слуша пажљиво, уз уважавање. Саставља једноставан говорени или писани текст о доживљају књижевног дела, као и о темама из свакодневног живота и света маште. Користи оба писма, дајући предност ћирилици. Влада основним жанровима писане комуникације потребним за учешће у друштвеном животу. Примењује правописну норму у једноставним примерима и уме да се служи школским издањемПравописа.

Средњи ниво:

Употребљава фонд речи у складу са основним нивоом образовања. Примењује правописна правила у сложенијим примерима и уме да се служи речницима, приручницима и енциклопедијама. Јасно формулише своје мишљење. Саставља логичан и структуриран сложенији говорени или писани текст, тумачећи основне идејне и формалне елементе једноставнијег књижевног и неуметничког текста.

Напредни ниво:

Има богат речник и доживљава језик као низ могућности које му служе у изражавању. Говори о одабраним темама из језика, књижевности и културе које су предвиђене градивом, примењујући основне говорничке вештине. Саставља једноставнији аргументативни текст. Доследно примењује правописну норму из сваке правописне области предвиђене обавезним школским програмом.

Књижевност:

Основни ниво:

Разговорно и течно чита. У различите сврхе чита, разуме и парафразира краћи једноставнији књижевни и неуметнички текст из обавезног школског програма. Уме укратко да опише свој доживљај књижевног дела и издвоји тражене информације у неуметничком тексту. Познаје ауторе књижевних дела предвиђених програмом. Прави разлику између усмене и ауторске књижевности.

Средњи ниво:

Тумачи и критички промишља дужи једноставнији књижевни и неуметнички текст из обавезног школског програма. Истраживачки тумачи кључне чиниоце структуре књижевног дела, као и његове тематске, идејне, стилске, језичке и композиционе особине. Познаје основне књижевне термине и адекватно их примењује у тумачењу књижевних дела.

Напредни ниво:

Доживљајно, истраживачки и критички чита, тумачи и вреднује књижевне и неуметничке текстове средње сложености из школског програма. Користи више гледишта у тумачењу књижевног дела. Пореди истакнуте тематске, композиционе и стилске одлике анализираног књижевног дела са другим делима.

Кључни појмови : Реченице, синтагме, променљиве врсте речи, непроменљиве врсте речи, инверзија-писање, знакови интерпункције, писмене вежбе и домаћи задаци, провере знања, говорне вежбе, изражајно казивање стихова, јачање вербалног самопоуздања, лирика, епика, драма

Упутство за дидактичко-методичко остваривање програма:**Граматика:**

Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, табела, панона,
Увођење ученика у главне појмове граматике, српског језика прво теоријски, а потом и практично, применом на примерима

Самоевалуација и евалуација

Правопис:

Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: текстова, табела

Самоевалуација и евалуација

Кроз практичне примере ученици показују могућност да самостално користе правописне знаке

-Дата правописна правила ученици примењују у говорној култури

Корелација: страни језици, информатика

Писмено изражавање:

Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: Ученици развијају своју писменост

- Ученици подстичу своју стваралачку моћ и развијају кретивност
- Одговарањем на различите теме ученици негују врлине и позитивне вредносне системе
- Многобројним примерима ученици евалуирају своје знање
- Ученици практично примењују усвојена теоријска знања о речима, реченици и падежима
- Самостално примењују правописна правила

Самоевалуација и евалуација

Корелација: веронаука, народна традиција, историја, музичко

Усмено изражавање:

Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: Јавним излагањем ученици развијају реторичке способности

- Изражајним казивањем стихова потврђују лепоту народног стваралаштва
- Самосталним изражавањем ученици богате речник и побољшавају свакодневну комуникацију

Самоевалуација и евалуација

Корелација: реторика, историја,

Књижевност:

Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: Изражајним читањем ученици утичу на говорну културу

- Читањем самостално доносе закључке о стваралаштву појединих писаца
- Уочавањем стилских средстава ученици вреднују литерарни поступак
- На примеру песме стичу и примењују знања о строфи, стиху и рими.
- Читањем различитих приповедних врста ученици развијају позитиван став о прозном стваралаштву
- Познавањем стваралачког опуса неког писца ученици самостално закључују о вредностима тих дела
- Читајући уче да препознају оно што ће их лично највише заинтересовати и подстаћи да се тиме додатно баве
- На основу анализе дела стичу знања о приповедним поступцима, перспективи приповедача
- Упоредују народно и уметничко прозно стваралаштво и уочавају сличности и разлике

Самоевалуација и евалуација

Повезивање са савременошћу

Корелација су другим предметима: српски, ликовно, веронаука, географија

Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика:**Грамматика:**

Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика

Домаћи задатак
Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова
Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика
Рад на тексту-групни рад
Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова
Домаћи задатак
Писана провера-вежба

Правопис:

Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика
Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова
Домаћи задатак-Радна свеска
Писана провера-вежба

Усмено изражавање:

Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика
Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова
Презентације ученика, панои
Домаћи задатак
Писана провера-вежба дебата

Књижевност:

Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика
Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова
Домаћи задатак
Провера

НАЧИН ПРИЛАГОЂАВАЊА ПРОГРАМА

Део школског програма биће индивидуални планови за ученике којима је потребна додатна подршка због сметњи и тешкоћа у развоју и учењу, као и надареним ученицима.

ПРЕДМЕТ: ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК

Недељни број часова: **2**

Годишњи број часова: 72

Циљ: Циљ учења страног језика јесте да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писану и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.

БРОЈ И НАЗИВ ТЕМЕ/ОБЛАСТИ (Комуникативне функције)	ИСХОДИ	НАСТАВНИ САДРЖАЈИ
	По завршеној теми/области ученици ће бити у стању да у усменој и писменој комуникацији:	Ученици у усменој и писменој комуникацији уче и увежбавају:

<p>1. Starter unit Уводна тема Описивање радњи у садашњости и прошлости.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставније текстове у којима се описују радње у садашњости и прошлости; - размене појединачне информације и/или неколико информација које се односе на радње у садашњости и прошлости; опишу радње у садашњости и прошлости користећи неколико везаних исказа; - разумеју и описују сличности и разлике у свакодневним активностима тинејџера у земљама циљне културе и код нас. 	<p>Речи и изразе који се односе на тему; језичке садржаје - The Present Simple и The Present -- Continuous – <i>What are you doing in town this morning? I'm looking for a present for my mum. Do you always go shopping on Saturday mornings? No, I don't. I normally play football, but I'm not playing this morning.</i></p> <p>The Past Simple – <i>I wasn't scared, but I was nervous. He bought some new sports clothes. I didn't see you at the sports centre. Who visited you? Who did you visit?</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - кратке текстове који се односе на тему (слушају, читају, говоре и пишу); - сличности и разлике у културама.
<p>2. Fads and fashion Трендови и мода Изражавање интересовања, допадања и непопадања; описивање радњи у прошлости.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставније текстове који се односе на изражавање интересовања, допадања и непопадања; размене информације које се односе на интересовања, допадање и непопадање; -разумеју једноставније текстове којима се изражавају интересовања и описују искуства и догађаји у прошлости; размене појединачне информације и/или неколико информација које се односе на искуства и радње у прошлости; опишу радње у прошлости користећи неколико везаних исказа; - разумеју и опишу сличности и разлике у модним трендовима у земљама циљне културе и код нас. 	<p>Речи и изразе који се односе на тему; језичке садржаје: Expressing interest, likes and dislikes – <i>Are you into sports? I'm a big comics fan. They're a bit baggy. It's so comfortable. They're so cool.</i></p> <p>Used to – <i>People used to go and watch some of the best pole-sitters. People didn't use to have smart phones. Did people really use to buy pet rocks?</i></p> <p>The Past Continuous + Past Continuous vs Past Simple – <i>We were waiting for a bus when I took this photo. While I was waiting for him, my sister was learning Japanese words.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - кратке текстове и дијалоге који се односе на теме (слушају, читају, говоре и пишу); - сличности и разлике у културама.

<p>3. Тест 1 Изражавање интересовања и описивање радњи у садашњости и прошлости.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставније текстове којима се изражавају интересовања, радње у садашњости и прошлости; - саопште своја и туђа интересовања и опишу радње у садашњости и прошлости. 	<p>Лексику и језичке структуре које се односе на тему и наведене комуникативне функције; вештине слушања, говора, читања и писања, као и знања о језику.</p>
---	---	--

<p>4. Sensations Осећаји Изражавање допадања, недопадања и препорука; описивање искуства које је почело у прошлости и још увек траје; позив за учешће у заједничкој активности и реаговање на њега; описивање појава, радњи, стања и збивања.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставније текстове који се односе на изражавање допадања, недопадања и препорука; - размене информације које се односе на допадање, недопадање и препоруке; - разумеју и упуте позив на заједничку активност и реагују на њега уз одговарајуће образложење; - разумеју једноставније текстове који описују искуство које је почело у прошлости и још увек траје; - опишу искуство које је почело у прошлости и још увек траје користећи једноставнија језичка средства; - разумеју једноставније текстове који се односе на појава, радњи, стања и збивања; - опишу појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства; - поштују правила учтивих комуникације. 	<p>Речи и изразе који се односе на теме; језичке садржаје- Expressing likes, dislikes and recommendations – <i>What’s your favourite smell? I love the taste of coffee in the morning. I can’t stand the smell of our school canteen. It’s one of the most...in the world. Don’t forget to try... They’re (all) worth seeing.</i></p> <p>Making and responding to suggestions/invitations – <i>Let’s have lunch together. Can’t we have fish and chips? Why not try something different? OK. I’ll give it a try. It doesn’t sound much fun to me.</i></p> <p>The present perfect simple with since and for – <i>I haven’t felt this happy for years. We haven’t seen him since last week. She has lived in London since 2010.</i></p> <p>Present perfect vs past simple – <i>I’ve eaten a few interesting things since we’ve lived in Africa. I’ve ridden an alpaca. I rode the alpaca when I was six.</i></p> <p>Adverbs of manner – <i>She started the car quickly. Amazingly, she noticed Novak Đoković standing outside the courts.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - кратке текстове и дијалоге који се односе на теме (слушају, читају, говоре и пишу); - сличности и разлике у културама.
---	--	---

<p>5. Adventure Авантура Описивање места; описивање искуства и догађаја у прошлости.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставније текстове који се односе на опис места; - опишу место користећи једноставнија језичка средства; - разумеју једноставније текстове у којима се описују искуства и догађаји из прошлости; - размене појединачне и/или неколико везаних информација у низу о догађајима из прошлости; - опишу у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости; - опишу познату личност из циљне културе. 	<p>Речи и изразе који се односе на тему; језичке садржаје –</p> <p>Describing places – <i>The Red Sea is a great place for scuba-diving. Beautiful cliffs of ice are home for penguins.</i></p> <p>The present perfect simple vs past simple – <i>I have lived here for ten years. I lived here for ten years. I haven't seen you for ages. What have you been up to? I've just got back from... It was nice to see you.</i></p> <p>The present perfect simple with just, already, still and yet;</p> <ul style="list-style-type: none"> - кратке текстове и дијалоге који се односе на теме (слушају, читају, говоре и пишу); - сличности и разлике у културама.
<p>6. The first test written in English Први писмени задатак</p>	<p>-разумеју једноставније текстове у којима се описују искуства и догађаји из прошлости; опишу у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости; опишу неки историјски догађај.</p>	<p>Лексику и језичке структуре које се односе на тему и наведене комуникативне функције; задатке слушања, читања и вођеног писања.</p>

<p>7. Material world Материјални свет Изражавање мишљења; описивање предмета; изражавање количина, димензија и цена; изражавање мишљења.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставније текстове који се односе на изражавање мишљења; - изразе мишљење, слагање и неслагање и дају кратко образложење; - разумеју једноставније текстове који се односе на опис предмета; - упореде и опишу предмете користећи једноставнија језичка средства; - разумеју једноставније исказе који се односе на количне, димензије и цене; - размене информације у вези са количинама, димензијама и ценама; - разумеју и објасне сличности и разлике у потрошачким навикама људи у циљној култури и код нас. 	<p>Речи и изразе који се односе на тему; језичке садржаје –Expressing opinion – <i>I'm worried/quite concerned about throwing rubbish away. It's important that we stop throwing rubbish away. I'm not too worried about world hunger because there are many kinds of food we can eat. I agree, but I think it's important that we start eating different things.</i></p> <p>Quantifiers – <i>a few, a little, a lot of, much, many, enough;</i></p> <p>Units of measurement – <i>380 centimetres;</i></p> <p>Comparing products and prices – <i>It's quite expensive. It's £70. Yes, but it's not as expensive as that silver one. I much prefer that one. It's a bit / much too expensive.</i></p> <p>Question tags, indefinite pronouns;</p> <p>Uncountable nouns – <i>news, advice, elections, information, police, Maths...</i></p> <p>- кратке текстове и дијалоге који се односе на теме (слушају, читају, говоре и пишу);</p> <p>- сличности и разлике у културама.</p>
---	--	--

<p>8. Years ahead Године које долазе Изражавање претпротавки, и могућности; исказивање одлука, планова и намера у будућности.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставнији текст који се односи на изражавање претпоставки, могућности, и исказивање обећања, планова и намера у будућности; - размене једноставније исказе који се односе на изражавање претпоставки, могућности, обећања, планова и намера у будућности; - саопште шта они или неко други планира, намерава, предвиђа; - уоче и опишу сличности и разлике у планирању обавеза и активности између тинејџера у циљној култури и код нас. 	<p>Речи и изразе који се односе на тему; језичке садржаје –</p> <p>Making predictions with will and might – <i>Hopefully I'll... I definitely won't... I might... Maybe I'll... I doubt that I'll...</i></p> <p>First conditional with if and unless – <i>If we survive, our brain will get bigger. We'll colonize other planets if Earth gets too crowded. There will be a catastrophe unless we protect the environment.</i></p> <p>Will and Be going to – <i>I'm going to start my own business, make a million dollars in two years and then I'll retire young and travel the world.</i></p> <p>Present simple and present continuous to talk about future events – <i>I've got a meeting this afternoon. It starts at 12.30. I'm meeting a director at 2.00 p.m.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - кратке текстове и дијалоге који се односе на теме (слушају, читају, говоре и пишу); - сличности и разлике у културама.
<p>10. Тест 2 Изражавање способности, бућих радњи, одлука, планова, намера и предвиђања.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставнији текст који се односи на описивање способности, будућих радњи, одлука, претпоставки, предвиђања, планова и намера; размене и саопште информације у вези са својим и туђим способностима, будућим радњама, одлукама, претпоставкама и предвиђањима користећи једноставнија језичка средства; - разумеју једноставније формулисана правила, обавезе и савете и упутства и реагују на њих; формулишу једноставнија правила, обавезе и савете и упутстава. 	<p>Лексику и језичке структуре које се односе на тему и наведене комуникативне функције; вештине слушања, говора, читања и писања, као и знања о језику.</p>

<p>11. Big ideas Велике идеје Изражавање мишљења и предлога; исказивање могућности у садашњости и будућности.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставније текстове који се односе на изражавање мишљења и предлога; - размене информације које се односе на изражавање мишљења и предлога; - саопште своје или туђе мишљење и предлоге користећи једноставнија језичка средства; - разумеју једноставне текстове у којима се односе на исказивање могућности у садашњости и будућности; саопште могућности користећи једноставнија језичка средства; - разумеју и опишу сличности и разлике у еколошким навикама у циљној култури и код нас. 	<p>Речи и изразе који се односе на тему; језичке садржаје –</p> <p>Expressing opinion and suggestions – <i>I think people should... We must... We need to... I think it's the best thing to do. Let's create a petition. I hope they introduce a law against it soon.</i></p> <p>Can, may, might, could, must, can't and perhaps to talk about possibility in the present and future – <i>A spontaneous act of kindness can change another person's life. Life can't be easy for musician Daniel Black. She must be his grandma. Spread kindness to others today, it could/may/might change their lives. Spread kindness to others, perhaps it'll change their lives.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - кратке текстове и дијалоге који се односе на теме (слушају, читају, говоре и пишу); - сличности и разлике у културама.
<p>12. The second test written in English Други писмени задатак Изражавање мишљења</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставније текстове који се односе на изражавање мишљења; - саопште своје или туђе мишљење. 	<p>Лексику и језичке структуре које се односе на тему и наведене комуникативне функције; задатке слушања, читања и вођеног писања.</p>

<p>13. On screen На екрану Изражавање мишљења и предлога; описивање радњи у прошлости, садашњости и будућности.</p>	<ul style="list-style-type: none"> - разумеју једноставније текстове који се односе на изражавање мишљења и предлога; - разумеју и саопште своје или туђе мишљење или предлог и реагују на њих; - разумеју једноставније текстове у којима се описују радње у садашњости, прошлости и будућности; - размене појединачне информације и/или неколико информација које се односе на радње у садашњости, прошлости и будућности; - опишу радње у садашњости, прошлости и будућности користећи неколико везаних исказа; - разумеју и описују сличности и разлике у омиљеним књижевним и филмским жанровима између тинејџера у циљној култури и код нас . 	<p>Речи и изразе који се односе на тему; језичке садржаје –</p> <p>Expressing opinion and suggestion – <i>The films are really good, but they're not quite as good as the books. How about going to the cinema tonight? All right. What about Extreme Escape? It stars Jack Hutson. I don't prefer an adventure film. I'd rather see a science fiction film.</i></p> <p>Present and past passive – <i>More films are made in India than in any other country in the world. It was made by a team of thirty people. It wasn't made in a usual way. We aren't told about the film trivia. Was the book adapted for film? Is the actor nominated for an award every year?</i></p> <p>Present perfect, Future simple passive + Passive with modal verbs – <i>The microphone has just been stolen from the stage. The job won't be taken by anyone. Everything you do can be seen on the screen. The members of the band must be carefully selected. The stage was really high so the performers could be seen from a distance.</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - кратке текстове и дијалоге који се односе на теме (слушају, читају, говоре и пишу); - сличности и разлике у културама.
---	---	--

Р. БР.	ОБЛАСТ/ТЕМА/МОДУЛ	МЕЂУПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ	СТАНДАРДИ ПОСТИГНУЋА УЧЕНИКА	ПРОЦЕНА И ПРОВЕРА ПОСТИГНУЋА
1.	STARTER UNIT	Комуникација, сарадња, дигитална компетенција рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учење у демократском друштву, естетичка компетенција.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 3.1.1. 3.1.6.	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања.
2.	UNIT 1 FADS AND FASHION	Комуникација, сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учење у демократском друштву.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.19.	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.

			2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25.	
--	--	--	--	--

			2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.6. 3.1.8. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.25. 3.1.29. 3.1.30.	
3.	TEST 1	Комуникација, сарадња, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.23. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.6. 3.1.8. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.25.	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама – током вежбања. Тест слушања, читања и писања
4.		Комуникација, сарадња, рад са подацима и информацијама,	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11.	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци,

	UNIT 2 SENSATIONS	компетенција за учење, одговоран однос према здрављу, одговоран однос према околини, естетичка компетенција, предузимљивост и оријентација ка предузетништву.	1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17.	тестови вештина и различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.
			2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.29. 3.1.30. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2.	
5.	UNIT 3 ADVENTURE	Комуникација, сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7.	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.

		околини, одговоран однос према здрављу.	2.1.8. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.29. 3.1.30. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2.	
6.	THE FIRST WRITTEN TEST	Комуникација, сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.29. 3.1.30. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2.	Посматрање и праћење, усмена и писмена провера кроз задатке.

7.	UNIT 4 MATERIAL WORLD	Комуникација, сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, одговоран однос према здрављу.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.8. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.12. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.29. 3.1.30. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2.	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.
----	--	--	---	--

8.	UNIT 5 YEARS AHEAD	Комуникација, сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, предузимљивост и	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2.	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.
----	-------------------------------------	--	---	--

		оријентација ка предузетништву.	1.3.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.12. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.29. 3.1.30. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3.	
9.	UNIT 6 LEARN	Комуникација, сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, одговоран однос према здрављу.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3.	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.

			2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.6. 3.1.7. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.11. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.25. 3.1.29.	
--	--	--	---	--

			3.1.30. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2.	
10.	TEST 2	Комуникација, сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.19. 2.1.23. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.12. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.26. 3.1.27. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3.	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама – током вежбања. Тест слушања, читања и писања
11.		Комуникација, сарадња, дигитална компетенција,	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8.	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима

	UNIT 7 BIG IDEAS	рад са подацима и информацијама, компетенција за учење, одговорно учење у демократском друштву,	1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1.	и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.
--	-----------------------------------	---	--	---

		естетичка компетенција, одговоран однос према околини, предузимљивост и оријентација ка предузетништву, одговоран однос према здрављу.	1.3.2. 1.3.4. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.17. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.12. 3.1.15. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19. 3.1.20. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.28. 3.1.29. 3.1.30. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3.	
12.	THE SECOND WRITTEN TEST	Комуникација, сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење.	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22. 1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3.	Посматрање и праћење, усмена и писмена провера кроз задатке.

			1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.22. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.6. 3.1.8. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.25. 3.1.29. 3.1.3.	
13.	UNIT 8 ON SCREEN	Комуникација, сарадња, дигитална компетенција, рад са подацима и информацијама, компетенција за учење,	1.1.1. 1.1.2. 1.1.3. 1.1.4. 1.1.5. 1.1.6. 1.1.7. 1.1.8. 1.1.9. 1.1.10. 1.1.11. 1.1.12. 1.1.13. 1.1.14. 1.1.15. 1.1.16. 1.1.17. 1.1.18. 1.1.19. 1.1.20. 1.1.21. 1.1.22.	Посматрање и праћење, усмена провера кроз играње улога у паровима, симулације у паровима и групама, задаци у радној свесци, тестови вештина и различите технике формативног оцењивања, ученички радови/пројекти.
		одговорно учешће у демократском друштву, естетичка компетенција, предузимљивост и оријентација ка предузетништву.	1.1.23. 1.2.1. 1.2.2. 1.2.3. 1.2.4. 1.3.1. 1.3.2. 1.3.4. 1.3.5. 2.1.1. 2.1.2. 2.1.3. 2.1.4. 2.1.5. 2.1.6. 2.1.7. 2.1.8. 2.1.9. 2.1.10. 2.1.12. 2.1.13. 2.1.14. 2.1.15. 2.1.16. 2.1.18. 2.1.19. 2.1.20. 2.1.21. 2.1.22. 2.1.23. 2.1.24. 2.1.25. 2.1.26. 2.2.1. 2.2.2. 2.2.3. 2.2.4. 2.3.1. 2.3.2. 2.3.3. 2.3.8. 3.1.1. 3.1.2. 3.1.3. 3.1.4. 3.1.5. 3.1.5. 3.1.6. 3.1.8. 3.1.10. 3.1.12. 3.1.16. 3.1.17. 3.1.18. 3.1.19.	

			3.1.20. 3.1.22. 3.1.23. 3.1.24. 3.1.26. 3.1.27. 3.1.29. 3.1.30. 3.2.1. 3.2.2. 3.2.3. 3.2.4. 3.3.1. 3.3.2. 3.3.3.	
--	--	--	--	--

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Комуникативна настава за циљ има језик као средство комуникације. Примена овог приступа у настави страних језика заснива се на настојањима да се доследно спроводе и примењују следећи ставови:

- циљни језик употребљава се у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике, у пријатној и опуштеној атмосфери;
- говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика;
- наставник мора бити сигуран да је схваћено значење поруке укључујући њене културолошке, васпитне и социјализирајуће елементе;
- битно је значење језичке поруке; Завод за унапређивање образовања и васпитања

- наставник и даље ученицима скреће пажњу и упућује их на значај граматичке прецизности исказа;

- знања ученика мере се јасно одређеним релативним критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;

- са циљем да унапреди квалитет и количину језичког материјала, настава се заснива и на социјалној интеракцији; рад у учионици и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора (интернет, дечији часописи, проспекти и аудио материјал) као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем;

- наставник упућује ученике у законитости усменог и писаног кода и њиховог међусобног односа.

Комуникативно-интерактивни приступ у настави страних језика укључује и следеће:

- усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину;
- поимање наставног програма као динамичне, заједнички припремљене и прилагођене листе задатака и активности;
- наставник је ту да омогући приступ и прихватање нових идеја;
- ученици се третирају као одговорни, креативни, активни учесници у друштвеном чину;

- учбеници постају извори активности и морају бити праћени употребом аутентичних материјала;
- учионица постаје простор који је могуће прилагођавати потребама наставе из дана у дан;
- рад на пројекту као задатку који остварује корелацију са другим предметима и подстиче ученике на студиозни и истраживачки рад;
- за увођење новог лексичког материјала користе се познате граматичке структуре и обрнуто;

Технике (активности)

Током часа се препоручује динамично смењивање техника / активности које не би требало да трају дуже од 15 минута.

1. Слушање и реаговање на команде наставника или са траке (слушај, пиши, повежи, одреди али и активности у вези са радом у учионици: цртај, сеци, боји, отвори/затвори свеску, итд.).
2. Рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације итд.)
3. Мануалне активности (израда паноа, презентација, зидних новина, постера за учионицу или родитеље и сл.)
4. Вежбе слушања (према упутствима наставника или са траке повезати појмове у вежбанки, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл.)
5. Игре примерене узрасту
6. Певање у групи
7. Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...)
8. Решавање «текућих проблема» у разреду, тј. договори и мини-пројекти
9. Цртање по диктату, израда сликовног речника
10. "Превођење" исказа у гест и геста у исказ
11. Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или пак именовање наслова Завод за унапређивање образовања и васпитања
12. Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала (извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације)

13. Разумевање писаног језика:

- уочавање дистинктивних обележја која указују на граматичке специфичности (род, број, глаголско време, лице...)

a. препознавање везе између група слова и гласова

b. одговарање на једноставна питања у вези са текстом, тачно/нетачно, вишеструки избор

c. извршавање прочитаних упутстава и наредби

14. Увођење дечије књижевности и транспоновање у друге медије: игру, песму, драмски израз, ликовни израз.

15. Писмено изражавање:

- повезивање гласова и групе слова

- замењивање речи цртежом или сликом

- проналажење недостајуће речи (употпуњавање низа, проналажење "уљеза", осмосмерке, укрштене речи, и слично)

- повезивање краћег текста и реченица са сликама/илустрацијама

- попуњавање формулара (пријава за курс, претплату на дечији часопис или сл., налепнице за кофер)

- писање честитки и разгледница

- писање краћих текстова

Елементи који се оцењују не треба да се разликују од уобичајених активности на часу. Исто тако оцењивање треба схватити као саставни део процеса наставе и учења, а не као изоловану активност која подиже ниво стреса код ученика. Оцењивањем и евалуацијом треба да се обезбеди напредовање ученика у складу са оперативним задацима и квалитет и ефикасност наставе. Оцењивање се спроводи са акцентом на провери постигнућа и савладаности ради јачања мотивације, а не на учињеним грешкама. Елементи за проверу и оцењивање:

- разумевање говора;

- разумевање краћег писаног текста;

- усмено изражавање;

- писмено изражавање;

- усвојеност лексичких садржаја;
- усвојеност граматичких структура;
- правопис;
- залагање на часу;
- израда домаћих задатака и пројеката (појединачних, у пару и групи).

Начини провере морају бити познати ученицима, односно у складу са техникама, типологијом вежби и врстама активности које се примењују на редовним часовима.

Предвиђена су два писмена задатка, по један у сваком полугодишту.

ПРЕДМЕТ: ИСТОРИЈА

ФОНД ЧАСОВА: 72

Циљ учења *историје* је да ученик, изучавајући историјске догађаје, појаве, процесе и личности, стекне основна историјска знања и компетенције неопходне за разумевање савременог света, развије вештине критичког мишљења и одговоран однос према себи, сопственом и националном идентитету, културноисторијском наслеђу, друштву и држави у којој живи.

Глобални план:

РЕДНИ БРОЈ НАСТАВНЕ ТЕМЕ	НАСТАВНА ТЕМА	БРОЈ ЧАСОВА ПО ТЕМИ	БРОЈ ЧАСОВА ЗА ОБРАДУ	БРОЈ ЧАСОВА ЗА ОБНАВЉАЊЕ, УТВРЂИВАЊЕ И СИСТЕМАТИЗАЦИЈУ
1	ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ	3	2	1

2	ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД НА ПОЧЕТКУ ИНДУСТРИЈСКОГ ДОБА (до средине XIX века)	24	12	12
3	ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД У ДРУГОЈ ПОЛОВИНИ XIX ВЕКА	31	16	15
4	ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД НА ПОЧЕТКУ XX ВЕКА	14	7	7
УКУПНО	4	72	37	35

1.	ОСНОВИ ПРОУЧАВАЊА ПРОШЛОСТИ	<p>Основне одлике, хронолошки и просторни оквири периода од Индустрijske револуције до завршетка Првог светског рата,</p> <p>Историјски извори за изучавање периода од Индустрijske револуције до завршетка Првог светског рата и њихова сазнајна вредност (усмени, материјални, писани, аудио и визуелни историјски извори)</p>	<p>Компетенција за учење</p> <p>- Рад са подацима и информацијама</p> <p>-Комуникација</p> <p>-Дигитална компетенција</p> <p>- Естетичка компетенција</p>	<p>- Користећи дату информацију или ленту времена, смешта историјску појаву, догађај и личност у одговарајући миленијум, век и деценију;</p> <p>-у излагању историјске нарације користи основне научне појмове;</p> <p>- у усменом исказу ређа временске секвенце исправним редоследом;</p> <p>- уочава различите историјске појаве и промене;</p> <p>- лоцира одређену временску јединицу на временској ленти</p> <p>- именује периоде</p>	<p><u>ИС.1.1.2. именује историјске периоде и зна редослед историјских периода</u></p> <p><u>ИС.1.1.6. препознаје значење основних појмова из историје цивилизације</u></p> <p><u>ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје</u></p> <p><u>ИС 1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости</u></p> <p><u>ИС.2.1.1. уме да повеже личност и историјски феномен са одговарајућом временском одредницом и историјским периодом</u></p> <p><u>ИС.3.1.1. уме да примени знање из историјске хронологије (уме прецизно да одреди којој деценији и веку.</u></p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона, Увођење ученика у главне појмове новог века</p> <p>Вежбање на историјској карти</p> <p>Коришћење е-уџбеника: тестови, видео записи са питањима, и др.</p> <p>Анализа историјских извора</p> <p>Израда панона, Кратка предавања од стране ученика</p> <p>Самоевалуација и евалуација</p> <p>Корелација: географија, веронаука</p> <p>Упућивање ученика на коришћење</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика, Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>Писана провера</p> <p>Карта</p>
----	-----------------------------	--	--	---	--	--	--

			<p>прошлости и историјске периоде и наводи граничне догађаје</p> <ul style="list-style-type: none"> - разврстава историјске изворе према њиховој основној подели - повезује историјске изворе са установама у којима се чувају - користи основне историјске појмове - именује и наводи граничне догађаје за различите историјске периоде - повезује историјске изворе са установама у којима се чувају 	<p><u>историјском периоду припада одређена година, личност и историјски феномен)</u> <u>специфичности важних историјских појмова и да их примени у одговарајућем историјском контексту</u></p> <p>ИС.2.1.5. зна и разуме узроке и последице важних историјских феномена у националној историји</p> <p>ИС.3.1.2. уме да објасни секвенце специфичности важних исправним историјских појмова и да их примени</p>	<p>додатне литературе</p>	
--	--	--	---	---	---------------------------	--

				<ul style="list-style-type: none">- пореди историјске периоде- разликује основне одлике различитих историјских периода- разврстава историјске изворе према њиховој основној подели и према историјском периоду			
--	--	--	--	--	--	--	--

2.	<p>ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД НА ПОЧЕТКУ ИНДУСТРИЈСКОГ ДОБА</p> <p>(до средине XIX века)</p>	<p>-Индустријска револуција (парна машина и њена примена, промене у друштву, јачање грађанске и појава радничке класе)</p> <p>-Политичке револуције (узроци, последице и обележја; европске монархије уочи револуција, просветитељске идеје, примери америчке и француске револуције; појмови уставности и поделе власти, Декларација независности, Декларација о правима човека и грађанина, укидање феудализма)</p> <p>-Наполеоново доба</p>	<p>-Компетенција за учење</p> <p>- Рад са подацима и информацијама</p> <p>-Комуникација</p> <p>-Дигитална компетенција</p> <p>- Естетичка компетенција</p>	<p>-доводи у везу узроке и последице историјских догађаја, појава и процеса на конкретним примерима; -изводи закључак о повезаности националне историје са регионалном и европском, на основу датих примера; -уочава везу између развоја српске државности током новог века и савремене српске државе; -сагледа значај и улогу истакнутих личности у датом историјском контексту;</p>	<p><u>ИС.1.1.7. именује најважније појаве из националне историје</u></p> <p><u>ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје</u></p> <p><u>ИС 1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости</u></p> <p><u>ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда</u></p> <p><u>ИС.2.1.2. препознаје да постоји повезаност националне, регионалне и светске историје</u></p> <p><u>ИС.2.1.5. зна и разуме узроке и последице важних историјских феномена у националној историји</u></p> <p><u>ИС.3.1.2. уме да објасни специфичности важних историјских појмова и да их примени у одговарајућем историјском контексту</u></p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикана, ППТ, Вежбање на историјској карти</p> <p>Коришћење е-уџбеника: тестови, видео записи са питањима, и др.</p> <p>Анализа историјских извора: из уџбеника и других Израда ППТ, панона, табела, кратка предавања од стране ученика</p> <p>Самоевалуација и евалуација Корелација: српски, географија, веронаука</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика</p> <p>Рад на тексту групни рад</p> <p>Индивидуални рад-есеј</p> <p>Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова</p> <p>Писана провера Карта</p>
----	---	--	---	---	---	---	--

	<p>(Наполеонова владавина, ратови, тековине,</p> <p>Бечки конгрес)</p> <p>-Свакодневни живот и култура (промене у начину живота)</p> <p>-Источно питање и балкански народи (политика великих сила, борба балканских народа за ослобођење)</p> <p>-Живот Срба под османском и хабсбуршком влашћу</p> <p>-Српска револуција 1804-1835.г. (основна обележја, ток Првог и Другог српског устанка,</p>		<p>-наведе специфичност и друштвених појава, процеса, политичких идеја, ставова појединаца и група насталих у новом веку;</p> <p>- У излагању историјске наратије користи основне научне појмове;</p> <p>- опише повезаност појединца и заједнице;</p> <p>- пронађе информације из датог историјског извора и резултате прикаже у усменом или писаном облику.</p>	<p><u>ИС.3.1.4. разуме на који начин су повезане појаве из националне, регионалне и опште историје</u></p>	<p>Упућивање ученика на коришћење додатне литературе</p>	
--	---	--	---	--	--	--

	<p>последике и значај)</p> <p>-Развој модерне српске државе (аутономија кнежевине Србије, успостава државе, оснивање образовних и културних установа)</p> <p>Црна Гора у доба владичанства (основна обележја државног и друштвеног уређења)</p> <p>Истакнуте личности:</p> <p>Џејмс Ват, Волтер, Катарина II, Марија Терезија, Робеспјер, Наполеон, Карађорђе,</p>		<p>- самостално или у групи, прикупи информације о конкретном историјском догађају, појави или личности и прикаже резултате истраживања;</p>			
--	--	--	--	--	--	--

		кнез Милош, кнегиња Љубица, Доситеј Обрадовић, Вук Караџић, прота Матеја Ненадовић, Петар I и Петар II Петровић Његош, Сава Текелија, митрополит Стеван Стратимировић					
--	--	---	--	--	--	--	--

3	ЕВРОПА, СВЕТ, СРПСКА ДРЖАВА И НАРОД У ДРУГОЈ ПОЛОВИ НИ XIX ВЕКА	<p>-Рађање модерних држава, међународни односи и кризе (револуције 1848/49.г. - „пролеће народа”, политичке идеје, настанак модерне Италије и Немачке, успон САД и грађански рат, борба за колоније у Африци и Азији, Персија, Индија, Кина, опадање османског царства)</p> <p>-Промене у привреди, друштву и култури (Друга индустријска револуција, људска права и слободе – право гласа, укидање робовласништва, положај деце и</p>	<p>-Сарадња -Одговорно учешће у демократском друштву Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама -Комуникација -Дигитална компетенција - Естетичка компетенција -Одговоран однос према околини</p>	<p>- У излагању историјске нарације користи основне научне појмове; - на датом примеру препознаје узрок и последице историјског догађаја; • опише повезаност појединца и заједнице; • прикупи информације из различитих, њему доступних извора (визуелних, материјалних и наративних), везаних за одређену тему; • на основу визуелних и садржинских обележја,</p>	<p>ИС.1.1.7. именује најважније појаве из националне историје ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје ИС 1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда ИС.2.1.2. препознаје да постоји повезаност националне, регионалне и светске историје ИС.2.1.5. зна и разуме узроке и последице</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графикона, Вежбање на историјској карти Коришћење е-уџбеника: тестови, и др. Анализа историјских извора из уџбеника Израда паноа, табела, Кратка предавања од стране ученика Самоевалуација и евалуација Корелација: српски језик, географија, веронаука,</p>	<p>Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Рад на тексту групни рад Индивидуални рад-есеј Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Писана провера Карта</p>
---	--	--	---	--	--	--	---

	<p>жена; култура, наука, образовање, свакодневни живот)</p> <p>-Кнежевина и Краљевина Србија и њено окружење (развој државних установа и политичког живота, унутрашња и спољна политика, међународно признање – Берлински конгрес; културна и просветна политика, свакодневни живот; положај Срба под хабсбуршком и османском влашћу)</p> <p>Истакнуте личности:</p>		<p>повезује одабране изворе информација са одговарајућим историјским периодом;</p> <p>- пронађе информације из датог историјског извора и резултате прикаже у усменом или писаном облику</p>	<p>важних историјских феномена у националној историји</p> <p>ИС.3.1.2. уме да објасни специфичност и важних историјских појмова и да их примени у одговарајућем историјском контексту</p> <p>ИС.3.1.4. разуме на који начин су повезане појаве из националне, регионалне, опште историје</p>	<p>Упућивање ученика на коришћење додатне литературе</p>	
--	--	--	--	--	--	--

	<p> Бузепе Гарибалди, Ото фон Бизмарк, Наполеон III, краљица Викторија, Абрахам Линколн, Карл Маркс, браћа Лимијер, Алфред Нобел, кнез Александар Карађорђевић, кнез Михаило, краљ Милан, краљица Наталија и краљ Александар Обреновић, кнез Никола Петровић, Илија Гатрашанин, Јован Ристић, Никола Пашић, Стојан Новаковић, патри јарх Јосиф Рајачић, Катарин а Ивановић, Светозар Милетић, Бењамин Калај, Алекса Шантић </p>				
--	---	--	--	--	--

4	ЕВРОП А, СВЕТ, СРПСК А ДРЖАВ А И НАРОД НА ПОЧЕТ КУ XX ВЕКА	<p>Међународни односи и кризе (формирање савеза, сукоби око колонија, Руско-јапански рат, Мароканска криза, Анексиона Криза Либијски рат, Балкански ратови)</p> <p>Култура, наука и свакодневни живот (Светска изложба у Паризу, примена научних достигнућа, положај жена)</p> <p>Краљевина Србија и њено окружење (Мајски преврат, политички живот, унутрашња и спољна политика; појава југословенства, наука, култура, свакодневни живот, положај</p>	<p>- Сарадња -Компетенција за учење - Рад са подацима и информацијама -Комуникација -Дигитална компетенција -Естетичка компетенција</p>	<p>-Користећи дату информацију или ленту времена, уме да смести историјску појаву, догађај и личност у одговарајући миленијум, век и деценију; -ређа временске секвенце у усменом исказу исправним редоследом -у излагању историјске наративе користи основне научне појмове; - на датом примеру препознаје узрок и последице историјског догађаја;</p>	<p>ИС.1.1.7. именује најважније појаве из националне историје ИС.1.1.9. зна на ком простору су се одиграле најважније појаве и догађаји из националне и опште историје ИС.1.1.10. уме да наведе узроке и последице најважнијих појава из прошлости ИС.1.2.4. уме да прочита једноставне и карактеристичне историјске информације дате у форми историјске карте у којој је наведена легенда ИС.2.1.2. препознаје да постоји повезаност националне, регионалне и светске историје ИС.2.1.5. зна и разуме узроке и последице важних историјских феномена у националној историји ИС.3.1.2. уме да објасни</p>	<p>Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: илустрација, шема, графика, ППТ, Вежбање на историјској карти Коришћење веб алата: тестови, видео записи са питањима, ППТ и др. Анализа историјских извора Израда ППТ, паноа, Кратка предавања од стране ученика Самоевалуација и евалуација Корелација : српски језик, географија, веронаука Упућивање ученика на</p>	<p>Формативно , свакодневно оцењивање усмених одговора ученика Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова Презентације ученика, панои Писана провера Карта</p>
---	---	--	---	---	---	--	--

		<p>Срба под аустроугарском и османском влашћу, Црна Гора- доношење устава, проглашење краљевине; учешће Србије и Црне Горе у балканским ратовима)</p> <p>Велики рат (узроци и повод, савезништва и фронтони, Србија и Црна Гора у рату; преломни догађаји ток и последице рата; аспекти рата – технологија рата, пропаганда, губици и жртве, глад и епидемије; човек у рату- живот у позадини и на фронту; живот под окупацијом и у избеглиштву; Велики рат у сећању)</p>		<p>-прикупи информације из различитих, њему доступних извора (визуелних, материјалних и наративних), везаних за одређену тему;</p> <ul style="list-style-type: none"> • на основу визуелних и садржинских обележја, повезује одабране изворе информација са одговарајућим историјским периодом; • у усменом исказу ређа временске секвенце исправним редоследом; 	<p>специфичности важних историјских појмова и да их примени у одговарајућем историјском контексту</p> <p>ИС.3.1.4. разуме на који начин су повезане појаве из националне, регионалне, опште историје</p>	<p>коришћење додатне литературе</p>	
--	--	---	--	--	--	-------------------------------------	--

		<p>Истакнуте личности: Алберт Ајнштајн, Пјер и Марија Кири, Сигмунд Фројд, Михаило Пупин, Никола Тесла, Хенри Форд, Вилхелм II, Николај II Романов, Вудро Вилсон, краљ Петар и престолонаследник Александар Карађорђевић, Јован Цвијић, Надежда Петровић, Арчибалд Рајс, Милунка Савић, Флора Сендс, Радомир Путник, Степа Степановић, Живојин Мишић, Петар Бојовић, Јанко Вукотић, Драгутин Димитријевић Апис</p>					
--	--	--	--	--	--	--	--

Неки од препоручених начина прилагођавања програма образовања ученицима којима је потребна додатна образовна подршка:

-просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања...)

- што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка, као и надареним ученицима
- размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја

Провера остварености исхода

Критеријуми оцењивања:

ученик који остварује веома значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и већину захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену одличан (5);

ученик који остварује значајан напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално, испуњавања захтеве који су утврђени на основном и средњем нивоу, као и део захтева са напредног нивоа посебних стандарда постигнућа уз мању помоћ наставника, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену врло добар (4);

ученик који остварује напредак у савладавању програма предмета и у потпуности, самостално испуњавања захтеве који су утврђени на основном и већи део на средњем нивоу посебних стандарда постигнућа, односно захтева који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа, добија оцену добар (3);

ученик који остварује минималан напредак у савладавању програма предмета и испуњавања уз помоћ наставника захтеве који су утврђени у већем делу основног нивоа постигнућа, односно захтеве који су одређени индивидуалним образовним планом и прилагођеним стандардима постигнућа и, добија оцену довољан (2);

Поступак:

Учесталост јављања и распоред јављања по месецима , давање комплетног, потпуног одговора на тежа питања- одличан (5);

Свеобухватност одговора ,хронолошка прецизност ,сналажење на карти. Хоризонтално и вертикално повезивање градива- врло добар (4);

Сарадња у групи, укљученост у рад свих чланова групе. Степен знања свих чланова групе Квалитативно и квантитативно

процењивање резултата рада група, вршњачко оцењивање- добар (3);

Рад у пару (посматрање наставника, излагање парова, процена осталих ученика), сналажење на карти - довољан (2);

Ангажованост ученика:

веома висок степен ангажовања ученика (5)

висок степен ангажовања ученика (4)

уз ангажовање ученика (3)

ангажовање ученика (2)

Инструменти процене ангажованости ученика:

-Учесталост јављања и активност по месецима .

Учествовање у раду на часовима, указивање помоћи другима.

- Број и квалитет добровољног учешћа у разним наставним и ваннаставним активностима (такмичења, израда паноа, израда самосталних писаних радова, кратко предавање, вођење квиза, израда асоцијација...)

-Успешност у групном раду, раду у пару.

-Учествовање на школским и ваншколским такмичењима

-Посета културноисторијским институцијама и догађајима

Ангажованост ученика, односно активност ученика на часу и провера остварености исхода се свакодневно бележе у књигу евиденције наставника.

ПРЕДМЕТ: ГЕОГРАФИЈА

ФОНД ЧАСОВА: 72

Редни број и назив наставне теме	Ред. бр. часа	Наставна јединица	број часова		
			Обрада	Остало	Укупно
УВОД	1.	Регија, регионализација и регионална географија; Упознавање са уџбеником	1		1
	2.	Регија, регионализација и регионална географија; Иницијални тест за ученике 7. разреда		1	1
1. ЕВРОПА	3.	Јужна Европа	1		1
	4.	Државе настале распадом СФРЈ	1		1
	5.	Република Грчка	1		1
	6.	Јужна Европа; Државе настале распадом СФРЈ; Република Грчка		1	1
	7.	Република Италија	1		1
	8.	Краљевина Шпанија	1		1
	9.	Република Италија; Краљевина Шпанија		1	1

10.	Средња Европа	1		1	
11.	Савезна Република Немачка	1		1	
12.	Средња Европа; Савезна Република Немачка		1	1	
13.	Западна Европа	1		1	
14.	Република Француска	1		1	
15.	Уједињено краљевство Велике Британије и Северне Ирске	1		1	
16.	Западна Европа; Република Француска; Уједињено краљевство Велике Британије и Северне Ирске		1	1	
17.	Северна Европа	1		1	
18.	Краљевина Норвешка	1		1	
19.	Северна Европа; Краљевина Норвешка		1	1	
20.	Источна Европа	1		1	
21.	Руска Федерација	1		1	
22.	Источна Европа; Руска Федерација		1	1	
23.	Европска унија – пример интеграционих процеса	1		1	
24.	Европска унија – пример интеграционих процеса; Тест – опште одлике Европе		1	1	
2. АЗИЈА	25.	Назив, географски положај, границе и величина Азије	1		1

	26.	Рељеф и клима Азије	1		1
	27.	Воде и живи свет Азије	1		1
	28.	Азија – положај, рељеф, клима, воде и живи свет		1	1
	29.	Становништво и насеља Азије	1		1
	30.	Економско – географске карактеристике Азије	1		1
	31.	Становништво, насеља и економско-географске карактеристике Азије		1	1

	32.	Регионализација и политичко-географске одлике Азије	1		1
	33.	Југозападна Азија	1		1
	34.	Регионализација и политичко-географске одлике Азије; Југозападна Азија		1	1
	35.	Јужна Азија	1		1
	36.	Југоисточна Азија	1		1
	37.	Јужна и Југоисточна Азија		1	1
	38.	Источна Азија	1		1
	39.	Средња Азија	1		1
	40.	Источна и средња Азија; Тест – опште одлике Азије		1	1
3. АФРИКА	41.	Положај и рељеф Африке	1		1
	42.	Клима, воде и живи свет Африке	1		1
	43.	Положај, рељеф, клима, воде и живи свет Африке		1	1
	44.	Становништво, насеља и урбанизација Африке	1		1
	45.	Политичке и привредне одлике Африке	1		1
	46.	Становништво, насеља и урбанизација Африке; Политичке и привредне одлике Африке		1	1
	47.	Сахарска Африка и афрички Медитеран	1		1
	48.	Подсахарска Африка	1		1
	49.	Сахарска Африка и афрички Медитеран; Подсахарска Африка; Тест – опште одлике Африке		1	1
4. СЕВЕРНА АМЕРИКА	50.	Географски положај, границе и величина Северне Америке	1		1
	51.	Природне одлике Северне Америке	1		1
	52.	Географски положај, границе, величина и природне одлике Северне Америке		1	1

	53.	Становништво и урбанизација Северне Америке	1		1
	54.	Политичке и привредне одлике Северне Америке	1		1
	55.	Становништво и урбанизација Северне Америке; Политичке и привредне		1	1
		одлике Северне Америке			
5. СРЕДЊА АМЕРИКА	56.	Положај и природне одлике Средње Америке	1		1
	57.	Друштвене одлике Средње Америке	1		1
	58.	Положај, природне и друштвене одлике Средње Америке		1	1
6. ЈУЖНА АМЕРИКА	59.	Положај и природне одлике Јужне Америке	1		1
	60.	Положај и природне одлике Јужне Америке		1	1
	61.	Становништво и урбанизација Јужне Америке	1		1
	62.	Политичке и привредне одлике Јужне Америке	1		1
	63.	Становништво, урбанизација, политичке и привредне одлике Јужне Америке		1	1
	64.	Тест – опште одлике Америке		1	1
7. АУСТРАЛИЈА И ОКЕАНИЈА	65.	Географски положај, границе и величина Аустралије и Океаније	1		1
	66.	Природне одлике Аустралије и Океаније	1		1
	67.	Географски положај, границе, величина и природне одлике Аустралије и Океаније		1	1
	68.	Друштвене одлике Аустралије и Океаније	1		1
	69.	Друштвене одлике Аустралије и Океаније		1	1
8. ПОЛАРНЕ ОБЛАСТИ	70.	Поларне области – Арктик и Антарктик	1		1
	71.	Поларне области – Арктик и Антарктик		1	1

	72.	Систематизација градива; Тест – годишња систематизација градива			1
--	-----	---	--	--	---

ГОДИШЊИ ПЛАН РАДА НАСТАВНИКА

<u>Редни број теме</u>	<u>Назив наставне теме</u>	<u>Број часова</u>		
		<u>Обрада</u>	<u>Остали типови часа</u>	<u>Укупно</u>
	<u>УВОД</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>2</u>
<u>1.</u>	<u>ЕВРОПА</u>	<u>15</u>	<u>7</u>	<u>22</u>
<u>2.</u>	<u>АЗИЈА</u>	<u>10</u>	<u>6</u>	<u>16</u>
<u>3.</u>	<u>АФРИКА</u>	<u>6</u>	<u>3</u>	<u>9</u>
<u>4.</u>	<u>СЕВЕРНА АМЕРИКА</u>	<u>4</u>	<u>2</u>	<u>6</u>
<u>5.</u>	<u>СРЕДЊА АМЕРИКА</u>	<u>2</u>	<u>1</u>	<u>3</u>
<u>6.</u>	<u>ЈУЖНА АМЕРИКА</u>	<u>3</u>	<u>3</u>	<u>6</u>

<u>7.</u>	<u>АУСТРАЛИЈА И ОКЕАНИЈА</u>	<u>3</u>	<u>2</u>	<u>5</u>
<u>8.</u>	<u>ПОЛАРНЕ ОБЛАСТИ</u>	<u>1</u>	<u>1</u>	<u>2</u>
	<u>СИТЕМАТИЗАЦИЈА ГРАДИВА -</u> <u>ТЕСТ</u>		<u>1</u>	<u>1</u>
	<u>УКУПНО</u>	<u>45</u>	<u>27</u>	<u>72</u>
	<u>СВЕГА ЧАСОВА</u>			<u>72</u>

Редни бр. и назив наставне теме	ИСХОДИ (Ученик ће бити у стању да...)	Међупредметне компетенције	Стандарди
УВОД	<ul style="list-style-type: none"> - дефинише предмет проучавања, циљеве и задатке регионалне географије у седмом разреду; - зна да дефинише појам регије и може да наведе критеријуме за регионализацију; - разликује хомогену и функционалну регију; - наводи пример регије из свог окружења; 	<p>Компетенција за учење Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција</p>	<p>ГЕ. 1.4.2. ГЕ. 2.1.2. ГЕ. 2.4.2. ГЕ. 3.1.1. ГЕ. 3.4.3.</p>
1. ЕВРОПА	<ul style="list-style-type: none"> - на географској карти Света одреди географски положај Европе према другим континентима и великим воденим површинама; - успоставља везе између физичко-географских и друштвеногеографских објеката, појава и процеса; - објасни како се издвајају географске регије Европе; - примењује општа географска (физичка и друштвена) знања у оквиру регија Европе; - одређује и анализира географски положај одређених регија Европе и појединачних држава; - наведе основне природно-географске и друштвено-економске одлике сваке појединачне регије европског континента и појединачних држава; - илуструје уз помоћ карте најважније географске објекте, појаве и процесе на простору сваке појединачне регије Европе и у оквиру држава на простору датих регија; - користи више доступних извора информација као што су: географска карта, уџбеник, интернет; 	<p>Компетенција за учење Естетичка компетенција Одговорно учешће у демократском друштву Дигитална компетенција Решавање проблема Рад с подацима и информацијама Сарадња</p>	<p>ГЕ. 1.1.3. ГЕ. 1.3.1. ГЕ. 1.4.2. ГЕ. 2.1.1. ГЕ. 2.1.2. ГЕ. 2.1.4. ГЕ. 2.3.1. ГЕ. 2.4.2. ГЕ. 3.1.1. ГЕ. 3.3.1. ГЕ. 3.3.2.</p>

<p>2. АЗИЈА</p>	<ul style="list-style-type: none"> - зна порекло назива Азије, површину Азије и њено простирање; - на географској карти Света одреди географски положај Азије, њене математичко-географске координате и положај према другим континентима и великим воденим површинама; - опише облике разуђености обала Азије и да их именује (већа острва, полуострва, заливи, мореузи, мора, ртови) и уочи на карти - уочава на географској карти Азије најкрупније облике рељефа и 	<p>Компетенција за учење Сарадње Решавање проблема Дигитална компетенција Естетичка компетенција Вештина комуникације Рад са подацима и</p>	<p>ГЕ. 1.1.3. ГЕ. 1.3.1. ГЕ. 1.4.2. ГЕ. 2.1.1. ГЕ. 2.1.2. ГЕ. 2.1.3. ГЕ. 2.1.4. ГЕ. 2.3.1. ГЕ. 2.4.2. ГЕ. 3.1.1. ГЕ. 3.3.1. ГЕ. 3.3.2. ГЕ. 3.4.3.</p>
-----------------	--	---	---

	<p>именује планине, висоравни, низије, пустиње, депресије, платформе;</p> <ul style="list-style-type: none"> - повезује кретање литосферних плоча са настанком рељефних целина са појавама вулкана и земљотреса у „ватреном појасу Пацифика“; - анализира климатске дијаграме, одреди типове климе и њихов просторни распоред у Азији; - препозна климатске чиниоце који утичу на климу Азије; - уочи на географској карти веће реке и повеже их са сливовима којима припадају; - разликује режим река према природно-географским одликама регија кроз које теку и објасни њихов значај за живот и привреду људи који живе на њиховим обалама; - препозна већа језера Азије и објасни њихов значај за живот и привреду људи који живе на њиховим обалама; - препозна већа језера Азије и објасни њихов постанак и значај; - објасни и упореди међузависност климе, биљног света и типова тла у Азији; - издвоји специфичне вегетацијске зоне и заштићене биљне и животињске врсте за азијски континент; - покаже на карти просторни распоред становништва и објасни утицај природних услова на различиту густину насељености; - одреди главне смерове миграција становништва Азије кроз различите временске периоде; 	<p>информацијама</p>	
--	---	----------------------	--

	<ul style="list-style-type: none">- опише биолошку, националну, верску и језичку структуру становништва Азије и њених регија;- разуме позитивне и негативне последице урбанизације;- именује главна природна богатства и енергетске изворе као предуслове за привредни развој регија и држава Азије;- наброји типичне пољопривредне културе и упореди одлике пољопривредне производње у регијама и појединим државама Азије;- процени важност нафте и природног гаса за привреду земаља које врше експлоатацију;- повеже узроке честих ратова, међународних санкција и		
--	---	--	--

	<p>политичке нестабилности, као и загађеност воде, земљишта и ваздуха са експлоатацијом нафте;</p> <ul style="list-style-type: none"> - издвоји поједине азијске регије и државе код којих постоји велика разлика у привредној развијености; - именује главне регионалне целине азијског континента и њихов просторни размештај; - наведе основне природно-географске и друштвено-економске одлике сваке појединачне регије Азије и држава у оквиру тих регија. 		
3. АФРИКА	<ul style="list-style-type: none"> - зна порекло назива Африке, површину и њено простирање; - уме на географској карти Света да одреди географски положај Африке према другим континентима и великим воденим површинама; - именује облике разуђености афричког континента и уочи их на географској карти; - уочи на географској карти Африке најкрупније облике рељефа и именује планине, висоравни, низије, котлине, ровове, пустиње; - именује зонални распоред климатских типова и чиниоце који их условљавају; - препозна велике разлике у количини падавина које примају поједини делови Африке и последице тих разлика; - уочи на географској карти Африке већа језера, реке и сливове река; 	<p>Компетенција за учење Вештина комуникација Решавање проблема Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Сарадње Естетичка компетенција</p>	<p>ГЕ. 1.1.3. ГЕ. 1.3.1. ГЕ. 1.3.2. ГЕ. 1.4.2. ГЕ. 2.1.3. ГЕ. 2.1.4. ГЕ. 2.3.1. ГЕ. 2.4.2. ГЕ. 3.1.1. ГЕ. 3.3.1. ГЕ. 3.3.2. ГЕ. 3.4.3.</p>

	<ul style="list-style-type: none"> - разликује хидрографске режиме афричких река у односу на природно-географске одлике регија кроз које теку; - именује и објасни појмове (вади, катаракте, оазе, шотови, ...) и да их покаже на географској карти Африке; - уочи одређене природне зоне и симетрични распоред биљних и животињских врста афричког континента, као и њихову хоризонталну распрострањеност и значај; - користи више доступних извора у прикупљању информација о просторном распореду становништва Африке и о природним и друштвеним условима који их одређују; - опише биолошку, верску, националну и језичку структуру становништва Африке; 		
--	---	--	--

	<ul style="list-style-type: none"> - објасни појам „демографска експлозија“ и разлоге дешавања - наведе фазе демографске транзиције и стопе природног прираштаја у Африци; - објасни колонијализам и последице које је оставио на поједине регије и државе Африке; - издвоји европске колонијалне поседе и независне државе на политичкој карти Африке; - именује природно богатство, енергетске изворе и подручја богата рудама на афричком континенту, као и услове за привредни развој; - разликује пољопривредне културе у Африци намењене исхрани локалног становништва (батат, кафа, какаоац, ...) намењене извозу; - именује главне регионалне целине афричког континента и њихов просторни размештај; - наведе основне природно-географске и друштвено-економске одлике сваке појединачне регије афричког континента као и специфичних држава унутар тих регија; 		
--	--	--	--

<p>4. СЕВЕРНА АМЕРИКА</p>	<ul style="list-style-type: none"> - зна порекло назива Америка, површину простирање и поделу Америке на Северну, Средњу и Јужну Америку. - на географској карти света одреди положај Северне Америке према другим континентима и великим воденим површинама; - препозна главне смерове миграција и правце насељавања америчког континента кроз историју, као и њихов значај; - зна основне географске податке о Северној Америци и облицима разуђености њене обале, да именује: острва, полуострва, заливе, мореузе, мора; - именује најкрупније облике рељефа и пронађе на карти планине, висоравни, низије, котлине; - анализира клима-дијаграме и објасни основне климатске типове на америчком континенту као и чиниоце који их одређују; - разликује вегетациону зоналност северноамеричког континента и карактеристичне биљне и животињске врсте на њему; - уочи на географској карти Северне Америке језера и веће реке и разврста их према сливовима; 	<p>Компетенција за учење Вештина комуникације Решавање проблема Рад са подацима и информацијама Сарадње Естетичка компетенција</p>	<p>ГЕ. 1.1.3. ГЕ. 1.3.1. ГЕ. 1.4.2. ГЕ. 2.1.1. ГЕ. 2.1.3. ГЕ. 2.1.4. ГЕ. 2.3.1. ГЕ. 2.4.2. ГЕ. 3.1.1. ГЕ. 3.3.1. ГЕ. 3.3.2. ГЕ. 3.4.3.</p>
---------------------------	--	--	---

	<ul style="list-style-type: none">- објасни просторни размештај становништва Северне Америке и његову структуру;- покаже веће градове на тлу Северне Америке и именује три мегалополиса: Босваш, Чипитс, Сан – Сан;- зна како је извршена политичка подела Северне Америке и како су и када настале САД и Канада;- објасни како је Северна Америка данас привредно економски водећа регија света;- именује главна природна богатства (руде, енергетске изворе) као предуслов за привредни развој;- зна да издвоји и на карти покаже специјализоване просторе за гајење одређених пољопривредних култура (појасеви-кукурузни, пшенични, памучни и пиринчани);- објасни претпоставке привредне развијености САД и Канаде и њихов привредни и политички значај у свету;		
--	--	--	--

<p>5. СРЕДЊА АМЕРИКА</p>	<ul style="list-style-type: none"> - да на географској карти света одреди географски положај Средње Америке и поделу на мање регионалне целине; - објасни процес настанка континенталног и острвског дела Средње Америке и њену припадност „Ватреном појасу Пацифика“; - именује острва у Карипском мору и издвоји острвске групе – Велики и Мали Антили и Бахамска острва; - анализира хоризонталну и вертикалну климатску и вегетациону зоналност Средње Америке и факторе који утичу на њих; - повезује облике рељефа са развијеношћу речне мреже у Средњој Америци; - разуме измешаност становништва Средње Америке као последицу колонијалне прошлости и њихово порекло; - зна да објасни како висока стопа природног прираштаја изазива велики демографски проблем, што доводи до пренасељености држава Средње Америке; - објашњава како слаба економска развијеност и пренасељеност подстичу миграције (најчешћи правац миграната ка развијеним државама Средње Америке и САД); 	<p>Компетенција за учење Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Дигитална компетенција Естетичка компетенција Сарадње</p>	<p>ГЕ. 1.1.3. ГЕ.1.3.1. ГЕ. 1.3.2. ГЕ. 1.4.2. ГЕ. 2.1.3. ГЕ. 2.1.4. ГЕ. 2.3.1. ГЕ. 2.4.2. ГЕ. 3.1.1. ГЕ. 3.3.1. ГЕ. 3.3.2. ГЕ. 3.4.3.</p>
--------------------------	--	--	---

	<p>- уочава на географској карти највеће државе на континенталном и</p>		
--	---	--	--

	<p>острвском делу;</p> <ul style="list-style-type: none">- одређује размештај рудног и енергетског богатства Средње Америке као и степен привредне развијености;- зна да је главна пољопривредна грана земљорадња која је екстензивна, а да је интензивна само плантажна производња кафе, банана и шећерне трске;- зна да објасни привредну повезаност Мексика и осталих земаља Средње Америке са САД;- наводи туризам као значајан извор прихода за Мексико и за острвске земље Средње Америке;		
--	---	--	--

<p>6. ЈУЖНА АМЕРИКА</p>	<ul style="list-style-type: none"> - зна основне географске податке о Јужној Америци и одликама географског положаја према другим континентима и великим воденим површинама; - уочи на географској карти Јужне Америке облике рељефа и именује планине, висоравни, низије, вулкане; - објашњава основне климатске и вегетацијске зоне на јужноамеричком континенту као и чиниоце који их одређују; - повезује утицај количине падавина на формирање и густину речне мреже; - именује веће реке, њихове притоке, језера и водопаде на географској карти; - препознаје просторни размештај становништва, његово порекло и структуру; - именује државе Јужне Америке и уочава на географској карти највећу државу и њен просторни размештај; - зна да наведе главна природна богатства – руде, енергетске изворе и одреди степен искоришћености; - разуме значај плантажне производње култура кафе, банана, шећерне трске и дувана, који су у власништву, за домаћу радну снагу; 	<p>Компетенција за учење Вештина комуникације Решавање проблема Рад са подацима и информацијама Дигитална компетенција Сарадња Естетичка компетенција</p>	<p>ГЕ. 1.1.3. ГЕ. 1.3.1. ГЕ. 1.3.2. ГЕ. 1.4.2. ГЕ. 2.1.3. ГЕ. 2.1.4. ГЕ. 2.3.1. ГЕ. 2.4.2. ГЕ. 3.1.1. ГЕ. 3.3.1. ГЕ. 3.3.2. ГЕ. 3.4.3.</p>
-------------------------	--	--	--

7. АУСТРАЛИЈА И ОКЕАНИЈА	<ul style="list-style-type: none"> - одреди на географској карти Света положај Аустралије и Океаније према другим континентима и океанским басенима; - анализира облике разуђености обала и именује три острвске групе у оквиру Океаније; - именује веће рељефне целине и највеће пустиње Аустралије; 	Компетенција за учење Комуникација Решавање проблема Рад с подацима и информацијама	ГЕ. 1.1.3. ГЕ. 1.3.1. ГЕ. 1.3.2. ГЕ. 1.4.2. ГЕ. 2.1.3. ГЕ. 2.1.4. ГЕ. 2.3.1. ГЕ. 2.4.2. ГЕ. 3.1.1. ГЕ. 3.3.1.
	<ul style="list-style-type: none"> - објасни климатске и хидролошке карактеристике Аустралије и чиниоце који их одређују; - препознаје специфичности биљног и животињског света Аустралије; - објасни како је текло откривање и насељавање Аустралије и Океаније, као и структуру и просторни размештај становништва; - именује главна природна богатства и гране привреде као и степен привредне развијености Аустралије и Океаније; 	Дигитална компетенција Вештина сарадње Естетичка компетенција	ГЕ. 3.3.2. ГЕ. 3.4.3.
8. ПОЛАРНЕ ОБЛАСТИ	- уочава Поларне области и упоређује их у односу на географски положај, климу, биљни и животињски свет;	Компетенција за учење Комуникација Вештина сарадње Рад са подацима и информацијама Решавање проблема Дигитална компетенција	ГЕ. 1.1.3. ГЕ. 1.3.1. ГЕ. 1.3.2. ГЕ. 1.4.2. ГЕ. 2.1.3. ГЕ. 2.1.4. ГЕ. 2.3.1. ГЕ. 2.4.2. ГЕ. 3.1.1. ГЕ. 3.3.1. ГЕ. 3.3.2. ГЕ. 3.4.3.

НАЗИВ ПРЕДМЕТА: БИОЛОГИЈА

Недељни број часова: 2

Годишњи број часова: 72

Циљ: Циљ учења Биологије је да ученик, изучавањем биолошких процеса и живих бића у интеракцији са животном средином, разуме значај биолошке разноврсности и потребу за одрживим развојем и развије одговоран однос према себи и природи.

ИСХОДИ По завршеној теми/области ученик ће бити у стању да:	ОБЛАСТИ/ТЕМЕ	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none"> -прикупи и анализира податке о животним циклусима почевши од оплођења; – упореди бесполно и полно размножавање – идентификује разлике између митозе и мејозе на основу промене броја хромозома и њихове улоге у развићу и репродукцији; – одреди однос између гена и хромозома и основну улогу генетичког материјала у ћелији; – шематски прикаже наслеђивање пола и других особина према првом Менделовом правилу; 	<p>НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА (3о+3у+2в=8)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Улога и значај једра у метаболизму ћелије. Хромозоми, ДНК и појам гена (алел, генотип, фенотип) - Деоба ћелије (хромозоми, настајање телесних и полних ћелија). - Прво Менделово правило наслеђивања, крвне групе, трансфузија и трансплантација. - Наслеђивање пола. - Наследне болести.
<ul style="list-style-type: none"> – одреди положај организма на дрвету живота на основу прикупљених и анализираних информација о његовој грађи; – упореди организме на различитим позицијама на „дрвету живота” према начину на који обављају животне процесе; – користи микроскоп за посматрање грађе гљива, биљних и животињских ткива; 	<p>ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА (13о+10у+6в+2с=31)</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Основни принципи организације живих бића. Појам симетрије – типични примери код једноћелијских и вишећелијских организама; биолошки значај. - Симетрија, цефализација и сегментација код животиња. - Присуство/одсуство биљних органа, (симетрија и сегментација код биљака). - Ћелије са специфичном функцијом: мишићне, крвне, нервне, ћелије затварачице... - Грађа и улога ткива, органа, органских система и значај за функционисање организма.

		- Компаративни преглед грађе главних група биљака, гљива и животиња – сличности и разлике у обављању основних животних процеса на методски одабраним представницима.
<p>– разврста организме према задатим критеријумима применом дихотомних кључева;</p> <p>– повеже принципе систематике са филогенијом и еволуцијом на основу данашњих и изумрлих врста – фосила;</p>	<p>ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА (7o+3y=10)</p>	<p>- Основни принципи систематике (Карл Лине, биномна номенклатура). Приказ разноврсности живота кроз основне систематске категорије до нивоа кола и класе.</p> <p>- Докази еволуције, фосили и тумачење филогенетских низова (предачке и потомачке форме, прелазни фосили).</p>
<p>– идентификује основне односе у биоценози на задатим примерима;</p> <p>– илуструје примерима однос између еколошких фактора и ефеката природне селекције;</p> <p>– упореди прикупљене податке о изабраној врсти и њеној бројности на различитим стаништима;</p> <p>– повеже утицај абиотичких чинилаца у одређеној животној области – биому са животним формама које га насељавају;</p> <p>– анализира разлику између сличности и сродности организама на примерима конвергенције и дивергенције;</p> <p>– идентификује трофички ниво организма у мрежи исхране;</p> <p>– предложи акције заштите биодиверзитета и учествује у њима;</p>	<p>ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ (4o+4в+2y+1c=11)</p>	<p>- Састав и структура популација. Популациона динамика (природни прираштај и миграције).</p> <p>- Абиотички фактори и биотички односи као чиниоци природне селекције (адаптације).</p> <p>- Мреже исхране.</p> <p>- Животне области.</p> <p>- Конвергенција и дивергенција животних форми.</p> <p>- Заштита природе.</p> <p>- Заштита биодиверзитета.</p>
<p>– анализира задати јеловник са аспекта уравнотежене и разноврсне исхране;</p> <p>– идентификује поремећаје исхране на основу типичних симптома (гојазност, анорексија, булимија);</p> <p>– планира време за рад, одмор и рекреацију;</p>	<p>ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ (7o+3y+1в+1c=12)</p>	<p>- Примери наследних болести.</p> <p>- Особине и грађа вируса. Болести изазване вирусима.</p> <p>- Имунитет, вакцине.</p> <p>- Пулс и крвни притисак.</p> <p>- Прва помоћ: повреде крвних судова (практичан рад).</p> <p>- Принципи уравнотежене исхране и поремећаји у исхрани.</p>

<ul style="list-style-type: none"> – доведе у везу измењено понашање људи са коришћењем психоактивних супстанци; – аргументује предности вакцинације; – примени поступке збрињавања лакших облика крварења; – расправља о различитости међу људима са аспекта генетичке варијабилности, толеранције и прихватања различитости. 		<ul style="list-style-type: none"> - Значај правилног чувања, припреме и хигијене намирница; тровање храном. - Промене у адолесценцији. -Здрави стилови живота (сан, кондиција, итд). - Последице болести зависности – наркоманија.
--	--	---

ОБЛАСТ/ТЕМА	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
<p>НАСЛЕЂИВАЊЕ И ЕВОЛУЦИЈА</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Потребно је повезати знања ученика о појмовима гена и ДНК и њиховом положају у ћелији прокариота и еукариота. - Уводи се појам хромозома (од чега се састоје, како изгледају у деоби и ван ње, улога хромозома у контроли метаболизма ћелије, при чему је појам метаболизма познат из претходног разреда). На примеру људског кариограма, објаснити парове хромозома и да хромозоми једног пара се називају хомологи хромозоми.(навести њихово порекло – од оца и мајке). Последњи пар хромозома на кариограму чине полни хромозоми и да су код жена исти а код мушкараца различити. Остали хромозоми, осим полних, се називају телесни. - У остваривању исхода идентификују се разлике митозе и мејозе на основу промене броја хромозома и њихове улоге у развићу и репродукцији је најприкладније користити моделе деоба које ученици могу самостално да направе На основу модела ученик може да опише ток сваке деобе, да их упореди и да направи табелу разлика митозе и мејозе - Важно је надовезати садржај о размножавању на садржај који се односи на ћелијске деобе. Бесполно размножавање треба повезати са митозом и настанком идентичних ћелија, због чега су потомци генетички идентични једном родитељу. Потребно је дати примере бесполног размножавања код биљка и животиња. Полно размножавање треба повезати са мејозом, деобом којом настају гамети, чијим спајањем ће се гени родитеља искомбиновати, у јединствену комбинацију коју свака јединка носи. -Ток развића вишећелијских организама објаснити на моделу човека, а ученици самосталним истраживањем треба да дођу до података о животним циклусима животиња из непосредног окружења. -Објаснити појам генотипа кроз постојање два алела за један ген на хомологим хромозомима (један наслеђен од маме, а други од тате), а фенотипа на видљивим особинама. -Треба дати шему наслеђивања неке особине (светле очи/тамне очи) у једној генрацији и на њој објаснити Менделово правило. - Као примере промена стања организма или наследних болести могу се навести болести које зависе: само од наслеђених гена (срасли прсти, једна врста патуљастог раста), од наслеђених гена и начина живота (дијабетес), оне

	<p>које су везане за полне хромозоме (хемофилија), болести које су одређене већим бројем гена и такође зависне од начина живота (шизофренија), или су последица прмене у броју хромозома (Даунов синдром).</p> <p>- У остваривању наставе потребно је подстицати истраживачки рад ученика основних сличности и разлика спољашње и унутрашње грађе и функционисања различитих живих бића, треба користити школски микроскоп, обрађивати примере из непосредног окружења и водити рачуна да се ученици хумано опходе према живим бићима које истражују</p>
<p>ЈЕДИНСТВО ГРАЂЕ И ФУНКЦИЈЕ КАО ОСНОВА ЖИВОТА</p>	<p>-Акцент треба да буде на ученичком истраживању основних принципа организације живих бића и значају ткива, органа и органских система и за функционисање организма. Симетричност тела треба обрадити као особину која се јавља у свим групама живих организама (једноћелијских и вишећелијских), са типичним примерима радијалне (зрачне), билатералне (двобочне) симетрије и асиметрије. Код обраде симетрије/ асиметрије једноћелијских организама користити примере познатих врста које су обрађиване у претходним разредима. Посебно обратити пажњу на појаву симетрије/асиметрије код биљака (симетрија цвета, листа...), као и на облике симетрије код животиња, како би се разумео значај симетрије тела за живот у воденој и копненој средини. Цефализацију(овај стручни појам не треба користити) код животиња би требало описати као груписање главних органа за пријем и спровођење информација у предњем делу тела, јер овај део тела први ступа у контакт са спољашњом средином.</p> <p>-Главне групе једноћелијских еукариотских организама треба обрадити кроз упоредни преглед грађе и сличности/ разлике основних животних функција код једноћелијске алге, амебе, бичара, трепљара. Не ићи у детаљније систематске поделе у оквиру групе Протиста.</p> <p>-Сличности и разлике у грађи ткива и органа значјних за обављање основних вегетативних процеса (исхрана, дисање и излучивање) биљака обрадити паралелно, тј. компаративним прегледом грађе методски одбраних представника (вишећелијска алга, маховина, папрат, голосеменица, скривеносеменица).</p> <p>-Компаративни преглед грађе и функцијеживотиња треба реализовати кроз обраду на методски одабраним представницима, који су од раније били познати ученицима</p> <p>-Компаративни преглед грађе главних група гљива : плесни, квасци и печурке треба обрадити кроз преглед сличности и разлика у обављању основних животних процеса на методски одабраним представницима. Са гљивама треба обрадити и лишајеве, ко пример обострано корисне заједниц организама.</p>
<p>ПОРЕКЛО И РАЗНОВРСНОСТ ЖИВОТА</p>	<p>-Увод у систематику би требало засновати на приказ основних принципа систематике, навођењем основних систематских категорија, као и спомињањем биномне номенклатуре. На основу биномне номенклатуре се може демонстрирати принцип-врсте унутар једног рода, а затим се по истом принципу може појаснити припадност родова једној фамилији, фамилија по реду итд.</p> <p>- Систематику треба обрадити мање детаљно, а инсистирати на правилима примене, односно практичној примени дихотомног кључа, чиме би ученици, након демонстрације одговарајућих примера од стране наставника, били оспособљени да сами разврставју жива бића и на основу задатих дритеријума одреде њихову позицију на дрвету живота.</p>

	- Основне принципе систематике, кроз порекло и диверзификацију група организам од заједничког претка, треба ислустровати приказом прелазних фосила.
ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ ЖИВОТ У ЕКОСИСТЕМУ	- Препорука је да се користе теренска истраживања у паровима/групи. - Ученици треба да прикупе податке о различити врстама које живе на различитим стаништима. Није неопходно да знају назив врсте, довољно је да их разликују. - Знања о еколошким факторима треба да повежу са природном селекцијом. - Потребно је проширити и продубити знања о трофичким односима и ланцима исхране. Обрада треба да буде праћена радионичарским, односно групним радом. - Потребно је обрадити комплекс еколошких фактора који одређују распрострањење 8 основних животних области на копну (тундре, тајге, лишћарске листопадне шуме, медитеранске шуме и макије, саване, кишне тропске шуме , степе и пустиње). - Грађа органа за варење// начин исхране може се повезати са актерима ланаца исхране/мреже исхране. Слично је и са подударношћу опрашивача и цветова, у оквиру исте области. - На основу позитивних примера деловања човека на животну средину, ученици треба да осмисле предлоге (који се односе на стање у свих 8 копнених животних области, као и у воденим биомима), уз напомену да свака акција није уједно и добра акција.
ЧОВЕК И ЗДРАВЉЕ	- Требало би обрадити особине и грађу вируса, ко и начине преношења и превенције најчешћих вирусних болести. Пожељно је да то буду болести против којих постоји вакцина. Истовремено, то је и прилика да се ученици подсети путева преношења и начина превенције најчешћих бактеријских болести (6. разред). - При обради имунитета и вакцинације требало би се задржати на основном објашњењу настанка имунитета без дубљег залажења у механизме настанка антитела. - Током обраде правила чувања и припремања намирница наставник би требало да упути ученике да повежу сазнања са оним што им је познато о бактеријама (6.разред) и гљивама (раније 7.разред). - Потребно је да ученик зна да коришћење психоактивних супстанци доводи до физичке и психичке зависности, у којој је то мери штетно за поједница, породицу, друштво, ко и да зна коме се треба обратити за помоћ и лечење од зависности. Могу се емитовати едукативни филмови.

Опште предметне компетенције:

Компетенција за учење:

- Стиче нова знања и вештине, примењујући претходно учење и ваншколско искуство.
- Развија свест и о стваралачкој природи учења.
- Истрајан је и превазилази тешкоће у учењу.
- Има позитиван и одговоран однос према учењу.
- Мотивисан је и оспособљен да самостално планира, организује, спроводи и вреднује учење;

- Користи и самостално проналази различите изворе информација и података, (библиотеке, медије, интернет, институције, личну комуникацију, итд.)
- разликује битно од небитног, изражава и образлаже идеје
- Користи различите изворе информација и има критички однос према њима
- Примењује одговарајуће начине учења у складу са циљевима, садржајем, интересовањима, условима и временом;
- Способан је да самостално и у сарадњи са другима истражује, открива и повезује нова знања;
- Користи могућности ваншколског учења;

Решавање проблема:

- Препознаје проблем, рашчлањује проблемску ситуацију на делове и уочава везе и односе између њих у светлу претходно стечених знања у оквиру различитих предмета и ваншколског искуства.
- Самостално или консултуј ући друге особе (вршњаке, наставнике, родитеље) преиспитује начин решавања проблема, алтернативне начине решавања, тачност и прецизност решења.
- Формулише објашњења и закључке на основу резултата до којих је дошао у раду, презентује их и дискутује са другим особама и преиспитује их у светлу добијених коментара.
- Стечена нова сазнања и вештине повезује у јединствену целину са претходним.
- Проверава применљивост решења у пракси и користи стечена знања и вештине у новим ситуацијама
- Решава проблем према планираној стратегији примењујући знања и вештине стечене учењем различитих предмета и ваншколским искуством.

Рад с подацима и информацијама:

- Критички разматра њихову поузданост и ваљаност, разврстава их и повезује релевантне информације из различитих извора
- Користи информације у различитим симболичким модалитетима (табеларни, графички, текстуални приказ), чита, тумачи и примењује их, повезујући их са претходним знањем из различитих области.
- Селектује, обрађује наводећи извор и аутора, чува и презентује податке у различитим форматима, укључујући и ИКТ.
- Разликује јавне и приватне податке и користи основна правила чувања приватности података.

Комуникација:

- Познаје различите облике комуникације и њихове одлике (усмену и писану, невербалну, телефоном, путем интернета итд.).

- Уме јасно да се изрази усмено и писано, у складу са потребама и карактеристикама ситуације, поштујући ограничења у погледу дужине и намене.
- Уважава саговорника реагујући на оно што говори, а не на његову личност.
- Изражава своје ставове, мишљења, осећања, на позитиван, конструктиван и аргументован начин.
- Користи на одговарајући и креативан начин језик и стил који је специфичан за различите дисциплине; кроз комуникацију негује културу изражавања и чува језички идентитет.
- Уме да саслуша излагање саговорника до краја и без упадица.

Одговорно учешће у демократском друштву:

- Има позитиван став према поштовању људских права и слобода.
- Познаје права детета и основна људска права и одговорности, уме да препозна њихово кршење и способан је да их аргументовано брани.
- Понаша се одговорно, хумано и толерантно у друштву.
- Примењује процедуре демократског друштва у одлучивању и избору; поштује одлуке већине и уважава мишљења мањине.
- Негује своју националну културну баштину и активно учествује у интеркултуралном дијалогу.
- Промовише позитивне вредности друштва у различитим активностима (нпр. хуманитарне, еколошке, културно-уметничке акције; борба против насиља и дискриминације по било ком основу (нпр. верском, националном, родном, узрачном, етничком...)); акције против болести зависности, злостављања животиња итд.).

Естетичка компетенција:

- Показује осетљивост за еко-културу и културу свакодневног живљења и има критички однос према употреби и злоупотреби природе и доприноси очувању природних и културних добара.
- Препознаје и развија сопствене стваралачке способности и креативносту свим уметничким и неуметничким пољима свој деловања.
- Употребљава основне појмове, схеме и правила који припадају теоријама уметничких грана које постоје у основном образовању..
- Показује осетљивост за еко-културу и културу свакодневног живљења и има критички однос према употреби и злоупотреби природе.

Сарадња:

- Активно и конструктивно учествује у раду групе или пара,

- Познаје основне карактеристике неких болести органа, принципе преноса заразних болести и шта их изазива и примењује мере превенције, личне хигијене и хигијене простора
- Поштује правила заједничког рада и препознаје своје место и улогу у групи или пару,
- Доприноси решавању разлика у мишљењу и ставовима поштујући друге као равноправне чланове тима или групе,
- Одговорно и савесно извршава заједничке активности стављајући интересе групе изнад сопствених,
- Критички процењује свој рад и рад чланова групе, доприноси унапређивању рада групе и уме да представи резултат рада.

Дигитална компетенција:

- Уме да претражује, критички анализира и систематизује информације у електронском облику користећи одговарајућа средства ИКТ.
- Уме да представи, организује и обликује одређене информације користећи на ефикасан начин могућности ИКТ средства.
- Приликом решавања проблема уме да одабере средство ИКТ и да га користи на одговарајући начин.
- Ефикасно користи ИКТ за комуникацију и сарадњу.
- Препознаје предности, ризике и опасности по себе и друге и одговорно поступа при коришћењу ИКТ.

Одговоран однос према околини:

- Уочава чиниоце и понашања који нарушавају природу и квалитет животне средине у широј околини и свакодневном животу.
- Сагледава које активности (обрасци понашања), на личном нивоу, нивоу заједнице и глобалном нивоу, могу унапредити стање и квалитет животне средине и природе.
- Спознаје везу између квалитета животне средине и квалитета свог живота и разуме да се његова добробит и добробит заједнице и друштва огледа и у квалитету и одрживости његове околине.
- Процењује и вреднује утицај својих навика у потрошњи ресурса и одлагању отпада, и одређује какав утицај оне имају на животну средину, квалитет живота и здравља и одрживи развој.

Одговоран однос према здрављу:

- Познаје улогу и значај воде и састојака намирница, примењује правила и принципе здраве исхране (редовност, важност доручка, умереност, разноврсност, начин прераде намирница) и зна последице неправилне исхране.
- Познаје основне карактеристике неких болести органа, принципе преноса заразних болести и шта их изазива и примењује мере превенције, личне хигијене и хигијене простора

- Познаје основне карактеристике неких болести органа, принципе преноса заразних болести и шта их изазива и примењује мере превенције, личне хигијене и хигијене простора
- Препознаје сигурносне и здравствене ризике у животу и раду, примењује мере заштите, предвиђа и избегава опасне ситуације, познаје начине пружања прве помоћи и својим понашањем промовише здравље и сигурност.
- Разуме да је стил живота ствар личног избора и преузима одговорност за свој избор.
- Уочава опасности по здравље и доноси одлуке значајне за превенцију болести и очување здравља и укључује се у друштвене активности значајне за превенцију болести и очување здравља

Предузимљивост и оријентација ка предузетништву

- Препознаје сопствене предности и своје могућности у односу на будуће образовање и професионалну оријентацију.
- Спреман је да учествује у самосталним и тимским пројектима; способан је да развије идеју, представи је, образложи и преговара у тиму о њеној реализацији; учествује у активностима са другима у оквиру своје тимске улоге.
- Реализује унапред осмишљене идеје и учествује у пројектима који се тичу школе и локалне заједнице.
- Зна да постави реалне циљеве и на основу датих могућности уме да планира и проналази начине њиховог остваривања.

Исходи воде ка следећим стандардима:

1. Наслеђивање и еволуција

БИ.1.3.1. разуме да јединка једне врсте даје потомке исте врсте

БИ.1.3.2. зна основне појмове о процесима размножавања

БИ.1.3.3. зна да свака ћелија у организму садржи генетички материјал

БИ.1.3.4. зна за појам и основну улогу хромозома

БИ.1.3.5. зна основне принципе наслеђивања

БИ.1.3.6. зна како делују гени и да се стечене особине не наслеђују

БИ.1.3.7. зна да од зигота настаје организам и да се тај процес назива развиће

БИ 1.3.8. зна основне научне чињенице о еволуцији животана Земљи

БИ 1.3.9. зна да живот на Земљи има заједничко порекло са чијом се историјом можемо упознати на основу фосилних записа

- БИ.1.3.10. зна да је природно одабирање основни механизам прилагођавања организама
- БИ.1.6.1. уме да разликује и користи једноставне процедуре, технике и инструменте за прикупљање података у биологији (посматрање, бројање, мерење)
- БИ.1.6.2. уме да по упутству и уз помоћ наставника реализује једноставно истраживање, попуни формулар, прикаже резултате у табели/графикону и извести о резултату
- БИ.1.6.3. зна како да се понаша у лабораторији и на терену и правила о раду и безбедности рада
- БИ.1.6.4. уме по упутству да изведе унапред постављени експеримент и одговори на једноставну хипотезу уз помоћ и навођење наставника
- БИ.2.3.1. разуме основне разлике између полног и бесполог размножавања
- БИ.2.3.2. разуме механизам настанка зигота
- БИ.2.3.3. разуме зашто потомци личе на родитеље и њихове претке, али нису идентични са њима
- БИ.2.3.4. зна да на развиће организама поред генетичког материјала утиче и средина
- БИ 2.3.5. уочава да постоје разлике између јединки исте врсте и различитих врста и зна да су оне настале деловањем еволуционих механизма
- БИ.2.3.6. уочава прилагођеност организама и разуме да током еволуције природно одабирање доводи до прилагођавања организама на услове животне средине
- БИ.2.6.1. уме да уз навођење реализује сложено прикупљање података, систематизује податке и извести о резултату
- БИ.2.6.3. уме, уз помоћ наставника, да прави графиконе и табеле према два критеријума уз коментар резултата
- БИ.3.3.1. разуме разлику између телесних и полних ћелија у погледу хромозома и деоба
- БИ 3.3.2. разуме да полне ћелијенастају од посебних ћелија у организму
- БИ.3.3.3. зна функцију генетичког материјала и његову основну улогу у ћелији
- БИ 3.3.4. зна да је број хромозома у ћелији карактеристика врсте
- БИ.3.3.5. разуме како различити еволуциони механизми, мењајући учесталост особина у популацијама, доводе до еволуције
- БИ.3.3.6. разуме да човек може да утиче на смер и брзину еволуционих промена својих популација и популација других врста

2. Јединство грађе и функције као основа живота

- БИ.1.1.3. препознаје основне сличности и разлике у изгледу и понашању биљака и животиња
- БИ.1.1.4. уме да наведе називе пет царстава и познаје типичне представнике истих
- БИ.1.2.1. зна да су најмањи организми саграђени од једне ћелије у којој се одвијају сви карактеристични животни процеси и зна основне карактеристике грађе такве ћелије
- БИ.1.2.2. зна да је ћелија најмања јединица грађе свих вишећелијских организама у чијим одељцима се одвијају разноврсни процеси, и зна основне карактеристике грађе тих ћелија

БИ.1.2.3. зна основне карактеристике грађе биљака, животиња и човека и основне функције које се обављају на нивоу организма

БИ.1.2.4. познаје основну организацију органа у којима се одвијају различити животни процеси

БИ.1.2.5. разуме да је за живот неопходна енергија коју организми обезбеђују исхраном

БИ.1.2.6. разуме да су поједини процеси заједнички за сва жива бића (дисање, надражљивост, покретљивост, растење, развиће, размножавање)

БИ.1.2.7. зна да организми функционишу као независне целине у сталној интеракцији са околином

БИ.1.6.1. уме да разликује и користи једноставне процедуре, технике и инструменте за прикупљање података у биологији (посматрање, бројање, мерење)

БИ.1.6.2. уме да по упутству и уз помоћ наставника реализује једноставно истраживање, попуни формулар, прикаже резултате у табели/графикону и извести о резултату

БИ.1.6.3. зна како да се понаша у лабораторији и на терену и правила о раду и безбедности рада

БИ.1.6.4. уме по упутству да изведе унапред постављени експеримент и одговори на једноставну хипотезу уз помоћ и навођење наставника

БИ.2.1.2. познаје и користи критеријуме за разликовање биљака и животиња и примењује их у типичним случајевима

БИ.2.2.1. разуме да постоје одређене разлике у грађи ћелија у зависности од функције коју обављају у вишећелијским организмима (разлике између биљне и животињске ћелије, између коштане и мишићне ћелије и сл.)

БИ.2.2.2. зна и упоређује сличности и разлике између нивоа организације јединке: зна да се ћелије које врше исту функцију групишу и образују ткива, ткива са истом функцијом органе, а органи са истом функцијом системе органа

БИ.2.2.3. зна карактеристике и основне функције спољашње грађе биљака, животиња и човека

БИ.2.2.4. разуме да је за живот неопходна енергија која се производи, складишти и одаје у специфичним процесима у ћелији и да се то назива метаболизам

БИ.2.2.5. разуме да биљне ћелије, захваљујући специфичној грађи, могу да везују енергију и стварају (синтетишу) сложене (хранљиве) материје

БИ.2.2.6. разуме да и у биљној и у животињској ћелији сложене материје могу да се разграђују, при чему се ослобађа енергија у процесу који се назива дисање

БИ.2.2.7. познаје термин хомеостаза и зна шта он значи

БИ.2.2.8. зна да је неопходна координација функција у вишећелијским организмима и зна који органски системи омогућавају ову интеграцију

БИ.2.2.9. зна да нервни и ендокрини систем имају улогу у одржавању хомеостазе

БИ.2.6.4. уме на задатом примеру, уз помоћ наставника, да постави хипотезу, формира и реализује једноставан експеримент и извести о резултату

БИ.3.1.3. разуме критеријуме по којима се разликују биљке и животиње и уме да их примени у атипичним случајевима

Би 3.1.4. познаје критеријуме по којима се царства међусобно разликују на основу њихових својстава до нивоа класе / реда најважнијих група

БИ.3.2.1. зна карактеристике и основне функције унутрашње грађе биљака, животиња и човека

БИ.3.2.2. разуме морфолошку повезаност појединих нивоа организације и њихову међусобну функционалну условљеност

БИ.3.2.3. разуме узроке развоја и усложњавања грађе и функције током еволуције

БИ 3.2.4. разуме да је у остваривању карактеристичног понашања неопходна функционална интеграција више система органа и разуме значај такве интеграције понашања за преживљавање

3. Порекло и разноврсност живота

БИ.1.1.4. уме да наведе називе пет царстава и познаје типичне представнике истих

БИ.1.2.2. зна да је ћелија најмања јединица грађе свих вишећелијских организама у чијим одељцима се одвијају разноврсни процеси, и зна основне карактеристике грађе тих ћелија

БИ.1.3.8. зна основне научне чињенице о еволуцији живота на Земљи

БИ.1.3.9. зна да живот на Земљи има заједничко порекло са чијом се историјом можемо упознати на основу фосилних записа

БИ.1.6.1. уме да разликује и користи једноставне процедуре, технике и инструменте за прикупљање података у биологији (посматрање, бројање, мерење)

БИ.2.1.3. познаје критеријуме по којима се царства међусобно разликују на основу њихових својстава до нивоа кола/класе

БИ.2.1.4. уме да објасни везу између промена у просторном и временском окружењу и промена које се дешавају код живих бића у околностима када делује мањи број чинилаца на типичне заједнице живих бића или организме

БИ.2.3.5. уочава да постоје разлике између јединки исте врсте и различитих врста и зна да су оне настале деловањем еволуционих механизма

БИ.3.3.5. разуме како различити еволуциони механизми, мењајући учесталост особина у популацијама, доводе до еволуције

4. Живот у екосистему

БИ.1.4.1. препознаје основне еколошке појмове (животна средина, станиште - биотоп, животна заједница - биоценоза, популација, еколошка ниша, екосистем, биом, биосфера) и зна најопштије чињенице о њима

БИ.1.4.2. препознаје утицаје појединих абиотичких и биотичких фактора на организме и популације

БИ.1.4.3. уме на задатом примеру да одреди материјалне и енергетске токове у екосистему, чланове ланца исхране и правце кружење најважнијих супстанци (вода, угљеник, азот)

БИ.1.4.4. препознаје животне услове који владају у карактеристичним екосистемима Србије и најважније представнике врста који их насељавају;

БИ.2.1.4. уме да објасни везу између промена у просторном и временском окружењу и промена које се дешавају код живих бића у околностима када делује мањи број чинилаца на типичне заједнице живих бића или организме

БИ.2.3.6. уочава прилагођеност организама и разуме да током еволуције природно одабирање доводи до прилагођавања организама на услове животне средине

БИ.2.4.1. употребљава еколошке појмове у опису типичних ситуација у природи

БИ.2.4.2. зна и правилно именује делове екосистема, заједница и популација и зна да опише везе између делова

БИ.2.4.3. уме да на разноврсним примерима одреди основне материјалне и енергетске токове у екосистему, основне односе исхране и најважнија својства биоценоза и популација

БИ.2.4.7. зна да објасни основне прилагођености живих организама на живот у ваздушној, воденој и земљишној средини

БИ.3.1.5. уме да објасни везу између промена у просторном и временском окружењу и промена које се дешавају код живих бића у комплексним ситуацијама у сложенијим заједницама

БИ.3.3.6. разуме да човек може да утиче на смер и брзину еволуционих промена својих популација и популација других врста

БИ.3.4.2. разуме да се уз материјалне токове увек преноси и енергија и обратно и интерпретира односе исхране у екосистему (аутоτροφне, хетеротрофне, сапротрофне животне комплексе, ланце исхране и трофичке пирамиде)

БИ.3.4.7. познаје механизме деловања мера заштите животне средине, природе и биодиверзитета

5. Човек и здравље

БИ.1.5.1. зна основне мере за одржавање личне хигијене и хигијене околине и разуме зашто је важно да их се придржава

БИ.1.5.2. разуме значај примене хигијенских навика у исхрани и посебно значај термичке обраде хране

БИ.1.5.4. разуме зашто је важно да се придржава званичних упутстава која се односе на заразне болести (епидемије и пандемије)

БИ.1.5.8. зна и разуме какав значај за здравље имају умерена физичка активност и поштовање биолошких ритмова (сна, одмора)

БИ.1.5.12. зна да болести зависности (претерана употреба дувана, алкохола, дроге) неповољно утичу на укупан квалитет живота и зна коме може да се обрати за помоћ (институцијама и стручњацима)

БИ.2.5.1. познаје основне механизме деловања превентивних мера у очувању здравља

БИ.2.5.2. разуме значај и зна основне принципе правилног комбиновања животних намирница

БИ.2.5.3. зна како се чува хранљива вредност намирница

БИ.2.5.4. зна механизме којима загађење животне средине угрожава здравље човека

БИ.2.5.5. зна механизме деловања хемијских материја на физиолошке процесе у организму и на понашање (утицај алкохола, различитих врста дрога, енергетских напитака и сл.)

БИ.3.5.1. познаје узроке и физиолошке последице заразних болести

БИ.3.5.2. познаје основне принципе лечења заразних и других болести

БИ.3.5.3. разуме основне биолошке процесе

БИ.3.5.6. разуме механизме поремећаја функције појединих органа

БИ.3.5.7. познаје основне биолошке механизме који доводе до развијања болести зависности

Упутство за формативно и сумативно оцењивање ученика:

Наслеђивање и еволуција

- Иницијално тестирање
- Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика
- Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова
- Домаћи задатак
- Проблемски задаци

Јединство грађе и функције као основа живота

- Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика
- Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова
- Домаћи задатак
- Лабораторијске вежбе
- Проблемски задаци
- Пројектна настава
- Писана провера -
 - објективни тестови са допуњавањем кратких одговора
 - задаци са означавањем
 - задаци вишеструког избора
 - спаривање појмова

Порекло и разноврсност живота

- Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика

- Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова
- Домаћи задатак
- Проблемски задаци
- Писана провера
- објективни тестови са допуњавањем кратких одговора
- задаци са означавањем
- задаци вишеструког избора
- спаривање појмова

Живот у екосистему

- Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика
- Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова
- Домаћи задатак
- Проблемски задаци
- Пројектна настава
- Писана провера
- објективни тестови са допуњавањем кратких одговора
- задаци са означавањем
- задаци вишеструког избора
- спаривање појмова

Човек и здравље

- Формативно, свакодневно оцењивање усмених одговора ученика
- Самоевалуација и евалуација на крају месеца и током појединих часова
- Домаћи задатак
- Проблемски задаци
- Пројектна настава
- Писана провера
- објективни тестови са допуњавањем кратких одговора
- задаци са означавањем
- задаци вишеструког избора
- спаривање појмова

НАЧИН ПРИЛАГОЂАВАЊА ПРОГРАМА

- просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих...)
- што већа индивидуализација наставе, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
- размена искустава и сарадња са члановима Већа и стручним сарадницима у школи...
- коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја
- и све друго што ће се применити у складу са конкретним случајем

КОРЕЛАЦИЈА СА ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА:

Физика, Хемија, Математика, Физичко и здравствено васпитање, Информатика и рачунарство, Географија, Техника и технологија, Ликовна култура, Српски језик и књижевност

ПРЕДМЕТ: МАТЕМАТИКА

ФОНД ЧАСОВА: 144

Редни Број теме	Назив теме	Кључни појмови садржаја	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Предметни исходи	Стандарди	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичкометодичко упутство)	Начин провере остварености исхода
1.	Реални бројеви	-квадрат рационалног броја; -решавање једначине $x^2=a$; -ирационални бројеви;	-компетенција за целоживотно учење; -комуникација;	Ученик ће бити у стању да: -израчуна степен реалног броја; -квадратни корен;	МА 2.2.2. МА 3.2.2. МА 2.4.3. МА 2.1.1. МА 3.1.1.	-наставник се приликом остваривања програма ослања на исходе јер они представљају	-комбиновање различитих метода и

2.	Питагорина теорема	<p>-реални бројеви и бројевна права; -квадратни корен и једнакост $\sqrt{a^2}=a$; -децимални запис реалног броја; -функција директне пропорционалности; -продужена пропорција.</p> <p>-појам Питагорине теореме и важније примене; -конструкције тачака на бројевној правој које одговарају бројевима $\sqrt{2}, \sqrt{3}, \sqrt{5}$ итд. -растојање између две тачке у координатном систему.</p>	<p>-рад са подацима и информацијама; -дигитална компетенција; -решавање проблема; -сарадња.</p> <p>-компетенција за целоживотно учење; -комуникација; -рад са подацима и информацијама; -дигитална компетенција; -решавање проблема; -сарадња.</p>	<p>-одреди вредност једноставног израза са реалним бројем; -на основу реалног проблема састави и израчуна вредност једноставног бројевног израза са реалним бројем.</p> <p>Ученик ће бити у стању да: -примени Питагорину теорему у рачунским и конструктивним задацима; -израчуна непознату страну правоуглог троугла; -примени Питагорину теорему у реалним условима.</p>	<p>МА 2.2.4. МА 3.2.4.</p> <p>МА 1.3.2. МА 2.3.2. МА 2.5.1.</p>	<p>дефинисане резултате учења и наставе; -укупан број часова по темама наставник распоређује по типовима часова, на обраду новог градива, утврђивање, вежбање, понављање, проверавање и систематизација знања водећи рачуна о циљу предмета и исходима; -остваривањем исхода ученици се оспособљавају за примену математичких знања и вештина и комуникацију математичким језиком; -остваривање програма ће се вршити кроз часове редовне наставе, допунске и додатне наставе.</p>	<p>облика рада; - подстицати интелектуалну активност ученика; -изабрати одговарајуће методе и облике рада у зависности од специфичности одељења и индивидуалних карактеристика ученика; -заступити све компетенције да би се дошло до што бољих закључака о остварености и исхода;</p>
----	--------------------	---	--	---	--	---	---

3.	Цели алгебарски изрази	<p>-степен чији је изложилац природни број; -операције са степенима, степен производа и количника степена; -алгебарски изрази полиноми и мономи и сређивање полинома (збир, разлика и производ полинома); -квадрат бинома и разлика квадрата; -растављање полинома на чиниоце и примене.</p>	<p>-компетенција за целоживотно учење; -комуникација; -рад са подацима и информацијама; -дигитална компетенција; -решавање проблема; -сарадња.</p>	<p>Ученик ће бити у стању да: -трансформише збир, разлику и производ полинома; -примени формуле за разлику квадрата и квадрат бинома; -растави полиноме на чиниоце; -примени трансформације полинома на решавање једначина.</p>	<p>МА 1.2.2. МА 2.2.2. МА 3.2.2. МА 2.1.2. МА 3.1.1. МА 1.2.3. МА 2.2.3. МА 3.2.3.</p>		<p>- оствареност исхода пратити кроз : -активност и укључивање ученика у рад на часу; -резултате усмених и писмених провера; -израду домаћих задатака; -израду пројеката;</p>
4.	Многоугао	<p>-појам многоугла; -врсте многоугла; -збир углова многоугла; -број дијагонала многоугла; -конструкција многоугла; -обим и површина многоугла; -тежишна дуж троугла; -ортоцентар и тежиште троугла.</p>	<p>-компетенција за целоживотно учење; -комуникација; -рад са подацима и информацијама; -дигитална компетенција; -решавање проблема; -сарадња.</p>	<p>Ученик ће бити у стању да: -примени својства страница, углова и дијагонала многоугла; -израчуна површину многоугла користећи образце; -примени ставове подударности при доказивању</p>			<p>- истраживачки рад. - оствареност исхода бележити кроз формативно и сумативно оцењивање.</p>

5.	Круг	<p>-централни и периферијски угао; -обим круга, број π; -дужина кружног лука; -површина круга, кружног исечка и кружног прстена.</p>	<p>-компетенција за целоживотно учење; -комуникација; -рад са подацима и информацијама; -дигитална компетенција; -решавање проблема; -сарадња.</p>	<p>једноставних тврђења и у конструктивним задацима.</p> <p>Ученик ће бити у стању да: -примени својства централног и периферијског угла; -израчуна обим и површину круга и његових делова; -преслика дат геометријски објекат ротацијом.</p>	<p>МА 1.3.3. МА 3.3.3. МА 2.3.2. МА 3.3.3. МА 2.3.3.</p>		
6.	Обрада података	<p>-одређивање средње вредности; -медијана и мод</p>	<p>-компетенција за целоживотно учење; -комуникација; -рад са подацима и информацијама; -дигитална компетенција; -решавање проблема; -сарадња.</p>	<p>Ученик ће бити у стању да: -одређује средњу вредност и медијану и чита графике.</p>			

--	--	--	--	--	--	--	--

ПРЕДМЕТ: ФИЗИКА

ФОНД ЧАСОВА: 72

Редни Број теме	Назив теме	Кључни појмови садржаја	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Предметни исходи	Стандарди	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичкометодичко упутство)	Начин провере остварености исхода
1	СИЛА И КРЕТАЊЕ	Обнављање дела градива из шестог разреда које се односи на равномерно праволинијско кретање, силу	1. Компетенција за целоживотно учење Лични и професионални развој појединца превасходно	-разликује скаларне и векторске физичке величине;	1.2.2 Ученик уме да препозна равномерно кретање на примерима	Методска упутства за решавање рачунских задатака При решавању већине квантитативних (рачунских) задатака	Наставник је дужан да континуирано прати рад сваког ученика

		Успостављање везе између силе, масе тела и убрзања. Графичко представљање зависности брзине и пута од времена код равномерно праволинијског кретања. Међусобно деловање два тела - силе акције и реакције.	почива на његовој способности да управља процесом учења. Ученик треба да буде оспособљен да иницира учење, да изабере стратегије учења и дизајнира контекст у којем учи, да прати и контролише напредак током учења, да управља учењем у складу са намерама и циљем који има.	-користи и анализира резултате мерења различитих физичких величина и приказује их табеларно и графички; -анализира зависност брзине и пређеног пута од времена код праволинијских кретања са сталним убрзањем;	2.2.2. Ученик зна шта је механичко кретање и величине које га описују, зна да је убрзање промена брзине у јединици времена и разликује брзину од убрзања..	из физике, у задатку прво треба на прави начин сагледати физичке садржаје, па тек после тога прећи на математичко формулисање и израчунавање. Наиме, решавање задатака одвија се кроз три етапе: физичка анализа задатка, математичко израчунавање и дискусија резултата. У првој етапи уочавају се физичке појаве на које се односи задатак, а затим се набрајају и речима исказују закони по којима се појаве одвијају. У другој етапи се, на основу математичке форме закона,	кроз непрекидно проверавање његових усвојених знања, стечених на основу свих облика наставе: демонстрац ионих огледа, предавања
2	КРЕТАЊЕ ТЕЛА ПОД ДЕЈСТВОМ СИЛЕ ТЕЖЕ.	Убрзање при кретању тела под дејством силе теже. Слободно падање тела, бестежинско стање. Хитац навише и хитац наниже. Силе трења и силе отпора средине	2. Комуникација Ученик влада различитим модалитетима комуникације и користи их на сврсисходан и конструктиван	-примени Њутнове законе динамике на кретање тела из окружења; - покаже од чега зависи сила трења	1.2.1. Ученик уме да препозна врсту кретања према облику путање 2.1.2.	израчунава вредност тражене величине. У трећој етапи тражи се физичко тумачење добијеног резултата. У циљу развијања природно-научне писмености наставник	шавања квантитативних и квалитативних задатака, лабораторијских вежби,

	СИЛЕ ТРЕЊА	(трење мировања, клизања и котрљања). Утицај ових сила на кретање тела.	начин када комуницира у приватном, јавном, образовном и професионалном контексту.	и на основу тога процени како може променити њено деловање; -демонстрира појаве: инерције тела, убрзаног кретања, кретање тела под дејством сталне силе, силе трења и сила акције и реакције на примерима из окружења;	Ученик зна основне особине гравитационе силе, зна да је увек привлачна и да зависи од масе тела и зна да је то сила теже	треба да инстистира на систематском коришћењу јединица мере физичких величина СИ (међународни систем јединица).	и пројеката У сваком разреду треба континуирано проверавати и вредновати компетенције (знања, вештине и ставове)
3	РАВНО ТЕЖА ТЕЛА	Деловање две силе на тело дуж истог правца. Појам и врсте равнотеже тела. Полуга, момент силе. Равнотежа полуге и њена примена.	3. Рад с подацима и информацијама Ученик разуме значај коришћења поузданих података за рад, доношење одлука и свакодневни живот. Користи знања и вештине из различитих предмета да	- покаже врсте и услове равнотеже чврстих тела на примеру из окружења; - наводи примере простих машина које се користе у свакодневном животу; - прикаже како сила потиска утиче на	2.1.1. Ученик уме да препозна силу потиска у случају пливања тела, препознаје правац и смер деловања силе као и равнотежу тела 3.1.2. Ученик зна	Методска упутства за извођење лабораторијских вежби Лабораторијске вежбе чине саставни део редовне наставе и организују се на следећи начин: ученици сваког одељења деле се у две групе, тако да свака група има свој термин за лабораторијску вежбу. Опрема за	ученика помоћу усменог испитивања, кратких писмених провера, тестова на крају већих целина, контролних вежби и провером експерименталних вештина.

			<p>представи, прочита и протумачи податке користећи текст, бројеве, дијаграме и различите аудио-визуелне форме. Ученик користи различите изворе информација и података (библиотеке, медије, интернет, личну комуникацију, итд.) и критички разматра њихову поузданост и ваљаност. Ефикасно проналази, селекује и интегрише релевантне информације из различитих извора</p>	<p>понашање тела потопљених у течност и наведе услове пливања тела на води;</p>	<p>какав је однос сила које делује на тело које мирује или се равн.креће, односно зна кад је тело у стању статичке и динамичке равнотеже</p>	<p>лабораторијске вежбе умножена је у више комплета, тако да на једној вежби (радном месту) може да ради три до четири ученика. Час експерименталних вежби састоји се из: уводног дела, мерења и записивања података добијених мерењима, анализе и дискусије добијених резултата, извођења закључака.</p>	
--	--	--	--	---	--	---	--

4	МЕХАНИЧКИ РАДИ ЕНЕРГИЈА. СНАГА	Кинетичка енергија тела Потенцијална енергија. Веза између промене механичке енергије тела и извршеног рада. Закон о одржању механичке енергије. Снага. Коефицијент корисног дејства.	1. Дигитална компетенција Ученик је способен да користи расположива средства из области информацион окомуникационих технологија 6. Сарадња Ученик је способен да се у сарадњи с другима или као члан групе ангажује на заједничком решавању проблема или на реализацији заједничких пројеката. 7. Одговорно учешће у демократском друштву Ученик је способен да	- повеже појмове механички рад, енергија и снага и израчуна рад силе теже и рад силе трења; - разликује кинетичку и потенцијалну енергију тела и повеже њихове промене са извршеним радом; - демонстрира важење закона одржања енергије на примерима из окружења;	2.5.1. Ученик зна да кинетичка и потенцијална енергија зависе од брзине односно од висине на којој се тело налази. 2.5.3. Ученик уме да препозна појмове рада и снаге (зна да је механички рад једнак производу силе и пута и препознаје да је снага једнака извршеном рад у јединици времена).	Док ученици врше мерења, наставник активно прати њихов рад, дискретно их надгледа и, кад затреба, објашњава им и помаже. При уношењу резултата мерења у ћачку свеску, процену грешке треба вршити само за директно мерене величине, а не и за величине које се посредно одређују. Процену грешке посредно одређене величине наставник може да изводи у оквиру додатне наставе.	Наставник физике треба да омогући ученицима да искажу сопствена размишљања о неким физичким појавама и да то адекватно вреднује.
---	--------------------------------	---	---	---	--	--	--

			активно, компетентно, критички и одговорно учествује у животу школе, заједница којима припада, као и у ширем демократском друштву, руководећи се правима и одговорности ма које има као припадник заједнице и као грађанин.				
5	ТОПЛОТНЕ ПОЈАВЕ	Топлотно ширење тела. Појам и мерење температуре. Количина топлоте. Специфични топлотни капацитет. Топлотна равнотежа. Честични састав супстанције: молекули и њихово хаотично кретање.	8. Одговоран однос према здрављу Ученик прикупља информације о темама у вези са ризицима, очувањем и унапређењем психофизичког здравља. 11.	- разликује појмове температуре и количине топлоте и прикаже различите механизме преноса топлоте са једног тела на друго;	2.5.5. Ученик зна да запремина тела зависи од температуре, зна да се чврста тела при загревању	Методска упутства за друге облике рада При одабиру домаћих задатака наставник треба да води рачуна о нивоу сложености задатака, али и о њиховој мотивационој функцији. С обзиром на то да кроз израду	На почетку школске године потребно је спровести иницијални тест. Овај тест је инструмент провере предзнања ученика. На

		Унутрашња енергија и температура.	<p>Преузимљивост и предузетничка компетенција</p> <p>Кроз образовање за предузетништво, ученик се учи организационим вештинама и способностима, укључујући различите интерперсоналне вештине, као и организацију простора, управљање временом и новцем.</p>	<p>- анализира промене стања тела (димензија, запремине и агрегатног стања) приликом грејања или хлађења; наведе методе добијања топлотне енергије и укаже на примере њеног рационалног коришћења.</p>	<p>шире а при хлађењу скупљају. 1.5.2. Ученик уме да препозна да се механичким радом може мењати температура тела ,препознаје да треће може да доведе до промене температуре.</p>	<p>домаћег задатка ученици проверавају степен разумевања усвојеног садржаја, коректност урађеног задатог домаћег задатка треба да буде проверена на наредном часу.</p> <p>Пројектна настава, као један од облика рада, обухвата припрему, израду пројекта, презентацију и дискусију. Пројекат изводе ученици по групама уз асистенцију наставника. Овакав начин рада подразумева активно учешће сваког ученика у групи у оквиру прикупљања података, извођење експеримената, мерења, обраде резултата, припрема презентације и презентовање. Резултат оваквог начина рада је активно стицање знања о</p>	<p>крају школске године, такође, треба спровести часове систематизације градива и проверити ниво постигнућа ученика и степен оствареност и образовних исхода.</p>
--	--	-----------------------------------	---	--	---	--	---

						физичким појавама кроз истраживање.	
--	--	--	--	--	--	--	--

ПРЕДМЕТ: ХЕМИЈА

Недељни број часова: 2

Годишњи број часова: 72

Циљ: Циљ учења Хемије је да ученик развије систем основних хемијских појмова и вештине за правилно руковање лабораторијским посуђем, прибором и супстанцама, да се оспособи за примену стеченог знања и вештина за решавање

проблема у свакодневном животу и наставку образовања, да развије способности апстрактног и критичког мишљења, способности за сарадњу и тимски рад, и одговоран однос према себи, другима и животној средини.

<p>ИСХОДИ По завршеној области/теми учени ће бити у стању да:</p>	<p>ОБЛАСТ/ТЕМА</p>	<p>САДРЖАЈИ</p>
<p>– идентификује и објашњава појмове који повезују хемију са другим наукама и различитим професијама, и принципима одрживог развоја;</p>	<p>ХЕМИЈА КАО ЕКСПЕРИМЕНТАЛНА НАУКА И ХЕМИЈА У СВЕТУ ОКО НАС</p>	<p>Предмет изучавања хемије. Везе између хемије и других наука. Примена хемије у различитим делатностима и свакодневном животу. Супстанца. Врсте супстанци: хемијски елементи, хемијска једињења и смеше. Демонстрациони огледи: демонстрирање узорака елемената, једињења и меша.</p>
<p>– правилно рукује лабораторијским посуђем, прибором и супстанцама, и показује одговоран однос према здрављу и животној средини; – експериментално појединачно и у групи испита, опише и објасни физичка и хемијска својства супстанци, и физичке и хемијске промене супстанци; – повезује физичка и хемијска својства супстанци са применом у свакодневно животу и различитим професијама;</p>	<p>ХЕМИЈСКА ЛАБОРАТОРИЈА</p>	<p>Хемијска лабораторија и експеримент. Лабораторијско посуђе и прибор. Физичка и хемијска својства супстанци. Физичке и хемијске промене супстанци. Демонстрациони огледи: демонстрирање правилног руковања лабораторијским посуђем и прибором, и правилног извођења основних лабораторијских техника рада; испитивање физичких и хемијских својстава и промена супстанци. Лабораторијска вежба 1: основне лабораторијске технике рада: мешање, уситњавање и загревање супстанци. Лабораторијска вежба 2: физичка својства супстанци, мерење масе, запремине и температуре супстанце. Лабораторијска вежба 3: физичке и хемијске промене супстанци.</p>
<p>– налази потребне информације у различитим изворима користећи основну хемијску терминологију и симболику; – објашњава основну разлику између хемијских елемената и једињења, и препознаје примере хемијских елемената и једињења у свакодневном животу; – објашњава по чему се разликују чисте супстанце од меша и илуструје то примерима;</p>	<p>АТОМИ И ХЕМИЈСКИ ЕЛЕМЕНТИ</p>	<p>Атоми хемијских елемената. Хемијски симболи. Грађа атома: атомско језгро и електронски омотач. Атомски и масени број, изотопи. Распоред електрона по нивоима у атомима елемената. Периодни систем елемената (ПСЕ), закон периодичности и веза између броја и распореда електрона по нивоима у атомима елемената и положаја елемената у ПСЕ. Племенити гасови. Својства и примена. Демонстрациони огледи: формулисање претпоставке о честичној грађи супстанци. Вежба 4: одређивање валентног нивоа и броја валентних електрона.</p>

<p>– представља структуру атома, молекула и јона помоћу модела, хемијских симбола и формула; – повезује распоред електрона у атому елемента с положајем елемента у Периодном систему елемената и својствима елемента;</p>		
<p>– разликује хемијске елементе и једињења на основу хемијских симбола и формула; – разликује типове хемијских веза, препознаје тип хемијске везе у супстанцама и повезује са својствима тих супстанци;</p>	<p>МОЛЕКУЛИ ЕЛЕМЕНАТА И ЈЕДИЊЕЊА, ЈОНИ И ЈОНСКА ЈЕДИЊЕЊА</p>	<p>Ковалентна веза: молекули елемената и молекули једињења. Атомска и молекулска кристална решетка. Јонска веза и јонска кристална решетка. Валенца. Хемијске формуле и називи. Демонстрациони огледи: својства супстанци са ковалентном и јонском везом. Лабораторијска вежба 5: упоређивање својстава супстанци са јонском и супстанци са ковалентном везом.</p>
<p>– разликује хомогене и хетерогене смеше, наводи примере из свакодневног живота и раздваја састојке смеша; – објасни процес растварања супстанце и квантитативно значење растворљивости супстанце; – изводи израчунавања у вези с масеним процентним саставом раствора;</p>	<p>ХОМОГЕНЕ И ХЕТЕРОГЕНЕ СМЕШЕ</p>	<p>Смеше: хомогене и хетерогене. Раствори – хомогене смеше. Растварање и растворљивост. Вода и ваздух – хомогене смеше у природи. Масени процентни састав смеша. Раздвајање састојака смеша: декантовање, цеђење и одвајање помоћу магнета. Демонстрациони огледи: састав и својства смеша; раствори и њихова својства; растворљивост; незасићени, засићени и презасићени раствори; раздвајање састојака смеша. Лабораторијска вежба 6: испитивање растворљивости супстанци. Лабораторијска вежба 7: раздвајање састојака смеша: декантовање, цеђење и одвајање помоћу магнета.</p>
<p>– изводи израчунавања у вези с масеним процентним саставом раствора; – напише једначине хемијских реакција и објасни њихово квалитативно и квантитативно значење;</p>	<p>ХЕМИЈСКЕ РЕАКЦИЈЕ И ХЕМИЈСКЕ ЈЕДНАЧИНЕ</p>	<p>Хемијске реакције. Закон о одржању масе. Хемијске једначине. Демонстрациони огледи: мерење и упоређивање укупне масе супстанци пре и после хемијске реакције у отвореном и затвореном реакционом систему. Вежба 8: састављање једначина хемијских реакција.</p>
<p>– квантитативно тумачи хемијске симболе и формуле користећи појмове релативна атомска и молекулска маса, количина супстанце и моларна маса;</p>	<p>ИЗРАЧУНАВАЊА У ХЕМИЈИ</p>	<p>Релативна атомска и релативна молекулска маса. Количина супстанце и мол. Моларна маса. Закон сталних односа маса.</p>

		Масени процентни састав једињења. Израчунавања на основу једначина хемијских реакција. Лабораторијска вежба 9: мерење масе супстанце и израчунавање моларне масе и количине супстанце.
<ul style="list-style-type: none"> – опише и објасни физичка и хемијска својства водоника и кисеоника; – разликује оксиде, киселине, хидроксиде и соли на основу хемијске формуле и назива, и опише основна својства ових класа једињења; – индикаторима испита и на рН скали процени киселост раствора; – тумачи ознаке са амбалаже супстанци / комерцијалних производа. 	ВОДНИК И КИСЕОНИК И ЊИХОВА ЈЕДИЊЕЊА. СОЛИ	<p>Водоник. Кисеоник. Оксидација, сагоревање и корозија. Оксиди: хемијске формуле, називи и основна својства. Киселине: хемијске формуле, називи и основна својства. Хидроксиди (базе): хемијске формуле, називи и основна својства. Мера киселости раствора: рН-скала. Неутрализација – хемијска реакција киселина и хидроксида (база). Соли: формуле и називи. Демонстрациони огледи: испитивање кисело-базних својстава раствора помоћу индикатора; реакција неутрализације. Лабораторијска вежба 10: испитивање кисело-базних својстава раствора помоћу индикатора.</p>

ОБЛАСТ/ТЕМА	НАЧИН И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА (по областима)
ХЕМИЈА КАО ЕКСПЕРИМЕНТАЛНА НАУКА И ХЕМИЈА У СВЕТУ ОКО НАС	<p>Специфичност учења хемије састоји се у потреби да се хемијски појмови разматрају на три нивоа: макро нивоу, микро нивоу и симболичком нивоу.</p> <p>На самом почетку потребно је објаснити да је хемија експериментална наука и хемија и да је веома присутна у свету око нас. Потребно их је упутити кроз адекватне примере (производња и прерада хране, производња лекова, нових врста грађевинских и изолационих материјала, козметичких производа, средстава за хигијену, конзерванаса, боја, лакова) да схвате и идентификују појмове који повезују хемију са другим наукама и различитим професијама. Требало би водити кроз тему ученике тако да уоче да је развијеност хемијске производње значајан показатељ нивоа развијености друштва, да хемијски производи представљају стално окружење савременог човека, са свим добитима и ризицима. Хемија као природна наука, заједно са физиком и биологијом, пружа могућност комплексног сагледавања природе и доприноси да ученици формирају позитиван став према њеном очувању.</p> <p>Следећи корак је откривање да је предмет изучавања хемије супстанца. Потребно је ослањајући се на претходно стечена знања ученицима кроз примере показати разлику између супстанце и физичког тела. Затим поклатити кроз примере и појаснити разлику између хемијских елемената и хемијских једињења према сложености састава. Објаснити да се хемијска једињења састоје од хемијских елемената који су међусобно повезани хемијском везом и зато су сложене</p>

	<p>чисте супстанце, док су хемијски елементи просте (једноставне) чисте супстанце. Приближити и демонстрирати кроз илистративне примере познатих смеша из свакодневног живота да се елементи и једињења у природи могу наћи као чисте супстанце и као састојци смеша. У овом периоду од њих се не може очекивати да прецизирају разлику у саставу различитих једињења.</p>
<p>ХЕМИЈСКА ЛАБОРАТОРИЈА</p>	<p>У оквиру ове теме ученици би требало да на основу демонстрације лабораторијског посуђа и прибора и адекватног експеримента, скретања пажње на мере опреза и заштите себе и других и животне средине уоче улогу експеримента у хемији, усвоје основна правила понашања у хемијској лабораторији, мере опреза при руковању супстанцама, лабораторијским посуђем и прибором, мере заштите себе и других, заштите животне и радне средине, и мере прве помоћи у случају повреде при раду. Ученицима се презентује важност поштовања правила понашања и мера опреза у раду, свест о значају знања и вештина које су неопходна и за задовољавање свакодневних животних потреба.</p> <p>Ученицима показати које су основне технике рада у лабораторији (мешање, уситњавање и загревање супстанци) и истаћи важност техника: посматрања, мерења, бележења и уочавања правилности међу прикупљеним подацима, формулисања објашњења, извођења закључака кроз адекватан оглед, да би они све то могли да примене при експериментисању у хемијској лабораторији.</p> <p>Прве експерименталне кораке ученици праве тако што експериментално испитују и описују физичка и нека хемијска својства супстанци, на пример, запаљивост, као и физичке и хемијске промене супстанци и повезују их са применом у свакодневном животу и различитим професијама. Све ће то уследити после демонстрације од стране наставника.</p> <p>Разлику између физичких и хемијских својстава супстанци, и физичких и хемијских промена супстанци ученици уочавају кроз огледе. Ради бољег препознавања и уочавања одређене промене демонстрирају се огледи којима је дошло до хемијске промене у којима ученици виде јасне показатеље хемијских промена: издвајање гаса (реакција између цинка и хлороводоничне киселине, реакција између натријум-хидрогенкарбоната и етанске киселине), издвајање талога (реакција између раствора олово(II)-нитрата и калијум-јодида, бакар(II)-сулфата и натријум-хидроксида), промена боје реактанта (сагоревање хартије и сахарозе, разлагање амонијум-дихромата), појава светлости (сагоревање траке магнезијума), као и физичких промена: испаравање воде, топљење леда, кондензација водене паре.</p>
<p>АТОМИ И ХЕМИЈСКИ ЕЛЕМЕНТИ</p>	<p>Демонстрирање огледа за постављање претпоставке о честичној структури супстанце: растварање калијум-перманганата у води и разблаживање раствора калијум-перманганата ће послужити као увод за објашњење структуре атома.</p> <p>На примеру атома хелијума ученицима би требало објаснити шта је атом, о структури атома и субатомским честицама (протони, електрони, неутрони) јер атом најзаступљенијег изотопа водоника нема неутроне. Навести ученике да схвате и упореде наелектрисање и масу протона, неутрона и електрона, а потом наелектрисање, масу и величину атомског језгра и електронског омотача, као и атома у целини. Кроз пример показати како се примењују појмови атомски и масени број у описивању структуре атома и повезати са бројем одговарајућих честица. Проширити затим дифиницију хемијског елемента тиме да хемијски елемент изграђује једна врста атома, тј. да сви атоми хемијског елемента имају исти број протона, односно атомски број.</p>

	<p>Коришћењем различитих модела атома (слике, тродимензионалне и анимиране моделе атома доступне преко савремених информационо комуникационих технологија, ИКТ) ученике мотивисати да критички посматрају моделе, уочавају информације о структури атома које модели пружају, као и њихова ограничења.</p> <p>Проширити знање увођењем појма изотопа где је акценат на томе да ученици уоче да атоми једне врсте, тј. једног хемијског елемента, могу да се разликују према броју неутрона. Уз то, потребно је да уоче различиту заступљеност изотопа у природи и схвате њену практичну примену у израчунавању релативне атомске масе сваког елемента који има изотопе (илустровати примером заступљености изотопа хлора)</p> <p>Ученике упутити како да разликују врсте хемијских елемената: метале, неметале, металоиде и племените гасове. Када савладају како се попуњавају енергетски нивои требало би да уоче: када је максимално попуњен валентни ниво, распоред електрона у атомима племенитих гасова, да шематски представљају распоред електрона по енергетским нивоима, и да повезују распоред електрона у атому елемената са положајем елемента у Периодном систему елемената и повезују са врстом елемента.</p> <p>Учећи о племенитим гасовима ученици би требало да повезују структуру атома са својствима елемената, применом, као и са заступљеншћу њихових слободних атома у природи.</p>
<p align="center">МОЛЕКУЛИ ЕЛЕМЕНАТА И ЈЕДИЊЕЊА, ЈОНИ И ЈОНСКА ЈЕДИЊЕЊА</p>	<p>Наставити са повезивањем својстава и структуре супстанце при чему је важно да ученици уоче веома малу заступљеност слободних атома у природи, тј. да су само атоми племенитих гасова слободни. Де се атоми удружују у стабилне молекуле, грађењем ковалентне везе, показати ученицима на примерима: водоника, хлора, кисеоника, азота, хлороводоника, воде и амонијака, а о јонској хемијској вези на примерима: натријум-хлорида, натријум-оксида и магнезијум-хлорида. Појаснити ученицима како се пишу формуле и називи супстанци уз коришћење појма валенце. Хемијској везу би требало објаснити уз коришћење модела атома, молекула, јона, кристалних решетки доступних преко савремених ИКТ.</p> <p>Разлике својстава једињења са јонском и ковалентном везом (поларном и неполарниом) ученицима би требало појаснити кроз демонстрацију огледа – скретање млаза поларне супстанце у електричном пољу; поларност воде и етанола. Разлике својстава супстанци са јонском и ковалентном везом: растворљивост, температура топљења, и агрегатно стање при стандардним условима такође ће се показати огледима.</p>
<p align="center">ХОМОГЕНЕ И ХЕТЕРОГЕНЕ СМЕШЕ</p>	<p>Током учења садржаја теме ученици формирају појмове: хетерогена и хомогена смеша, раствори и растворљивост, разликују квалитативни и квантитативни састав смеша и представљају квантитативни састав смеша преко масеног процентног састава.</p> <p>Ученици треба да овладају основним техникама раздвајања састојака смеша и да их самостално изводе: декантовање, цеђење и одвајање помоћу магнета. (Могу се информисати и о осталим техникама раздвајања састојака смеша).</p> <p>Требало би да препознају воду за пиће, ваздух, али и речну воду или морску воду, као примере хомогених смеша. Упоређујући различите узорке вода у природи и разматрајући различите природне или деловањем човека изазване промене у њиховом саставу, треба да уоче када вода и ваздух представљају хомогене, а када хетерогене смеше. При томе, важно је да разликују воду као једињење (чиста супстанца), од примера вода у природи које су смеше (изворска, морска, речна, језерска, подземна, минерална вода, атмосферска и отпадна вода). Ученици би требало да објасне шта се</p>

	<p>раствара у води, да схвате значај воде за живот, и да је чувају од загађења. Важно је да знају су неке супстанце загађујуће за ваздух, али и да се могу предузети мере у циљу спречавања загађивања ваздуха.</p> <p>Израчунавања у вези са масеним процентним саставом смеша ученици би требало да у највећој мери повезују са саставом комерцијалних производа (на пример, медицинска средства, прехранбени производи, средства за одржавање хигијене).</p> <p>У демонстрационим огледима ученици би требало да уоче да је састав смеша произвољан, да састојци смеша не мењају својства у смешама и да својства смеша зависе од заступљености састојака у смешама. Они би требало да виде како се припремају раствори, на пример припремање презасићеног раствора натријум-ацетата и кристализацију растворене супстанце. Препоручује се и демонстрирање огледа којим се показује да у води има раствореног кисеоника, растварање калијум-перманганата и јода у води и неполарним растварачима („хемијски коктел”). Поред наведеног, пре лабораторијске вежбе намењене раздвајању састојака смеша, потребно је да наставник демонстрационим огледима покаже како се изводе поједини поступци.</p>
<p>ХЕМИЈСКЕ РЕАКЦИЈЕ И ХЕМИЈСКЕ ЈЕДНАЧИНЕ</p>	<p>У оквиру теме ученици треба да граде квалитативно и квантитативно значење хемијске једначине којом се представља одређена хемијска промена, да примењују значење коефицијента и да разликују коефицијент од индекса. Закон о одржању масе ученици треба да разумеју са становишта честичне структуре супстанце, тј. да је маса супстанце пре и после хемијске реакције иста, јер је број атома пре и после хемијске реакције исти.</p> <p>Ученици би требало да усмене и текстуалне описе хемијских реакција преводе у симболички запис, тј. да записују једначине хемијских реакција, разликују реактанте од производа хемијске реакције и одређују коефицијенте у хемијској једначини. Ученици би требало да уоче топлотне ефекте при физичким и хемијским променама супстанци, тј. да се током промена ослобађа или троши топлота на пример, при растварању натријум-хидроксида и растварању амонијум-хлорида у води.</p> <p>При писању хемијских формула супстанци и записивању једначина хемијских реакција ученици уче и како се пишу хемијске формуле у програмима за обраду текста и посебним програмима креираним за ту сврху.</p> <p>Велики значај у усвајању нових појмова у овој теми имају <i>демонстрациони огледи</i>: сагоревање свеће, реакција између натријум-хидрогенкарбоната и сирћетне киселине, реакција између натријум-хлорида и сребро-нитрата, и баријум-хлорида и натријум-сулфата.</p>
<p>ИЗРАЧУНАВАЊА У ХЕМИЈИ</p>	<p>У оквиру ове теме ученици формирају појмове: релативна атомска маса, релативна молекулска маса, количина супстанце, мол, моларна маса. Ученици на основу назива или хемијске формуле супстанце израчунавају релативне молекулске масе задатих супстанци користећи таблицу ПСЕ. Лабораторијска вежба предвиђа да ученици на техничкој ваги измере масу одређене супстанце, а затим да израчунају количину супстанце, и обрнуто, да за задату количину супстанце израчунају масу те супстанце, а онда и да је измере помоћу ваге. Важно је да током израчунавања ученици успостављају везе између масе супстанце, количине супстанце и броја честица, да изводе израчунавања на основу хемијских формула – израчунавање масеног елементарног процентног састава једињења, израчунавања на основу хемијских једначина, на основу односа количине, масе и броја честица учесника у хемијској реакцији</p>
<p>ВОДНИК И КИСЕОНИК И</p>	<p>У последњој теми у 7. разреду ученици уче о водонику и кисеонику, и класама неорганских једињења (оксиди, киселине, хидроксида/базе и соли). У оквиру теме ученици детаљније сазнају о својствима и практичној примени ова два</p>

ЊИХОВА ЈЕДИЊЕЊА. СОЛИ

елемента, као и о њиховим једињењима учећи у наставку о класама неорганских једињења. Тако ученици сазнају о заступљености водоника у природи, својствима водоника и повезују својства и примену водоника. Примењују Закон о одржању масе приликом писања хемијских једначина добијања водоника електролизом воде и сагоревања водоника. На тим примерима, ученици могу уочити разлику између хемијске реакције анализе и синтезе.

Заступљеност кисеоника у природи ученици повезују са значајем кисеоника за живи свет – дисање. Они би требало да знају да су својства O_2 и O_3 различита, и значај озона за заштиту живог света од зрачења из космоса.

Ученици треба да формирају појмове оксидација, сагоревање и корозија, и да уоче улогу кисеоника у овим процесима. Ученици треба да уоче да оксидација може бити бурна или тиха, и да се производи оксидације разликују по својим својствима. При томе могу се користити примери хемијских једначина реакције оксидације из теме ХЕМИЈСКЕ РЕАКЦИЈЕ И ХЕМИЈСКЕ ЈЕДНАЧИНЕ, и формуле оксида (писање на основу валенце кисеоника), из теме МОЛЕКУЛИ, ЈОНИ И ХЕМИЈСКА ЈЕДИЊЕЊА.

Ученици кроз демонстрационе огледе и лабораторијску вежбу повезују састав и својства киселина, база и соли, да уоче шта је заједничко у саставу киселина (на пример, HCl , H_2SO_4 , CH_3COOH), и у саставу хидроксида/база ($NaOH$, $Ca(OH)_2$). Промену боје индикатора у растворима различитих киселина и база требало би да повежу с постојањем H^+ , односно OH^- јона у воденим растворима, што одређује и остала хемијска својства ових једињења. Важно је да то знање повежу са примерима из свакодневног живота.

Важно је да ученици испитују кисело-базна својстава комерцијалних производа (за уклањање каменца, одмашћивање рерни, чишћење сливника) и тако уоче везу између својстава и примене киселина и хидроксида.

Ученици уче о киселости раствора и рН-скали на примерима из свакодневног живота (на пример, средства за одржавање хигијене, козметички препарати, прехранбени производи, телесне течности), што им помаже у разумевању информација о рН вредности на етикетама тих производа.

Ученици на крају теме систематизују знање о киселинама, хидроксидима/базама и солима кроз *демонстрациони оглед*, испитивање електропроводљивости дестиловане воде, хлороводоничне киселине, раствора натријум-хидроксида и раствора натријум-хлорида, и разматрање зашто неке течности проводе електричну струју, а неке не проводе.

ОПШТЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

Ученик повезује структуру супстанци са својствима и променама супстанци, као и својстава супстанци с њиховом практичном применом. У породичном окружењу и друштву вршњака ученик примењује стечена знања и вештине, доноси одлуке и предузима активности у вези с правилним коришћењем материјала и комерцијалних производа, правилним разврставањем и одлагањем отпада, правилном исхраном, брине о здрављу и животној средини. Знање хемије ученику служи да прати и користи информације о супстанцама, исказане хемијским терминима, хемијским симболима, формулама и хемијским једначинама, као и да сагледава допринос хемије развоју медицине,

фармације, индустрије, пољопривреде. Ученик развија научну писменост и вештине за експериментални рад и оспособљен је да самостално или у сарадњи с другима примењује знање хемије за решавање проблема.

Основни ниво

Ученик зна да су супстанце предмет изучавања хемије и познаје улогу хемије у различитим областима људске делатности. Ученик познаје заступљеност најзначајнијих супстанци у природи и различитим производима. Избор и примену производа (материјала, прехранбених производа, средстава за хигијену и сл.) заснива на познавању својстава супстанци и промена којима подлежу. Рукује комерцијалним производима у складу с ознакама опасности, упозорења и обавештења на амбалажи, придржава се правила о начину чувања производа и одлагању отпада, и предузима активности које доприносе заштити животне средине. Правилну исхрану и остале активности у вези с очувањем здравља заснива на познавању својстава и извора биолошки важних једињења и њихове улоге у живим системима. У свакодневном животу препознаје примере хомогених смеша (раствора) и хетерогених смеша, повезује својства смеша с њиховим саставом, припрема смеше према потребама или издваја жељени састојак из смеше. Ученик препознаје значење хемијских симбола, формула, хемијских једначина и ознака за процентни састав раствора.

Средњи ниво

Ученик повезује структуру супстанци са својствима и променама супстанци, и примењује знање да се при физичким и хемијским променама не мења укупна маса супстанци које учествују у променама. На основу хемијске формуле ученик одређује назив супстанце, а на основу назива пише формулу супстанце. Према хемијској формули и називу ученик може да сврста најважније супстанце у одговарајуће класе и опише заједничка својства супстанци које припадају истој класи. Хемијске промене представља помоћу хемијских једначина. Ученик уме правилно и безбедно да изведе једноставне огледе, да припреми раствор одређеног процентног састава за потребе у свакодневном животу, да испита основна својства неорганских и органских једињења, опише и објасни запажања користећи се хемијским терминима, симболима, формулама и хемијским једначинама.

Напредни ниво

Ученик објашњава својства супстанци примењујући стечена знања о њиховој структури. Ученик има развијене вештине за лабораторијски рад, испитивање својстава и промена супстанци и решавање проблема; планира, правилно и безбедно изводи огледе, израчунава масу и количину супстанци које учествују у променама. У објашњавању својстава и промена супстанци користи одговарајуће хемијске термине, хемијске симболе, формуле и хемијске једначине. На основу посматрања својстава супстанци и резултата огледа изводи закључке и генерализације. Ученик на основу разумевања својстава и промена супстанци иницира активности на нивоу породице и/или вршњака у вези са заштитом животне средине.

СПЕЦИФИЧНЕ ПРЕДМЕТНЕ КОМПЕТЕНЦИЈЕ

Специфична предметна компетенција: ХЕМИЈСКА ПИСМЕНОСТ

Ученик је формирао хемијску писменост као основ за разумевање својстава и промена супстанци у природи и примене супстанци у свакодневном животу и различитим професијама. Хемијску писменост примењује у доношењу одлука у вези са коришћењем различитих материјала и комерцијалних производа у свакодневном животу, и као основ за активан и одговоран однос према очувању здравља и животне средине.

Основни ниво

Ученик је формирао основне хемијске појмове о својствима и променама супстанци и повезује их с комерцијалним производима с којима је у контакту у свакодневном животу. Безбедно и одговорно рукује производима, правилно складишти отпад, брине о очувању здравља и животне средине.

Средњи ниво

Ученик је формирао систем хемијских појмова о структури, својствима и променама супстанци, класификује супстанце, примењује знање да се при физичким и хемијским променама не мења укупна маса супстанци које учествују у променама, припрема раствор одређеног процентног састава, доноси одлуке у вези с начином коришћења комерцијалних производа на основу познавања својстава састојака тих производа.

Напредни ниво

Ученик објашњава структуру, својства и промене супстанци и примењује знање у решавању проблема. Формиран систем хемијских појмова омогућава ученику сагледавање значаја хемије у различитим областима живота и различитим професијама, и праћење доприноса хемије развоју технологије и друштва.

Специфична предметна компетенција: ВЕШТИНЕ ЗА ЕКСПЕРИМЕНТАЛНИ РАД И ХЕМИЈСКИ ЈЕЗИК

Ученик прикупља податке о својствима и променама супстанци посматрањем и мерењем, планира и описује поступак, правилно и безбедно рукује супстанцама, прибором и посуђем, представља резултате табеларно и графички, уочава правилности и користи хемијски језик (хемијске термине, хемијске симболе, формуле и хемијске једначине) у описивању опажених својстава и промена супстанци, објашњењима и закључцима.

Основни ниво

Ученик прати поступак у датом упутству за рад и уме да: испита својства и промене супстанци, измери масу, запремину и температуру супстанце, правилно и безбедно рукује супстанцама, прибором и посуђем, опише поступак и резултате користећи хемијску терминологију.

Средњи ниво

Ученик уме да: у експерименталном раду прикупи податке о својствима и променама супстанци, користи одговарајућу апаратуру, формулише објашњења и закључке користећи хемијски језик (термине, хемијске симболе, формуле и хемијске једначине).

Напредни ниво

Ученик планира и изводи експерименте, анализира податке, објашњава уочене правилности и изводи закључке. С другима размењује информације из области хемије усмено, у писаном виду, у виду табеларних и графичких приказа, помоћу хемијских симбола, формула и хемијских једначина.

КЉУЧНИ ПОЈМОВИ:

Хемија, супстанца, елемент, једињење, смеша, хемијска лабораторија, оглед, хемијско својство, хемијска промена/хемијска реакција, атом, молекул, јон, ковалентна веза, јонска веза, хемијски симбол, хемијска формула, хемијска једначина, Периодни систем елемената, масени процентни састав, количина супстанце, оксид, киселина, хидроксид, со, рН вредност.

Упутство за дидактичко-методичко остваривање програма:

Хемија као експериментална наука и хемија у свету око нас

Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: панои, постери, видео записи, презентације.

Корелација: физика, биологија, географија

Хемијска лабораторија:

Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: лабораторијски прибор и посуђе, видео записи, презентације, модели, квизови.

Ученици су оспособљени за извођење простијих огледа уз примену основних техника (загревање, цеђење, мерење температуре запремине и масе, мешање, уситњавање). Схватају сврху правила рада у хемијској лабораторији и мера заштите.

Корелација: Информатика и рачунарство, физика

Атом и хемијски симболи:

Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: модели, постери, видео записи, презентације, лабораторијски прибор и посуђе.

Ученици објашњавају основну разлику између елемената и једињења, и препознаје примере хемијских елемената и једињења у свакодневном животу, објашњавају по чему се разликују чисте супстанце од смеша и илуструју

примерима, представљају структуру атома, молекула и јона помоћу модела, хемијских симбола и формула, повезују распоред електрона у атому елемента с положајем елемента у Периодном систему елемената и својствима елемента

Корелација: физика

Молекули елемената и једињења, јони и јонска једињења:

Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: модели, постери, видео записи, презентације, хемикалије, лабораторијски прибор и посуђе.

Ученик разликује хемијске елементе и једињења на основу хемијских симбола и формула, типове хемијских веза, препознаје тип хемијске везе у супстанцама и повезује са својствима тих супстанци.

Корелација: физика

Хомогене и хетерогене смеше:

Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: лабораторијски прибор и посуђе, модели, постери, видео записи, презентације, хемикалије.

Ученици уочавају разлику између хомогене и хетерогене смеше, уз навођење примера из свакодневног живота и раздваја састојке смеше објашњава процес растварања супстанце и квантитативно значење растворљивости супстанце и изводи израчунавања у вези с масеним процентним саставом раствора.

Корелација: математика

Хемијске реакције и хемијске једначине:

Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: лабораторијски прибор и посуђе, модели, постери, видео записи, презентације, хемикалије

Ученик зна израчунавања у вези с масеним процентним саставом раствора и да напише једначине хемијских реакција и објасни њихово квалитативно и квантитативно значење.

Корелација: математика

Израчунавање у хемији

Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: постери, видео записи, презентације.

Ученик зна да квантитативно тумачи хемијске симболе и формуле користећи појмове релативна атомска и молекулска маса, количина супстанце и моларна маса.

Корелација: физика, математика

Водоник и кисеоник и њихова једињења. Соли

Комбиновање различитих врста дидактичког материјала: лабораторијски прибор и посуђе, модели, постери, видео записи, презентације, хемикалије.

Ученик зна да опише и објасни физичка и хемијска својства водоника и кисеоника, разликује оксиде, киселине, хидроксиде и соли на основу хемијске формуле и назива, и опише основна својства ових класа једињења, оспособљен да индикаторима испита и на рН скали процени киселост раствора и тумачи ознаке са амбалаже супстанци (комерцијалних производа).

Корелација: физика, биологија

ИСХОДИ ВОДЕ КА СЛЕДЕЋИМ СТАНДАРДИМА:

Општа хемија

ХЕ.1.1.1. препознаје и наводи примере хемијских елемената, једињења и смеша из свакодневног живота, повезује њихова физичка и хемијска својства, и физичке и хемијске промене с практичном применом, правилним руковањем и одлагањем ХЕ.1.1.2. препознаје хемијске елементе и једињења на основу хемијских симбола и хемијских формула и повезује хемијске симболе и формуле са честицама које граде супстанце: атомима, молекулима и јонима

ХЕ.1.1.3. препознаје раствор као хомогену смешу, разликује шта је у растворима растворена супстанца и растварач, бира начин за повећање брзине растварања супстанце (повећањем температуре, уситњавањем супстанце, мешањем)

ХЕ.1.1.4. препознаје значење ознаке за процентни састав раствора и према датом упутству прави раствор одређеног процентног састава

ХЕ.1.1.5. правилно и безбедно рукује супстанцама, посуђем и прибором и испитује својства супстанци (агрегатно стање, мирис, боју, магнетна својства, растворљивост), мери масу, запремину и температуру супстанце, загрева супстанцу и изводи поступке раздвајања састојака смеша: декантовање, цеђење, одвајање помоћу магнета и испаравање растварача из раствора.

ХЕ.2.1.1. описује честичну грађу чистих супстанци, атоме, молекуле и јоне, и те честице међусобно разликује по грађи и наелектрисању

ХЕ.2.1.2. описује формирање јонске и ковалентне везе и својства супстанци с одређеним типом хемијске везе (агрегатно стање при стандардним условима и растворљивост супстанци у поларним и неполарним растварачима)

ХЕ.2.1.3. израчунава масу растворене супстанце и растварача на основу процентног састава раствора и обрнуто, прави раствор одређеног процентног састава и мења процентни састав раствора додавањем растварача или растворене супстанце ХЕ.2.1.4. израчунава процентуалну заступљеност неке супстанце у смеси, процентни састав једињења на основу формуле, масу реактанта и производа на основу хемијске једначине и израчунавањима доказује да се укупна маса супстанци не мења при хемијским реакцијама

ХЕ.2.1.5. испитује својства супстанци у огледима и податке приказује табеларно и графички.

ХЕ.3.1.1. објашњава структуру атома, молекула и јона, које честице изграђују атоме и како од њиховог броја зависи наелектрисање атома, молекула и јона

ХЕ.3.1.2. објашњава разлику између чистих супстанци (елемената и једињења) и смеша на основу врста честица које их изграђују и објашњава како честична грађа и хемијске везе одређују својства и промене супстанци

ХЕ.3.1.3. објашњава зависност растворљивости супстанце од природе супстанце и растварача

ХЕ.3.1.4. изводи стехиометријска израчунавања која обухватају однос масе и количине супстанце

ХЕ.3.1.5. бира на основу својстава састојака смеше одговарајући поступак за њихово раздвајање и изводи поступак

ХЕ.3.1.6. планира експериментални поступак према задатом циљу/проблеми/питању за истраживање, бележи и приказује резултате табеларно и графички, формулише објашњење и изводи закључак.

Неорганска хемија:

ХЕ.1.2.1. описује основна физичка и хемијска својства неметала и метала (агрегатно стање, проводљивост топлоте и електричне струје, реакција с кисеоником) и наводи практичну примену неметала и метала

ХЕ.1.2.2. препознаје формуле и називе најважнијих оксида, киселина, база и соли, описује њихова основна физичка и хемијска својства и повезује својства ових једињења с њиховом практичном применом.

ХЕ.2.2.1. саставља формуле оксида, киселина, база и соли на основу назива једињења и именује једињење на основу формуле
ХЕ.2.2.2. саставља хемијске једначине реакција синтезе и анализе бинарних једињења, неутрализације и супституције
ХЕ.2.2.3. испитује хемијску реакцију киселих и базних оксида с водом и реакцију киселина с карбонатима, металима и хидроксидима.

ХЕ.3.2.1. објашњава физичка и хемијска својства метала и неметала на основу структуре њихових атома/молекула

ХЕ.3.2.2. објашњава хемијска својства оксида (реакције с водом, киселинама, хидроксидима) и пише одговарајуће хемијске једначине

ХЕ.3.2.3. објашњава хемијска својства киселина (реакција с металима, базним оксидима, хидроксидима, карбонатима и бикарбонатима) и пише одговарајуће хемијске једначине

ХЕ.3.2.4. објашњава хемијска својства база (реакције с киселинама и киселим оксидима) и пише одговарајуће хемијске једначине

ХЕ.3.2.5. објашњава физичка и хемијска својства соли.

Хемија животне средине

ХЕ.1.5.1. рукује супстанцама и комерцијалним производима у складу с ознакама опасности, упозорења и обавештења на амбалажи, придржава се правила о начину чувања производа и одлагању отпада.

УПУТСТВО ЗА ФОРМАТИВНО И СУМАТИВНО ОЦЕЊИВАЊЕ УЧЕНИКА

Процес праћења и вредновања наставе и учења почиње иницијалном проценом нивоа на коме се ученик налази (иницијално тестирање). Постигнућа ученика и степен остварености исхода се сагледају кроз свакодневно посматрање, активност на часу, домаће задатке, учествовање у разговору и дискусији, самоевалуацију и евалуацију током појединих часова, самосталан рад, рад у групи, тестове, писане провере, усмено испитивање, експерименте.

Свака од ових активности је добра прилика за праћење напредовања и давање повратне информације.

НАЧИНИ ПРИЛАГОЂАВАЊА ПРОГРАМА НАСТАВЕ И УЧЕЊА УЧЕНИЦИМА КОЈИМА ЈЕ ПОТРЕБНА ДОДАТНА ПОДРШКА

- просторно, садржајно и методичко прилагођавање наставног програма (нпр. размештај седења, избор градива за учење и вежбање, прилагођавање задатака, начина и врста оцењивања, домаћих задатака...)
- индивидуализација наставе у већој мери, а посебно са ученицима којима је потребна додатна образовна подршка и надареним ученицима
- размена искустава и сарадња са одељењским старешином, члановима Већа и стручним сарадницима у школи.
- коришћење вршњачке подршке и помоћи у савладавању програмских садржаја и све друге активности које ће помоћи у превазилажењу препрека за савладавање предвиђених наставних садржаја.

ПРЕДМЕТ: ЛИКОВНА КУЛТУРА

ФОНД ЧАСОВА: 36

Недељни број часова: 1

Годишњи број часова: 36 часа

Циљ наставе и учења *ликовне културе* је да се ученик развијајући стваралачко и креативно мишљење и естетичке критеријуме кроз практични рад, оспособљава за комуникацију и решавање проблема и да изграђује позитиван однос према уметничком наслеђу и културној баштини свог и других народа.

Редни Број теме	Назив теме	Кључни појмови садржаја	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Предметни исходи	Стандарди	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичком етодичко упутство)	Начин провере оствареност и исхода
1.	Композиција и простор	Теме и мотиви које су ученици постепено упознавали предходних година (пејзаж, портрет,	Компетенције за целоживотно учење	По завршетку разреда ученик ће бити у стању да: Користи традиционалне технике и одабрана савремена средства	ЛК.1.1.1. разликује и користи (у свом раду) основне медије, материјале и технике	Планирање наставе и учења	Континуирано праћење и запажање током целе школске године

2.	Комуникација	аутопортрет, мртва природа...) , примери историјских, религијских и митолошких композиција. У разговору је неопходно повезати појмове/теме са садашњим временом и искуством ученика.	Естетичке компетенције Решавање проблема	за лик. Истраживања – изражавања одабраним ликовним елементима - Обликује композиције примењујући основна знања о пропорцијама и перспективи - Користи сам или у сарадњи са другима одабране изворе - Разговара о одабраним идејама темама или мотивима - Учествује у заједничком креативном раду који обједињује различите уметности - Прави самостално или у тиму презентације о одабраним темама - Представи своје и радове других кратко и аргументовано - Предлаже идеје за уметничку рециклажу,	ЛК.1.1.3. описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак) ЛК.1.2.1. описује свој рад и радове других (нпр. исказује утисак) ЛК.1.3.2. зна да наведе различита занимања за која су потребна знања и вештине стечене учењем у визуелним уметностима (нпр. костимограф, дизајнер, архитекта...) ЛК1.3.3. познаје места и изворе где може да прошири своја знања везана за визуелне уметности (нпр. музеј, галерију, атеље, уметничка радионица...) ЛК.2.1.2. образлаже свој рад и радове других (нпр. наводи садржај, тему,	Остваривање наставе и учења Праћење и вредновање наставе и учења	
3.	Уметност око нас						

			<p>хуманитарне акције кроз ликовно стваралаштво</p>	<p>карактеристике технике...)</p> <p>ЛК.2.2.1. одабира адекватан садржај да би представио неку идеју или концепт</p> <p>ЛК.3.1.2. одабира адекватна средства (медиј, материјал, технику)ЛК.3.2.3. користи тачне термине (нпр. текстура, ритам, облик...) из визуелних уметности (примерене узрасту и садржају) када образлаже свој рад</p>		
--	--	--	---	---	--	--

ПРЕДМЕТ: МУЗИЧКА КУЛТУРА

ФОНД ЧАСОВА: 36

Недељни број часова: 1

Годишњи број часова: 36

Циљ: Циљ учења музичке културе је да код ученика, развијајући интересовања за музичку уметност, стваралачко и критичко мишљење, естетске критеријуме, формира естетску перцепцију и музички укус, као и одговоран однос према очувању музичког наслеђа и култури свога и других народа.

ИСХОДИ	ОБЛАСТ/ТЕМА	САДРЖАЈИ
<ul style="list-style-type: none">- препозна врсту жичаних инструмента по изгледу извуку;- опише начин добијања тона код жичаних инструмената;- повеже различите видове музичког изражавања са друштвено-историјским амбијентом у коме су настали;- наведе изражајна средства музичке уметности карактеристична за период барока и класицизма;- уочи основне карактеристике музичког стваралаштва у бароку и класицизму;- препозна инструмент или групу према врсти композиције у оквиру датог музичког стила;	ЧОВЕК И МУЗИКА	<p>Барок. Рођење опере Клаудио Монтеверди. Облици вокално-инструменталне музике (ораторијум, кантата). Инструментална музика: солистичко, камерно и оркестарско му-зицирање. Инструментални облици: свита, концертто гресо. Антонио Вивалди, Јохан Себастијан Бах и Георг Фридрих Хендл.</p> <p>Класицизам Појам сонате и симфоније. Жанрови класичне музике – опера, црквени жанрови, симфонијска, концертантна, камерна (посебно гудачки квартет), солистичка музика. Јозеф Хајдн, Волфганг Амадеус Моцарт и Лудвиг ван Бетовен.</p>

<ul style="list-style-type: none"> - објасни како је музика повезана са другим уметностима и областима ван уметности (музика и религија; технологија записа, штампања нота; извођачке и техничке могућности инструмената; - разликује музичке форме барока и класицизма; - идентификује репрезентативне музичке примере најзначајнијих представника барока и класицизма; - идентификује елементе музике барока и класицизма као инспирацију у музици савременог доба; - изводи музичке примере користећи глас, покрет и инструменте, самостално и у групи; - користи музичке обрасце у осмишљавању музичких целина кроз певање, свирање и покрет; - комуницира у групи импровизујући мање музичке целине гласом, инструментом или покретом; - учествује у креирању школских приредби, догађаја и пројеката; - изрази доживљај музике језиком других уметности (плес, глума, писана или говорна реч, ликовна уметност); - учествује у школским приредбама и манифестацијама; - примењује принцип сарадње и међусобног подстицања у заједничком музицирању; - понаша се у складу са правилима музичког бонтона у различитим музичким приликама; - критички просуђује утицај музике на здравље; - користи могућности ИКТ-а за самостално истраживање, извођење и стваралаштво. 		Развој српске црквене музике.
	МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ	Жичани: трзачки и гудачки. Градитељске школе. Појам симфонијског оркестра Српски народни музички инструменти.
	СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ	Елементи музичке изражајности: темпо, динамика, тонске боје различитих гласова и инструмената. Слушање световне и духовне музике барока и класицизма. Слушање вокалних, вокално-инструменталних и инструменталних композиција, домаћих и страних композитора. Слушање дела традиционалне народне музике.
	ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ	Певање песама по слуху и из нотног текста (солмизацијом) самостално и у групи. Певање песама у комбинацији са покретом. Певање и свирање из нотног текста народних и уметничких композиција на инструментима Орфовог инструментарија и/или на другим инструментима. Извођење једноставнијих музичких примера у вези са обрађеном темом. Извођење (певање или свирање) једноставних ритмичких и мелодијских репрезентативних примера (одломака/тема) у стилу музике барока, класицизма.
МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО	Креирање покрета уз музику коју ученици изводе. Креирање ритмичке пратње. Реконструкција музичких догађаја у стилу барока и	

класицизма.

ОБЛАСТ/ТЕМА	НАЧИНИ И ПОСТУПЦИ ЗА ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА
ЧОВЕК И МУЗИКА	<p>Знање о музици кроз различите епохе има за циљ разумевање улоге музике у друштву, упознавање музичких изражајних средстава, инструмената, жанрова и облика. У начину реализације ових садржаја увек треба кренути од музичког дела, слушања или извођења. Час треба да буде оријентисан на улогу и природу музике, однос човека у датом периоду према њој и њеној намени, као и промишљању да ли је музика (и ако јесте, на које начине) била уметност какву је данас познајемо или и нешто друго. Информације које се тичу контекста (на пример историјске, антрополошке, културолошке природе) треба да буду одабране и пренесене у служби разумевања света музике у датом духу времена. Хронолошки аспект Музичке културе за седми разред доприноси корелацији знања и треба имати на уму да одређени предмети покривају информисаност о немурчким аспектима барока и класицизма на детаљнији и специфичнији начин.</p>
МУЗИЧКИ ИНСТРУМЕНТИ	<p>Музички инструменти су незаобилазни елемент свих области Музичке културе. Како су, поред људског тела и гласа, значајно средство музичког изражавања човека, информације о музичким инструментима треба да проистекну непосредно из историјског и стваралачког контекста. У том смислу треба посебно обратити пажњу на везу између избора инструмената и догађаја, односно прилике када се и на који начин музика изводила. Као и све друге, жичане инструменте треба обрадити кроз одговарајуће слушне примере који на упечатљив начин презентују њихове основне карактеристике. Информације о жичаним инструментима (трзачким, гудачким) треба да буду сведене и усмерене на начин добијања тона, тонску боју, изражајне и основне техничке могућности и примену. Инструменте барока и класицизма потребно је аудитивно и визуелно приказати кроз најосновније информације у оквиру предвиђеног наставног садржаја.</p> <p>Карактеристичне народне инструменте од севера до југа Србије, представити слушно и</p>

	<p>визуелно. Неопходно је наставне садржаје међусобно интегрисати – географско подручје повезати са народном песмом, игром, ношњом и обичајима обрађиваног локалитета. До знања о инструментима ученици треба да дођу из непосредног искуства путем слушања и опажања, а не фактографским набрајањем, односно меморисањем података.</p>
<p>СЛУШАЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Слушање музике је активан психички процес који подразумева емоционални доживљај и мисаону активност. Ученик треба да има јасно формулисана упутства на шта да усмери пажњу приликом слушања како би могао да прати музички ток (попут извођачког састава, темпа, начина на који је мелодија извајана, специфичних ритмичких карактеристика и сл.). Постепено, ови елементи музичког тока постају "константа" у процесу ученичке а/перцепције па наставник може да проширује опажајни капацитет код ученика усмеравајући њихову пажњу пре слушања на релевантне специфичности музичког дела. У контексту барока и класицизма, посебно треба обратити пажњу на везу између природе музичког тока и намене слушаног дела - описати специфичност одређених елемената музичког дела и звучни и карактерни ефекат који је њима постигнут, потом повезати са контекстом настанка дела и намене. Композиције које се слушају својим трајањем и садржајем треба да одговарају могућностима перцепције ученика. Вокална, инструментална и вокално-инструментална дела треба да буду заступљена равноправно. Код слушања песама посебно треба обратити пажњу на везу музике и текста, а код инструменталних дела на извођачки састав и изражајне могућности инструмената. Елементи музичке писмености су у служби горе наведеног. Ученичка знања из различитих области треба повезати и ставити у функцију разумевања дела које су ученици слушали, подстичући креативност и критичко мишљење. Слушање дела инспирисаних фолклором свог и других народа и народности треба представити у контексту разумевања различитог садржаја, облика и расположења слушаних композиција.</p>
<p>ИЗВОЂЕЊЕ МУЗИКЕ</p>	<p>Сваки аспект извођења музике има непосредан и драгоцен утицај на развој ученика. Читање с листа једноставног ритмичког записа активира највећи број когнитивних радњи, развија дугорочно памћење, осетљивост за друге учеснике у музичком догађају (тзв. тимски рад, толеранција) и fine моторичке радње. Квалитет- но музичко изражавање има значајан утицај на психу ученика, а самим тим и на капацитет и могућност свих видова изражавања. Уједно је важно да се кроз извођење музике, а у оквиру индиви- дуалних могућности ученика, подстиче и развијање личног стила изражавања.</p> <p>С обзиром на то да ће певање и свирање произилазити и из историјског контекста, начин извођења треба прилагодити у одно- су на дати контекст. Посебну пажњу треба усмеравати на покрете који имају одговарајуће значење у музичком чину.</p> <p>Певање</p>

	<p>Главни критеријум за избор песама је квалитет музичког дела. Посебну пажњу треба обратити на тонски опсег композици- ја за певање због физиолошких промена певачког апарата (мутирање). Приликом извођења песама најстарије музичке фолклорне традиције, треба неговати нетемперовани начин певања и дозволити природним бојама гласа да дођу до изражаја.</p> <p>Песме се обрађују по слуху и из нотног текста. Приликом обраде песама из нотног текста након текстуалне, следи анализа нотног текста, савладавање ритма, певање солмизацијом и на кра- ју певање са литерарним текстом. Са ученицима је неопходно постићи изражајно певање.</p> <p>Свирање</p> <p>Узвођење свирањем треба реализовати на ритмичким и мелодијским инструментима. Свирање на мелодијским инструментима је олакшано чињеницом да су ученици музички описмењени те могу користити нотне примере појединих песама које су најпре анализирани и солмизационо обрађени. Свирањем се поред осталог развијају моторичке вештине, координација и опажајне способности.</p> <p>Елементи музичке писмености</p> <p>Елементе музичке писмености треба обрађивати кроз одговарајуће музичке примере и композиције, од нотне слике и тумачења према звуку. Елементима који су обрађени у претходним разредима додати обраду Де- дур лествице кроз одговарајуће музичке примере.</p>
<p style="text-align: center;">МУЗИЧКО СТВАРАЛАШТВО</p>	<p>Дечије музичко стваралаштво представља виши степен активирања музичких способности које се стичу у свим музичким активностима, а резултат су креативног односа према музици. Оно подстиче музичку фантазију, обликује стваралачко мишљење, продубљује интересовања и доприноси трајнијем усвајању и памћењу музичких репродуктивних и стваралачких активности и знања. Стваралаштво може бити заступљено кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> - музичка питања и одговоре, - компоновање мелодије на задатитекст, - састављање ритмичке вежбе или мелодије од понуђенихмотива, - импровизација игре/покрета на одређенумузику, - илустрацију доживљајамузике, - израду музичких инструмената (функционалних илинефункционалних), - музичко-истраживачкирад, - осмишљавање музичких догађаја, програма ипројеката, - осмишљавање музичких квизова, - осмишљавање музичких дидактичких игара, игара са певањем, игара уз инструменталну пратњу или музичких драматизација,

	<p>- креативну употребу мултимедија: ИКТ, аудио снимци, сликовниматеријал, мобилните телефони...</p> <p>Уколико има могућности, могу се осмислити и реализовати тематски пројекти на нивоу одељења или разреда. Пројектна настава се остварује реализацијом пројекта и тим-ским радом ученика. Тема пројекта се састоји од подтема које ученици могу да реализују у тиму, тандему или појединачно.</p>
--	--

ПРЕДМЕТ: ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

ФОНД ЧАСОВА: 108

Циљ: Циљ учења Физичког и здравственог васпитања је да ученик унапређује физичке способности, моторичке вештине и знања из области физичке и здравствене културе, ради очувања здравља и примене правилног и редовног физичког вежбања у савременим условима живота и рада.

Разред: Седми

Годишњи фонд часова: 108

<i>Редни Број теме</i>	<i>Назив теме</i>	<i>Кључни појмови садржаја</i>	<i>Компетенције Опште међупредметне компетенције</i>	<i>Предметни исходи</i>	<i>Стандарди</i>	<i>Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко-методичко упутство)</i>	<i>Начин провере остварености исхода</i>

1.	Атлетика	<p>-Усавршавање технике спринтерског трчања и ниског старта. Трчање деоница до 60 м. Техника штафетног трчања (4 x 60 м).</p> <p>-Усавршавање технике истрајног трчања и високог старта.</p> <p>-Скок удаљ техника „увинуће” и предвежбе за корачну технику.</p> <p>-Скок увис опкорачном техником.</p> <p>- Бацања кугле 3 кг девојчице, 4 кг дечаци</p> <p>- бочна техника.</p> <p>-Бацање „вортекс-а” .</p>	<p>-Компетенција за целоживотно учење .</p> <p>-Комуникација</p> <p>-Сарадња</p> <p>-Одговорно учешће у демократском друштву.</p> <p>-Одговоран однос према здрављу.</p> <p>-Одговоран однос према околини.</p> <p>-Естетичка компетенција.</p>	<p>-Комбинује и користи достигнути ниво усвојене технике кретања у спорту и свакодневном животу</p> <p>-Доводи у везу развој физички способности са атлетским дисциплинама.</p> <p>-примени атлетске дисциплине у складу са правилима;</p> <p>- развија своје моторичке способности применом вежбања из атлетике;</p> <p>- одржава равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела</p>	<p>1.3.3.</p> <p>1.1.7.</p> <p>1.1.5.</p> <p>1.1.9.</p>	<p>Методе моторичког учења (комплексна) и помоћне методе (вербална и метода демонстрације)</p> <p>Фронтални, групни и појединачни рад.</p>	<p>Тест (норма)</p> <p>Практичне вежбе</p>
----	-----------------	--	---	---	---	--	--

2.	Спортска гимнастика	<p>- Основни садржаји: Вежбе и комбинације вежби Партер Прескок Вратило Двовисински разбој Паралелни разбој Кругови Коњ са хватаљкама Греда. Проширени садржаји: На тлу и справама сложеније вежбе и комбинације вежби.</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење . -Комуникација -Сарадња -Одговорно учешће у демократском друштву. -Одговоран однос према здрављу. -Одговоран однос према околини. -Естетичка компетенција</p>	<p>-Одржава стабилну и динамичку равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела. -Користи елементе гимнастике у свакодневним животним ситуацијама.</p>	<p>1.1.11. 1.3.11. 2.1.11. 2.3.11. 1.1.13. 1.3.13.</p>	<p>Методe моторичког учења (комплексна) и помоћне методе (вербална и метода демонстра-ције) Фронтални, групни и појединачни рад.</p>	<p>Практичне вежбе</p>
3.	Основе тимских и спортских игара	<p>Одбојка: Основни елементи технике, тактике и правила игре. Футсал:</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење . -Комуникација -Сарадња</p>	<p>-Упознаје правила спортске игре и придржава их се -Уважи различите спортове без обзира на лично интересовање</p>	<p>1.3.1. 2.1.1. 2.2.2.</p>	<p>Методe моторичког учења (комплексна) и помоћне методе (вербална и метода демонстра-ције)</p>	<p>Практичне вежбе</p>

	<p>Игра уз примену правила.</p> <p>Рукомет:</p> <p>Игра уз примену правила.</p> <p>Кошарка:</p> <p>Сложенији елементи технике, тактике и правила игре.</p> <p>Активност по избору.</p>	<p>-Одговорно учешће у демократском друштву.</p> <p>-Одговоран однос према здрављу.</p> <p>-Одговоран однос према околини.</p> <p>-Естетичка компетенција</p>	<p>-Повеже врсте вежби, игара и спорта са њиховим утицајем на здравље.</p> <p>-Вреднује лепоту покрета у физичком вежбању и спорту.</p> <p>-Користи елементе технике у игри;</p> <p>-Примени основне тактичке елементе спротских игара;</p> <p>-изведе елементе одбојкашке технике;</p> <p>- примени основна правила одбојке;</p> <p>- користи елементе технике у игри;</p> <p>- примени основне тактичке елементе спротских игара;</p> <p>- учествује на такмичењима између одељења</p>	<p>2.3.1.</p> <p>2.1.2.</p> <p>2.1.1.</p> <p>1.1.1</p> <p>3.1.1</p>	<p>Фронтални, групни и појединачни рад.</p>	
--	--	---	--	---	---	--

4.	Плес и ритмика	<p>Вежбе са вијачом. Вежбе са обручем. Вежбе са лоптом. Народно коло „Моравац”. Народно коло из краја у којем се школа налази. Енглески валцер. Проширени садржаји Састав са обручем. Састав са лоптом. Састав са вијачом.</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење . -Комуникација -Сарадња -Одговорно учешће у демократском друштву. -Одговоран однос према здрављу. -Одговоран однос према околини. -Естетичка компетенција</p>	<p>-Развија осећај за ритам -Изводи покрете у задатом смеру -Изведе основне кораке плеса из народне традиције других култура; - изведе кретања у различитом ритму; - игра народно коло; - изведе кретања, вежбе и саставе уз музичку пратњу;</p>	<p>1.1.21. 1.1.20. 1.3.20.</p>	<p>Методе моторичког учења (комплексна) и помоћне методе (вербална и метода демонстра-ције) Фронтални, групни и појединачни рад.</p>	<p>Практичне вежбе</p>
5.	Пливање и ватерполо	<p>Пливање Техника крауле, леђног краула и прсног пливања. Одржавање на води на разне начине и самопомоћ.</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење . -Комуникација -Сарадња -Одговорно учешће у</p>	<p>плива техником краула и леђног краула и прсном техником; - преплива најмање 50м; - процени своје способности и вештине у води;</p>	<p>1.1.23</p>	<p>Методе моторичког учења (комплексна) и помоћне методе (вербална и метода демонстра-ције) Фронтални, групни и појединачни рад.</p>	<p>Практичне вежбе</p>

		<p>Роњење у дужину 10-15м.</p> <p>Скокови на ноге и главу.</p> <p>Мешовито пливање.</p> <p>Игре у води.</p> <p>Помоћ другима у води</p> <p>Ватерполо</p> <p>Пливање са лоптом.</p> <p>Хватање и додавање.</p> <p>Основни елементи тактике и игра.</p>	<p>демократском друштву.</p> <p>-Одговоран однос према здрављу.</p> <p>-Одговоран однос према околини.</p> <p>-Естетичка компетенција</p>	<p>- скочи у воду на ноге и на главу;</p> <p>- рони у дужину у складу са својим могућностима</p>			
5.	Полигони	-Полигон у складу са реализованим моторичким садржајима	<p>Компетенција за целоживотно учење .</p> <p>-Комуникација</p> <p>-Сарадња</p> <p>-Одговорно учешће у демократском друштву.</p>	Примени вежбања из гимнастике за развој моторичких способности	1.1.11.	<p>Методe моторичког учења (комплексна) и помоћне методе (вербална и метода демонстра-ције)</p> <p>Фронтални, групни и појединачни рад.</p>	Практичне вежбе

			<p>-Одговоран однос према здрављу.</p> <p>-Одговоран однос према околини.</p> <p>-Естетичка компетенција</p>				
6.	Физичке способности	<p>- Вежбе за развој снаге.</p> <p>Вежбе за развој гipкoсти.</p> <p>Вежбе за развој аеробне издржљивости.</p> <p>Вежбе за развој брзине.</p> <p>Вежбе за развој координације.</p> <p>Примена националне батерије тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности.</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење .</p> <p>-Комуникација</p> <p>-Сарадња</p> <p>-Одговорно учешће у демократском друштву.</p> <p>-Одговоран однос према здрављу.</p> <p>-Одговоран однос према околини.</p> <p>-Естетичка компетенција</p>	<p>-Примени комплексе простих и општеприпремних вежби одговарајућег обима и интензитета у самосталном вежбању;</p> <p>- сврсисходно користи научене вежбе у спорту, рекреацији и различитим ситуацијама;</p> <p>-Упоредује и анализира сопствене резултате са тестирања уз помоћ наставника са вредностима за свој узраст</p>	<p>ФВ.1.2.1</p> <p>ФВ.1.2.2</p> <p>ФВ.1.2.4</p>	<p>Методe моторичког учења (комплексна) и помоћне методе (вербална и метода демонстра-ције)</p> <p>Фронтални, групни и појединачни рад.</p>	<p>Практичне вежбе</p> <p>Тест</p>

7.	Физичко вежбање и спорт	<p>Основни садржаји</p> <p>Основна подела вежби.</p> <p>Функција скелетно-мишићног система.</p> <p>Основна правила одбојке.</p> <p>Понашање према осталим субјектима у игри (према судији, играчима супротне и сопствене екипе).</p> <p>Чување и одржавање материјалних добара која се користе у вежбању.</p> <p>Облици насиља у физичком васпитању и спорту.</p> <p>Навијање, победа, пораз решавање спорних ситуација.</p> <p>Писани и електронски извори информација из</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење .</p> <p>-Комуникација</p> <p>-Сарадња</p> <p>-Одговорно учешће у демократском друштву.</p> <p>-Одговоран однос према здрављу.</p> <p>-Одговоран однос према околини.</p> <p>-Естетичка компетенција</p>	<p>- примени усвојене моторичке вештине у ванредним ситуацијама;</p> <p>- вреднује лепоту покрета у физичком вежбању и спорту;</p> <p>- примени мере безбедности у вежбању у школи и ван ње</p> <p>- користи вежбе ради побољшања својих физичких способности;</p> <p>- примени и поштује правила игара у складу са етичким нормама;</p> <p>- примерено се понаша као учесник или посматрач на такмичењима</p> <p>- одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима</p>	<p>ФВ.1.2.2</p> <p>ФВ.1.2.4</p>	<p>Методе моторичког учења (комплексна) и помоћне методе (вербална и метода демонстрације)</p> <p>Фронтални, групни и појединачни рад.</p>	Тест
----	--------------------------------	--	---	---	---------------------------------	--	------

		<p>области физчког васпитања и спорта.</p> <p>Вежбање у функцији сналажења у ванредним ситуацијама.</p> <p>Значај вежбања за одбрамбено-безбедносне потребе.</p> <p>Повезаност физчког вежбања и естетике.</p> <p>Породица и вежбање</p> <p>Планирање вежбања.</p>		<ul style="list-style-type: none"> - прихвати победу и пораз; - процени вредност различитих спортова без обзира на лично интересовање - решава конфликте на друштвено прихватљив начин; - користи различите изворе информација за упознавање са разноврсним облицима физичких и спортско-рекреативних активности; 			
8.	Здравствен о васпитање	<p>Основни садржаји</p> <p>Утицај аеробног вежбања (ходања, трчања и др.) на кардио-респираторни систем.</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење .</p> <ul style="list-style-type: none"> -Комуникација -Сарадња -Одговорно учешће у 	<ul style="list-style-type: none"> - вреднује утицај примењених вежби на организам - одреди ниво сопствене дневне физичке активности; 	ФВ.1.2.2 ФВ.1.2.4	<p>Методe моторичког учења (комплексна) и помоћне методе (вербална и метода демонстра-ције)</p> <p>Фронтални, групни и појединачни рад.</p>	Тест

		<p>Здравствено-хигијенске мере пре и после вежбања.</p> <p>Значај употребе воћа и поврћа и градивних материја (протеини и беланчевине) у исхрани.</p> <p>Подела енергетских напитака и последице њиховог прекомерног конзумирања.</p> <p>Прва помоћ након површинских повреда (посекотина и одеротина).</p> <p>Вежбање у различитим временским условима.</p> <p>Чување околине при вежбању.</p> <p>Последице конзумирања дувана и алкохола.</p> <p>Додаци исхрани - суплементи.</p>	<p>демократском друштву.</p> <p>-Одговоран однос према здрављу.</p> <p>-Одговоран однос према околини.</p> <p>-Естетичка компетенција</p>	<p>- предвиди елиминише последице недовољне физичке активности;</p> <p>- подстиче породицу на редовно вежбање;</p> <p>- повеже врсте вежби, игара и спорта са њиховим утицајем на здравље;</p> <p>- планира дневни ритам рада, исхране и одмора у складу са својим потребама;</p> <p>- разликује здраве од нездравих облика исхране</p> <p>- правилно користи додатке исхрани;</p> <p>- примењује здравствено-хигијенске мере у вежбању;</p> <p>- правилно реагује и пружи основну прву помоћ приликом повреда;</p>			
--	--	---	---	---	--	--	--

		<p>Вежбање и менструални циклус.</p> <p>Значај заштите репродуктивних органа приликом вежбања</p>		<ul style="list-style-type: none"> - чува животну средину током вежбања; - анализира штетне последице конзумирања дувана, алкохола, штетних енергетских напитака и психоактивних супстанци. 			

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Циљ и исходи предмета се остварују кроз јединство наставе Физичког и здравственог васпитања, ваннаставних и ваншколских активности у складу са програмом. Програм седмог разреда базиран је на континуитету усвојених знања, вештина, ставова и вредности из претходних разреда.

Настава Физичког и здравственог васпитања усмерена је према индивидуалним разликама ученика, које се узимају као критеријум у диференцираном приступу, па самим тим неопходно је упутити ученика или групу ученика, на олакшане или проширене садржаје у часовној, ваннаставној и ваншколској организацији рада.

Где је неопходно, програмске садржаје је потребно реализовати према полу.

Организациони облици рада

Концепција Физичког и здравственог васпитања заснива се на јединству наставних и ваннаставних организационих облика рада, као основне претпоставке за остваривање циља кроз достизање исхода и стандарда овог васпитно-образовног подручја.

- А. Часови физичког и здравственог васпитања.
- Б. Секције.
- В. Недеља школског спорта.
- Г. Активности у природи (кросеви, зимовање, летовање - камповање...).
- Д. Школска и ваншколска такмичења.
- Ђ. Корективно-педагошки рад.

НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

- А. Часови физичког и здравственог васпитања

Наставне области:

1. Физичке способности

На свим часовима као и на другим организационим облицима рада, посебан акценат се ставља на:

- развијање физичких способности које се континуирано реализује у уводном и припремном делу часа путем вежби обликовања. Део главне фазе часа користи се за развој основних физичких способности узимајући у обзир утицај који наставна тема има на њихов развој. Методе и облике рада наставник бира у складу са потребама и могућностима ученика и материјално-техничким условима за рад;
- подстицање ученика на самостално вежбање;
- правилно држања тела.

Програм развоја физичких способности је саставни део годишњег плана рада наставника.

Праћење, вредновање и евидентирање физичких способности ученика спроводи се на основу Приручника за праћење физичког развоја и развоја моторичких способности ученика у настави физичког васпитања, (Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, 2016).

2. Моторичке вештине, спорт и спортске дисциплине

Усвајање моторичких знања, умења и навика, остварује се кроз примену основних и проширених програмских садржаја атлетике, гимнастике, спортских игара, плеса, ритмичке гимнастике, пливања и ватерпола, примењујући основне дидактичко- методичке приципе и методе рада неопходне за достизање постављених исхода.

Усвојена знања, умења и навика треба да омогуће ученицима њихову примену у спорту, рекреацији, свакодневним и специфичним ситуацијама.

Стицање знања, умења и навика је континуирани процес индивидуалног напредовања ученика у складу са њиховим психофизичким способностима.

Ученицима који нису у стању да усвоје неке од садржаја, задају се вежбања слична али лакша од предвиђених или предвежбе.

Уколико ученик не достигне предвиђени исход, оставља се могућност да исти достигне у наредном периоду.

Усаваршавање неких моторичких задатака је континуирани процес без обзира на садржаје програма (техника ходања, трчања, примена научене игре итд.).

У раду са напреднијим ученицима реализују се проширени садржаји или садржаји из наредних разреда. Кроз процес реализације програма неопходно је пратити способности ученика за поједине спортове.

3. Физичка и здравствена култура

Достизањем исхода ове наставне области, ученици стичу знања, вештине, ставове и вредности о вежбању (основним појмовима о вежби, како се неко вежбање изводи и чему конкретна вежба и вежбање служи), физичком васпитању, спорту, рекреацији и здрављу.

Посебно планиране и осмишљене информације о вежбању и здрављу преносе се непосредно пре, током и након вежбања на часу.

Ова наставна област остварује се кроз све организационе облике рада у Физичком и здравственом васпитању уз практичан рад и обухвата: формирање правилног односа према физичком вежбању, здрављу и раду; развијање и неговање фер-плеја; препознавање негативних облика понашања у спорту и навијању; вредновање естетских

вредности у физичком вежбању, рекреацији и спорту; развијање креативности у вежбању; очување животне средине, као и развијање и неговање здравствене културе ученика.

1. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Дефинисани исходи су основни и незаобилазни елементи процеса планирања наставе и учења. Дефинисани као резултати учења на крају сваког разреда, током планирања рада потребно је одредити временску динамику у односу на бављење појединим исходима током школске године. Неопходно је посебну пажњу обратити на исходе које није могуће достићи током једног или више часова, већ је у ту сврху потребно реализовати различите активности током школске године.

Облици наставе

Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:

- теоријска настава (до 5 часова);
- практична настава (103-108 часова).

Теоријска настава

Посебни теоријски часови могу се организовати само у оним ситуацијама када не постоје услови за реализацију наставе у просторима за вежбање или алтернативним објектима и као први час у полугодишту. На тим часовима детаљније се обрађују садржаји предвиђени темема Физичко вежбање и спорт и Здравствено васпитање уз могући практичан рад у складу са условима.

При планирању теоријских садржаја неопходно је узети у обзир: садржај програма, претходна искуства ученика, садржаје других предмета (корелацију - међупредметне компетенције).

Практична настава

Број часова по темама планира се на основу: процене сложености садржаја за ученике и услова за реализацију наставе. Наставне теме или поједини садржаји за које не постоје услови за реализацију могу бити замењени одговарајућим темама или садржајима програма за које постоје одговарајући услови. Оквирни број часова по темама:

1. Атлетика (14);

2. Гимнастика (14);

3. Основе тимских и спортских игара:

Одбојка (16)

Футсал (10)

Рукомет (10)

Кошарка (10)

Активност по избору ученика (10);

4. Ритмика и плес (4);

5. Пливање и ватерполо (10);

6. Полигони (5);

7. Тестирање и мерење (5).

Програм Физичког и здравственог васпитања остварује се достизањем предвиђених исхода реализацијом основних и проширених садржаја.

Основни садржаји су они које је неопходно спровести у раду са ученицима узимајући у обзир способности ученика, материјално-техничке и просторне услове.

Проширени садржаји су они који се бирају и реализују у раду са ученицима (групама или појединцима), који су савладали обавезне садржаје, узимајући у обзир ниво достигнутог исхода, потребе ученика и услове за рад.

2. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Физичке способности

При планирању кондиционог вежбања у главној фази часа, треба узети у обзир утицај наставне теме на физичке способности ученика и применити вежбе чији делови биомеханичке структуре одговарају основном задатку главне фазе часа и служе за обучавање и увежбавање (обраду и утврђивање) конкретног задатка. Методе вежбања које се примењују у настави су тренажне методе (континуирани, понављајући и интервални метод, кружни тренинг, и др.), прилагођене узрасним карактеристикама ученика. У раду са ученицима примењивати диференциране облике рада, доzirати вежбања у складу са њиховим могућностима и примењивати одговарајућу терминологију вежби. Време извођења вежби и број понављања задају се групама ученика или појединцима у складу са њиховим способностима,

водећи рачуна о постизању што веће радне ефикасности и интензитета рада. Акцент се ставља на оне моторичке активности којима се најуспешније супротставља последицама хипокинезије.

Препоручени начини рада за развој физичких способности ученика.

1. Развој снаге:

- без и са реквизитима,
- на справама и уз помоћ справа.

2. Развој покретљивости:

- без и са реквизитима,
- уз коришћење справа,
- уз помоћ сувежбача.

3. Развој аеробне издржљивости:

- истрајно и интервално трчање,
- вежбање уз музику - аеробик,
- тимске и спортске игре,
- пешачење у дужини од 10 км (организовати у оквиру недеље школског спорта или активности у природи - излет);
- други модели вежбања.

4. Развој координације:

- извођење координационих вежби у различитом ритму и променљивим условима (кретање екстремитетима у више равни).

5. Развој брзине и експлозивне снаге:

- једноставне и сложене кретне структуре изводити максималним интензитетом из различитих почетних положаја, изазване различитим чулним надражајима (старт из различитих положаја итд.),

- штафетне игре,

- извођење вежби различитом максималном брзином (бацања, скокови, акробатика, шутирања, ударци кроз атлетику, гимнастику, тимске и спортске игре).

За ученике који из здравствених разлога изводе посебно одабране вежбе, потребно је обезбедити посебно место за вежбање, а за оне са којима се програм реализује по индивидуално образовном програму (ИОП-у), неопходно је обезбедити одговарајуће услове, узимајући у обзир њихове могућности.

Моторичке вештине, спортови и спортске дисциплине

1. Атлетика

Препорука је да се садржаји атлетике реализују у јесењем и пролећном периоду, у складу са условима.

Основни садржаји:

- Усавршавање технике спринтерског трчања и ниског старта. Трчање деоница до 60 м. Техника штафетног трчања (4 x 60 м).

- Усавршавање технике истрајног трчања и високог старта.
- Скок удаљ техника „увинуће” и предвежбе за корачну технику.
- Скок увис опкорачном техником.
- Бацања кугле 3 кг девојчице, 4 кг дечаца - бочна техника.
- Бацање „вортекс-а” у даљ.

Проширени садржаји:

Четворобој - кроз унутародељенско такмичење применити четири дисциплине које су ученици савладали (спринтерско трчање 60 м, бацање вортекса или кугле, скокови увис или удаљ, истрајно трчање 600 м ученице, 800 м ученици).

2. Спортска гимнастика

Препорука је да се садржаји реализују у оба полугодишта.

Основни садржаји

Ученике је неопходно поделити у радне групе према полу, према нивоу усвојености вежби из претходних разреда и њиховим способностима. Са ученицима, који нису савладали поједине вежбе из програма до шестог разреда, раде се оне предвежбе и вежбе које ће им омогућити њихово усвајање. Усвојене вежбе из шестог разреда надограђују се новим садржајима предвиђеним овим програмом. Поставити више радних места. На сваком часу увести нови задатак уз понављање претходних. Док једна група обрађује нови садржај, остале групе понављају усвојене садржаје, при чему је могуће организовати чување и помагање ангажовањем ученика. Промена радних места врши се након

одређеног броја понављања. Група које није прошла неки задатак на часу, исти ће реализовати на следећем часу. Ученику који не може да изведе задату вежбу даје се олакшани задатак.

Проширени садржаји

Могу се реализовати кроз часове на којима се реализују основни садржаји програмом који је диференциран према способностима ученика - за напредне ученике. Овакве моделе могуће је применити на све садржаје спортске гимнастике. Гимнастички полигон осмислити према степену усвојености обрађених садржаја и претходних знања.

1. Тло (ученице и ученици):

Основни садржаји

- став на шакама, колут напред уз помоћ,
- два повезана предмета странце упором („звезде”),
- предножењем предмет странце упором са окретом за 1800 до става на једној ноzi, другом заножити,
- колут летећи из места и залетом.

Састав на тлу комбинован од вежби из петог, шестог и усвојених вежби из седмог разреда. За ученице унети вежбе из ритмике (види вежбе на греди).

Проширени садржаји

- став на шакама, колут напред,
- залетом предмет странце упором са окретом за 1800 до става на једној ноzi и припремне вежбе за рондат.

2. Прескок (ученице и ученици):

Основни садржаји

коњ у ширину висине 110 цм (уз квалитетну даску висина коња 120 цм):

- згрчка и разношка - усавршавање фазе првог и фазе другог лета.

Проширени садржаји

коњ у ширину (120 за ученице и 125 цм за ученике);

- припремне вежбе за прескоке са занужењем.

3. Трамполина или одскочна даска (ученице и ученици):

Основни садржаји

- скокови: пруженим телом; скок са згрченим предноужењем.

Проширени садржаји

- скокови пруженим телом са окретом око уздужне осе за 1800; скок са предножним разноужењем.

4. Вратило

Основни садржаји

- дочелно вратило: упор предњи, премаах одножно десном, премах одножно левом - нагласити упор стражњи,

- дохватно вратило: из упора предњег саскок подметно,

- доскочно вратило: њихање у вису предњем са повећавањем амплитуде, у зањиху саскок.

Проширени садржаји

- комбинација: узмак из виса стојећег, ковртљај назад у упору, саскок из упора предњег замахом ногама уназад (зањихом) до става на тлу.

5. Двовисински разбој

Основни садржаји

- комбинација: лицем према н/п - суножним одскоком наскок у упор предњи, премах одножно десном, премах одножно левом - нагласити упор стражњи, прехват на в/п, предњих и спојено саскок у предњиху.

Проширени садржаји

- комбинација: узмак из виса стојећег, ковртљај назад у упору, саскок замахом ногама уназад (зањихом), до става на тлу.

6. Паралелни разбој

Основни садржаји

- комбинација: (из положаја бочно): наскок у упор, предњих, зањих, предњихом предношка са окретом (1800) према притци до става на тлу.

Проширени садржаји

- комбинација: из положаја бочно наскок у упор и спојено предњих и зањих у упору; предњихом упор седећи разножно пред рукама, прехват кроз узручење до упора седећег за рукама, занужењем сножити; њихање и саскок предњихом предношка са окретом за 1800 или зањихом заношка.

7. Кругови

Основни садржаји

дохватни кругови (ученици и ученице):

- комбинација: из виси стојећег згибом вис узнето, вис стрмоглави, вис узнето, саскок кроз згиб у вису предњем (уз помоћ).

Проширени садржаји

доскочни кругови (ученици):

- комбинација: вис, из замаха предњихом вис узнето, вис стрмоглави - издржај, вис узнето, вис стражњи и сп. саскок (уз помоћ).

8. Коњ са хваталкама

Основни садржаји

- комбинација: из упора предњег на хваталкама, премах одножно десном напред ван, премах одножно десном назад и спојено премах одножно левом напред ван, премах одножно левом назад, саскок назад или провлаком ногу између хваталки саскок напред.

Проширени садржаји

- метања: премаси одножно у сва три упора: предњи, јашући, стражњи, коло одножно, саскок: одношка премахом одножно из упора јашућег; заношка (или одбочка) из упора јашућег ван.

9. Греда

Вежбе прво научити на тлу, шведској клупи и ниској греди и на крају на високој греди.

Основни садржаји

ниска греда - поновити и допунити садржаје из претходног разреда (ниска греда):

- боком поред греде; суножним одскоком наскок на греду суножно (једна нога мало испред друге),
- различити начини ходања: у успону, са згрченим предножењем, са заножењем, са одножењем, са високим предножењем,
- окрет у успону на средини греде;
- суножним одскоком скок пружено и доскок на једну ногу, друга је у предножењу,
- вага претклоном и заножењем,
- саскок згрчено.

Висока греда - комбинација вежби: (чеоно према греди): из места или залетом наскок у упор одножно, окрет за 900 у упор клечећи на одножној нози, заножити слободном ногом (вага у у упору клечећем „мала вага”); клек искоракотом заножне и спојено усправ, одручити, лагано трчање или ходање на прстима, ходање докорацима, скок суножним одскоком и доскоком на једну ногу; саскок пруженим телом са окретом 900 или 1800 .

Проширени садржаји

Висока греда:

- наскоци (у упор чучећи; у упор предњи одножно; сед „амазон”);
- различити начини ходања и трчања;
- „галоп”; „дечији” поскоци, „мачији” скок;
- окрети за 1800 на једној нози;
- саскоци (предножно разножни; са окретом за 3600);
- комбинације вежби најмање две дужине греде.

3. Основе тимских и спортских игара

Садржаји одбојке, фудсала, рукомета, кошарке и активности по избору ученика реализују се на часовима Физичког и здравственог васпитања.

3.1. Одбојка

Усвојене елементе технике треба применити у игри на часу. Континуитет у усвајању садржаја могуће је постићи тако што се претходно усвојени садржаји користе као уводни или специфично припремни на наредном часу.

Основни садржаји

- основни положај - техника одигравања лопте прстима,
- основни положај - техника одигравања лопте „чекићем”,

- игра преко мреже у три контакта - прстима и „чекићем”,
- доњи (школски) сервис,
- техника смечирања у олакшаним условима (нижа мрежа, подбацавање лопте и сл.),
- индивидуални блок,
- горњи сервис,
- елементи одбојкашке игре.

Проширени садржаји

- „лелујави” сервис,
- групни блок (двојни и тројни),
- игра са задатком - тактика.

3.2. Футсал

- Са ученицима поновити усвојене елементе технике и тактике.
- Примена усвојених елемената у диригованој и ситуационој игри.
- Игра уз примену правила.

3.3. Рукомет

- Са ученицима поновити усвојене елементе технике и тактике.

- Примена усвојених елемената у диригованој и ситуационој игри.

- Игра уз примену правила.

3.4. Кошарка

Са ученицима поновити усвојене основне елементе технике и тактике и реализовати неке од наведених елемената, као и њихову примену у диригованој игри и игри уз примену правила:

- дриблинг (сложеније варијанте);

- повезивање елемената технике у акционе целине (хватање лопте, дриблинг, шутирање и др.);

- финтирање;

- демаркирање;

- ситуациона игра 1:1;

- сарадња два и три играча у позиционој игри и контранападу (обука кроз игру);

- игра 3:3; 4:4 (игра на један кош);

- финте (продор, шут);

- игра „2:2 - пицк анд ролл”;

- игра „2:2” по на принципу „додај и утрчи - бацк доор”;

- позициона игра 3:3 и 5:5;

- игра са применом правила.

3.5. Активности по избору

У складу са просторно-техничким могућностима школе наставник у договору са учницима реализује неке од наведених активности:

- кондиционо вежбање (кружни тренинг, аеробик, елементи фитнеса и др.);

- обучавање, увежбавање и усавршавање елемената предвиђених проширеним наставним садржајима;

- пливање и ватерполо;

- скијање;

- клизање;

- бадминтон;

- стони тенис;

- оријентиринг;

- јаџент;

- основни елементи борилачких спортова и самоодбране;

- друге активности по избору Стручног већа школе;

- активности од значаја за локалну заједницу.

4. Плес и ритмика

Основни садржаји

Њихања и кружења са вијачом у фронталној и сагиталној равни у месту и кретању (вежбе по избору наставника).

Дупли провак кружењем вијаче унапред.

Коло „Моравац” четири варијанте, савладати 5. варијанту. Основни кораци енглеског валцера.

Проширени садржаји

- Састав са вијачом.

- Дупли провлак кружењем вијаче уназад.

- Састав са обручем састављен од елемената обрађених у петом и шестом разреду.

- Састав са лоптом састављен од елемената обрађених у петом и шестом разреду.

- Усавршити коло из краја у коме се школа налази, усвојено у претходном разреду.

- Енглески Валцер - мешовити парови.

5. Пливање и ватерполо

Наставна тема Пливање и ватерполо реализује се у школама у којима за то постоје услови, у оквиру редовне наставе.

Школе које се одределе за реализацију програмских садржаја пливања и ватерпола на објектима изван школе, часове организују по посебном распореду.

Уколико не постоји могућност реализације наставе пливања у овом разреду, број часова намењен овој наставној теми распоређује се другим наставним темама предвиђених програмом, па се самим тим исходи за ову тему не могу достићи у овом разреду.

5.1. Пливање

Приликом реализације садржаја Пливања формирати групе пливача и непливача.

Основни садржаји

Вежбе дисања, рад ногу, пловак, одржавање у месту, завеслаји (краул и леђни краул), техника прсног пливања, скок на главу и изрон.

Пливање техником краула или леђног краула; Пливање 25 м на време одабраном техником; Роњење по дужини у складу са способностима ученика до 10 м.

Проширени садржаји

Мешовито пливање техникама прсног и краул пливања

5.2. Ватерполо

Садржаји ватерпола реализују се са ученицима који припадају групи „пливача“:

- пливање са лоптом;
- хватање и додавање;
- шут на гол.

Основни садржаји

- одржавање на води;
- пливање са лоптом (вођење лопте);
- хватање и додавање лопте.

Проширени садржаји

- основни елементи тактике;
- диригована игра.

6. Полигони

Наставник након једне или више обрађених наставних тема може реализовати полигон у складу са усвојеним моторичким садржајима из:

- спортских игара;
- гимнастике и
- полигон са препрекама који садржи:

колутања и пузања, провлачења, промене правца, савладавања препреке одбочком, прескакања препрека увис и удаљ, прелажење високе греде, узмак на вратилу, пењање на шведске лестве и саскок, пењање уз шипку или конопац

7. Тестирање и мерење

Праћење физичког развоја и моторичких способности спроводи се на почетку и крају школске године, из простора кардио-респираторне издржљивости (процена аеробног капацитета), телесног састава (посебно телесне масноће), мишићне снаге, издржљивости у мишићној снази, гipкости и агилности. Модел континуираног праћења физичког развоја и моторичких способности у настави Физичког и здравственог васпитања, батерија тестова, критеријумске референтне вредности и начин њиховог тумачења, организација и протокол тестирања као педагошке импликације детаљно су објашњени у наведеном приручнику.

Физичка и здравствена култура

Ова наставна област реализује се кроз све друге наставне области и теме уз практичан рад и састоји се од две наставне теме Физичко вежбање и спорт и Здравствено васпитање.

Дидактичко-методички елементи

Основне карактеристике часова:

- јасноћа наставног процеса;
- оптимално коришћење расположивог простора, справа и реквизита;
- избор рационалних облика и метода рада;
- избор вежби оптималне образовне вредности;
- функционална повезаност свих делова часа - унутар једног и више узастопних часова једне наставне теме.

Уколико на часу истовремено вежбају два одељења, настава се спроводи одвојено за ученике и ученице.

Приликом избора облика рада неопходно је узети у обзир просторне услове рада, број ученика на часу, број справа и реквизита и динамику обучавања и увежбавања наставног задатка.

Избор дидактичних облика рада треба да буде функцији рационалне организације и интензификације часа, као и достизања постављених исхода.

Ослобађање ученика од наставе физичког и здравственог васпитања

Ученик може бити ослобођен само од практичног дела програма наставе за одређени период, полугодиште или целу школску годину на основу препоруке изабраног лекара.

Ученик ослобођен практичног дела у обавези је да присуствује часовима. За рад са ослобођеним ученицима наставник сачињава посебан програм рада базиран на усвајању теоријских и васпитних садржаја у складу са програмом и корелацији са садржајима других предмета.

Ослобођеним ученицима треба пружити могућност да:

- суде, воде статистику, региструју резултат или прате ниво активности ученика на часу или школском такмичењу;
- направе едукативни постер или електронску презентацију, припреме репортажу са спортског догађаја;
- прате и евидентирају активност ученика на часу уз помоћ наставника и на други начин помажу у организацији часовних, ваннаставних и ваншколских активности.

Неки од исхода за ученике ослобођене од практичног дела наставе

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:

- наведе основна правила, гимнастике, атлетике, спортске игре, пливања;

- дефинише основна здравствено-хигијенска правила вежбања;
- презентује и анализира информације о физичком вежбању, спорту, здрављу, историји физичке културе, актуелним спортским подацима итд.);
- учествује у организацији Недеље школског спорта и школских такмичења.

Ученицима са инвалидитетом настава се прилагођава у складу са њиховим могућностима и врстом инвалидитета.

3. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ

Исходи представљају добру основу за праћење и процену постигнућа ученика, односно креирање захтева којима се може утврдити да ли су ученици достигли оно што је описано одређеним исходом. Исходи помажу наставницима у праћењу, прикупљању и бележењу постигнућа ученика. Како ће у процесу вредновања искористити исходе наставник, сам осмишљава у односу на то који се начин праћења и процене њему чини најрационалнијим и најкориснијим. Поред тога, постојање исхода олакшава и извештавање родитеља о раду и напредовању ученика.

У процесу праћења и оцењивања пожељно је користити лични картон ученика (евиденција о процесу и продуктима рада ученика, уз коментаре и препоруке) као извор података и показатеља о напредовању ученика. Предности коришћења личног картона ученика су вишеструке: омогућава континуирано и систематично праћење напредовања, представља увид у праћење различитих аспеката учења и развоја, представља подршку у оспособљавању ученика за самопроцену, пружа прецизнији увид у различите области постигнућа (јаке и слабе стране) ученика.

У циљу сагледавања и анализирања ефеката наставе Физичког и здравственог васпитања, препоручује се да наставник подједнако, континуирано прати и вреднује:

1. Активност и однос ученика према физичком и здравственом васпитању који обухвата:

- вежбање у адекватној спортској опреми;
- редовно присуствовање часовима Физичког и здравственог васпитања;
- учествовање у ваннаставним и ваншколским активностима и др.

2. Приказ три комплекса усвојених општеприпремних вежби (вежби обликовања), са и без реквизита.

3. Достигнут ниво постигнућа моторичких знања, умења и навика (напредак у усавршавању технике):

Атлетика:

Техника измене штафете; скока увис опкорачна техника;

Спринтерско трчање 60 м на време, бацање вортекса. Истрајно трчање у трајању од 8 минута. Техника бацања „вортекса”.

Трчање школског кроса.

Спортска гимнастика:

Вежбе на тлу:

- став на шакама, колут напред уз помоћ,
- летећи колут,
- два предмета странце „звезде” спојено,
- мост заклоном (ученице); мост из лежања на леђима (ученици).

Састав на тлу комбинован од елемената из петог, шестог и усвојених елемената из седмог разреда.

Прескок:

. разношка, згрчка (висина справе до 120 цм).

Трамполина или одскачна даска (ученице и ученици):

- скокови: пруженим телом; скок са згрченим предножењем.

Вратило:

- дочелно вратило: упор предњи, премаах одножно десном, премах одножно левом - нагласити упор стражњи;

- комбинација: узмак из виса стојећег, ковртљај назад у упору, саскок из упора предњег замахом ногама уназад (зањихом) до става на тлу;

- доскочно вратило: њихање у вису предњем са повећавањем амплитуде, у зањиху саскок.

Двовисински разбој

- комбинација: лицем према н/п - суножним одскоком наскок у упор предњи, премах одножно десном, премах одножно левом - нагласити упор стражњи, прехват на в/п, предњих и спојено саскок у предњиху (уколико нема двовисинског разбоја саскок замахом ногама унапред - предношка).

Паралелни разбој

- комбинација: (из положаја бочно): наскок у упор, предњих, зањих, предњихом предношка са окретом (1800) према притци до става на тлу.

Кругови

дохватни кругови (ученици и ученице):

- комбинација: из виси стојећег згибом вис узнето, вис стрмоглави, вис узнето, саскок кроз згиб у вису предњем (уз помоћ).

Коњ са хваталкама

- комбинација: из упора предњег на хваталкама, премах одножно десном напред ван, премах одножно десном назад и спојено премах одножно левом напред ван, премах одножно левом назад, саскок назад или провлаком ногу између хваталки саскок напред.

Греда

Ниска греда - поновити и допунити садржаје из претходног разреда (ниска греда):

комбинација вежби из основног програма (ученице саме комбинују две дужине ниске греде - обавезно са наскоком и саскоком).

Висока греда - комбинација вежби: (чеоно према греди): из места или залетом наскок у упор одножно, окрет за 900 у упор клечећи на одножној нози, заножити слободном ногом (вага у у упору клечећем „мала вага”); клек искоракотом заножне и спојено усправ, одручити, лагано трчање или ходање на прстима, ходање докорацима, скок суножним одскоком и доскоком на једну ногу; саскок пруженим телом са окретом 900 или 1800.

Одбојка:

- одигравање лопте техникама прстима и „чекићем”;
- доњи сервис;
- смечирање у олакшаним условима;
- индивидуални блок;
- игра преко мреже.

Рукомет:

Примена елемената технике у игри. Придржавање тактичких упутстава и кретање у игри.

Кошарка:

Примена елемената технике у игри. Придржавање тактичких упутстава и кретање у игри.

Плес и ритимка:

- Вежба са вијачом, лоптом или обручем. Дупли провак кружењем вијаче унапред;
- народно „Моравац” коло уз музику (трећа, четврта и пета варијанта);
- енглески валцер.

Пливање и ватерполо:

- техника прсног пливања;
- пливање са лоптом.

4. Индивидуални напредак моторичких способности

Индивидуални напредак моторичких способности сваког ученика процењује се у односу на претходно проверено стање. Приликом оцењивања неопходно је узети у обзир способности ученика, степен спретности и умешности. Уколико ученик нема развијене посебне способности, приликом оцењивања узима се у обзир његов индивидуални напредак у односу на претходна достигнућа и могућности као и ангажовање ученика у наставном процесу.

Код ученика ослобођених од практичног дела наставе, наставник прати и вреднује:

- познавање основних правила, гимнастике, атлетике, спортске игре, пливања, ватерпола и основних здравствено-хигијенских правила вежбања;
- учешће у организацији ваннаставних активности.

Праћење, вредновање и оцењивање ученика ослобођених од практичног дела наставе, наставник може извршити усменим или писменим путем.

Праћење вредновање и оцењивање ученика са инвалидитетом врши се на основу њиховог индивидуалног напретка

ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

План и програм ових активности предлаже Стручно веће и саставни је део годишњег плана рада школе и школског програма.

Б. Секције

Формирају се према интересовању ученика. Наставник сачињава посебан програм узимајући у обзир материјалне и просторне услове рада, узрастне карактеристике и способности ученика. Уколико је неопходно, секције се могу формирати према полу ученика. Ученик се у сваком тренутку може се укључити у рад секције.

В. Недеља школског спорта

Ради развоја и практиковања здравог начина живота, развоја свести о важности сопственог здравља и безбедности, о потреби неговања и развоја физичких способности, као и превенције насиља, наркоманије, малолетничке делинквенције, школа у оквиру Школског програма реализује недељу школског спорта.

Недеља школског спорта обухвата:

- такмичења у спортским дисциплинама прилагођеним узрасту и могућностима ученика;
- културне манифестације са циљем промоције физичког вежбања, спорта и здравља (ликовне и друге изложбе, фолклор, плес, музичко-спортске радионице, слет...);
- ђачке трибине и радионице (о здрављу, историји физичке културе, спорту, рекреацији, „ферплеју”, последицама насиља у спорту, технолошка достигнућа у вежбању и спорту и др.).

План и програм Недеље школског спорта сачињава Стручно веће Физичког и здравственог васпитања у сарадњи са другим стручним већима (ликовне културе, музичке културе, историје, информатике...) и стручним сарадницима у школи, водећи рачуна да и ученици који су ослобођени од практичног дела наставе Физичког и здравственог васпитања, буду укључени у организацију ових активности.

Г. Активности у природи (кросеви, зимовање, летовање)

Из фонда радних дана, предвиђених заједничким планом, школа организује активности у природи:

- пролећни крос (дужину стазе одређује стручно веће);
- излет са пешачењем (7 км)
- зимовање - организује се у току зимског периода у трајању од седам дана. Активности на зимовању обухватају обука скијања, клизања, краће излете са пешачењем или на санкама, и друге активности;
- летовање - организује се за време летњег распуста у трајању од најмање седам дана и обухвата боравак у природи са организованим образовним и физичким активностима.

Д. Школска и ваншколска такмичења

Школа организује и спроводи обавезна унутаршколска спортска такмичења, као интегрални део процеса физичког васпитања према плану Стручног већа и то у:

- спортској гимнастици (у зимском периоду);
- атлетици (у пролећном периоду),
- најмање једној спортској игри (у току године).

Школа може планирати такмичења из других спортских грана или игара уколико за то постоје услови и интересовање ученика (плес, оријентиринг, бадминтон, између две или четири ватре, полигони итд.).

Ученици могу да учествују и на такмичењима у систему школских спортских такмичења Републике Србије, која су у складу са планом наставе и учења. Како би што већи број ученика био обухваћен системом такмичења, на ваншколским такмичењима један ученик може представљати школу само у једном спорту или спортској дисциплини током школске године.

ПРЕДМЕТ: ВЕРСКА НАСТАВА

ФОНД ЧАСОВА: 36

ТЕМА (наставне јединице)	ЦИЉ	ИСХОДИ По завршетку теме ученик ће:	ПРЕПОРУЧЕНИ САДРЖАЈИ ПО ТЕМАМА	НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА
<p>I – УВОД</p> <p>1. Упознавање садржаја програма и начина рада</p>	<ul style="list-style-type: none"> Упознавање ученика са садржајем предмета, планом и програмом и начином реализације наставе Православног катихизиса; Установити каква су знања 	<ul style="list-style-type: none"> моћи да сагледа садржаје којима ће се бавити настава Православног катихизиса у току 7. разреда основне школе; моћи да уочи какво је његово предзнање из градива Православног 	<p>□ Упознавање са садржајем програма и начином рада</p>	<p>Катихизација као литургијска делатност-заједничко је дело катихете (вероучитеља) и његових ученика.</p> <p>Катихета (вероучитељ) би требало стално да има науму да катихеза не постоји ради гомилања информација („знања о вери“), већ као настојање да се учење и</p>

	стекли и какве ставове усвојили ученици у претходном разреду школовања	катихизиса обрађеног у претходном разреду школовања.		искуство Цркве лично усвоје и спроведу у живот кроз слободно учешће у богослужбеном животу Цркве. На почетку сваке наставне теме ученике би требало упознати са циљевима и исходима наставе, садржајима по темама, начином остваривања програма рада, као и са начином вредновања њиховог рада.
<p>II – БОГОПОЗНАЊЕ</p> <p>2. Процес сазнавања</p> <p>3. Личносно познање</p> <p>4. Познање Бога</p> <p>5. Бог је један, али није сам</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Подстаћи ученике да преиспитају свој однос према знању и учењу; • Кроз очигледне примере и експерименте објаснити ученицима три начина сазнавања: објективно, субјективно и личносно и границе њихове примене (наука, уметност, теологија); 	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да уочи да су знање и учење важни у његовом животу; • моћи да кроз очигледне примере и експерименте закључи да постоје различити начини сазнавања • моћи да кроз примере из личног искуства уочи да једино онај кога заволимо за нас постаје личност - непоновљиво и 	<ul style="list-style-type: none"> • Процес сазнавања као дело целе личности: чула, разум, слободна воља, искуство • Личносно познање, упознавање кроз љубав • Познање Бога • Бог је један, али није сам (Бог је заједница три личности: Отац, 	<p><u>Врсте наставе</u></p> <p>Настава се реализује кроз следеће облике наставе:</p> <ul style="list-style-type: none"> • теоријска настава (34 часова) • практична настава (2 часа)

	<ul style="list-style-type: none"> Указати ученицима на повезаност љубави и знања у црквеном искуству; 	<p>бескрајно важно биће;</p> <ul style="list-style-type: none"> моћи да повезује личносно познање са нашим познањем Бога; □ моћи да препозна да нам Христос открива Бога као љубавну заједницу три личности; 	Син и Свети Дух)
--	---	---	------------------

	<ul style="list-style-type: none"> Објаснити ученицима да нам Христос открива Бога као Свету Тројицу; Развити код ученика свест о љубави као темељу заједнице. 	<ul style="list-style-type: none"> моћи да вреднује своје понашање на основу љубави коју исказује према својим ближњима; бити подстакнут на одговорније обликовање заједничког живота са другима. 	<p><u>Место реализације наставе</u></p> <ul style="list-style-type: none"> Теоријска настава се реализује у учионици; Практична настава се реализује у цркви – учешћем
--	--	---	---

<p>III - СИМВОЛ ВЕРЕ</p> <p>6. Сабори као израз јединства Цркве</p> <p>7. Васељенски сабори</p> <p>8. Символ вере</p> <p>9. Богочовек Христос</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Указати ученицима на Саборе као израз јединства Цркве; □ • Објаснити појмове јереси и догмата; • Пружити ученицима основно знање о историјском контексту настанка Символа вере; • Пружити ученицима основ за разумевање основне истине о Тајни Богочовека Христа; • Развијање свести ученика о значају и месту Символа вере у 	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да уочи да је Црква на Саборима решавала проблеме са којима се сусретала кроз историју; • бити подстакнут да своје проблеме и несугласице са другима решава кроз разговор и заједништво; • знати да је Символ вере установљен на Васељенским саборима; • умети да интерпретира Символ вере; • знати да се Символ вере изговара на Крштењу и Литургији; • моћи да уочи да појам Богочовека описује Христа као 	<ul style="list-style-type: none"> • Сабори као израз јединства Цркве □ • Васељенски сабори • Символ вере • Христос је истинити Бог и истинити Човек 	<p>у литургијском сабрању;</p> <p><u>Дидактичко методичка упутства за реализацију наставе</u></p> <ul style="list-style-type: none"> • Уводне часове требало би осмислити тако да допринесу међусобном упознавању ученика, упознавању ученика с циљевима, исходима, наставним садржајима, али и тако да наставник стекне почетни увид у то каквим предзнањима и ставовима из подручја Православног катихизиса, група располаже. • Реализација програма требало би да се одвија у складу с принципима савремене активне наставе, која својом
--	---	--	--	--

	Крштењу и Литургији;	истинитог Бога и истинитог Човека;		динамиком подстиче ученике на истраживачки и проблемски приступ садржајима тема. У току реализације стављати нагласак више на доживљајно и формативно, а мање на сазнајно и информативно.
IV - СВЕТОТАЈНСКИ ЖИВОТ ЦРКВЕ 10. Светотајински живот Цркве 11. Света Литургија – светајна Цркве	<ul style="list-style-type: none"> • Пружити ученицима основ за разумевање да се кроз учешће у Светим Тајнама Цркве наш живот и сви његови елементи узводе у личносни однос са Богом; • Пружити ученицима основ 	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да увиди да Црква Светим Тајнама повезује човека са Богом у најважнијим моментима његовог живота (рођење и духовно рођење – Крштење, венчање и Брак, Црквена брига за 	<ul style="list-style-type: none"> • Светотајински живот Цркве • Света Литургија као светајна Цркве • Свете Тајне Крштења и Миропомазања • Света Тајна Исповести 	<ul style="list-style-type: none"> • Квалитет наставе се постиже када се наставни садржаји реализују у складу са савременим педагошким захтевима у погледу употребе разноврсних метода, облика рада и наставних средстава.

	за разумевање смисла и значаја Светих Тајни;	болесне у јелеосвећењу...) • моћи да увиди да је Литургија извор и циљ свих Тајни Цркве;		
--	---	---	--	--

<p>12. Свете Тајне крштења и миропомазања</p> <p>13. Света Тајна исповести</p> <p>14. Света Тајна брака</p> <p>15. Монашка заједница</p> <p>16. Света Тајна рукоположења</p> <p>17. Молитвословља Цркве</p>	<p>□ Развијање свести ученика о неопходности личног учествовања у светотајинском животу Цркве.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • знати да је Причешће врхунац светотајинског живота □ моћи да препозна Крштење и Миропомазање као Тајне уласка у Цркву; • бити подстакнут да на покајање гледа као на промену начина живота; • моћи да увиди да су брак и монаштво два пута која воде ка Богу; • моћи да разликује и именује службе у Цркви (епископ, свештеник, ђакон и народ); □ моћи да препозна своју службу у Цркви; • моћи да у молитвословљима 	<ul style="list-style-type: none"> • Света Тајна брака (слика Христа и Цркве) • Монашка заједница (искорак ка животу будућег века) • Света Тајна Рукоположења • Молитвословља Цркве 	<ul style="list-style-type: none"> • Имаући у виду захтеве наставног програма и могућности транспоновања наставног садржаја у педагошко дидактичка решења, наставник би требало да води рачуна и о психолошким чиниоцима извођења наставе – узрасту ученика, нивоу психофизичког развоја, интересовањима, склоностима, способностима и мотивацији ученика. • У остваривању савремене наставе наставник је извор знања, креатор, организатор и координатор ученичких активности у наставном процесу.
---	--	---	---	---

		<p>уочи важност природних елемената (воде, грожђа, жита, светлости...)</p> <ul style="list-style-type: none"> • бити подстакнут на учествовање у светотајинском животу Цркве; 		<ul style="list-style-type: none"> • Настава је успешно реализована ако је ученик спреман да Цркву схвати као простор за остваривање своје личности кроз заједничарење са ближњима и Тројичним Богом који постаје извор и пуноћа његовог живота. <p><u>Евалуација наставе</u> Евалуацију наставе (процењивање успешности реализације наставе и остварености задатака и исхода наставе) наставник ће остварити на два начина:</p> <ul style="list-style-type: none"> • процењивањем реакције ученика или
--	--	--	--	---

<p>V - СРПСКА ЦРКВА КРОЗ БЕКОВЕ</p> <p>18. Света браћа Кирило и Методије</p> <p>19. Свети Сава</p> <p>20. Срби светитељи</p> <p>21. Крсна слава и обичаји</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Објаснити ученицима значај мисионарске и просветитељске делатности Свете браће и Светог Саве; • Указати ученицима кроз примере српских светитеља на значај стицања хришћанских врлина; 	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да препозна да култура и писменост Словена имају корен у мисионарској делатности просветитеља равноапостолних Кирила и Методија; • моћи да објасни просветитељску улогу и значај Светог Саве за српски народ; • бити подстакнут да доживи српске светитеље као учитеље хришћанских врлина; 	<ul style="list-style-type: none"> • Света браћа Кирило и Методије • Свети Сава □ Срби светитељи (вероучитељ ће на више часова описати живот и подвиге неколико светитеља Српске Цркве по избору: - Света лоза Немањића 	<p>прикупљањем коментара ученика путем анкетних евалуационих листића;</p> <ul style="list-style-type: none"> • провером знања које ученици усвајају на часу и испитаивањем ставова;
--	---	---	---	--

<p>22. Српска црквена баштина</p>	<ul style="list-style-type: none"> • Указати ученицима на историјски пут Српске Цркве кроз житија изабраних светитеља; • Подстаћи ученике да развију доживљај Крсне славе као молитвеног прослављања Бога и светитеља; • Развити код ученика свест о важности неговања традиције и обичаја (Крсна слава, литије, храмовне и градске славе); • Пружити ученицима могућност да сагледају улогу СПЦ у развоју 	<ul style="list-style-type: none"> • моћи да препозна неговање српских православних обичаја као начин преношења искуства вере и прослављања Бога и светитеља • моћи да препозна евхаристијску симболику у елементима Крсне Славе; • бити подстакнут да прослављање Крсне славе везује за Литургију □ бити подстакнут да доживи, вреднује и негује богатство и лепоту српске културне баштине. 	<ul style="list-style-type: none"> - Св. цар Лазар - Св. Василије Острошки - Св. Николај Жички и Охридски - Св. Петар Цетињски - Св. Вукашин из Клепаца) <p>□ Крсна слава и обичаји (литије, храмовне и градске славе...) □ Српска црквена баштина</p>	<p><u>Оцењивање</u></p> <p>Непосредно описно оцењивање ученика може се вршити кроз:</p> <ul style="list-style-type: none"> • усмено испитивање; • писмено испитивање; • посматрање понашања ученика; <p><u>Оквирни број часова по темама</u></p> <p>Увод – 1</p> <p>Богопознање – 5</p> <p>Символ Вере – 6</p> <p>Светотајински живот Цркве – 11</p> <p>Српска Црква кроз векове – 11</p> <p>Евалуација – 1+1</p>
--	--	--	---	--

	српске културе и идентитета.			
--	---------------------------------	--	--	--

КОРЕЛАЦИЈА С ДРУГИМ ПРЕДМЕТИМА / МОДУЛИМА:

Српски језик и књижевност , Историја , Географија, Биологија, Физика ,Ликовна култура, Музичка култура
Грађанско васпитање ,Техничко и информатичко образовање

ПРЕДМЕТ: РУСКИ ЈЕЗИК

Назив предмета	РУСКИ ЈЕЗИК	
Циљ	Циљ учења Страног језика јесте да се ученик усвајањем функционалних знања о језичком систему и култури и развијањем стратегија учења страног језика оспособи за основну писану и усмену комуникацију и стекне позитиван однос према другим језицима и културама, као и према сопственом језику и културном наслеђу.	
Разред	Седми	
Годишњи фонд часова	72	
ИСХОДИ По завршетку разреда ученик ће бити у стању да:	КОМУНИКАТИВНЕ ФУНКЦИЈЕ	ЈЕЗИЧКЕ АКТИВНОСТИ (у комуникативним функцијама)
<ul style="list-style-type: none"> – разуме једноставније текстове који се односе на поздрављање, представљање и тражење/давање информација личне природе; – поздрави и отпоздрави, представи себе и другог користећи једноставнија језичка средства; – размени једноставније информације личне природе; – у неколико везаних исказа саопшти информације о себи и другима; – разуме једноставније текстове који се односе на опис особа, биљака, животиња, предмета, места, појава, радњи, стања и збивања; 	ПОЗДРАВЉАЊЕ И ПРЕДСТАВЉАЊЕ СЕБЕ И ДРУГИХ И ТРАЖЕЊЕ/ДАВАЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О СЕБИ И ДРУГИМА	Слушање и читање једноставнијих текстова који се односе на поздрављање и представљање (дијалози, наративни текстови, формулари и сл.); реаговање на усмени или писани импулс саговорника (наставника, вршњака и сл.) и иницирање и проширивање комуникације; усмено и писано давање информација о себи и тражење и давање информација о другима (подаци о личности, приватним и школским активностима, друштвеним улогама и сл.).
	ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА, ПОЈАВА, РАДЊИ, СТАЊА И ЗБИВАЊА	Слушање и читање једноставнијих текстова у којима се описују бића, предмети, места, појаве, радње, стања и збивања; усмено и писано описивање/ поређење живих бића, предмета, појава, места, из искуственог света и фикционалног спектра.
	ИЗНОШЕЊЕ ПРЕДЛОГА И САВЕТА, УПУЋИВАЊЕ ПОЗИВА ЗА УЧЕШЋЕ У	Слушање и читање једноставнијих текстова који садрже предлоге;

<p>– опише и упореди жива бића, предмете, места, појаве, радње, стања и збивања користећи једноставнија језичка средства;</p> <p>– разуме једноставније предлоге, савете и позиве на заједничке активности и одговори на њих уз одговарајуће образложење;</p> <p>– упуту предлоге, савете и позиве на заједничке активности користећи ситуационо прикладне комуникационе моделе;</p> <p>– затражи и пружи додатне информације у вези са предлозима, саветима и позивима на заједничке активности;</p> <p>– разуме уобичајене молбе и захтеве и реагује на њих;</p> <p>– упуту уобичајене молбе и захтеве;</p> <p>– честита, захвали и извини се користећи мање сложена језичка средства;</p> <p>– разуме и следи једноставнија упутства у вези с уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота;</p> <p>– пружи једноставнија упутства у вези са уобичајеним ситуацијама из свакодневног живота;</p> <p>– разуме једноставније текстове у којима се описују радње и ситуације у садашњости;</p> <p>– разуме једноставније текстове у којима се описују способности и умећа;</p>	<p>ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ И РЕАГОВАЊЕ НА ЊИХ</p>	<p>усмено и писано преговарање и договарање око предлога и учешћа у заједничкој активности; писање позивнице за прославу/журку или имејла/ СМС-а којим се уговара заједничка активност; прихватање/одбијање предлога, усмено или писано, уз поштовање основних норми учтивости и давање одговарајућег оправдања/изговора; образложење спремности за прихватање предлога, уз исказивање емотивних и експресивних реакција (радости, усхићености и сл.).</p>
	<p>ИЗРАЖАВАЊЕ МОЛБИ, ЗАХТЕВА, ОБАВЕШТЕЊА, ИЗВИЊЕЊА, ЧЕСТИТАЊА И ЗАХВАЛНОСТИ</p>	<p>Слушање и читање једноставнијих исказа којима се нешто честита, тражи/нуди помоћ, услуга, обавештење или се изражава извињење, захвалност; усмено и писано честитање, тражење и давање обавештења, упућивање молбе за помоћ/услугу и реаговање на њу, изражавање извињења и захвалности.</p>
	<p>РАЗУМЕВАЊЕ И ДАВАЊЕ УПУТСТАВА</p>	<p>Слушање и читање текстова који садрже једноставнија упутства (нпр. за израду задатака, пројеката и сличних наставних и ваннаставних активности), с визуелном подршком и без ње; усмено и писано давање упутстава.</p>
	<p>ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У САДАШЊОСТИ</p>	<p>Слушање и читање описа и размењивање исказа у вези са сталним, уобичајеним и тренутним догађајима/ активностима и способностима; усмено и писано описивање активности, радњи и способности у садашњости.</p>
	<p>ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У ПРОШЛОСТИ</p>	<p>Слушање и читање описа и усмено и писано размењивање исказа у вези с личним искуствима, догађајима, активностима, способностима и особеностима у прошлости; усмено и писано описивање искустава, активности и способности у прошлости, историјских догађаја и личности.</p>
	<p>ОПИСИВАЊЕ БУДУЋИХ РАДЊИ (ПЛАНОВА, НАМЕРА, ПРЕДВИЂАЊА)</p>	<p>Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са одлукама, плановима, намерама и предвиђањима; усмено и писано договарање/ извештавање о одлукама, плановима, намерама и предвиђањима.</p>

<p>– размени појединачне информације и/или неколико информација у низу које се односе на радње у садашњости;</p> <p>– опише радње, способности и умећа користећи неколико везаних исказа;</p> <p>– разуме једноставније текстове у којима се описују искуства, догађаји и способности у прошлости;</p> <p>– размени појединачне информације и/или неколико информација у низу о искуствима, догађајима и способностима у прошлости;</p> <p>– опише у неколико краћих, везаних исказа искуства, догађај из прошлости;</p> <p>– опише неки историјски догађај, историјску личност и сл.;</p> <p>– разуме једноставније исказе који се односе на одлуке, обећања, планове, намере и предвиђања и реагује на њих;</p> <p>– размени једноставније исказе у вези са обећањима, одлукама, плановима, намерама и предвиђањима;</p> <p>– саопшти шта он/она или неко други планира, намерава, предвиђа;</p> <p>– разуме уобичајене изразе у вези са жељама, интересовањима, потребама, осећањима и реагује на њих;</p> <p>– изрази жеље, интересовања, потребе, осете и осећања једноставнијим језичким средствима;</p> <p>– разуме једноставнија питања која се односе на оријентацију/ положај предмета,</p>	<p>ИСКАЗИВАЊЕ ЖЕЉА, ИНТЕРЕСОВАЊА, ПОТРЕБА, ОСЕТА И ОСЕЋАЊА</p>	<p>Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са жељама, интересовањима, потребама, осетима и осећањима; усмено и писано договарање у вези са задовољавањем жеља и потреба; предлагање решења у вези са осећањима и потребама; усмено и писано исказивање својих осећања и реаговање на туђа.</p>
	<p>ИСКАЗИВАЊЕ ПРОСТОРНИХ ОДНОСА И УПУТСТАВА ЗА ОРИЈЕНТАЦИЈУ У ПРОСТОРУ</p>	<p>Слушање и читање једноставнијих текстова у вези са смером кретања и специфичнијим просторним односима; усмено и писано размењивање информација у вези са смером кретања и просторним односима; усмено и писано описивање смера кретања и просторних односа.</p>
	<p>ИЗРИЦАЊЕ ДОЗВОЛА, ЗАБРАНА, УПОЗОРЕЊА, ПРАВИЛА ПОНАШАЊА И ОБАВЕЗА</p>	<p>Слушање и читање једноставнијих исказа у којима се изражавају дозволе, упозорења, правила понашања и обавезе; постављање питања у вези са забранама, дозволама, упозорењима, правилима понашања и обавезама и одговарање на њих; усмено и писано саопштавање забрана, дозвола, упозорења, правила понашања и обавеза.</p>
	<p>ИЗРАЖАВАЊЕ ПРИПАДАЊА И ПОСЕДОВАЊА</p>	<p>Слушање и читање једноставнијих текстова, у којима се говори о томе шта неко има/нема или чије је нешто; постављање питања у вези са припадањем и одговарање на њих.</p>
	<p>ИЗРАЖАВАЊЕ ДОПАДАЊА И НЕДОПАДАЊА</p>	<p>Слушање и читање једноставнијих текстова којима се изражава допадање/не допадање; усмено и писано изражавање допадања/ недопадања.</p>
	<p>ИЗРАЖАВАЊЕ МИШЉЕЊА</p>	<p>Слушање и читање једноставнијих текстова у којима се тражи и износи мишљење и изражава слагање/неслагање; усмено и писано тражење изношење мишљења и изражавање слагања и неслагања.</p>

<p>бића и места у простору и правац кретања и одговори на њих;</p> <ul style="list-style-type: none"> – затражи и разуме обавештења о оријентацији/положају предмета, бића и места у простору и правцу кретања; – опише правац кретања и просторне односе једноставнијим, везаним исказима; – разуме једноставније исказе који се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе и реагује на њих; – размени једноставније информације које се односе на дозволе, забране, упозорења, правила понашања и обавезе код куће, у школи и на јавном месту; – разуме једноставније исказе који се односе на поседовање и припадање; – формулише питања и једноставније исказе који се односе на поседовање и припадање; – разуме једноставније исказе који се односе на изражавање допадања и недопадања и реагује на њих; – изрази допадање и недопадање уз једноставније образложење; – разуме једноставније исказе којима се тражи мишљење и реагује на њих; – изражава мишљење, слагање/неслагање и даје кратко образложење; 		
<ul style="list-style-type: none"> – разуме једноставније исказе који се односе на количину, димензије и цене; – размени информације у вези са количином, димензијама и ценама. 	<p>ИЗРАЖАВАЊЕ КОЛИЧИНЕ, ДИМЕНЗИЈА И ЦЕНА</p>	<p>Слушање и читање једноставнијих текстова у којима се наводе количине, димензије и цене; размењивање информација у вези с количином, димензијама и ценама, усмено и писано.</p>

Комуникативна функција	Језички садржаји
<p>ПОЗДРАВЉАЊЕ И ПРЕДСТАВЉАЊЕ СЕБЕ И ДРУГИХ И ТРАЖЕЊЕ/ ДАВАЊЕ ОСНОВНИХ ИНФОРМАЦИЈА О СЕБИ И ДРУГИМА</p>	<p><i>Как вас/тебя зовут? Как ваша/ твоя фамилия? Меня зовут Виктор Петрович Иванов.</i> <i>Разрешите/ позвольте вам представить...Это мой друг Саша. Привет, Саша! Добро пожаловать! Мы будем вместе учиться. Очень приятно. Рад/рада с тобой познакомиться.</i> <i>А кто это? Это моя родственница Света. Она занимается музыкой. Мне кажется, что она хочет стать известной пианисткой.</i> <i>Где ты живёшь? На улице Гагарина, дом 5, квартира 10. На втором этаже, а ты? Я живу на улице Ленина, в доме номер 13, в квартире 17, на четвёртом этаже.</i> <i>Ты знаешь мою соседку Лену? Мне кажется, что вы вместе учились в восьмилетней школе имени Бранислава Нушича.</i> <i>Это его родители. Его папа работает инженером, а его мама медсестрой.</i> <i>У тебя есть братья/сёстры? Да, у меня есть брат. Он моложе меня. Ему 7 лет. Нет, у меня нет сестры.</i> <i>Ты интересуешься музыкой? Нет, не очень, я люблю спорт.</i> <i>У моего папы есть сестра, её зовут Марина. Марина – моя тётя. Её муж, дядя Стефан – немец. У них есть сын, мой двоюродный брат Иван. Ему три года. Он родился в Германии, но сейчас живёт в России, в Москве.</i> <i>Это мой дядя Иван. Он очень интересный человек, художник. Он живёт и работает в деревне Иваново.</i> <i>Как дела? Нормально. Всё в порядке.</i> <i>Спасибо за имейл (электронное письмо). Большое вам спасибо. Не за что.</i> Номинатив множине именица мушког рода са наставком <i>-á/ -я</i> (дом –<i>дома́</i>, город – <i>города́</i>, учитель – <i>учителя́</i>) Упитне реченице с упитним заменицама и прилозима (<i>кто, где, как...</i>). Изражавање посесивности (потврдне и одричне конструкције): <i>у+ ген. личних заменица и именица (у меня есть, у меня нет).</i> Личне заменице за 3. лице са и без предлога (<i>к ней, ей</i>) Присвојне заменице (<i>мой, твой, его, её, их...</i>) Глаголи <i>заниматься, интересоваться, стать</i> + инструментал. Кратак облик придева <i>рад/рада; рады.</i> Одричне заменице (<i>никто, ничто</i>) (Интер)културни садржаји: устаљена правила учтивости; имена, патроними, презимена и надимци; адреса; формално и неформално представљање; степени сродства и родбински односи; нумерисање спратова, називи већих градова, познатијих држава и њихових становника, родно место.</p>

<p>ОПИСИВАЊЕ БИЋА, ПРЕДМЕТА, МЕСТА, ПОЈАВА, РАДЊИ, СТАЊА И ЗБИВАЊА</p>	<p><i>Какой Миша? Как Миша выглядит? Я в первый раз с ним встречаюсь, опиши его. Миша невысокий, стройный.</i> <i>Какая Маша? Маша высокая, полная.</i> <i>Какой у него рост?</i> <i>Какие у неё глаза? Глаза – карие, волосы – каштановые.</i> <i>В чём она? На ней блузка в полоску.</i> <i>Миша хорошо знает математику и помогает Маше. Маша очень хорошо плавает. Она живёт в центре Екатеринбурга в многоэтажном доме. Её квартира небольшая. Её комната маленькая.</i> <i>У меня в комнате большая удобная кровать.</i> <i>Какой это город/ деревня? Это мой родной город.</i> <i>В центре Белграда – памятник Князю Михаилу. Рядом улица Князя Михаила, пешеходная улица.</i> <i>Это – памятник Петру Первому. Какой большой и красивый! Тебе нравится больше памятник Пушкину или Петру Первому? Этот памятник мне известен.</i> <i>Мы жили в спортивном лагере прошлым летом. Он спал в большой палатке.</i> <i>Идёт дождь, дует ветер, холодно очень. Завтра будет солнечная погода, без дождя. Ночью поднялся сильный ветер и пошел дождь.</i> <i>Я очень плохо себя чувствую. Болит голова и глотать больно. У меня температура. У него сильно болит живот. У неё грипп/ангина.</i> Именице треће дефлекције. Придеви. Слагање с именицама у роду, броју и падежу. Кратки придеви у предикативној функцији <i>Башина видна издали. Я рад, что вы приехали.</i> Прилози за начин, место, време. Фреквентне временске конструкције (<i>прошлым летом, в прошлую среду, на следующей неделе, в прошлом году</i>) Садашње време.. Прошло време. Будуће време (просто и сложено). Прости облици компаратива придева/прилога. Повратна заменица <i>себя</i>. Неодређеноличне реченице без субјекта са предикатом у неодређеноличном глаголском облику (треће лице множине). <i>Здесь продают билеты. Говорят, что это было давно.</i> Безличне реченице <i>Меня тошнит.</i> (Интер)културни садржаји: карактеристике наше земље и земаља говорног подручја циљног језика (знаменитости, географске карактеристике и сл.)</p>
--	---

<p>ИЗНОШЕЊЕ ПРЕДЛОГА И САВЕТА, УПУЋИВАЊЕ ПОЗИВА ЗА УЧЕШЊЕ У ЗАЈЕДНИЧКОЈ АКТИВНОСТИ И РЕАГОВАЊЕ НА ЊИХ</p>	<p><i>Уберите вещи!</i> <i>А давайце погледимо с вама, што там лежить.</i> <i>Разложимо књиге по местам. Помогите мне појалуйста, давайце све заедно!</i> <i>Ја иду у басейн. Петя, пойдеш со мной? Ја обожају плавати. Сегорна ми с вама сделали очень много. Какие молодцы!</i> <i>Чем тебя угостить? Ты будешь чай? Нет, спасибо.</i> <i>Что ты будешь делать на следующей неделе?</i> <i>Придеш ко мне на вечеринку? У меня день рождения. Во сколько? В семь часов в субботу. Внимание! Срочно отправляемся на прогулку!</i> <i>Будем в воскресенье играть в футбол? Когда? В пять. Нет, к сожалению, я еду с родителями к бабушке.</i> <i>Пойдем в кино вечером? Давай! Где встречаемся? У входа в метро.</i> <i>Нажмите здесь и зарегистрируйтесь! Не переживай! В следующий раз получится лучше! Давайте решать вместе! Дорогие ученики! Приглашаем вас принять участие в творческом проекте «Как хорошо любить читать». Мне понравилось, как вы справились с заданием. Наша работа сегодня была очень полезной.</i> Промена именица женског рода треће деклинације чија се основа завршава на –чь, -ць ; -жь, -шь. Заповедни начин (позив на заједничку активност) . Безличне модалне конструкције с предикативима (<i>мне нужно, мне надо, мне необходимо</i>). Упитни искази без упитне речи. Интонација. Садашње време у значењу будућег. Будуће време. Прилози за време <i>утром, вчера, завтра, сейчас, опять ...</i> Прилози за количину (меру) <i>очень, совсем, слишком ...</i> (Интер)културни садржаји: прикладно упућивање предлога, савета и позива и реаговање на предлоге, савете и позиве.</p>
<p>ИЗРАЖАВАЊЕ МОЛБИ, ЗАХТЕВА, ОБАВЕШТЕЊА, ИЗВИЊЕЊА, ЧЕСТИТАЊА И ЗАХВАЛНОСТИ</p>	<p><i>Давайте споём эту песню. Пусть они читают. Скажите, как вы справились с текстом и вопросами?</i> <i>Не забудьте, что у каждого ученика своя роль.</i> <i>Не ешьте гамбургеры на завтрак. Составьте здоровое меню на день рождения с друзьями.</i> <i>Занимайтесь спортом каждый день.</i> <i>Вам помочь? Да, спасибо, возьмите эту сумку, пожалуйста. Спасибо. Благодарю вас. Не за что. Ничего.</i> <i>Дай мне, пожалуйста, тетрадь. Минуточку. Вот она.</i> <i>Можно я подойду? Можно. Мне кажется, что ... Это для меня (не)важно. По-моему ... Я считаю, что ... Я хотела бы танцевать с тобой..</i> <i>Извините, можно вопрос? Можно.</i></p>

	<p><i>Приезжайте к нам в Сочи!</i> <i>Вы не скажете, как дойти до Красной площади? Конечно, скажу.</i> <i>Простите за беспокойство. Извините за опоздание.</i> <i>С днём рождения!</i> <i>Скачай, пожалуйста, из интернета этот ролик.</i> <i>Заповедни начин (позив на заједничку активност) Давай/те петь; Давай/те споём.</i> <i>Конјугација глагола есть, дать; хотеть, бежать;</i> <i>Предикативи можно, нужно, надо.</i> <i>Упитни искази без упитне речи. Интонација.</i> <i>Безличне реченице Мне кажется...</i> <i>Прошло време глагола са суфиксом -чь (мочь, лечь, печь)</i> <i>Кондиционал за изражавање предлога, жеља (у простој реченици): Я хотел/хотела бы.</i> (Интер)културни садржаји: правила учтивости комуникације, значајни празници и догађаји, честитања.</p>
<p>РАЗУМЕВАЊЕ И ДАВАЊЕ УПУТСТАВА</p>	<p><i>Обрати внимание! Составьте предложения! Вы всё поняли?</i> <i>Постарайтесь угадать! Закрой/те глаза! Правильно или нет?</i> <i>Помните, вам надо прочитать текст всего лишь раз. Вставьте слово в нужном месте.</i> <i>Ответьте на те вопросы, которые кажутся вам наиболее лёгкими. Не обязательно придерживаться того порядка, в котором приведены вопросы.</i> <i>Из чего состоит он-лайн тестирование?</i> <i>Прочитай внимательно вопросы к тексту и обведи кружком букву правильного ответа.</i> <i>Открой рот и скажи «А-а-а». Это лекарство тебе надо принимать три раза в день. Надо лежать в постели пять дней.</i> <i>Отметь правильный ответ. Проверьте свои ответы.</i> <i>Сделайте проект-плакат/ презентацию на тему „Мой любимый город”. Найдите ошибки в тексте! Встаньте!</i> <i>Нарежь картошку кубиками, положи в салатницу.</i> <i>Один раз топни ногой, подойди к двери и похлопай в ладоши!</i> <i>Заповедни начин фреквентних глагола на нулти суфикс: встань/те, составь/те, не забудь/те, проверь/те....</i> (Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом.</p>
<p>ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У САДАШЊОСТИ</p>	<p><i>Моя семья любит по праздникам собираться с близкими родственниками. В выходные мы ходим в кино или ездим на дачу.</i> <i>Я живу в Москве. Моя бабушка живёт в деревне Азово, недалеко от города Омска.</i> <i>Летом мы ходим купаться на пруд.</i> <i>В Новгороде есть кремль.</i></p>

	<p><i>Я учусь в седьмом классе. В школу я езжу на автобусе. Каждый день я встречаюсь с друзьями. Мы играем в футбол или в волейбол на школьной спортплощадке. В свободное время я играю в компьютерные игры. Я ищу МП4-плеер.</i></p> <p><i>Ты играешь на пианино? Нет, не играю, я пою в хоре.</i></p> <p><i>Какие книги ты любишь? А я как раз сейчас читаю Андрича. Если хочешь, можешь взять почитать.</i></p> <p><i>Я каждый день примерно пять часов сижу в интернете.</i></p> <p><i>Обычно я встаю в шесть часов. Сначала я включаю ноутбук и читаю электронную почту.</i></p> <p><i>Вечером мама и папа смотрят телевизор. После школы я делаю уроки.</i></p> <p><i>Зимой мы катаемся на лыжах.</i></p> <p><i>Пётр часто ездит на озеро ловить рыбу.</i></p> <p><i>Самолёт летит в Белград.</i></p> <p><i>Глаголски вид, разлике у употреби глаголског вида у руском и српском језику (обещать, завтракать...)</i></p> <p><i>Садашње време.</i></p> <p><i>Повратни глаголи, разлике у употреби повратних глагола у руском и српском језику (играть, отдыхать, загорать, учиться...)</i></p> <p><i>Глаголи кретања: иди/ходить, ехати/ездить, летети/летать, плыти/плавать, бежати/бегать, нести/носить.</i></p> <p><i>Употреба глагола играть (во что, на чём).</i></p> <p><i>Употреба глагола есть.</i></p> <p><i>Прилози за време, начин.</i></p> <p><i>Упитне заменице: какой, который</i></p> <p>(Интер)културни садржаји: породични живот; живот у школи и у ширем друштвеном окружењу – наставне и ваннаставне активности; распусти и путовања; традиција и обичаји.</p>
<p>ОПИСИВАЊЕ РАДЊИ У ПРОШЛОСТИ</p>	<p><i>Где он родиося? В каком городе он жил?</i></p> <p><i>На прошлой неделе мы смотрели хороший фильм.</i></p> <p><i>Что ты делал/делала вчера вечером?</i></p> <p><i>Мама нашла свой мобильник.</i></p> <p><i>Он помог мне выучить урок.</i></p> <p><i>Сегодня мама пришла с работы в семь часов.</i></p> <p><i>Саша ушёл в свою комнату. Когда твоя семья переехала на новую квартиру?</i></p> <p><i>Мы прилетели вчера вечером. Когда вылетает твой самолёт?</i></p> <p><i>Мы в прошлом году ездили на машине на море. Я нашла в Интернете информацию о Максиме Горьком.</i></p> <p><i>Александр Сергеевич Пушкин родился 6 июня 1799 года в Москве. Название «Сибирь» появилось на карте в 14в.</i></p>

	<p><i>Белград был основан кельтами в IV–III вв. до н.э, поселение называлось Сингидунум. В 1521 году город захватили турки.</i></p> <p><i>Открытия Николы Теслы навсегда изменили мир.</i></p> <p><i>Бранислав Нушич умер 19 января 1938 г.</i></p> <p>Прошло време повратних глагола.</p> <p>Глаголи кретања с префиксима.</p> <p>Употреба глагола кретања у прошлом времену.</p> <p>Прошло време глагола с суфиксима <i>-чь (мочь), -ти (идти)</i>.</p> <p>Употреба речи <i>тысяча</i></p> <p>Временске конструкције с именицом <i>год: в 1978 году; в сентябре 1978-го года</i>.</p> <p>Редни бројеви преко 10.</p> <p>Фреквентне временске конструкције (<i>прошлым летом, в прошлую среду, в прошлом году</i>)</p> <p>Садашње време.</p> <p>Прилози и прилошке одредбе за време.</p> <p>(Интер)културни садржаји: историјски догађаји, епохална открића; важније личности из прошлости.</p>
<p>ОПИСИВАЊЕ БУДУЋИХ РАДЊИ (ПЛАНОВА, НАМЕРА, ПРЕДВИЂАЊА)</p>	<p><i>Завтра утром я пойду к врачу.</i></p> <p><i>Маія проведёт летние каникулы у бабушки в деревне.</i></p> <p><i>На следующей неделе моя старшая сестра выходит замуж.</i></p> <p><i>Мой брат улетает в Рим сегодня вечером. Во сколько его самолёт вылетает?</i></p> <p><i>Мы закончим проект до конца недели.</i></p> <p><i>Я надеюсь, что завтра будет хорошая погода.</i></p> <p><i>Сегодня солнце светит, будет прекрасная погода!</i></p> <p><i>Завтра моя сестра сдаёт экзамен по русскому языку на факультете.</i></p> <p><i>Если мы не сделаем домашнее задание, наш учитель рассердится.</i></p> <p><i>Что будет в будущем, если человек продолжит загрязнять планету?</i></p> <p>Глаголски вид.</p> <p>Просто и сложено будуће време.</p> <p>Прилози и прилошке одредбе за време.</p> <p>Фреквентне временске конструкције (<i>на следующей неделе, в следующую среду</i>)</p> <p>(Интер)културни садржаји: правила учтивости у складу са степеном формалности и ситуацијом; традиција и обичаји.</p>
<p>ИСКАЗИВАЊЕ ЖЕЉА,</p>	<p><i>Что с тобой? Как ты себя чувствуешь? У меня сильный насморк и голова очень болит. И температура повышена. У тебя, наверное, грипп. Тебе нужно лекарство. Выздоровливай быстро!</i></p>

<p>ИНТЕРЕСОВАЊА, ПОТРЕБА, ОСЕТА И ОСЕЋАЊА</p>	<p><i>Почему Володя сердится на меня?</i> <i>Желаю тебе счастья и успехов! Удачи тебе!</i> <i>Ой, я очень волнуюсь! Я так переживаю за тебя!</i> <i>Моя тётя приезжает завтра в Москву. Я так радуюсь!</i> <i>Это пирожное так вкусно пахнет. Можно я попробую?</i> <i>Так есть хочется! Я проголодался/ проголодалась. Хочу пить! Дайте мне, пожалуйста, стакан воды.</i> <i>Я так устал/а! Так спать хочется!</i> <i>Я очень интересуюсь историей. А я увлекаюсь пением.</i></p> <p>Безличне реченице. Глагол <i>хотеть</i>. Глагол <i>хотеться</i> (безлична употреба: <i>мне хочется</i>). Глагол <i>чувствовать себя</i>. Модалне конструкције (лично и безлично) <i>с нужно и должен</i> Заповедни начин. Упитни искази без упитне речи. Интонација. Глаголи <i>интересоваться, увлекаться чем</i>. (Интер)културни садржаји: мимика и гестикулација; интересовања, хоби, забава, разонода, спорт и рекреација.</p>
<p>ИСКАЗИВАЊЕ ПРОСТОРНИХ ОДНОСА И УПУТСТАВА ЗА ОРИЈЕНТАЦИЈУ У ПРОСТОРУ</p>	<p><i>Простите, вы не скажете, где находится ближайшая остановка автобуса? Да, конечно. Идите прямо до конца улицы. За углом – остановка.</i> <i>Извините, остановка одиннадцатого автобуса напротив?</i> <i>Мы гуляли весь день по набережной.</i> <i>У моих родителей дача в горах.</i> <i>Национальный музей находится в центре города.</i> <i>Дети весь день бегали по парку.</i> <i>Подожди, пожалуйста, за дверью.</i> <i>Первым человеком в космосе был Юрий Гагарин.</i> <i>Сибирь находится в центральных и восточных районах России.</i> <i>Гора Златар находится на западе Сербии. Ущелье Джердап находится в восточной Сербии. На юге Россия граничит с Китаем и Монголией.</i></p> <p>Предлошко-падежне конструкције за изражавање места и правца (за <i>дверью, в космосе, на юге, в центре...</i>). Прилози за место и правац. Глаголи кретања. Префиксални глаголи кретања.</p>

	<p>(Интер)културни садржаји: јавни простор; типичан изглед места; географске карактеристике наше земље и земаља говорног подручја циљног језика; идиоматска/метафоричка употреба предлошких израза.</p>
<p>ИЗРИЦАЊЕ ДОЗВОЛА, ЗАБРАНА, ПРАВИЛА ПОНАШАЊА И ОБАВЕЗА</p>	<p><i>По газонам ходить нельзя!</i> <i>Можно сесть рядом с вами? Можно, конечно. Нет, нельзя, к сожалению. Можно воспользоваться твоим мобильником, пожалуйста?</i> <i>Вы должны отключить свои мобильники на уроке.</i> <i>Мы должны носить школьную форму.</i> <i>Он не может прийти, потому что у него много работы.</i> <i>Осторожно! Двери закрываются!</i> <i>Животных кормить запрещено!</i> <i>Курить запрещено!</i> Заповедни начин. Безличне модалне реченице с предикативима <i>можно, нельзя, надо, нужно.</i> Модална конструкција с речима <i>должен/должна/должны.</i> Управни и неуправни говор. (Интер)културни садржаји: понашање у кући, школи и на јавним местима; значење знакова и симбола.</p>
<p>ИЗРАЖАВАЊЕ ПРИПАДАЊА И ПОСЕДОВАЊА</p>	<p><i>Это родители моего друга Саши.</i> <i>Чьи это очки? Мои или его?</i> <i>У неё нет чемодана, потеряла.</i> <i>Это твой пенал? Нет, не мой.</i> Питања с присвојном упитном заменицом <i>Чей.</i> Конструкције за изражавање посесивности. Општа и посебна негација. Присвојне заменице. Упитни искази без упитне речи. Интонација. (Интер)културни садржаји: однос према својој и туђој имовини.</p>
<p>ИЗРАЖАВАЊЕ ДОПАДАЊА И НЕДОПАДАЊА</p>	<p><i>Когда у меня есть свободное время, я хожу/ езжу...</i> <i>Мне нравится смотреть в интернете фильмы, слушать музыку. Вчера я скачал/ скачала из интернета новую песню ДДТ.</i> <i>Мне нравятся зимние виды спорта. Люблю кататься на санках. Не люблю кататься на лыжах.</i> <i>Мой любимый спорт – теннис. Мне интересно смотреть теннис.</i> <i>Мне не очень нравится новый сериал.</i> <i>Я занимаюсь баскетболом. У меня тренировки каждый день.</i></p>

	<p>Глаголи <i>заниматься, интересоваться (чем)</i>.</p> <p>Безлична употреба глагола <i>нравиться</i>.</p> <p>(Интер)културни садржаји: уметност, књижевност за младе, стрип, музика, филм, спорт.</p>
ИЗРАЖАВАЊЕ МИШЉЕЊА	<p><i>Я думаю, что в школах нужны мобильники. На уроке их можно использовать. Что ты думаешь на эту тему?</i></p> <p><i>Пожалуйста, расскажи мне об этой книге. Тебе нравится книга?</i></p> <p><i>Как тебе кажется, кто выиграет? Что ты думаешь по этому поводу?</i></p> <p><i>Да, я согласен/согласна. Нет, мы не согласны.</i></p> <p><i>Кратки облици придева согласен.</i></p> <p><i>Безлична употреба глагола казаться. Мне кажется.</i></p> <p>(Интер)културни садржаји: поштовање основних норми учтивости у комуникацији са вршњацима и одраслима.</p>
ИЗРАЖАВАЊЕ КОЛИЧИНЕ, ДИМЕНЗИЈА И ЦЕНА	<p><i>Сколько жителей в Белграде? Почти два миллиона.</i></p> <p><i>Самое высокое здание в «Москва-Сити» – Башня Восток. Её высота – 348 метров.</i></p> <p><i>Моя мама работает на 16-ом этаже Башни Восток в «Москва-Сити».</i></p> <p><i>Самая длинная река в России – Лена (4.400 километров).</i></p> <p><i>Сколько весит яблоко? 200 грамм.</i></p> <p><i>Сколько весят эти яблоки? Три с половиной килограмма.</i></p> <p><i>У тебя было много домашнего задания?</i></p> <p><i>Это дорого!</i></p> <p><i>У нас больше/ меньше предметов в этом году.</i></p> <p><i>Я получил пятёрку по биологии.</i></p> <p>Основни бројеви преко 1.000.</p> <p>Употреба бројних именица <i>тысяча, миллион, половина</i>.</p> <p>Употреба прилога за количину <i>много, мало, несколько</i> уз генитив множине именица.</p> <p>Редни бројеви преко 10.</p> <p>Питања са <i>Сколько</i>.</p> <p>(Интер)културни садржаји: друштвено окружење; валуте циљних култура; метрички и неметрички систем мерних јединица.</p>

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

I. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Програм наставе и учења оријентисан на исходе наставнику даје већу слободу у креирању и осмишљавању наставе и учења. Улога наставника је да контекстуализује програм према потребама конкретног одељења имајући у виду састав одељења и карактеристике ученика, техничке услове, наставна средства и медије којима школа располаже, уџбенике и друге наставне материјале, као и ресурсе и могућности локалне средине у којој се школа налази. Полазећи од датих исхода, комуникативних функција и препоручених језичких активности, наставник креира свој годишњи (глобални) план рада на основу кога ће касније развити оперативне планове. Исходи су дефинисани за крај разреда и усмеравају наставника да их операционализује на нивоу једне или више наставних јединица имајући у виду ниво постигнућа ученика. Исходи се разликују, тако да се неки могу лакше и брже остварити, док је за већину исхода потребно више времена, различитих активности и начина рада. У фази планирања наставе и учења веома је важно имати у виду да је уџбеник наставно средство које не одређује садржаје предмета и зато се садржајима у уџбенику приступа селективно и у складу са предвиђеним исходима. С обзиром на то да уџбеник није једини извор знања, наставник треба да упуту ученике на друге изворе информисања и стицања знања и вештина.

II. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Комуникативна настава **језик** сматра средством комуникације. Стога је и програм усмерен ка исходима који указују на то шта је ученик у комуникацији у стању да разуме и продукује. Табеларни приказ наставника постепено води од исхода преко комуникативне функције као области до **препоручених језичких активности и садржаја** у комуникативним функцијама које у настави оспособљавају ученика да комуницира и користи језик у свакодневном животу, у приватном, јавном или образовном домену. Примена овог приступа у настави страних језика заснива се на настојањима да се доследно спроводе и примењују следећи ставови:

- циљни језик употребљава се у учионици у добро осмишљеним контекстима од интереса за ученике, у пријатној и опуштеној атмосфери;
- говор наставника прилагођен је узрасту и знањима ученика;
- наставник треба да буде сигуран да је схваћено значење поруке укључујући њене културолошке, васпитне и социјализирајуће елементе;
- битно је значење језичке поруке;
- знања ученика мере се јасно одређеним **релативним** критеријумима тачности и зато узор није изворни говорник;
- с циљем да унапреди квалитет и обим језичког материјала, настава се заснива и на социјалној интеракцији; рад у учионици и ван ње спроводи се путем групног или индивидуалног решавања проблема, потрагом за информацијама из различитих извора (интернет, дечији часописи, проспекти и аудио материјал) као и решавањем мање или више сложених задатака у реалним и виртуелним условима са јасно одређеним контекстом, поступком и циљем;

- наставник упућује ученике у законитости усменог и писаног кода и њиховог међусобног односа;
 - сви граматички садржаји уводе се индуктивном методом кроз разноврсне контекстуализоване примере у складу са нивоом, а без детаљних граматичких објашњења, осим, уколико ученици на њима не инсистирају, а њихово познавање се вреднује и оцењује на основу употребе у одговарајућем комуникативном контексту.
- Комуникативно-интерактивни приступ у настави страних језика укључује и следеће категорије:
- усвајање језичког садржаја кроз циљано и осмишљено учествовање у друштвеном чину;
 - поимање наставног програма као динамичне, заједнички припремљене и прилагођене листе задатака и активности;
 - наставник треба да омогући приступ и прихватање нових идеја;
 - ученици се посматрају као одговорни, креативни, активни учесници у друштвеном чину;
 - ученици представљају извор активности и морају бити праћени употребом додатних аутентичних материјала;
 - учионица је простор који је могуће прилагођавати потребама наставе из дана у дан;
 - рад на пројекту као задатку који остварује корелацију са другим предметима и подстиче ученике на студиозни и истраживачки рад;
 - за увођење новог лексичког материјала користе се познате граматичке структуре и обрнуто.

Технике/активности

Током часа се препоручује динамично смењивање техника/активности које не би требало да трају дуже од 15 минута. Слушање и реаговање на команде наставника на страном језику или са аудио записа (слушај, пиши, повежи, одреди али и активности у вези са радом у учионици: цртај, сеци, боји, отвори/затвори свеску, итд.).

Рад у паровима, малим и великим групама (мини-дијалози, игра по улогама, симулације итд.).

Мануелне активности (израда панона, презентација, зидних новина, постера и сл.).

Вежбе слушања (према упутствима наставника или са аудио-записа повезати појмове, додати делове слике, допунити информације, селектовати тачне и нетачне исказе, утврдити хронологију и сл.).

Игре примерене узрасту

Класирање и упоређивање (по количини, облику, боји, годишњим добима, волим/не волим, компарације...).

Решавање „проблем-ситуација” у разреду, тј. договори и мини-пројекти.

„Превођење” исказа у гест и геста у исказ.

Повезивање звучног материјала са илустрацијом и текстом, повезивање наслова са текстом или, пак, именовање наслова.

Заједничко прављење илустрованих и писаних материјала (планирање различитих активности, извештај/дневник са путовања, рекламни плакат, програм приредбе или неке друге манифестације).

Разумевање писаног језика:

- уочавање дистинктивних обележја која указују на граматичке специфичности (род, број, глаголско време, лице...);
- одговарање на једноставнија питања у вези са текстом, тачно/нетачно, вишеструки избор;
- извршавање прочитаних упутстава и наредби;
- ређање чињеница логичким или хронолошким редоследом.

Писмено изражавање:

- проналажење недостајуће речи (употпуњавање низа, проналажење „уљеза”, осмосмерке, укрштене речи, и слично);
- повезивање краћег текста и реченица са сликама/илустрацијама;
- попуњавање формулара (пријава за курс, налепнице нпр. за пртљаг);
- писање честитки и разгледница;
- писање краћих текстова.

Увођење дечије књижевности и транспоноване у друге медије: игру, песму, драмски израз, ликовни израз.

Предвиђена је израда два писмена задатка у току школске године.

СТРАТЕГИЈЕ ЗА УНАПРЕЂИВАЊЕ И УВЕЖБАВАЊЕ ЈЕЗИЧКИХ ВЕШТИНА

С обзиром на то да се исходи остварују преко активности језичке комуникације, важно је да се оне у настави страних језика перманентно и истовремено увежбавају. Само тако ученици могу да стекну језичке компетенције које су у складу са задатим циљем.

Стога је важно развијати стратегије за унапређивање и увежбавање језичких вештина.

Слушање

Разумевање говора је језичка активност декодирања дословног и имплицитног значења усменог текста; поред способности да разазнаје фонолошке и лексичке јединице и смисаоне целине на језику који учи, да би успешно остварио разумевање ученик треба да поседује и следеће компетенције:

- дискурзивну (о врстама и карактеристикама текстова и канала преношења порука),
- референцијалну (о темама о којима је реч) и
- социокултурну (у вези са комуникативним ситуацијама, различитим начинима формулисања одређених говорних функција и др.).

Тежина задатака у вези са разумевањем говора зависи од више чинилаца:

- од личних особина и способности онога ко слуша, укључујући и његов капацитет когнитивне обраде,
- од његове мотивације и разлога због којих слуша дати усмени текст,
- од особина онога ко говори,
- од намера с којима говори,
- од контекста и околности – повољних и неповољних – у којима се слушање и разумевање остварују,

– од карактеристика и врсте текста који се слуша, итд.

Прогресија (од лакшег ка тежем, од простијег ка сложенијем) за ову језичку активност у оквиру програма предвиђена је, стога, на више равни. Посебно су релевантне следеће:

– присуство/одсуство визуелних елемената (на пример, лакшим за разумевање сматрају се они усмени текстови који су праћени визуелним елементима због обиља контекстуалних информација које се аутоматски уписују у дуготрајну меморију, остављајући пажњи могућност да се усредсреди на друге појединости);

– дужина усменог текста;

– брзина говора;

– јасност изговора и евентуална одступања од стандардног говора;

– познавање теме;

– могућност/немогућност поновног слушања и друго.

Читање

Читање или разумевање писаног текста спада у тзв. визуелне рецептивне језичке вештине. Том приликом читалац прима и обрађује тј. декодира писани текст једног или више аутора и проналази његово значење. Током читања неопходно је узети у обзир одређене факторе који утичу на процес читања, а то су карактеристике читалаца, њихови интереси и мотивација као и намере, карактеристике текста који се чита, стратегије које читаоци користе, као и захтеви ситуације у којој се чита.

На основу намере читаоца разликујемо следеће врсте читања:

– читање ради усмеравања;

– читање ради информисаности;

– читање ради праћења упутстава;

– читање ради задовољства.

Током читања разликујемо и ниво степена разумевања, тако да читамо да бисмо разумели:

– глобалну информацију;

– посебну информацију,

– потпуну информацију;

– скривено значење одређене поруке.

Писање

Писана продукција подразумева способност ученика да у писаном облику опише догађаје, осећања и реакције, пренесе поруке и изрази ставове, као и да резимира садржај различитих порука (из медија, књижевних и уметничких текстова итд.), води белешке, сачини презентације и слично.

Тежина задатака у вези са писаном продукцијом зависи од следећих чинилаца: познавања лексики и нивоа комуникативне компетенције, капацитета когнитивне обраде, мотивације, способности преношења поруке у кохерентне и повезане целине текста.

Прогресија означава процес који подразумева усвајање стратегија и језичких структура од лакшег ка тежем и од простијег ка сложенијем. Сваки виши језички ниво подразумева циклично понављање претходно усвојених елемената, уз надоградњу која садржи сложеније језичке структуре, лексику и комуникативне способности. За ову језичку активност у оквиру програма предвиђена је прогресија на више равни. Посебно су релевантне следеће:

- теме (ученикова свакодневница и окружење, лично интересовање, актуелни догађаји и разни аспекти из друштвено-културног контекста, као и теме у вези са различитим наставним предметима);
- текстуалне врсте и дужина текста (формални и неформални текстови, резимирање, личне белешке);
- лексика и комуникативне функције (способност ученика да оствари различите функционалне аспекте као што су описивање људи и догађаја у различитим временским контекстима, да изрази претпоставке, сумњу, захвалност и слично у приватном, јавном и образовном домену);
- степен самосталности ученика (од вођеног/усмераваног писања, у коме се ученицима олакшава писање конкретним задацима и упутствима, до самосталног писања).

Говор

Говор као продуктивна вештина посматра се са два аспекта, и то у зависности од тога да ли је у функцији *монолошког излагања*, при чему говорник саопштава, обавештава, презентује или држи предавање једној или више особа, или је у функцији *интеракције*, када се размењују информације између два или више саговорника са одређеним циљем, поштујући принцип сарадње током дијалога.

Активности монолошке говорне продукције су:

- јавно обраћање (саопштења, давање упутстава и информација);
- излагање пред публиком (предавања, презентације, репортаже, извештавање и коментари о неким догађајима и сл.)

Ове активности се могу реализовати на различите начине и то:

- читањем писаног текста пред публиком;
- спонтаним излагањем или излагањем уз помоћ визуелне подршке у виду табела, дијаграма, цртежа и др.
- реализацијом увежбане улоге или певањем.

Интеракција подразумева сталну примену и смењивање рецептивних и продуктивних стратегија, као и когнитивних и дискурзивних стратегија (узимање и давање речи, договарање, усаглашавање, предлагање решења, резимирање, ублажавање или заобилажење неспоразума или посредовање у неспоразуму) које су у функцији што успешнијег остваривања интеракције. Интеракција се може реализовати кроз низ активности, на пример:

- размену информација,
- спонтану конверзацију,
- неформалну или формалну дискусију, дебату,
- интервју или преговарање, заједничко планирање и сарадњу.

Социокултурна компетенција и медијација

Социокултурна компетенција и медијација представљају скуп теоријских знања (компетенција) која се примењују у низу језичких активности у два основна језичка медијума (писаном и усменом) и уз примену свих других језичких активности (разумевање говора, говор и интеракција, писање и разумевање писаног текста). Дакле, представљају веома сложене категорије које су присутне у свим аспектима наставног процеса и процеса учења.

Социокултурна компетенција представља скуп знања о свету уопште, као и о сличностима и разликама између културних и комуникативних модела сопствене говорне заједнице и заједнице/заједница чији језик учи. Та знања се, у зависности од нивоа општих језичких компетенција, крећу од познавања основних комуникативних принципа у свакодневној комуникацији (основни функционални стилови и регистри), до познавања карактеристика различитих домена језичке употребе (приватни, јавни и образовни), паралингвистичких елемената, и елемената културе/култура заједница чији језик учи. Наведена знања потребна су за компетентну, успешну комуникацију у конкретним комуникативним активностима на циљном језику.

Посебан аспект социокултурне компетенције представља *интеркултурна компетенција*, која подразумева развој свести о другом и другачијем, познавање и разумевање сличности и разлика између светова, односно говорних заједница, у којима се ученик креће. Интеркултурна компетенција такође подразумева и развијање толеранције и позитивног става према индивидуалним и колективним карактеристикама говорника других језика, припадника других култура које се у мањој или већој мери разликују од његове сопствене, то јест, развој интеркултурне личности, кроз јачање свести о вредности различитих култура и развијање способности за интегрисање интеркултурних искустава у сопствени културни модел понашања и веровања.

Медијација представља активност у оквиру које ученик не изражава сопствено мишљење, већ функционише као посредник између особа које нису у стању да се директно споразумевају. Медијација може бити усмена и писана, и укључује сажимање и резимирање текста и превођење. Превођење се у овом програму третира као посебна језичка активност која никако не треба да се користи као техника за усвајање било ког аспекта циљног језика предвиђеног комуникативном наставом. Превођење подразумева развој знања и вештина коришћења помоћних средстава (речника, приручника, информационих технологија, итд.) и способност изналажења структуралних и језичких еквивалената између језика са кога се преводи и језика на који се преводи.

Упутство за тумачење граматичких садржаја

Настава граматике, с наставом и усвајањем лексике и других аспеката страног језика, представља један од предуслова овладавања страним језиком. Усвајање граматике подразумева формирање граматичких појмова и граматичке структуре говора код ученика, изучавање граматичких појава, формирање навика и умења у области граматичке анализе и примене граматичких знања, као прилог изграђивању и унапређивању културе говора.

ГраMATичке појаве треба посматрати са функционалног аспекта (функционални приступ). У процесу наставе страног језика у што већој мери треба укључивати оне граматичке категорије које су типичне и неопходне за свакодневни говор и комуникацију, и то кроз разноврсне моделе, применом основних правила и њиховим комбиновањем. Треба тежити томе да се граматика усваја и рецептивно и продуктивно, кроз све видове говорних активности (слушање, читање, говор и писање, као и превођење), на свим нивоима учења страног језика, према јасно утврђеним циљевима, стандардима и исходима наставе страних језика.

ГраMATичке категорије су разврстане у складу са Европским референтним оквиром за живе језике за сваки језички ниво који подразумева прогресију језичких структура према комуникативним циљевима: од простијег ка сложенијем и од рецептивног ка продуктивном. Сваки виши језички ниво подразумева граматичке садржаје претходних језичких нивоа. Цикличним понављањем претходно усвојених елемената надограђују се сложеније граматичке структуре. Наставник има слободу да издвоји граматичке структуре које ће циклично понављати у складу са постигнућима ученика, као и потребама наставног контекста.

Главни циљ наставе страног језика јесте развијање комуникативне компетенције на одређеном језичком нивоу, у складу са статусом језика и годином учења. С тим у вези, уз одређене граматичке категорије стоји напомена да се усвајају рецептивно, док се друге усвајају продуктивно.

III. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Рад сваког наставника састоји се од планирања, остваривања и праћења и вредновања. Важно је да наставник континуирано прати и вреднује не само постигнућа ученика, процес наставе и учења, већ и сопствени рад како би перманентно унапређивао наставни процес.

Процес праћења остварености исхода почиње проценом нивоа знања ученика на почетку школске године како би наставници могли да планирају наставни процес и процес праћења и вредновања ученичких постигнућа и напредовања. Тај процес се реализује формативним и сумативним вредновањем. Док се код формативног оцењивања током године прате постигнућа ученика различитим инструментима (дијагностички тестови, самоевалуација, језички портфолио, пројектни задаци и др.), сумативним оцењивањем (писмени задаци, завршни тестови, тестови језичког нивоа) прецизније се процењује оствареност исхода или стандарда на крају одређеног временског периода (крај полугодишта, године, циклуса образовања). Формативно вредновање није само праћење ученичких постигнућа, већ и праћење начина рада и средство које омогућава наставнику да у току наставног процеса мења и унапређује

процес рада. Током оцењивања и вредновања ученичких постигнућа треба водити рачуна да се начини на које се оно спроводи не разликује од уобичајених активности на часу јер се и оцењивање и вредновање сматрају саставним делом процеса наставе и учења, а не изолованим активностима које стварају стрес код ученика и не дају праву слику њихових постигнућа. Оцењивањем и вредновањем треба да се обезбеди напредовање ученика у остваривању исхода, као и квалитет и ефикасност наставе. Сврха оцењивања треба да буде и јачање мотивације за напредовањем код ученика, а не истицање њихових грешака. Елементи који се вреднују су разноврсни и треба да допринесу свеопштој слици о напредовању ученика, јачању њихових комуникативних компетенција, развоју вештина и способности неопходних за даљи рад и образовање. То се постиже оцењивањем различитих елемената као што су језичке вештине (читање, слушање, говор и писање), усвојеност лексичких садржаја и језичких структура, примена правописа, ангажованост и залагање у раду на часу и ван њега, примена социolingвистичких норми. Приликом оцењивања и вредновања неопходно је да начини провере и оцењивања буду познати ученицима односно усаглашени са техникама, типологијом вежби и врстама активности које су примењиване на редовним часовима, као и начинима на који се вреднују постигнућа. Таква правила и организација процеса вредновања и оцењивања омогућавају позитивну и здраву атмосферу у наставном процесу, као и квалитетне међусобне односе и комуникацију на релацији ученик – наставник, као и ученик – ученик, а уједно помажу ученику да разуме важност и смисленост вредновања и подстичу га на преузимање одговорности за властито планирање и унапређивање процеса учења.

ПРЕДМЕТ: ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА

РАЗРЕД: ОСМИ

ФОНД ЧАСОВА: 68

Редни Број теме	Назив теме	Кључни појмови садржаја	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Предметни исходи	Стандарди	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко ометодичко упутство)	Начин провере остварености исхода
1	Животно и радно окружење	- Увод у електротехнику, рачунарство и мехатронику. - Електрична инсталација-опасност и мере заштите. - Примена електричних апарата и уређаја у домаћинству, штедња		- процени значај електротехнике, рачунарства и мехатронике у животном и радном окружењу; - анализира опасности од неправилног коришћења		Предмет Техника и технологија намењен је развоју основних техничких компетенциј а ученика ради његовог оспособљава ња за живот	У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се процес и продукти учења. У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање,

		<p>енергије и енергетска ефикасност. - Професије (занимања) у области електротехнике и мехатронике.</p>		<p>електричних апарата и уређаја и познаје поступке пружања прве помоћи; - образложи важност енергетске ефикасности електричних уређаја у домаћинству; - повеже професије (занимања) у области електротехнике и мехатронике са сопственим интересовањима; - упореди карактеристике електричних и хибридних саобраћајних средстава са конвенционалним ; - разуме значај електричних и електронских</p>		<p>и рад у свету који се технички и технолошки брзо мења. Један од најважнијих задатака је да код ученика развија свест о томе да примена стечених знања и вештина у реалном окружењу подразумева стално стручно усавшавање и целоживотно учење, као и да је развијање предузимљивости један од важних предуслова личног и</p>	<p>самоиницијативност, креативност и др). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је да наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу. На тај начин ученици ће бити подстакнути да промишљају о квалитету свог рада и начинима како га унапредити. Оцењивање тако постаје инструмент за напредовање у</p>
--	--	--	--	---	--	--	---

				уређаја у саобраћајним средствима; - користи доступне телекомуникационе уређаје и сервисе;		професионалног развоја.	учењу. На основу резултата праћења и вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес учења и бирати погодне стратегије учења.
2	Саобраћај	- Саобраћајна средства на електропогон – врсте и карактеристике. Хибридна возила. -Електрични и електронски уређаји у саобраћајним средствима. -Основи телекомуникација.		- класификује компоненте ИКТ уређаја према намени; - процени значај управљања процесима и уређајима помоћу ИКТ; - црта електричне шеме правилно користећи симболе;			
3	Техничка и дигитална писменост	- Основне компоненте ИКТ уређаја. - Управљање процесима и стварима на даљину помоћу ИКТ. - Основни симболи у електротехници. - Рачунарски софтвери за симулацију рада електричних кола.		- користи софтвере за симулацију рада електричних кола; - састави електромеханички модел и управља њиме			

		- Израда и управљање електромеханичким моделом.		помоћу интерфејса; - објасни систем производње, трансформације и преноса електричне енергије; - анализира значај коришћења обновљивих извора електричне енергије; - разликује елементе кућне електричне инсталације; - повеже електрично и/или електронско коло према задатој шеми; - користи мултиметар; - анализира карактеристике електричних машина и повезује их са њиховом употребом;			
4	Ресурси и производња	- Електроенергетски систем. - Производња, трансформација и пренос електричне енергије. - Обновљиви извори електричне енергије. - Електроинсталациони материјал и прибор. - Кућне електричне инсталације. - Састављање електричних кола - Коришћење фазног испитивача и мерење електричних величина мултиметром. - Електричне машине. - Електротехнички апарати и уређаји у домаћинству. - Основни електронике. - Рециклажа					

		електронских компоненти.		<ul style="list-style-type: none"> - класификује електронске компоненте на основу намене; - аргументује значај рециклаже електронских компоненти; 			
5	Конструкторско моделовање	<ul style="list-style-type: none"> - Моделовање електричних машина и уређаја. - Огледи са електропанелима. - Коришћење интерфејса за управљање помоћу рачунара. - Израда једноставног школског робота сопствене конструкције или из конструкторског комплета. <p>Рад на пројекту:</p> <ul style="list-style-type: none"> - израда производа/модела; - управљање моделом; - представљање производа/модела. 		<ul style="list-style-type: none"> - самостално/тимск и истражује и осмишљава пројекат; - креира документацију, развије и представи бизнис план производа; - састави производ према осмишљеном решењу; - састави и управља једноставним школским роботом или мехатроничким моделом; - представи решење готовог производа/модела; 			

				- процењује свој рад и рад других и предлаже унапређење реализованог пројекта.			
--	--	--	--	--	--	--	--

ПРЕДМЕТ: ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО

РАЗРЕД: ОСМИ

ФОНД ЧАСОВА: 34

Редни Број теме	Назив теме	Кључни појмови садржаја	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Предметни исходи	Стандарди	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичкометодичко упутство)	Начин провере остварености исхода
1	ИКТ	- Радно окружење програма за табеларне прорачуне. - Креирање радне табеле и унос података (нумерички,		- унесе и мења податке у табели; - разликује типове података у		На часовима треба комбиновати различите методе и облике рада, што доприноси већој рационализацији	У процесу вредновања потребно је континуирано пратити рад

	<p>текстуални, датум, време....).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Формуле и функције. - Примена формула за израчунавање статистика. - Сортирање и филтрирање података. - Груписање података и израчунавање статистика по групама. - Визуелизација података – израда графикона. - Форматирање табеле (вредности и ћелија) и припрема за штампу. - Рачунарство у облаку – дељене табеле (нивои приступа, измене и коментари). 		<p>ћелијама табеле;</p> <ul style="list-style-type: none"> - сортира и филтрира податке по задатом критеријуму; - користи формуле за израчунавање статистика; - представи визуелно податке на одговарајући начин; - примени основне функције форматирања табеле, сачува је у пдф формату и одштампа; - приступи дељеном документу, коментарише и врши измене унутар дељеног документа; - разуме на које све начине 		<p>наставног процеса, подстиче интелектуалну активност ученика и наставу чини интересантнијом и ефикаснијом. Избор метода и облика рада зависи од наставних садржаја које треба реализовати на часу и предвиђених исхода, али и од специфичности одређеног одељења и индивидуалних карактеристика ученика.</p>	<p>ученика. У настави оријентисан ој на достизање исхода вреднују се и процес и продукти учења. Требало би и вредновање више усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања, а мање ка тестовима знања.</p> <p>Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, се може обавити са групом тако</p>
--	---	--	--	--	--	---

				<p>делимо личне податке приликом коришћења интернета;</p> <p>- разуме потенцијалне ризике дељења личних података путем интернета, поготову личних података деце;</p> <p>- разуме везу између ризика на интернету и кршења права;</p> <p>- објасни појам „отворени подаци”;</p> <p>- успостави везу између отварања података и стварања услова за развој иновација и привредних грана за које су доступни</p>			<p>да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање)</p> <p>.</p> <p>Препоручује се да наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу, ученици се уче да размишљају о квалитету свог рада и о томе шта</p>
--	--	--	--	--	--	--	--

				<p>отворени подаци; - унесе серију (низ) података; - изврши једноставне анализе низа података (израчуна збир, просек, проценте, ...); - графички представи низове података (у облику линијског, стубичастог или секторског дијаграма); - унесе табеларне податке или их прочита из локалних датотека и сними их; - изврши основне анализе и обраде табеларних података (по</p>			<p>треба да предузму да би свој рад унапредили . Оцењивање тако постаје инструмент за напредовање у учењу. На основу резултата праћења и вредновања , заједно са ученицима треба планирати процес учења и бирати погодне стратегије учења.</p> <p>Препоручује се и оцењивање базирано на практичним радовима и вежбањима.</p>
--	--	--	--	---	--	--	--

				<p>врстама и по колонама, сортирање, филтрирање, ...);</p> <ul style="list-style-type: none"> - изврши анализе које укључују статистике по групама; - сарађује са осталим члановима групе у свим фазама пројектног задатка; - сараднички осмисли и спроведе фазе пројектног задатка; - самовреднује своју улогу у оквиру пројектног задатка/тима; - креира рачунарске програме који доприносе решавању 			<p>Квизове, тестове знања и слично користити првенствено за увежбавање и утврђивање појмова и чињеничних знања, а мање за формирање коначних оцена. Креирање таквих инструмената за утврђивање градива, кад год је могуће, препустити самим ученицима, чиме се постиже вишеструки ефекат на</p>
--	--	--	--	---	--	--	---

				<p>пројектног задатка; - поставља резултат свог рада на Интернет ради дељења са другима уз помоћ наставника; - вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен.</p>			<p>усвајање знања и вештина. Препоручено је комбиновање различитих начина оцењивања да би се сагледале слабе и јаке стране сваког свог ученика. Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију у која помаже да разуме грешке и побољша свој резултат и учење.</p>
2	Дигитална писменост	<ul style="list-style-type: none"> - Заштита личних података. - Права детета у дигиталном добу - Отворени подаци. 					

							Потребно је да наставник резултате вредновања постигнућа својих ученика континуирано анализира и користи тако да промени део своје наставне праксе. Када је промени, потребно је да прикупи нове податке да би могао да види колико су те промене ефикасне.
--	--	--	--	--	--	--	---

3	Рачунарство	<ul style="list-style-type: none"> - Програмски језици и окружења погодни за анализу и обраду података (Јупутер, Оцтаве, Р, ...). - Унос података у једнодимензионе низове. - Једноставне анализе низова података помоћу библиотечких функција (сабирање, просек, минимум, максимум, сортирање, филтрирање). - Графичко представљање низова података. - Унос и представљање табеларно записаних података. - Анализе табеларно записаних података (нпр. просек сваке колоне, минимум сваке врсте, ...). - Обраде табеларно записаних података (сортирање, филтрирање, ...). - Груписање података и одређивање 					
---	-------------	--	--	--	--	--	--

	<p>статистика за сваку групу.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Онлајн упитник (креирање – типови питања, дељење – нивои приступа и безбедност). - Онлајн упитник (прикупљање и обрада података, визуализација). - Отворени подаци. - Инфографик. - Управљање дигиталним уређајима (програмирање уређаја). - Фазе пројектног задатка од израде плана до представљања решења. - Израда пројектног задатка у корелацији са другим предметима. - Вредновање резултата пројектног задатка. 					
--	---	--	--	--	--	--

4	Пројектни задаци	<ul style="list-style-type: none"> - Онлајн упитник (креирање – типови питања, дељење – нивои приступа и безбедност). - Онлајн упитник (прикупљање и обрада података, визуализација). - Отворени подаци. - Инфографик. - Управљање дигиталним уређајима (програмирање уређаја). - Фазе пројектног задатка од израде плана до представљања решења. - Израда пројектног задатка у корелацији са другим предметима. - Вредновање резултата пројектног задака. 					
---	------------------	--	--	--	--	--	--

СРПСКИ ЈЕЗИК-ДОПУНСКА НАСТАВА

СРПСКИ ЈЕЗИК-ДОДАТНИ РАД

Садржаји	Активности ученика	Активности наставника	Циљеви и задаци садржаја програма
Садржаји програма	Активности ученика	Активности наставника	Циљеви и задаци садржаја програма
<p>Књижевност</p> <p>Књижевност</p>	<p>стране наставника;</p> <p>-поставља питања;</p> <p>-решава задатке из епике;</p> <p>наставника, препоручену литературу;</p> <p>-успоставља везе из епике, лирске и драмске задатке;</p> <p>-успоставља везе књижевне теорије и појмове;</p>	<p>-прати рад ученика;</p> <p>-подстиче и мотивише ученике;</p> <p>-појашњава ученицима захтеве задатака;</p> <p>- даје потребна објашњења;</p> <p>- упућује на доступну литературу;</p> <p>- осмишљава истраживачке задатке;</p> <p>- прати реализацију и даје коментар;</p> <p>- одговара на питања;</p>	<p>-разликује књижевни род на основу датог примера;</p> <p>-уочава основне мотиве, фабулу, песничке слике, самостално изражава;</p> <p>-преpoznaje основне врсте језика и језичке облике;</p> <p>-даје коментар на свој рад и на радове ученика;</p> <p>-успоставља основне књижевнотеоријске појмове (врсте прозе, два стопа и стилистичке фигуре);</p>
			<p>-разликује просте и сложене појмове личне и неличне глаголске облике;</p>
<p>Језик</p> <p>Језик</p>	<p>- прати наставникова појашњења;</p> <p>-поставља питања;</p> <p>-поставља питања;</p> <p>- прати инструкције од стране наставника;</p> <p>-решава задатке;</p> <p>- решава тестове са примерима из ових области;</p> <p>- уочава у тексту тражене граматичке моделе;</p> <p>- самостално проналази примере у задатом тексту;</p>	<p>- проналази једноставније примере за вежбу;</p> <p>-подстиче и охрабрује ученика у раду и напредовању;</p> <p>граматичку грађу;</p> <p>- прати рад и напредовање ученика;</p> <p>-проналази адекватне примере за анализу;</p> <p>-осмишљава и креира задатке за самостално вежбање;</p> <p>-подстиче ученике на самостално креирање примера;</p>	<p>-разликује једноставније и сложене облике речи;</p> <p>-разликује променљиве и непроменљиве врсте речи;</p> <p>-уочава врсте речи и зависне шланове синтагме у једноставним реченицама;</p> <p>-преpoznaje врсте субјекта, предиката и објекта;</p> <p>-уочава врсте речи у сложеним реченицама;</p> <p>-уочава врсте речи у сложеним реченицама;</p> <p>-преpoznaje врсте глаголски предикат;</p> <p>-преpoznaje врсте предиката односно могућности реченица, као и врсте напредних односа и врсте врста савијених реченица;</p> <p>-уочава врсте врста савијених реченица у једноставним реченицама;</p> <p>-применом тражене јединице у једноставним реченицама;</p> <p>-преpoznaje основне појмове у вези са</p>
<p>Језичка култура</p>	<p>- поставља питања;</p> <p>- решава задатке;</p> <p>-прати инструкције наставника.</p>	<p>-појашњава захтеве задатака;</p> <p>- проналази пригодне краће текстове за рад и вежбу;</p> <p>- прати и подстиче рад и напредовање ученика.</p>	<p>- преpoznaje стилски и сугестивни опис;</p> <p>-уочава стилски припадност и функцију у тексту;</p> <p>- тумачи да одабране текстове таблицама и графиком;</p> <p>-допуњује текстове кратким саопштењима</p> <p>променљивих речи;</p> <p>- проналази тражене податке у краћем тексту.</p>

<p>Језичка култура</p>	<p>-решава понуђене задатке; -поставља питања; -прати инструкције наставника.</p>	<p>-подстиче и усмерава рад ученика; -проналази примере у тексту за језичку анализу; - саставља и осмишљава примере за вежбање; - даје појашњења и образлаже ученичке радове.</p>	<p>-разликује књижевноуметнички и публицистички стил; -саставља логички смислене текстове; -уме да искаже аргументовано мишљење; -прави, чита и тумачи податке представљене легендом, табелом, графиконом, мапом ума и слично.</p>
-------------------------------	---	---	--

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК-ДОПУНСКИ РАД

Допунска настава: планирани број ученика 5 - 15

Планирани број часова 12 – 18

Циљ допунске наставе: Усвајање језичких структура које ученици нису усвојили редовном наставом. Помоћ у савладавању наставних садржаја.

ЕНГЛЕСКИ ЈЕЗИК-ДОДАТНИ РАД

Додатна настава: планирани број ученика 5

Планирани број часова 12 -18

Циљ додатне наставе: Ученици проширују знање стечено на редвним часовима и кроз додатна интелектуално захтевнија вежбања и задатке одржавају константну мотивацију и жељу за учењем.

МАТЕМАТИКА-ДОПУНСКИ РАД

Циљеви допунске наставе су: Допунска настава се организује за ученике који спорије усвајају знања или су били одсутни са часова и за оне који желе да утврде своје знање, са циљем разумевања, препознавања, отклањања нејасноћа и бржег и квалитетнијег усвајања знања, умења и вештина из наставног градива.

Активности ученика на часовима допунске наставе су усмерене на остваривање следећих исхода

НАСТАВНА ТЕМА	НАЧИНИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ИСХОДИ Ученик уме да:
РЕАЛНИ БРОЈЕВИ Операције у скупу реалних бројева	-фронтални -индивидуални -рад у пару -групни	-израчуна степен реалног броја и квадратни корен потпуног квадрата и примени одговарајућа својства операција; -одреди бројевну вредност једноставнијег израза са реалним бројевима;
ПИТАГОРИНА ТЕОРЕМА Питагорина теорема и примена	-фронтални -индивидуални -групни	-одреди непознату страну правоуглог троугла користећи Питагорину теорему, -примени питагорину теорему на правоугаоник, квадрат и троугао -примени Питагорину теорему у реалним ситуацијама
РАЦИОНАЛНИ АЛГЕБАРСКИ ИЗРАЗИ Степени и операције са степенима Полиноми и операције са њима	-фронтални -индивидуални -рад у пару -групни	- израчуна степен датог броја, зна основне операције са степенима. ; -сабира, одузима и множи мономе; -врши операције са степенима -сабира и одузима полиноме, уме да помножи два бинома и да квадрира бином;
МНОГОУГАО	-фронтални -индивидуални -рад у пару -мултимедијална настава	– примени својства страница, углова и дијагонала многоугла; – израчуна површину многоугла користећи обрасце или разложиву једнакост; – конструише ортоцентар и тежиште троугла;
КРУГ	-фронтални	– примени својства централног и периферијског угла у кругу;

Круг и делови круга, Обим и површина круга и његових делова	-индивидуални -рад у пару -групни -мултимедијална настава	– израчуна обим и површину круга и његових делова; – преслика дати геометријски објекат ротацијом;
ОБРАДА ПОДАТАКА	-фронтални -индивидуални -рад у пару	– одређује средњу вредност, медијану и мод.

МАТЕМАТИКА-ДОДАТНА НАСТАВА

Циљеви додатног рада:Додатни рад се организује за ученике који показују веће интересовање и жељу за новим сазнањима која превазилазе оквире предвиђене планом и програмом, са циљем повезивања и примене научеог у свакодневном животу.

НАСТАВНА ТЕМА	НАЧИНИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	СТАНДАРДИ
		Ученик уме да :
РЕАЛНИ БРОЈЕВИ Ирационални бројеви (одабрани задаци)	-фронтални -индивидуални -рад у пару -групни	3.2.2. користи особине степена и <u>квadratног корена</u> ;
ПИТАГОРИНА ТЕОРЕМА Примена Питагорине теореме на геометријске фигуре Конструктивни задаци- троугла и паралелограма	-фронтални -индивидуални -групни -мултимедијална настава -припрема за тематске надеље	3.3.2. користи основна својства троугла, четвороугла, паралелограма и трапеза, рачуна њихове обиме и површине на основу елемената који нису обавезно непосредно дати у формулацији задатка; 3.4.2. процењује и заокружује дате податке и рачуна са таквим приближним вредностима;

РАЦИОНАЛНИ АЛГЕБАРСКИ ИЗРАЗИ Полиноми- растављање на чиниоце Квадрат бинома и тринома	-фронтални -индивидуални -рад у пару -групни	3.2.2. користи особине степена и квадратног корена; 3.2.3. зна и примењује формуле за разлику квадрата и квадрат бинома; -увежбано трансформише алгебарске изразе, своди их на најједноставнији облик;
МНОГОУГАО Правилни многоуглови	-фронтални -индивидуални -рад у пару -мултимедијална настава	-
ЗАВИСНЕ ВЕЛИЧИНЕ И ЊИХОВО ГРАФИЧКО ПРИКАЗИВАЊЕ	-фронтални -индивидуални -рад у пару -мултимедијална настава -припрема за тематске недеље	3.5.1. уме да одреди положај (координате) тачака које задовољавају сложеније услове; 3.5.2. тумачи дијаграме и табеле; 3.5.4. примени процентни рачун у сложенијим ситуацијама; 3.2.4. разликује директно и обрнуто пропорционалне величине и то изражава одговарајућим записом;
КРУГ проблемски задаци	-фронтални -индивидуални -рад у пару -групни -мултимедијална настава -припрема за угледни час -припрема за тематске недеље	3.3.3. уме да одреди централни и периферијски угао, рачуна површину кружног исечка, дужину кружног лука; 3.4.1. по потреби претвара јединице мере, рачунајући са њима;
Комбинаторни задаци	-фронтални -индивидуални -рад у пару	

ФИЗИКА-ДОПУНСКИ РАД

Циљ *допунске наставе* је да ученик, уз додатну помоћ наставника, стекне минимум основних знања из садржаја које предвиђа програм наставе и учења у седмом разреду.

Оријентациони број часова допунске наставе по темама:

Редни број и назив наставне теме	Укупан број часова за наставну тему	Време реализације
1. Сила и кретање	3	септембар, октобар, новембар
2. Кретање тело под дејством силе теже. Силе трења	2	децембар, јануар
3. Равнотежа тела	2	фебруар, март
4. Механички рад и енергија. Снага	3	април, мај
5. Топлотне појаве	1	мај, јун

Дати број часова допунске наставе је оријентациони и зависи од потреба ученика и може варирати.

Активности ученика на часовима допунске наставе су умерене на остваривање следећих исхода:

Наставна тема	Исходи <i>Ученик/ученица ће бити у стању да:</i>
Сила и кретање	<ul style="list-style-type: none">• разликује кретање према облику путање;• разликује кретања према промени брзине;• разликује убрзано од успореног кретања;• препозна ознаке физичких величина (време, пређени пут, маса, брзина, сила, убрзање);• изрази физичке величине (време, пређени пут, маса, брзина, сила, убрзање) у одговарајућим мерним јединицама;• препозна мерила и мерне уређаје за мерење дужине, времена, масе, силе.

<p>Кретање тело под дејством силе теже. Силе трења</p>	<ul style="list-style-type: none"> • препозна ознаке физичких величина (време, пређени пут, брзина, сила, гравитационо убрзање); • изрази физичке величине (време, пређени пут, брзина, сила, гравитационо убрзање) у одговарајућим мерним јединицама; • препозна мерила и мерне уређаје за мерење дужине, времена, силе; • одреди вредност најмањег подеока мерног инструмента; • мери тежину тела; • препозна деловање гравитационе силе, силе трења и силе отпора средине; • демонстрирање утицаја трења и отпора средине на кретање тела.
<p>Равнотежа тела</p>	<ul style="list-style-type: none"> • зна да је сила узрок промене стања тела (мировања и кретања); • препозна деловање гравитационе силе; • препозна деловање силе потиска у течности; • одреди вредност најмањег подеока мерног инструмента; • мери тежину тела.
<p>Механички рад и енергија. Снага</p>	<ul style="list-style-type: none"> • препозна ознаке физичких величина (пређени пут, сила, маса, рад, енергија, снага); • изрази физичке величине (пређени пут, сила, маса, рад, енергија, снага) у одговарајућим мерним јединицама
<p>Топлотне појаве</p>	<ul style="list-style-type: none"> • препозна мерни инструмент за мерење температуре; • процени вредности најмањег подеока код мерног инструмента; • изражавање температуру у одговарајућим мерним јединицама; • мери температуру

Активности ученика на часовима допунске наставе су умерене на остваривање следећих стандарда основног нивоа. *Додатни рад* обухвата садржаје који се надовезују на програм редовне наставе, али се односе на сложеније физичке појаве или на појаве за које су ученици показали посебан интерес. Додатни рад обухвата припрему за такмичење и/или активности у складу са утврђеним интересовањима ученика.

Оријентациони број часова додатног рада по темама:

Редни број и назив наставне теме	Укупан број часова за наставну тему	Време реализације
1. Сила и кретање	3	септембар, октобар, новембар
2. Кретање тело под дејством силе теже. Силе трења	2	децембар, јануар
3. Равнотежа тела	2	фебруар, март
4. Механички рад и енергија. Снага	3	април, мај
5. Топлотне појаве	1	мај, јун

ХЕМИЈА - додатна настава

Додатни рад се организује за ученике који показују веће интересовање и жељу за новим сазнањима која превазилазе оквире предвиђене планом и програмом, са циљем повезивања и примене наученог.

НАСТАВНА ТЕМА	НАЧИНИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	ИСХОДИ		Напредни
		основни	средњи	
ХЕМИЈСКА ЛАБОРАТОРИЈА				Ученик
АТОМИ И ХЕМИЈСКИ ЕЛЕМЕНТИ	-фронтални -индивидуални -мултимедијална настава			Ученик повезује практична примена супстанци са њиховим својствима
МОЛЕКУЛИ ЕЛЕМЕНАТА И ЈЕДИЊЕЊА, ЈОНИ И ЈОНСКА ЈЕДИЊЕЊА	-фронтални -индивидуални			Ученик прави разлику између чистих супстанци (елемената и једињења) и смеша на основу врста честица које их изграђују -схвата да својства супстанци зависе од врсте честица које их изграђују

				-одређује број елементарних честица код атома , молекула и јона
ХОМОГЕНЕ И ХЕТЕРОГЕНЕ СМЕШЕ	-фронтални -индивидуални -рад у пару -групни -мултимедијална настава			Ученик -на основу својстава састојака смеше зна да изабере и изведе одговарајући поступак за њихово раздвајање -зна да растворљивост супстанце зависи од природе супстанце и растварача(зна која супстанца је поларна , а која неполарна) -уме сам да препозна питање/проблем које се може експериментално истражити, постави хипотезу, планира и изведе експеримент за тестирање хипотезе и сма донесе релевантан закључак на основу резултата добијених у експерименталном раду
ХЕМИЈСКЕ РЕАКЦИЈЕ И ХЕМИЈСКЕ ЈЕДНАЧИНЕ	-фронтални -индивидуални -мултимедијална настава			Ученик -самостално саставља хемијску једначину
ИЗРАЧУНАВАЊА У ХЕМИЈИ				Ученик -одређује вишак супстанце применом Закона о оджању масе и Закона сталних масених односа -разуме и примењује стехиометријска израчунавања
ВОДОНИК И КИСЕОНИК И ЊИХОВА ЈЕДИЊЕЊА. СОЛИ				Ученик -зна да су физичка и хемијска својства неметала одређена структуром њихових атома/молекула -зна хемијска својства оксида (реакције са водом)

ОСТАЛИ ОБЛИЦИ ОБРАЗОВНО-ВАСПИТНОГ РАДА
ПРОГРАМ РАДА ОДЕЉЕЊСКОГ СТАРЕШИНЕ - седми разред

Време реализације	Активности/теме	Начин реализације	Носиоци реализације
Септембар	1. Упознавање ученика са распоредом часова и календаром образовно-васпитног рада 2. Избор представника Одељенске заједнице 3. Избор ученика за Ђачки парламент 4. Разговор о односима у одељењу	-разговор -дискусија -евиденција у дневнику	-одељенски старешина -ученици -родитељи
Октобар	5. Професионална орјентација 6. Превенција насиља и дискриминације (радионица) 7. Разговор са ученицима којима је потребна подршка 8. Праћење постигнућа ученика у одељењу и разговор о дисциплини 9. Сређивање педагошке документације	-разговор -дискусија -радионица -евиденција у дневнику	-одељенски старешина -ученици -родитељи
Новембар	10. Дан замене улога 11. Анализа успеха на крају првог класификационог периода и израда планова подршке за ученике који имају 3 и више негативних оцена 12. Професионална орјентација 13. Превенција насиља и дискриминације	-разговор -дискусија -евиденција у дневнику	-одељенски старешина -ученици -родитељи
Децембар	14. Праћење постигнућа ученика у одељењу и разговор о дисциплини 15. Разговор о толеранцији и њеном значају 16. Разговор о односима у одељењу 17. Превенција насиља и дискриминације	-разговор -дискусија -радионица	-одељенски старешина -ученици -родитељи

Јануар	18. Превенција болести зависности 19. Обележавање Дана Светог Саве 20. Анализа успеха и дисциплине на полугодишту	-разговор -дискусија -евиденција у дневнику	-одељенски старешина -ученици -родитељи
Фебруар	21. Професионална орјентација 22. Превенција болести зависности	-разговор -дискусија -евиденција у дневнику	-одељенски старешина -ученици -родитељи -Завод за ЈЗ
Март	23. Репродуктивно здравље (стручни сарадници) 24. Разговор о дисциплини у одељењу 25. Вршњачка едукација 26. Пубертет	-разговор -дискусија -радионица	-одељенски старешина -ученици -родитељи
Април	27. Болести зависности и вршњачко насиље 28. Професионална орјентација 29. Анализа успеха и дисциплине на крају трећег класификационог периода 30. Организовање извођења екскурзије	-разговор -дискусија -радионица	-одељенски старешина -ученици -родитељи
Мај	31. Професионална орјентација 32. Анализа успеха ученика на такмичењима 33. Праћење постигнућа и дисциплине ученика у одељењу 34. Здрави стилови живота	-разговор -дискусија -радионица	-одељенски старешина -ученици -родитељи -патронажна служба Дома здравља
Јун	35. Анализа успеха на крају школске године 36. Сређивање педагошке документације	-разговор -дискусија -радионица	-одељенски старешина -ученици -родитељи

4. ДОПУНА ШКОЛСКОГ ПРОГРАМА ЗА 8. РАЗРЕД, ПОЧЕВ ОД ШКОЛСКЕ 2020/2021. ГОДИНЕ

Брише се Школски програм предмета Техничко и информатичко образовање, а уместо њега се додаје Програм наставе и учења Технике и технологије (дат у тексту испод).

ПРЕДМЕТ: ТЕХНИКА И ТЕХНОЛОГИЈА

РАЗРЕД: ОСМИ

ФОНД ЧАСОВА: 68

Редни Број теме	Назив теме	Кључни појмови садржаја	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Предметни исходи	Стандарди	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичко ометодичко упутство)	Начин провере остварености исхода
1	Животно и радно окружење	- Увод у електротехнику, рачунарство и мехатронику.		- процени значај електротехнике, рачунарства и мехатронике у животном и		Предмет Техника и технологија намењен је развоју основних	У настави оријентисаној на достизање исхода вреднују се процес и продукти учења.

		<p>- Електрична инсталација-опасност и мере заштите.</p> <p>- Примена електричних апарата и уређаја у домаћинству, штедња енергије и енергетска ефикасност.</p> <p>- Професије (занимања) у области електротехнике и мехатронике.</p>		<p>радном окружењу;</p> <p>- анализира опасности од неправилног коришћења електричних апарата и уређаја и познаје поступке пружања прве помоћи;</p> <p>- образложи важност енергетске ефикасности електричних уређаја у домаћинству;</p> <p>- повеже професије (занимања) у области електротехнике и мехатронике са сопственим интересовањима;</p> <p>- упореди карактеристике електричних и хибридних саобраћајних</p>		<p>техничких компетенциј а ученика ради његовог оспособљавања за живот и рад у свету који се технички и технолошки брзо мења. Један од најважнијих задатака је да код ученика развија свест о томе да примена стечених знања и вештина у реалном окружењу подразумева стално стручно усавршавање и целоживотно учење, као и да је развијање</p>	<p>У процесу оцењивања потребно је узети у обзир све активности ученика (уредност, систематичност, залагање, самоиницијативност, креативност и др). Вредновање активности, нарочито ако је тимски рад у питању, потребно је обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање). Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је да наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу. На тај начин ученици ће бити подстакнути да</p>
--	--	---	--	---	--	---	--

				<p>средстава са конвенционалним ;</p> <ul style="list-style-type: none"> - разуме значај електричних и електронских уређаја у саобраћајним средствима; - користи доступне телекомуникационе уређаје и сервисе; - класификује компоненте ИКТ уређаја према намени; - процени значај управљања процесима и уређајима помоћу ИКТ; - црта електричне шеме правилно користећи симболе; - користи софтвере за симулацију рада електричних кола; 		<p>предузимљивости један од важних предуслова личног и професионалног развоја.</p>	<p>промишљају о квалитету свог рада и начинима како га унапредити. Оцењивање тако постаје инструмент за напредовање у учењу. На основу резултата праћења и вредновања, заједно са ученицима треба планирати процес учења и бирати погодне стратегије учења.</p>
2	Саобраћај	<p>- Саобраћајна средства на електропогон – врсте и карактеристике. Хибридна возила.</p> <p>-Електрични и електронски уређаји у саобраћајним средствима.</p> <p>-Основи телекомуникација.</p>					
3	Техничка и дигитална писменост	<p>- Основне компоненте ИКТ уређаја.</p> <p>- Управљање процесима и стварима на даљину помоћу ИКТ.</p>					

		<ul style="list-style-type: none"> - Основни симболи у електротехници. - Рачунарски софтвери за симулацију рада електричних кола. - Израда и управљање електромеханичким моделом. 		<ul style="list-style-type: none"> - састави електромеханичк и модел и управља њиме помоћу интерфејса; - објасни систем производње, трансформације и преноса електричне енергије; - анализира значај коришћења обновљивих извора електричне енергије; - разликује елементе кућне електричне инсталације; - повеже електрично и/или електронско коло према задатој шеми; - користи мултиметар; - анализира карактеристике 			
4	Ресурси и производња	<ul style="list-style-type: none"> - Електроенергетски систем. - Производња, трансформација и пренос електричне енергије. - Обновљиви извори електричне енергије. - Електроинсталациони материјал и прибор. - Кућне електричне инсталације. - Састављање електричних кола - Коришћење фазног испитивача и мерење електричних величина мултиметром. - Електричне машине. - Електротехнички апарати и уређаји у домаћинству. 		<ul style="list-style-type: none"> - састави електромеханичк и модел и управља њиме помоћу интерфејса; - објасни систем производње, трансформације и преноса електричне енергије; - анализира значај коришћења обновљивих извора електричне енергије; - разликује елементе кућне електричне инсталације; - повеже електрично и/или електронско коло према задатој шеми; - користи мултиметар; - анализира карактеристике 			

		<ul style="list-style-type: none"> - Основни електронике. - Рециклажа електронских компоненти. 		<ul style="list-style-type: none"> електричних машина и повезује их са њиховом употребом; - класификује електронске компоненте на основу намене; - аргументује значај рециклаже електронских компоненти; - самостално/тимск и истражује и осмишљава пројекат; - креира документацију, развије и представи бизнис план производа; - састави производ према осмишљеном решењу; - састави и управља једноставним школским роботом или 			
5	Конструкторско моделовање	<ul style="list-style-type: none"> - Моделовање електричних машина и уређаја. - Огледи са електропанелима. - Коришћење интерфејса за управљање помоћу рачунара. - Израда једноставног школског робота сопствене конструкције или из конструкторског комплета. <p>Рад на пројекту:</p> <ul style="list-style-type: none"> - израда производа/модела; - управљање моделом; - представљање производа/модела. 					

				<p>мехатроничким моделом; - представи решење готовог производа/модела; ; - процењује свој рад и рад других и предлаже унапређење реализованог пројекта.</p>			
--	--	--	--	--	--	--	--

ПРЕДМЕТ: ИНФОРМАТИКА И РАЧУНАРСТВО

РАЗРЕД: ОСМИ

ФОНД ЧАСОВА: 34

Редни Број теме	Назив теме	Кључни појмови садржаја	Компетенције Опште међупредметне компетенције	Предметни исходи	Стандарди	Начини и поступци остваривања програма (Дидактичкометодичко упутство)	Начин провере остварености исхода
-----------------	------------	-------------------------	---	------------------	-----------	---	-----------------------------------

1	ИКТ	<ul style="list-style-type: none"> - Радно окружење програма за табеларне прорачуне. - Креирање радне табеле и унос података (нумерички, текстуални, датум, време....). - Формуле и функције. - Примена формула за израчунавање статистика. - Сортирање и филтрирање података. - Груписање података и израчунавање статистика по групама. - Визуелизација података – израда графикона. - Форматирање табеле (вредности и ћелија) и припрема за штампу. - Рачунарство у облаку – дељене табеле (нивои приступа, измене и коментари). 		<ul style="list-style-type: none"> - унесе и мења податке у табели; - разликује типове података у ћелијама табеле; - сортира и филтрира податке по задатом критеријуму; - користи формуле за израчунавање статистика; - представи визуелно податке на одговарајући начин; - примени основне функције форматирања табеле, сачува је у пдф формату и одштампа; - приступи дељеном документу, 		<p>На часовима треба комбиновати различите методе и облике рада, што доприноси већој рационализацији наставног процеса, подстиче интелектуалну активност ученика и наставу чини интересантнијом и ефикаснијом. Избор метода и облика рада зависи од наставних садржаја које треба реализовати на часу и предвиђених исхода, али и од специфичности одређеног одељења и индивидуалних карактеристика ученика.</p>	<p>У процесу вредновања потребно је континуирано пратити рад ученика. У настави оријентисан ој на достизање исхода вреднују се и процес и продукти учења. Требало би и вредновање више усмерити ка праћењу и вредновању практичних радова и вежбања, а мање ка тестовима знања.</p> <p>Вредновање активности, нарочито</p>
---	-----	--	--	---	--	--	--

				<p>коментарише и врши измене унутар дељеног документа;</p> <ul style="list-style-type: none"> - разуме на које све начине делимо личне податке приликом коришћења интернета; - разуме потенцијалне ризике дељења личних података путем интернета, поготову личних података деце; - разуме везу између ризика на интернету и кршења права; - објасни појам „отворени подаци”; - успостави везу између отварања података и стварања услова за 			<p>ако је тимски рад у питању, се може обавити са групом тако да се од сваког члана тражи мишљење о сопственом раду и о раду сваког члана понаособ (тзв. вршњачко оцењивање)</p> <p>Препоручује се да наставник са ученицима договори показатеље на основу којих сви могу да прате напредак у учењу, ученици се</p>
--	--	--	--	--	--	--	---

				<p>развој иновација и привредних грана за које су доступни отворени подаци;</p> <ul style="list-style-type: none"> - унесе серију (низ) података; - изврши једноставне анализе низа података (израчуна збир, просек, проценте, ...); - графички представи низове података (у облику линијског, стубичастог или секторског дијаграма); - унесе табеларне податке или их учита из локалних датотека и снимим их; 			<p>уче да размишљају о квалитету свог рада и о томе шта треба да предузму да би свој рад унапредили .</p> <p>Оцењивање тако постаје инструмент за напредовање у учењу. На основу резултата праћења и вредновања , заједно са ученицима треба планирати процес учења и бирати погодне стратегије учења.</p>
--	--	--	--	--	--	--	--

				<ul style="list-style-type: none"> - изврши основне анализе и обраде табеларних података (по врстама и по колонама, сортирање, филтрирање, ...); - изврши анализе које укључују статистике по групама; - сарађује са осталим члановима групе у свим фазама пројектног задатка; - сараднички осмисли и спроведе фазе пројектног задатка; - самовреднује своју улогу у оквиру пројектног задатка/тима; 			<p>Препоручује се и оцењивање базирано на практичним радовима и вежбањима. Квизове, тестове знања и слично користити првенствено за увежбавање и утврђивање појмова и чињеничних знања, а мање за формирање коначних оцена. Креирање таквих инструмената за утврђивање градива, кад год је могуће, препустити</p>
--	--	--	--	---	--	--	---

				<ul style="list-style-type: none"> - креира рачунарске програме који доприносе решавању пројектног задатка; - поставља резултат свог рада на Интернет ради дељења са другима уз помоћ наставника; - вреднује своју улогу у групи при изради пројектног задатка и активности за које је био задужен. 			самим ученицима, чиме се постиже вишеструки ефекат на усвајање знања и вештина. Препоручено је комбиновање различитих начина оцењивања да би се сагледале слабе и јаке стране сваког свог ученика. Приликом сваког вредновања постигнућа потребно је ученику дати повратну информацију у која помаже да
2	Дигитална писменост	<ul style="list-style-type: none"> - Заштита личних података. - Права детета у дигиталном добу - Отворени подаци. 					

							разуме грешке и побољша свој резултат и учење. Потребно је да наставник резултате вредновања постигнућа својих ученика континуира но анализира и користи тако да промени део своје наставне праксе. Када је промени, потребно је да прикупи нове податке да би могао да види колико су
--	--	--	--	--	--	--	--

							те промене ефикасне.
3	Рачунарство	<ul style="list-style-type: none"> - Програмски језици и окружења погодни за анализу и обраду података (Јупутер, Оцтаве, Р, ...). - Унос података у једнодимензионе низове. - Једноставне анализе низова података помоћу библиотечких функција (сабирање, просек, минимум, максимум, сортирање, филтрирање). - Графичко представљање низова података. - Унос и представљање табеларно записаних података. - Анализе табеларно записаних података (нпр. просек сваке 					

		<p>колоне, минимум сваке врсте, ...).</p> <ul style="list-style-type: none"> - Обраде табеларно записаних података (сортирање, филтрирање, ...). - Груписање података и одређивање статистика за сваку групу. - Онлајн упитник (креирање – типови питања, дељење – нивои приступа и безбедност). - Онлајн упитник (прикупљање и обрада података, визуализација). - Отворени подаци. - Инфографик. - Управљање дигиталним уређајима (програмирање уређаја). - Фазе пројектног задатка од израде плана до представљања решења. - Израда пројектног задатка у корелацији са другим предметима. 					
--	--	--	--	--	--	--	--

		- Вредновање резултата пројектног задака.					
4	Пројектни задаци	<ul style="list-style-type: none"> - Онлајн упитник (креирање – типови питања, дељење – нивои приступа и безбедност). - Онлајн упитник (прикупљање и обрада података, визуализација). - Отворени подаци. - Инфографик. - Управљање дигиталним уређајима (програмирање уређаја). - Фазе пројектног задатка од израде плана до представљања решења. - Израда пројектног задатка у корелацији са другим предметима. - Вредновање резултата пројектног задака. 					

ПРЕДМЕТ: ФИЗИЧКО И ЗДРАВСТВЕНО ВАСПИТАЊЕ

РАЗРЕД: ОСМИ

ФОНД ЧАСОВА: 102

<i>Редни Број теме</i>	<i>Назив теме</i>	<i>Кључни појмови садржаја</i>	<i>Компетенције</i> <i>Опште међупредметне компетенције</i>	<i>Предметни исходи</i>	<i>Стандарди</i>	<i>Начини и поступци остваривања програма</i> <i>(Дидактичкометодичко упутство)</i>	<i>Начин провере остварености исхода</i>
1.	Атлетика	Истрајно трчање Спринтерско трчање. Штафетно трчање Скок удаљ. Бацања кугле. Скок увис (леђна техника). Бацање „вортекс-а“. Четворобој	-Компетенција за целоживотно учење . -Комуникација -Сарадња -Одговорно учешће у демократском друштву. -Одговоран однос према здрављу. -Одговоран однос према околини.	- примени атлетске дисциплине у складу са правилима; - развија своје физичке способности применом вежбања из атлетике; - одржава равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела	1.3.3. 1.1.7. 1.1.5. 1.1.9.	Методе моторичког учења (комплексна) и помоћне методе (вербална и метода демонстрације) Фронтални, групни и појединачни рад.	Тест (норма) Практичне вежбе

			-Естетичка компетенција.				
2.	Спортска гимнастика	<p>Вежбе и комбинације вежби карактеристичних за поједине справе:</p> <p>Тло</p> <p>Прескок</p> <p>Трамполина</p> <p>Вратило</p> <p>Двовисински разбој</p> <p>Паралелни разбој</p> <p>Кругови</p> <p>Коњ са хватаљкама</p> <p>Греда</p> <p>Проширени садржаји:</p> <p>На тлу и справама сложеније вежбе и комбинације вежби</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење .</p> <p>-Комуникација</p> <p>-Сарадња</p> <p>-Одговорно учешће у демократском друштву.</p> <p>-Одговоран однос према здрављу.</p> <p>-Одговоран однос према околини.</p> <p>-Естетичка компетенција</p>	<p>-Одржава стабилну и динамичку равнотежу у различитим кретањима, изводи ротације тела.</p> <p>-Користи елементе гимнастике у свакодневним животним ситуацијама.</p> <p>- примени вежбања из гимнастике за развој физичких способности</p>	<p>1.1.11.</p> <p>1.3.11.</p> <p>2.1.11.</p> <p>2.3.11.</p> <p>1.1.13.</p> <p>1.3.13.</p>	<p>Методе моторичког учења (комплексна) и помоћне методе (вербална и метода демонстра-ције)</p> <p>Фронтални, групни и појединачни рад.</p>	<p>Практичне вежбе</p>

3.	Основе тимских и спортских игара	<p>Футсал: Елементи технике и тактике. Игра уз примену правила</p> <p>Рукомет: Елементи технике и тактике. Игра уз примену правила.</p> <p>Кошарка: Елементи технике и тактике. Игра уз примену правила.</p> <p>Одбојка: Елементи технике и тактике. Игра уз примену правила.</p> <p>Активност по избору</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење .</p> <p>-Комуникација -Сарадња</p> <p>-Одговорно учешће у демократском друштву.</p> <p>-Одговоран однос према здрављу.</p> <p>-Одговоран однос према околини.</p> <p>-Естетичка компетенција</p>	<p>-Упознаје правила спортске игре и придржава их се</p> <p>-Уважи различите спортове без обзира на лично интересовање</p> <p>-Повеже врсте вежби, игара и спорта са њиховим утицајем на здравље.</p> <p>-Вреднује лепоту покрета у физичком вежбању и спорту.</p> <p>- примени основна правила тимских и спортских игара;</p> <p>- користи усвојене елементе технике у спортским играма;</p> <p>- примени основне тактичке елемете;</p> <p>- учествује на унутар одељенским такмичењима</p>	<p>1.3.1. 2.1.1. 2.2.2. 2.3.1. 2.1.2. 2.1.1. 1.1.1 3.1.1</p>	<p>Методе моторичког учења (комплексна) и помоћне методе (вербална и метода демонстрације)</p> <p>Фронтални, групни и појединачни рад.</p>	<p>Практичне вежбе</p>
----	---	--	--	--	--	--	------------------------

4.	Плес и ритмика	<p>Вежбе са вијачом. Вежбе са обручем. Народно коло „Моравац“. Народно коло из краја у којем се школа налази. Енглески валцер.</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење .</p> <ul style="list-style-type: none"> -Комуникација -Сарадња -Одговорно учешће у демократском друштву. -Одговоран однос према здрављу. -Одговоран однос према околини. -Естетичка компетенција 	<ul style="list-style-type: none"> - изведе кретања у различитом ритму; - игра народно коло; - изведе основне кораке плеса из народне традиције других култура; - изведе вежбе и саставе уз музичку пратњу 	<p>1.1.21. 1.1.20. 1.3.20.</p>	<p>Методe моторичког учења (комплексна) и помоћне методе (вербална и метода демонстра-ције) Фронтални, групни и појединачни рад.</p>	<p>Практичне вежбе</p>
5.	Пливање и ватерполо	<p>Пливање Техника крауле, леђног краула и прсног пливања. Одржавање на води на разне начине и самопомоћ.</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење .</p> <ul style="list-style-type: none"> -Комуникација -Сарадња -Одговорно учешће у 	<p>плива техником краула и леђног краула и прсном техником;</p> <ul style="list-style-type: none"> - преплива најмање 50м; - процени своје способности и вештине у води; 	<p>1.1.23</p>	<p>Методe моторичког учења (комплексна) и помоћне методе (вербална и метода демонстра-ције) Фронтални, групни и појединачни рад.</p>	<p>Практичне вежбе</p>

		<p>Роњење у дужину 10-15м.</p> <p>Скокови на ноге и главу.</p> <p>Мешовито пливање.</p> <p>Игре у води.</p> <p>Помоћ другима у води</p> <p>Ватерполо</p> <p>Пливање са лоптом.</p> <p>Хватање и додавање.</p> <p>Основни елементи тактике и игра.</p>	<p>демократском друштву.</p> <p>-Одговоран однос према здрављу.</p> <p>-Одговоран однос према околини.</p> <p>-Естетичка компетенција</p>	<p>- скочи у воду на ноге и на главу;</p> <p>- рони у дужину у складу са својим могућностима</p>			
5.	Полигони	<p>Полигон у складу са реализованим моторичким садржајима.</p> <p>Полигон са препрекама</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење .</p> <p>-Комуникација</p> <p>-Сарадња</p> <p>-Одговорно учешће у демократском друштву.</p>	<p>Примени вежбања из гимнастике за развој моторичких способности</p>	1.1.11.	<p>Методe моторичког учења (комплексна) и помоћне методе (вербална и метода демонстра-ције)</p> <p>Фронтални, групни и појединачни рад.</p>	<p>Практичне вежбе</p>

			<p>-Одговоран однос према здрављу.</p> <p>-Одговоран однос према околина.</p> <p>-Естетичка компетенција</p>				
6.	Физичке способности	<p>Вежбе за развој снаге.</p> <p>Вежбе за развој покретљивости.</p> <p>Вежбе за развој аеробне издржљивости.</p> <p>Вежбе за развој брзине.</p> <p>Вежбе за развој координације.</p> <p>Примена националне батерије тестова за праћење физичког развоја и моторичких способности.</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење .</p> <p>-Комуникација</p> <p>-Сарадња</p> <p>-Одговорно учешће у демократском друштву.</p> <p>-Одговоран однос према здрављу.</p> <p>-Одговоран однос према околина.</p> <p>-Естетичка компетенција</p>	<p>- одабере и примени комплексе простих и општеприпремних вежби одговарајућег обима и интензитета у вежбању;</p> <p>- користи научене вежбе у спорту, рекреацији и другим ситуацијама;</p> <p>- упоређује и анализира сопствене резултате са тестирања са референтним вредностима;</p> <p>- примени усвојене технике кретања у игри, спорту и другим</p>	<p>ФВ.1.2.1</p> <p>ФВ.1.2.2</p> <p>ФВ.1.2.4</p>	<p>Методе моторичког учења (комплексна) и помоћне методе (вербална и метода демонстра-ције)</p> <p>Фронтални, групни и појединачни рад.</p>	<p>Практичне вежбе</p> <p>Тест</p>

				различитим ситуацијама;			
7.	Физичко вежбање и спорт	<p>Подела моторичких способности.</p> <p>Функција срчано-дисајног система.</p> <p>Основна правила и тактика спортских игара.</p> <p>Понашање на такмичењима и спортским манифестацијама.</p> <p>Чување и одржавање простора, справа и реквизита који се користе у вежбању.</p> <p>Превенција насиља у физичком васпитању и спорту.</p> <p>Решавање спорних ситуација.</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење .</p> <p>-Комуникација</p> <p>-Сарадња</p> <p>-Одговорно учешће у демократском друштву.</p> <p>-Одговоран однос према здрављу.</p> <p>-Одговоран однос према околини.</p> <p>-Естетичка компетенција</p>	<p>- примени усвојене моторичке вештине у ванредним ситуацијама;</p> <p>- вреднује лепоту покрета у физичком вежбању и спорту;</p> <p>- примени мере безбедности у вежбању у школи и ван ње</p> <p>- користи вежбе ради побољшања својих физичких способности;</p> <p>- примени и поштује правила игара у складу са етичким нормама;</p> <p>- примерено се понаша као учесник или</p>	<p>ФВ.1.2.1</p> <p>ФВ.1.2.2</p>	<p>Методе моторичког учења (комплексна) и помоћне методе (вербална и метода демонстра-ције)</p> <p>Фронтални, групни и појединачни рад.</p>	Тест

	<p>Коришћење писаних и електронских извора информација из области физчког васпитања и спорта.</p> <p>Вежбање у функцији сналажења у ванредним ситуацијама.</p> <p>Значај и улога физичког вежбања за професионална занимања у спорту, образовању, здравству, војсци, полицији и другим занимањима.</p> <p>Структура физичке културе (физичко васпитање, спорт и рекреација).</p>		<p>посматрач на такмичењима</p> <ul style="list-style-type: none"> - одговорно се односи према објектима, справама и реквизитима - прихвати победу и пораз; - процени вредност различитих спортова без обзира на лично интересовање - решава конфликте на друштвено прихватљив начин; - користи различите изворе информација за упознавање са разноврсним облицима физичких и спортско-рекреативних активности; 			
--	--	--	--	--	--	--

8.	<p><i>Здравствен о васпитање</i></p>	<p>Утицај различитих вежбања на кардио-респираторни систем, скелетно-мишићни и организам уопште.</p> <p>Здравствено-хигијенске мере пре и после вежбања.</p> <p>Значај правилне исхране.</p> <p>Енергетски напици и њихова штетност.</p> <p>Прва помоћ након површинских повреда, уганућа у прелома.</p> <p>Значај вежбања у природи.</p> <p>Чување околине при вежбању.</p> <p>Последице конзумирања дувана и алкохола и психоактивних супстанци</p>	<p>Компетенција за целоживотно учење .</p> <p>-Комуникација -Сарадња</p> <p>-Одговорно учешће у демократском друштву.</p> <p>-Одговоран однос према здрављу.</p> <p>-Одговоран однос према околини.</p> <p>-Естетичка компетенција</p>	<p>- вреднује утицај примењених вежби на организам</p> <p>- одреди ниво сопствене дневне физичке активности;</p> <p>- предвиди елиминише последице недовољне физичке активности;</p> <p>- подстиче породицу на редовно вежбање;</p> <p>- повеже врсте вежби, игара и спорта са њиховим утицајем на здравље;</p> <p>- планира дневни ритам рада, исхране и одмора у складу са својим потребама;</p> <p>- разликује здраве од нездравих облика исхране</p> <p>- правилно користи додатке исхрани;</p>	<p>. ФВ.1.2.1</p> <p>ФВ.1.2.2</p>	<p>Методe моторичког учења (комплексна) и помоћне методе (вербална и метода демонстра-ције)</p> <p>Фронтални, групни и појединачни рад.</p>	<p>Тест</p>
----	--	---	--	---	-----------------------------------	---	-------------

	<p>Правилно конзумирање додатака исхрани.</p> <p>Мере заштите репродуктивног здравља у процесу вежбања</p>		<ul style="list-style-type: none"> - примењује здравствено-хигијенске мере у вежбању; - правилно реагује и пружи основну прву помоћ приликом повреда; - чува животну средину током вежбања; - анализира штетне последице конзумирања дувана, алкохола, штетних енергетских напитака и психоактивних супстанци. 			

УПУТСТВО ЗА ДИДАКТИЧКО-МЕТОДИЧКО ОСТВАРИВАЊЕ ПРОГРАМА

Циљ и исходи предмета се остварују кроз јединство наставе Физичког и здравственог васпитања, ваннаставних и ваншколских активности у складу са програмом. Програм седмог разреда базиран је на континуитету усвојених знања, вештина, ставова и вредности из претходних разреда.

Настава Физичког и здравственог васпитања усмерена је према индивидуалним разликама ученика, које се узимају као критеријум у диференцираном приступу, па самим тим неопходно је упутити ученика или групу ученика, на олакшане или проширене садржаје у часовној, ваннаставној и ваншколској организацији рада.

Где је неопходно, програмске садржаје је потребно реализовати према полу.

Организациони облици рада

Концепција Физичког и здравственог васпитања заснива се на јединству наставних и ваннаставних организационих облика рада, као основне претпоставке за остваривање циља кроз достизање исхода и стандарда овог васпитно-образовног подручја.

- А. Часови физичког и здравственог васпитања.
- Б. Секције.
- В. Недеља школског спорта.
- Г. Активности у природи (кросеви, зимовање, летовање - камповање...).
- Д. Школска и ваншколска такмичења.
- Ђ. Корективно-педагошки рад.

НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

А. Часови физичког и здравственог васпитања

Наставне области:

1. Физичке способности

На свим часовима као и на другим организационим облицима рада, посебан акценат се ставља на:

- развијање физичких способности које се континуирано реализује у уводном и припремном делу часа путем вежби обликовања. Део главне фазе часа користи се за развој основних физичких способности узимајући у обзир утицај који наставна тема има на њихов развој. Методе и облике рада наставник бира у складу са потребама и могућностима ученика и материјално-техничким условима за рад;
- подстицање ученика на самостално вежбање;
- правилно држања тела.

Програм развоја физичких способности је саставни део годишњег плана рада наставника.

Праћење, вредновање и евидентирање физичких способности ученика спроводи се на основу Приручника за праћење физичког развоја и развоја моторичких способности ученика у настави физичког васпитања, (Завод за вредновање квалитета образовања и васпитања, 2016).

2. Моторичке вештине, спорт и спортске дисциплине

Усвајање моторичких знања, умења и навика, остварује се кроз примену основних и проширених програмских садржаја атлетике, гимнастике, спортских игара, плеса, ритмичке гимнастике, пливања и ватерпола, примењујући основне дидактичко- методичке приципе и методе рада неопходне за достизање постављених исхода.

Усвојена знања, умења и навика треба да омогуће ученицима њихову примену у спорту, рекреацији, свакодневним и специфичним ситуацијама.

СТИЦАЊЕ ЗНАЊА, УМЕЊА И НАВИКА ЈЕ КОНТИНУИРАНИ ПРОЦЕС ИНДИВИДУАЛНОГ НАПРЕДОВАЊА УЧЕНИКА У СКЛАДУ СА ЊИХОВИМ ПСИХОФИЗИЧКИМ СПОСОБНОСТИМА.

Ученицима који нису у стању да усвоје неке од садржаја, задају се вежбања слична али лакша од предвиђених или предвежбе.

Уколико ученик не достигне предвиђени исход, оставља се могућност да исти достигне у наредном периоду.

Усаваршавање неких моторичких задатака је континуирани процес без обзира на садржаје програма (техника ходања, трчања, примена научене игре итд.).

У раду са напреднијим ученицима реализују се проширени садржаји или садржаји из наредних разреда. Кроз процес реализације програма неопходно је пратити способности ученика за поједине спортове.

3. Физичка и здравствена култура

Достизањем исхода ове наставне области, ученици стичу знања, вештине, ставове и вредности о вежбању (основним појмовима о вежби, како се неко вежбање изводи и чему конкретна вежба и вежбање служи), физичком васпитању, спорту, рекреацији и здрављу.

Посебно планиране и осмишљене информације о вежбању и здрављу преносе се непосредно пре, током и након вежбања на часу.

Ова наставна област остварује се кроз све организационе облике рада у Физичком и здравственом васпитању уз практичан рад и обухвата: формирање правилног односа према физичком вежбању, здрављу и раду; развијање и неговање фер-плеја; препознавање негативних облика понашања у спорту и навијању; вредновање естетских вредности у физичком вежбању, рекреацији и спорту; развијање креативности у вежбању; очување животне средине, као и развијање и неговање здравствене културе ученика.

Поред наведеног у овој области потребно је радити на: неговању патриотских вредности (народне традиције и мултикултуралности); формирању правилног односа према различитостима, чувању материјалних добара, неговању друштвених вредности итд.

1. ПЛАНИРАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Дефинисани исходи су основни и незаобилазни елементи процеса планирања наставе и учења. Дефинисани као резултати учења на крају сваког разреда, током планирања рада потребно је одредити временску динамику у односу на бављење појединим исходима током школске године. Неопходно је посебну пажњу обратити на исходе које није могуће достићи током једног или више часова, већ је у ту сврху потребно реализовати различите активности током школске године.

Облици наставе

Предмет се реализује кроз следеће облике наставе:

- теоријска настава (до 5 часова);

- практична настава (97-102 часова).

Теоријска настава

Посебни теоријски часови могу се организовати само у оним ситуацијама када не постоје услови за реализацију наставе у просторима за вежбање или алтернативним објектима и као први час у полугодишту. На тим часовима детаљније се обрађују садржаји предвиђени темема Физичко вежбање и спорт и Здравствено васпитање уз могући практичан рад у складу са условима.

При планирању теоријских садржаја неопходно је узети у обзир: садржај програма, претходна искуства ученика, садржаје других предмета (корелацију - међупредметне компетенције).

Практична настава

Број часова по темама планира се на основу: процене сложености садржаја за ученике и услова за реализацију наставе. Наставне теме или поједини садржаји за које не постоје услови за реализацију могу бити замењени одговарајућим темама или садржајима програма за које постоје одговарајући услови. Оквирни број часова по темама:

1. Атлетика (12);

2. Гимнастика (12);

3. Основе тимских и спортских игара:

Одбојка (10)

Футсал (10)

Рукомет (10)

Кошарка (10)

Активност по избору ученика (12)

4. Ритмика и плес (6);

5. Пливање и ватерполо (10);

6. Полигони (5);

7. Тестирање и мерење (5).

Остваривање исхода из наставне теме Спортска гимнастика реализује се усвајањем основних и проширених садржаја.

Основни садржаји су они које је неопходно спровести у раду са ученицима узимајући у обзир способности ученика, материјално-техничке и просторне услове.

Проширени садржаји су они који се бирају и реализују у раду са ученицима (групама или појединцима), који су савладали обавезне садржаје, узимајући у обзир ниво достигнутог исхода, потребе ученика и услове за рад.

2. ОСТВАРИВАЊЕ НАСТАВЕ И УЧЕЊА

Физичке способности

При планирању кондиционог вежбања у главној фази часа, треба узети у обзир утицај наставне теме на физичке способности ученика и применити вежбе чији делови биомеханичке структуре одговарају основном задатку главне фазе часа и служе за обучавање и увежбавање (обраду и утврђивање) конкретног задатка. Методе вежбања које се примењују у настави су тренажне методе (континуирани, понављајући и интервални метод, кружни тренинг, и др.), прилагођене узрасним карактеристикама ученика. У раду са ученицима примењивати диференциране облике рада, доzirати вежбања у складу са њиховим могућностима и примењивати одговарајућу терминологију вежби. Време извођења вежби и број понављања задају се групама ученика или поједницима у складу са њиховим способностима, водећи рачуна о постизању што веће радне ефикасности и интензитета рада. Акцент се ставља на оне моторичке активности којима се најуспешније супротставља последицама хипокинезије.

Препоручени начини рада за развој физичких способности ученика.

1. Развој снаге:

- без и са реквизитима,
- на справама и уз помоћ справа.

2. Развој покретљивости:

- без и са реквизитима,
- уз коришћење справа,
- уз помоћ сувежбача.

3. Развој аеробне издржљивости:

- истрајно и интервално трчање,
- вежбање уз музику - аеробик,
- тимске и спортске игре,
- пешачење у дужини од 10 км (организовати у оквиру недеље школског спорта или активности у природи - излет);
- други модели вежбања.

4. Развој координације:

- извођење координационих вежби у различитом ритму и променљивим условима (кретање екстремитетима у више равни).

5. Развој брзине и експлозивне снаге:

- једноставне и сложене кретне структуре изводити максималним интензитетом из различитих почетних положаја, изазване различитим чулним надражајима (старт из различитих положаја итд.),
- штафетне игре,
- извођење вежби различитом максималном брзином (бацања, скокови, акробатика, шутирања, ударци кроз атлетику, гимнастику, тимске и спортске игре).

За ученике који из здравствених разлога изводе посебно одабране вежбе, потребно је обезбедити посебно место за вежбање, а за оне са којима се програм реализује по индивидуално образовном програму (ИОП-у), неопходно је обезбедити одговарајуће услове, узимајући у обзир њихове могућности.

Моторичке вештине, спортови и спортске дисциплине

1. Атлетика

Препорука је да се садржаји атлетике реализују у јесењем и пролећном периоду, у складу са условима.

Основни садржаји

- Усавршавање технике спринтерског трчања и ниског старта. Трчање деоница до 60 м. Техника штафетног трчања (4 x 60 м);
- Усавршавање технике истрајног трчања и високог старта;
- Скок удаљ техника „увинуће” и предвежбе за корачну технику;
- Скок увис леђном техником (предвежбе); за напредније ученике техника скока увис леђном техником;
- Бацања кугле 3 кг девојчице, 4 кг дечаци - бочна техника;
- Бацање „вортекс-а” у даљ;
- Четворобој - кроз унутародељенско такмичење применити четири дисциплине (пример: спринтерско трчање 60 м, бацање вортекса или кугле, скокови увис или удаљ, истрајно трчање 600 м ученице, 800 м ученици).

2. Спортска гимнастика

Препорука је да се садржаји реализују у оба полугодишта.

Основни садржаји

Ученици се деле у радне групе према полу, према нивоу усвојености вежби из претходних разреда и њиховим способностима. Са ученицима, који нису савладали поједине вежбе из програма до осмог разреда, раде се оне предвежбе и вежбе које ће им омогућити њихово усвајање. Задаци обухватају вежбе и комбинације вежби које ученици савладали у претходним разредима, без отежања (или са минималним отежањима), у складу са морфолошким карактеристикама и мотричким способностима ученика овог узраста. У раду са ученицима неопходно је поставити више радних места. Иницирати ученике да самостално креирају комбинације вежби и, уз помоћ наставника, организују чување и помагање. Промена радних места врши се након одређеног броја понављања. Група које није прошла неки задатак на часу, исти ће реализовати на следећем часу. Ученику који није у могућности да изведе одређене вежбе, дају се олакшани задаци. Ученике треба подстицати и помоћи им да организују полигоне који одговарају њиховим способностима и усвојености гимнастичких задатака.

Проширени садржаји

Могу се реализовати кроз часове на којима се реализују основни садржаји путем програма који је диференциран према способностима ученика - за напредне ученике (ИОП 3). Овакве моделе могуће је применити на све садржаје спортске гимнастике.

Тло (ученице и ученици):

Основни садржаји

- комбинација вежби научених током основне школе која садржи: вагу претклоном и заножењем; варијанте колута напред и колута назад; став на шакама – издржај, колут напред – уз помоћ; предмет странце упором („звезде”) у „бољу страну” и сп. предмет странце упором у „слабију страну”; за ученице додати вежбе из ритмике: плесни корак, скок, окрет, равнотежу у успону.

Проширени садржаји

- комбинација предвиђена за све ученике са тежим варијантама наведених вежби.

Прескок (ученице и ученици):

Основни садржаји

коњ у ширину висине 110 цм (уз квалитетну даску висина коња 120 цм):

- згрчка и разношка - удаљавањем даске усавршавање фаза првог и фазе другог лета.

Проширени садржаји

коњ у ширину (120 за ученице и 125 цм за ученике);

- припремне вежбе за прескоке са заножењем и прескоци са заножењем.

Трамполина или одскачна даска (ученице и ученици):

Основни садржаји

- скокови: пруженим телом окретом око уздужне осе за 1800; скок са згрченим предножењем - усавршавање.

Проширени садржаји

- скокови пруженим телом са окретом око уздужне осе за 3600; скок са предножним разножењем – усавршавање.

Вратило

Основни садржаји

- дочелно вратило: суножним одривом узмак до упора предњег; саскок замахом (зањихом) до става на тлу;
- дохватно вратило: из упора предњег спадам назад саскок подметно;
- доскочно вратило: њихање са повећаном амплитудом и саскок у предњиху са окретом за 1800.

Проширени садржаји

- комбинација: узмак из виса стојећег, коврљај назад у упору и сп. спадам назад саскок подметно.

Двовисински разбој

Основни садржаји

- лицем према нижој притки, вис предњи: одгуривањем једне ноге о н/п, зањих предњих до н/п, зањих и спојено саскок у зањиху.

Проширени садржаји

- комбинација: суножним одривом узмак из згиба стојећег, коврљај назад у упору, саскок замахом ногама уназад (зањихом), до става на тлу;
- вис предњи на в/п; климом успоставити њих.

Паралелни разбој

Основни садржаји

- комбинација: из положаја бочно: наскок у упор, предњих, зањих, предњихом до седа разножно пред рукама; кроз узручење прехват до седа разножно за рукама, занужењем сножити, њихање у упору и сп. предњихом саскок предношка (или заношка).

Проширени садржаји

- комбинација као за основне садржаје са отежањем: наскок у упор и спојено предњих и зањих и код саскока предњихом предношка са окретом за 1800 или зањихом заношка.

Кругови

Основни садржаји

дохватни кругови (ученици и ученице):

- комбинација: замахом – предњихом вис узнето, вис стрмоглаво, вис узнето, вис стражњи - саскок (уз помоћ).

доскочни кругови (ученици):

- комбинација: из виси предњег згибом вучењем вис узнето, вис стрмоглаво - издржај, вис узнето, згибом отварање у вис предњи и спојено саскок (уз помоћ).

Проширени садржаји

- предвиђене комбинације вежби извести без помоћи.

Коњ са хваатаљкама

Основни садржаји

- из упора предњег на хватаљкама премах одножно десном до упора јашућег; њих у упору јашућем, премах одножно левом до упора стражњег; премах одножно десном назад до упора јашућег, премах одножно левом назад до упора и сп. саскок.

Проширени садржаји

- наскок у упор предњи; премах одножно десном напред; премах одножно левом напред, премах одножно десном назад до упора јашућег; њих у упору са изразитијим преношењем тежине са руке на руку и спојено премахом одножно десне саскок са окретом за 900 улево.

Греда

Вежбе прво научити на тлу, шведској клупи и ниској греди и на крају на високој греди.

Основни садржаји

Ниска греда

- ученица комбинује кратак састав избором вежби научених током основне школе, редоследом који она жели: наскок; различити начини ходања и трчања; поскоци; скокови; окрети; равнотеже, саскок.

Висока греда

- Комбинација: (чеоно према греди) наскок из места или залетом наскок премахом одножно у упор јашући; окрет за 900, грчењем ногу стопала поставити иза тела и прећи у упор чучећи; чучањ одручити; усправ; комбинацију са ниске греде извести на високој; саскок пружено или згрчено из положаја чеоно или бочно у односу на справу.

Проширени садржаји

- програм за све ученице отежати: после наскока у упор јашући и окрета замахом ногама у занужење прећи у упор чучећи. Сва остала кретања и саскок извести у тежој варијанти.

3. Основе тимских и спортских игара

3.1. Футсал

- Са ученицима поновити усвојене елементе технике и тактике.
- Примена усвојених елемената у диригованој и ситуационој игри.
- Игра уз примену правила.

3.2. Рукомет

- Са ученицима поновити усвојене елементе технике и тактике.
- Примена усвојених елемената у диригованој и ситуационој игри.
- Игра уз примену правила.

3.3. Кошарка

- Са ученицима поновити усвојене елементе технике и тактике.
- Примена усвојених елемената у диригованој и ситуационој игри.
- Игра уз примену правила.

3.4. Одбојка

- Са ученицима поновити усвојене елементе технике и тактике.
- Примена усвојених елемената у диригованој и ситуационој игри.
- Игра уз примену правила.

3.5. Активности по избору

У складу са просторно техничким могућностима школе наставник у договору са учницима реализује неке од наведених активности:

- Кондиционо вежбање (кружни тренинг, аеробик, елементи фитнеса и др.).
- Пливање и ватерполо.
- Скијање.
- Клизање.
- Бадминтон.
- Стони тенис.
- Оријентиринг.
- Игра „Јацент”.
- Основни елементи борилачких спортова и самоодбране по избору наставника.
- Друге активности по избору Стручног већа школе.

- Активности од значаја за локалну заједницу.

4. Плес и ритмика

- Њихања и кружења са вијачом у фронталној и сагиталној равни у месту и кретању (вежбе по избору наставника).

- Дупли провак кружењем вијаче унапред.

- Састав са вијачом.

- Дупли провлак кружењем вијаче уназад.

- Састав са обручем састављен од елемената обрађених у петом, шестом и седмом разреду.

- Састав са лоптом састављен од елемената обрађених у петом, шестом и седмом разреду.

- Усавршити коло из краја у коме се школа налази, усвојено у предходном разреду.

- Коло „Моравац” поновити варијанте из претходних разреда.

- Енглески валцер - мешовити парови.

5. Пливање и ватерполо

Наставна тема пливање и ватерполо реализује се у школама у којима за то постоје услови, у оквиру редовне наставе.

Школе које се одреде за реализацију програмских садржаја пливања и ватерпола на објектима изван школе, часове организују по посебном распореду.

Уколико не постоји могућност реализације наставе пливања у овом разреду, број часова намењен овој наставној теми распоређује се другим наставним темама предвиђених програмом.

5.1. Пливање

Приликом реализације садржаја Пливања формирати групе пливача и непливача.

Основни садржаји

Вежбе дисања, рад ногу, пловак, одржавање у месту, завеслаји (краул и леђни краул), техника прсног пливања, скок на главу и зрон.

Пливање техником краула или леђног краула; пливање 50 м једном од техника и пливање 25 м на време. Рођење по дужини у складу са способностима ученика 10-15 м.

Проширени садржаји

Мешовито пливање техникама леђног краула, прсног и краул пливања.

5.2. Ватерполо

Садржаји ватерполоа реализују се са ученицима који припадају групи „пливача”:

- Одржавање на води;
- Пливање са лоптом (вођење лопте);
- Хватање и додавање лопте;
- Шут на гол;
- Основни елементи тактике;
- Игра.

6. Полигони

Наставник након једне или више обрађених наставних тема може реализовати полигон у складу са усвојеним моторичким садржајима из:

- спортских игара;

- гимнастике, као и

- полигон са препрекама који садржи:

колутања и пузања, провлачења, промене правца, савладавања препреке одбочком, прескакања препрека увис и удаљ, прелажење високе греде, узмак на вратилу, пењање на шведске лестве и саскок, пењање уз шипку или конопац. По могућству саставити полигон сличан (олакшан) полигону који се примењује у Војсци Србије, пример: пузање испод препреке; прескок препреке до висине колена; прелажење преко високе препреке (шведски сандук, коњ, рипстол...); прелажење преко високе греде; наскок на почетак високог вратила, бочно померање на вратилу (прелаз целе шипке у вису) саскок; гажење кроз неколико оквира „шведског” сандука; пењање и прелажење преко отвореног рипстола; узмак на вратилу; трчање преко ниске греде, скок са струњаче на струњачу; пењање уз две шипке или конопац.

Напомена: моторичке задатке и њихов редослед комбинирају наставник у складу са материјално-техничким условима.

7. Тестирање и мерење

Праћење физичког развоја и моторичких способности спроводи се на почетку и крају школске године, из простора кардиореспираторне издржљивости (процена аеробног капацитета), телесног састава (посебно телесне масноће),

мишићне снаге, издржљивости у мишићној снази, гipкoсти и агилности. Модел континуираног праћења физичког развоја и моторичких способности у настави Физичког и здравственог васпитања, батерија тестова, критеријумске референтне вредности и начин њиховог тумачења, организација и протокол тестирања као педагошке импликације детаљно су објашњени у наведеном приручнику.

Физичка и здравствена култура

Ова наставна област реализује се кроз све друге наставне области и теме уз практичан рад и састоји се од две наставне теме Физичко вежбање и спорт и Здравствено васпитање.

Дидактичко-методички елементи

Основне карактеристике часова:

- јасноћа наставног процеса;
- оптимално коришћење расположивог простора, справа и реквизита;
- избор рационалних облика и метода рада;
- избор вежби оптималне образовне вредности;
- функционална повезаност свих делова часа - унутар једног и више узастопних часова једне наставне теме.

Уколико на часу истовремено вежбају два одељења, настава се спроводи одвојено за ученике и ученице.

Приликом избора облика рада неопходно је узети у обзир просторне услове рада, број ученика на часу, број справа и реквизита и динамику обучавања и увежбавања наставног задатка.

Избор дидактичних облика рада треба да буде функцији рационалне организације и интензификације часа, као и достизања постављених исхода.

Ослобађање ученика од наставе физичког и здравственог васпитања

Ученик може бити ослобођен само од практичног дела програма наставе за одређени период, полугодиште или целу школску годину на основу препоруке изабраног лекара.

Ученик ослобођен практичног дела у обавези је да присуствује часовима. За рад са ослобођеним ученицима наставник сачињава посебан програм рада базиран на усвајању теоријских и васпитних садржаја у складу са програмом и корелацији са садржајима других предмета.

Ослобођеним ученицима треба пружити могућност да:

- суде, воде статистику, региструју резултат или прате ниво активности ученика на часу или школском такмичењу;
- направе едукативни постер или електронску презентацију, припреме репортажу са спортског догађаја;
- прате и евидентирају активност ученика на часу уз помоћ наставника и на други начин помажу у организацији часовних, ваннаставних и ваншколских активности.

Неки од исхода за ученике ослобођене од практичног дела наставе

По завршетку теме ученик ће бити у стању да:

- наведе основна правила, гимнастике, атлетике, спортске игре, пливања;
- дефинише основна здравствено-хигијенска правила вежбања;

- презентује и анализира информације о физичком вежбању, спорту, здрављу, историји физичке културе, актуелним спортским подацима итд.);

- учествује у организацији Недеље школског спорта и школских такмичења.

Ученицима са инвалидитетом настава се прилагођава у складу са њиховим могућностима и врстом инвалидитета.

3. ПРАЋЕЊЕ И ВРЕДНОВАЊЕ

Исходи представљају добру основу за праћење и процену постигнућа ученика, односно креирање захтева којима се може утврдити да ли су ученици достигли оно што је описано одређеним исходом. Исходи помажу наставницима у праћењу, прикупљању и бележењу постигнућа ученика. Како ће у процесу вредновања искористити исходе наставник, сам осмишљава у односу на то који се начин праћења и процене њему чини најрационалнијим и најкориснијим. Поред тога, постојање исхода олакшава и извештавање родитеља о раду и напредовању ученика.

У процесу праћења и оцењивања пожељно је користити лични картон ученика (евиденција о процесу и продуктима рада ученика, уз коментаре и препоруке) као извор података и показатеља о напредовању ученика. Предности коришћења личног картона ученика су вишеструке: омогућава континуирано и систематично праћење напредовања, представља увид у праћење различитих аспеката учења и развоја, представља, подршку у оспособљавању ученика за самопроцену, пружа прецизнији увид у различите области постигнућа (јаке и слабе стране) ученика.

У циљу сагледавања и анализирања ефеката наставе Физичког и здравственог васпитања, препоручује се да наставник подједнако, континуирано прати и вреднује:

1. Активност и однос ученика према физичком и здравственом васпитању који обухвата:

- вежбање у адекватној спортској опреми;
- редовно присуствовање часовима Физичког и здравственог васпитања;
- учествовање у ваннаставним и ваншколским активностима и др.

2. Приказ три комплекса усвојених општеприпремних вежби (вежби обликовања), са и без реквизита.

3. Достигнут ниво постигнућа моторичких знања, умења и навика (напредак у усавршавању технике):

Атлетика:

Техника измене штафете; скока увис леђна техника;

Спринтерско трчање 60 м на време; Бацање кугле бочном техником. Истрајно трчање у трајању од 12 минута.

Техника бацања „вортекса”.

Трчање школског кроса.

Спортска гимнастика

Вежбе на тлу:

- став на шакама, издржај, колут напред, уз помоћ;
- прамет странце упором („звезде”) у „бољу страну” и спојено прамет странце упором у „слабију страну”;
- ученик, према својим способностима, креира састав који садржи вежбе које је научио током основне школе.

Прескок:

- разношка, згрчка (висина справе до 120 цм), ученик индивидуално одређује удаљење даске од справе.

Трамполина или одскачна даска (ученице и ученици):

- ученик бира да ли ће извести скок пруженим телом; скок са окретом за 180о или скок са окретом за 360о; скок са згрченим предножењем.

Вратило:

- дочелно вратило: суножним одривом узмак до упора предњег; саскок замахом (зањихом) до става на тлу;

- дохватно вратило: из упора предњег спадам назад саскок подметно;

- доскачно вратило: њихање са повећаном амплитудом и саскок у предњиху са окретом за 180о.

Двовисински разбој:

- лицем према нижој притци, вис предњи: одгуривањем једне ноге о н/п, задњих предњих до н/п, зањих и спојено саскок у зањиху.

Паралелни разбој:

- комбинација: из положаја бочно: наскок у упор, предњих, зањих, предњихом до седа разножно пред рукама; кроз узручење прехват до седа разножно за рукама, заножењем сножити, њихање у упору и спојено предњихом саскок предношка (или заношка).

Кругови

дохватни кругови (ученици и ученице):

- комбинација: замахом – предњихом вис узнето, вис стрмоглаво, вис узнето, вис стражњи - саскок (уз помоћ).

доскочни кругови (ученици):

- комбинација: из виси предњег згибом (вучењем) вис узнето, вис стрмоглаво - издржај, вис узнето, згибом отварање у вис предњи и спојено саскок (уз помоћ).

Коњ са хваталкама:

- из упора предњег на хваталкама премах одножно десном до упора јашућег; њих у упору јашуцем, премах одножно левом до упора стражњег; премах одножно десном назад до упора јашуцега, премах одножно левом назад до упора и спојено саскок.

Греда

Ниска греда

- ученица комбинује кратак састав избором вежби научених током основне школе, редоследом који она жели: наскок; различити начини ходања и трчања; поскоци; скокови; окрети; равнотеже, саскок.

Висока греда

- Комбинација: (чеоно према греди) из места или залетом наскок премахом одножно у упор јашући; окрет за 900, грчењем ногу стопала поставити иза тела и прећи у упор чучећи; чучањ одручити; усправ; комбинацију са ниске греде извести на високој; саскок пружено или згрчено из положаја чеоно или бочно у односу на справу.

Одбојка:

Горњи сервис; индивидуални и групни блок; придржавање тактичких упутстава и кретање у игри; Игра преко мреже (примена елемената технике у игри).

Рукомет:

Примена елемената технике у игри. Придржавање тактичких упутстава и кретање у игри.

Кошарка:

Примена елемената технике у игри. Придржавање тактичких упутстава и кретање у игри.

Плес и ритимка:

- Вежба са вијачом, лоптом или обручем. Дупли провак кружењем вијаче унапред и уназад.
- Народно „Моравац” коло уз музику (трећа, четврта и пета варијанта).
- Енглески валцер (мешовити парови).

Пливање и ватерполо:

- Техника пливања (краул, леђном и прсном техником) 3 x 25 м.
- Пливање са лоптом и шут на гол.

ВАННАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ

План и програм ових активности предлаже Стручно веће и саставни је део годишњег плана рада школе и школског програма.

Б. Секције

Формирају се према интересовању ученика. Наставник сачињава посебан програм узимајући у обзир материјалне и просторне услове рада, узрастне карактеристике и способности ученика. Уколико је неопходно, секције се могу формирати према полу ученика. Ученик се у сваком тренутку може се укључити у рад секције.

В. Недеља школског спорта

Ради развоја и практиковања здравог начина живота, развоја свести о важности сопственог здравља и безбедности, о потреби неговања и развоја физичких способности, као и превенције насиља, наркоманије, малолетничке делинквенције, школа у оквиру Школског програма реализује недељу школског спорта.

Недеља школског спорта обухвата:

- такмичења у спортским дисциплинама прилагођеним узрасту и могућностима ученика;
- културне манифестације са циљем промоције физичког вежбања, спорта и здравља (ликовне и друге изложбе, фолклор, плес, музичко-спортске радионице, слет...);
- ђачке трибине и радионице (о здрављу, историји физичке културе, спорту, рекреацији, „ферплеју”, последицама насиља у спорту, технолошка достигнућа у вежбању и спорту и др.).

План и програм Недеље школског спорта сачињава Стручно веће Физичког и здравственог васпитања у сарадњи са другим стручним већима (ликовне културе, музичке културе, историје, информатике...) и стручним сарадницима у школи, водећи рачуна да и ученици који су ослобођени од практичног дела наставе Физичког и здравственог васпитања, буду укључени у организацију ових активности.

Г. Активности у природи (кросеви, зимовање, летовање)

Из фонда радних дана, предвиђених заједничким планом, школа организује активности у природи:

- пролећни крос (дужину стазе одређује стручно веће);
- излет са пешачењем (10-12 км)
- зимовање - организује се у току зимског периода у трајању од седам дана. Активности на зимовању обухватају обука скијања, клизања, краће излете са пешачењем или на санкама, и друге активности;
- летовање - организује се за време летњег распуста у трајању од најмање седам дана и обухвата боравак у природи са организованим образовним и физичким активностима.

Д. Школска и ваншколска тамичења

Школа организује и спроводи обавезна унутаршколска спортска такмичења, као интегрални део процеса физичког васпитања према плану Стручног већа и то у:

- спортској гимнастици (у зимском периоду);
- атлетици (у пролећном периоду),

- најмање једној спортској игри (у току године).

Школа може планирати такмичења из других спортских грана или игара уколико за то постоје услови и интересовање ученика (плес, оријентиринг, бадминтон, између две или четири ватре, полигони итд.).

Ученици могу да учествују и на такмичењима у систему школских спортских такмичења Републике Србије, која су у складу са планом наставе и учења. Како би што већи број ученика био обухваћен системом такмичења, на ваншколским такмичењима један ученик може представљати школу само у једном спорту или спортској дисциплини током школске године.

Ђ. Корективно-педагошки рад и допунска настава

Ове активности организују се са ученицима који имају:

- потешкоће у савладавању градива;
- смањене физичке способности;
- лоше држање тела;
- здравствене потешкоће које онемогућавају редовно похађање наставе.

За ученике који имају потешкоће у савладавању градива и ученике са смањеним физичким способностима организује се допунска настава која подразумева савладавање оних обавезних програмских садржаја, које ученици нису успели да савладају на редовној настави, као и развијање њихових физичких способности;

Рад са ученицима који имају лоше држање тела подразумева:

- уочавање постуралних поремећаја код ученика;

- саветовање ученика и родитеља;
- организовање додатног превентивног вежбања у трајању од једног школског часа недељно;
- организовање корективног вежбања у сарадњи са одговарајућом здравственом установом.

Рад са ученицима са здравственим потешкоћама организује се искључиво у сарадњи са лекаром специјалистом, који одређује врсту вежби и степен оптерећења.

Педагошка документација

- Дневник рада за физичко и здравствено васпитање;
- Планови рада физичког и здравственог васпитања и обавезних физичких активности ученика: план рада стручног већа, годишњи план (по темама са бројем часова), месечни оперативни план, план ванчасовних и ваншколских активности и праћење њихове реализације.
- Писане припреме: форму и изглед припреме сачињава сам наставник уважавајући: временску артикулацију остваривања, циљ часа, исходе који се реализују, конзистентну дидактичку структуру часова, запажања након часа.
- Радни картон: наставник води за сваког ученика. Радни картон садржи: податке о стању физичких способности са тестирања, оспособљености у вештинама, напомене о специфичностима ученика и остале податке неопходне наставнику.

Педагошку документацију наставник сачињава у електронској или писаној форми

СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ - ПРЕДМЕТ ЧУВАРИ ПРИРОДЕ

V разред

Предмет: Чувари природе

Разред: пети

Фонд: 36 часова

Циљ наставе изборног предмета чувари природе јесте развијање функционалне писмености из области заштите животне средине, усвајање и примена концепта одрживог развоја и остваривање образовања о квалитету живота. Циљ се остварује кроз низ међупредметних корелација **Задачи** наставе предмета чувари природе су да ученици:

- развијају образовање за заштиту животне средине;
- развијају вредности, ставове, вештине и понашање у складу са одрживим развојем;
- развијају здрав однос према себи и другима;
- умеју да на основу стечених знања изаберу квалитетне и здраве стилове живота;
- примењују рационално коришћење природних ресурса;
- препознају изворе загађивања и уочавају последице;
- стичу способност за уочавање, формулисање, анализирање, и решавање проблема;
- развијају радозналост, активно учествовање и одговорност;
- поседују развијену свест о личном ангажовању у заштити и очувању животне средине, природе и биодиверзитета;

Глобални/тематски план

Р.Б.	Наставна тема	Обрада	Понављ.	Вежбе	Провера	УКУПНО
I	I Положај и улога човека у природи	4	2	9		15
II	II Природна богатства (ресурси) и одрживо коришћење	4	1	1		6
III	III Извори и последице загађивања животне средине	5	1	5		11
IV	IV Биодиверзитетбиолошка разноврсност	2	1	1		4
УКУПНО:		15	5	16		36

НАЧИН ОСТВАРИВАЊА ПРОГРАМА

Садржаји програма изборног предмета чувари природе имају тенденцију појачаног развијања знања у односу на први циклус, програмски континуитет и даљу развојну концепцију заштите животне средине и одрживог развоја.

Наведени садржаји програма поред основног теоријског приступа поседују и активан приступ који је усмерен ка практичној реализацији ван учионице и ка изради малих пројеката. Овако конципиран програм даје велике могућности наставницима и ученицима да га на креативан начин реализују сходно условима, могућностима и времену.

Улога наставника је да уз примену различитих метода рада подстичу и усмеравају интересовање и креативност ученика у покушају да самостално објасне узроке и последице човековог дејства на животну средину.

Оперативна разрада програмских садржаја препуштена је наставницима који сами креирају време, место извођења и број часова за одређене теме.

НАСТАВНА ТЕМА	НАЧИНИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	АКТИВНОСТИ	КОРЕЛАЦИЈА СА ПРЕДМЕТИМА
I Положај и улога човека у природи -основни појмови у екологији -одрживи развој - акције у заштити и очувању животне средине - квалитетан и здрав стил живота	-фронтални -индивидуални - групни - рад у пару -практичан рад -ПП презентације -примена знања - посета стручним предавњима	Ученици посматрају, бележе, анализирају, дискутују, закључују, прикупљају податке, обрађују их, сортирају,	биологија, географија, физичко и здравствено васпитање, техничко и информ. образовање, ликовна култура

<p>II Природна богатства (ресурси) и одрживо коришћење - обновљиви и необновљиви природни ресурси - одрживо коришћење природних ресурса</p>	<p>-фронтални -индивидуални - групни - рад у пару -практичан рад -ПП презентације -примена знања - посета локалним институцијама</p>	<p>праве презентацију, изводе огледе, организују акцију</p> <p>наставнициорганизују, инфромишу, усмеравају, прате, предлажу, процењују</p>	
<p>III Извори и последице загађивања животне средине - појам,извори и врсте загађивања - глобалне промене и глобалне последице - смањење загађења од отпада.,рециклажа</p>	<p>-фронтални -индивидуални - групни - рад у пару -практичан рад -ПП презентације -примена знања -радионице</p>		
<p>IV Биодиверзитет-биолошка разноврсност - биодиверзитет -нестајање врста и заштита</p>	<p>-фронтални -индивидуални - групни - рад у пару -практичан рад -ПП презентације -примена знања -израда панона</p>		

СЛОБОДНЕ НАСТАВНЕ АКТИВНОСТИ - ПРЕДМЕТ ЧУВАРИ ПРИРОДЕ

Предмет: Чувари природе

Разред: шести

Фонд: 36 часова

Циљ наставе изборног предмета чувари природе јесте развијање пожељног понашања у складу са принципима одрживости, етичности и права будућих генерација на очувану животну средину, природу и биодиверзитет. Циљ се остварује кроз низ међупредметних корелација.

Задаци наставе предмета чувари природе су да ученици:

- примењују образовање за заштиту и одрживост животне средине,
- развијају вредности, ставове, вештине и понашање у складу са одрживим развојем,
- знају да на основу стечених знања препознају и изаберу квалитетан и здрав стил живота,
- примењују рационално коришћење природних ресурса,
- препознају изворе загађивања и уочавају последице,
- развијају способност за уочавање, формулисање, анализирање и решавање проблема,
- поседују иницијативу за активно учествовање и одговорност,
- поседују потребу за личним ангажовањем у заштити и одрживости животне средине, природе и биодиверзитета.

Тематски/ глобални план

Р.Б.	Наставна тема	Обрада	Понављ.	Вежбе	Провера	УКУПНО
I	Одрживост, животна средина и утицај човека	2	/	1	/	3
II	Одговоран однос према одрживостин животне средине	2	/	7	/	9
III	Одговоран однос према здрављу	2	/	6	/	8
IV	Одговоран однос према животињама	1	/	4	/	5
V	Одговоран однос према разноврсности живог света	2	/	9	/	11
УКУПНО:		9		27		36

Начин остваривања програма

Наведени садржаји програма изборног предмета Чувари природе, поред основног теоријског приступа, поседују и активан приступ који је усмерен ка практичној реализацији заштите животне средине ван учионице, акцијама и изради малих пројеката.

Интересовања ученика се усмеравају у покушају да самостално организују активности и реализују пројекте чувара природе.

НАСТАВНА ТЕМА	НАЧИНИ РЕАЛИЗАЦИЈЕ	АКТИВНОСТИ	КОРЕЛАЦИЈА СА ПРЕДМЕТИМА
I Одрживост, животна средина и утицај човека -повезаност живог света - утицај човека на одрживост животне средине	-фронтални -групни -ПП презентације -провера и примена знања - истраживачки рад	Ученици посматрају, бележе, анализирају, дискутују, закључују, прикупљају податке, обрађују их, сортирају,	биологија, географија, ликовна култура, информ.и техничко образовање, физичко и здравствено васпитање
II Одговоран однос према одрживости животне средине -глобалне промене у животној средини и њихове последице -загађивање и заштита од загађивања -комунална хигијена -рециклажа	-фронтални -групни -практичан рад -ПП презентације -демонстрација графиком или шемом -провера и примена знања - радионице -израда панона	праве презентацију, изводе огледе, организују акцију наставнициорганизују, инфромишу, усмеравају, прате, предлажу, процењују	

<p>III Одговоран однос према здрављу -очување здравља -исхрана -здравствена култура</p>	-фронтални -групни -практичан рад -ПП презентације -демонстрација - провера и примена знања - стручна предавања и трибине		
<p>IV Одговоран однос према животињама -права животиња -кућни љубимци -игроженост животиња -брига о животињама</p>	-фронтални -групни -ПП презентације -анкете -радионице - посета институцијама		
<p>V Одговоран однос према разноврсности живог света - заштићене биљке и животиње Србије -посета резервату природе -обележавање Дана планете и Светског дана заштите животне средине</p>	-фронтални -групни -практичан рад -ПП презентације -демонстрација - провера и примена знања -израда паноя - посета заштићеним		
	природним добрима		

СЛОБОДНА НАСТАВНА АКТИВНОСТ СВАКОДНЕВНИ ЖИВОТ У ПРОШЛОСТИ

Разред: ОСМИ РАЗРЕД

Фонд: 34 часова

Садржаји програма	Број часова	Активности ученика	Активности наставника	Циљеви и задаци садржаја програма	Начин остваривања програма
УВОД	3	-активно слушање - учешће у разговору -гледање илустрација и	мотивише -прати и процењује напредовање -упознаје ученике са	Стичу базичку језичку и научну писменост. Оспособљавају се ра решавају задатке и проблеме у новонасталим ситуацијама. Упознавају се са динамиком	У настави користити задатке који захтевају примену наученог. Неопходно је вршити стално поређење са савременим добу. Наставник има слободу да креира
		филмова	појмом свакодневни живот у прошлости	културних промена	коначну верзију програма уважавајући интересовање ученика. Не дозволити претерану фактографију.

<p>ФОТОГРАФИЈА, ФИЛМ, РАДИО И ТЕЛЕВИЗИЈА НЕКАД И САД</p>	<p>7</p>	<p>-активно слушање - учешће у разговору -гледање илустрација и филмова</p>	<p>мотивише -усмерава на богаћење речника - прати и процењује напредовање -објашњава појмове</p>	<p>Стичу базичку језичку и научну писменост. Оспособљавају се ра решавају задатке и проблеме у новонасталим ситуацијама. Упознавају се са динамиком културних промена</p>	<p>У настави користити задатке који захтевају примену наученог. Неопходно је вршити стално поређење са савременим добу. Наставник има слободу да креира коначну верзију програма уважавајући интересовање ученика. Не дозволити претерану фактографију.</p>
<p>СВАКОДНЕВНИ ЖИВОТ У 20. ВЕКУ</p>	<p>24</p>	<p>-активно слушање - учешће у разговору - гледање илустрација и филмова - читање текстова</p>	<p>мотивише -усмерава на богаћење речника - прати и процењује напредовање -подстиче интересовање за свакодневни живот</p>	<p>Стичу базичку језичку и научну писменост. Оспособљавају се ра решавају задатке и проблеме у новонасталим ситуацијама. Упознавају се са динамиком културних промена</p>	<p>У настави користити задатке који захтевају примену наученог. Неопходно је вршити стално поређење са савременим добу. Наставник има слободу да креира коначну верзију програма уважавајући интересовање ученика. Не дозволити претерану фактографију.</p>

Начин остваривања програма: У реализацији планираних садржаја полази се од развоја међупредметних компетенција кроз активне позиције ученика и њихово активно учешће. Користе се задаци који од ученика захтевају примену наученог, а концепција програма заснована је на интересовањима ученика. Акцент је и поређење са савременим добом .

Корелација: оставрује се са следећим предметима: математика, ТИО, физика, историја, српски језик и књижевност, информатика и рачунарство

Праћење остваривања програма: процене од старне наставника и ученика о ангажовању, учешћу, познавањау садржаја, презентовању идеја и њихове реализације, мотивисаност за тимски рад и квалитет комуникације са свим актерима у настави

ПРОЈЕКАТ ОБОГАЋЕН ЈЕДНОСМЕНСКИ РАД

ИО ЗАВЛАКА

Циљ пројекта

-Циљ реализације пројекта Обогаћеног једносменског рада је развијање радног васпитања код ученика, као и јачање и неговање другарског односа кроз свакодневне активности и израду домаћих задатака. Тежићемо да код ученика развијемо иницијативност и упорност у раду, вештине да самостално и у раду са другима истражују, откривају и повезују нова знања, да користе могућности ваншколског учења, негују и развијају лична интересовања, као и да развијају креативност и способности решавања проблема.

-Циљ нам је такође да код ученика јачамо физичке способности и негујемо здраве животне стилове. Тежићемо да активностима наставимо да оплемењујемо и улепшавамо простор у којем ученици проводе део дана.

Реализација пројекта

-Формирање група (подела ученика на две групе, млађа и старија група, групе могу бити и хетерогене у зависности од интересовања ученика).

-Све наведене активности у оквиру модела изводиће се према утврђеној динамици рада, односно све планиране активности биће заступљене у току два дана (уторак и четвртак, у интервалу од 12:20-17:00 часова, са паузом за ручак и одмор ученика).

Опис активности, начин реализације, временска динамика

Назив модела	Планиране активности	Садржај модела	Време реализације
Подршка учењу	<p>Пружање помоћи у изради домаћих задатака</p> <p>Рад са ученицима који заостају у савладавању градива</p>	<p>-Ученици израђују домаће задатке, сарађују међусобно, пружају подршку једни другима у раду, наставници им дају додатна појашњења, наставници упућују ученике на коришћење додатних извора знања (интернет, енциклопедије, речнике...)</p> <p>-Израда задатака са ученицима који спорије усвајају градиво и имају потешкоћа у раду, наставници уче ученике разним техникама и методама учења, ученици користе дигиталне уџбенике. Ученици уз помоћ наставника вежбају писање састава, јачају способности</p>	Уторак и четвртак током године

		писменог изражавања и говорне културе.	
	Рад са ученицима који остварују добре резултате у савладавању градива	<p>Подизање знања из различитих области на виши ниво, ученици једни другима задају активности, прегледају радове, презентују наставни садржај, доносе закључке, развијају машту и креативност, планирају време преведено на овим активностима. Наставници упућују ученике на коришћење доодатних и доступних извора знања кроз ИКТ алате, дигиталне садржаје.</p> <p>Наставници пружају подршку и припремају ученике за такмичења и завршни испит.</p>	

<p>Креативне драмске радионице</p>	<p>Овладавање основним техникама глуме, режије, сценографије, костимографије; сценски и јавни наступ, учешће на приредбама и свечаностима</p>	<p>Ученици се упознају са основним знањима и карактеристикама везаним за драму, драмски текст, сцену, костиме. Ученици уз помоћ наставника бирају пригодне драмске тестове и остале драмске форме, учествују у изради костима.</p> <p>Са припремљеним садржајима ученици узимају учешће у разним културним манифестацијама, прославама значајнијих датума у школи.</p> <p>Ученици би такође имали прилику да припреме неки позоришни комад и направе позоришну представу коју би потом изводили у матичној школи, за родитеље</p>	<p>Уторак и четвртак током године</p>
------------------------------------	---	---	---------------------------------------

		ученика. Ученици би научили да правилно говоре текстове, да се јасно изражавају, вежбали би дикцију и наравно јавни наступ.	
--	--	---	--

Школа спорта	<p>Корективна гимнастика</p> <p>Бадмингтон</p> <p>Тенис</p>	<p>Вежбе за корекцију горњег дела кичменог стуба, вежбе за корекцију доњег дела кичменог стуба; тестирања и детектовање истих. Вежбе за корекцију доњих екстремитета; тестирања и детектовање истих.</p> <p>Ученици уче правилно да држе рекет, уче основе покрета при ударцу као и правила игре. Ученици изводе основне техничке елементе игре, познају и примењују правила.</p> <p>Ученици уче правилно да држе рекет, уче основе покрета при</p>	Уторак и четвртак током године
--------------	---	---	--------------------------------

		<p>ударцу као и правила игре. Ученици изводе основне техничке елементе игре, познају и примењују правила.</p>	
--	--	---	--

<p>Осликавање зидова наменским едукативним цртежима</p>	<p>Уређујемо ентеријер, сликање у учионицама, у школском холу, библиотеци, ученици дају предлоге, идеје за инфографик.</p>	<p>Кроз дружење и сарадњу са ученицима оплеменићемо простор у којем деца бораве користећи претходно стечена знања и повезивање са новим искуствима у области естетике и сликарства. Поред практичног рада</p>	<p>Четвртак током године</p>
---	--	---	------------------------------

		<p>(улепшавање школског дворишта), ученици ће имати и теоријски део сликарства, тачније прикупљаће информације о техникама зидног сликања, поступак од изолације до завршетка слике, о зидном сликарству кроз векове. Ученици ће сами прикупљати податке, правити скице, узеће се у обзир интересовања ученика, њихове идеје..).</p> <p>средићемо и обојити клупе у школском дворишту, клацкалице и љуљашке прећи новим бојама, на неком од спољашњих зидова школе на основу скица започећемо уређивање зидова.</p>	
--	--	---	--

<p>Правимо одељенске вртове</p>	<p>Уређење школског дворишта Одржавање и неговање травнатих површина Праћење промена на засађеним површинама Проширивање знања о биљкама и уређењу простора</p>	<p>Ученици заједно са наставницима саде цвеће, јесење цвеће, воће, украсно зимзелено дрвеће, у току зимског периода засађивање собног цвећа, уређење холова,учионица, засађивање и попуњавање жандињера.</p> <p>Засађене површине се прате, одржавају,негују,ствара се угодан и пријатан амбијент за боравак, игру и дружење. Ученици прате и бележе запажања о променама на биљкама, праве презентацију и извештавају о расту и развоју биљака.</p> <p>Ученици проширују своја знања употребом енциклопедија, уџбеника, стручне литературе о</p>	<p>Уторак током године</p>
---------------------------------	---	---	----------------------------

		биљкама и уређењу спољашњег и унутрашњег простора, ученици праве заједнички хербаријум.	
--	--	---	--

Услед новонастале ситуације проузроковане актуелном епидемиолошком ситуацијом и у складу са стручним упутством Министарства просвете, науке и технолошког развоја, активности пројекта усмерећемо на пружање подршке ученицима у учењу (непосредни рад или подршка путем изабране платформе). По нормализовању услова рада, школе ће наставити са раније планираним пројектним активностима.

У складу са горе наведеним упутством, реализатори модела су узели учешће у моделу „Подршка у учењу“ коју ће ученицима пружати путем платформе Google учионица:

Распоред одржавања подршке у учењу путем платформе Google учионица:

Понедељак:

15:00 – 15: 30 – Српски језик (Мирјана Ђоговић)

15:30 – 16:00 – Географија (Никола Пајић)

16: 00 – 16: 30 – Подршка у учењу, први и трећи разред (Сања Грбић Стевић)

16:30 – 17: 00 – Историја (Душан Марковић) Уторак:

15:00 – 15: 30 – Математика (Наташа Поповић)

15: 00 – 15: 30 – Српски језик (Мирјана Ђоговић)

16: 00 -16:30 – Историја (Душан Марковић)

16: 30 – 17:00– Подршка у учењу у другом и четвртном разреду (Јелена Петровић)

Среда:

15:00 -15:30 – Српски језик (Мирјана Ђоговић)

15:30 – 16: 00 – Математика (Наташа Поповић)

16:00 – 16: 30 – Физика (Никола Пајић)

16:30 - 17: 00 – Подршка у учењу у првом и трећем разреду (Сања Грбић Стевић)

Четвртак:

15:00 – 15 : 30 – Математика (Наташа Поповић)

15:30 – 16: 00 – Српски језик (Мирјана Ђоговић)

16:00 – 16:30 – Географија (Никола Пајић)

16: 30 – 17:00– Подршка у учењу у другом и четвртном разреду (Јелена Петровић)

Петак:

15:00 – 15: 30 – Математика (Наташа Поповић)

15: 30 – 16: 00 – Биологија (Бранка Поповић)

16: 00 – 16: 30 – Хемија (Бранка Поповић)

16:30 – 17: 00 – Физика (Никола Пајић)

Основна школа

„Жикица Јовановић Шпанац“

Бела Црква

Дел. бр.518/20

Датум 11.09.2020. година

На основу члана 119 став 1 тач.2) Закона о основама система образовања и васпитања (СЛ. Гласник РС бр. 88/17,27/18 10/19 и 6/20) Школски одбор ОШ „Жикица Јовановић Шпанац“ из Беле Цркве на седници одржаној дана 11.09.2020. године донео је

ОДЛУКУ

Усваја се Анекс школског програма.

Образложење

Чланом 119 став 1 тач.2) Закона о основама система образовања и васпитања прописано је да Орган управљања доноси предшколски,школски,односно васпитни програм (у даљем тексту програм образовања и васпитања), развојни план, годишњи план рада, усваја извештаје о њиховомстваривању, вредновању и самовредновању.

Школски одбор ОШ „Жикица Јовановић Шпанац“ Бела Црква на седници одржаној дана 11.09.2020. године, на којој је присуствовало шест од девет чланова је разматрао Анекс школског програма и исти усвојио

Имајући у виду напред наведено, Школски одбор одлучио је као у изреци.

Председник Школског одбора

Мирослав Радовановић